МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Модель інноваційного освітнього простору ПТНЗ. Методист і старший майстер: компетентність та методичні аспекти в роботі

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської Інтернет-конференції

м. Кривий Ріг, 24 лютого 2016 р.
Місце проведення: Криворізький професійний будівельний ліцей

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Модель інноваційного освітнього простору ПТНЗ. Методист і старший майстер: компетентність та методичні аспекти в роботі

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської Інтернет-конференції

м. Кривий Ріг, 24 лютого 2016 р.
Місце проведення: Криворізький професійний будівельний ліцей

Кривий Ріг,
2016

Упорядники:

М.М.Корнієнко, заступник директора навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Н.В.Зозуля, завідувач Криворізького кабінету навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Грищук Т.С., методист Криворізького кабінету навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Мавдрик Т.М., методист Криворізького кабінету навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Технічна редакція:

Будяк Т.В., оператор Криворізького кабінету навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Матеріали збірника подані в авторській редакції

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції відображають актуальні науково-методичні проблеми організації професійно-практичної підготовки в змісті роботи старшого майстра та майстра виробничого навчання ПТНЗ в сучасних умовах. В збірник увійшли 64 статті авторів з 10 областей України.

Збірка матеріалів конференції адресується науковцям, методистам, викладачам, старшим майстрам та майстрам виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів, слухачам Інституту неперервної професійної освіти, а також тим, хто цікавиться питаннями професійної підготовки кадрів.

ЗМІСТ

Сілаєва Ірина Євгенівна. Концептуальна модель розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної школи……..…..8

Шевчук Світлана Степанівна. Традиції та інновації у діяльності методичної служби професійних навчальних закладів ……13

Кулішов Володимир Сергійович. Розвиток економічної компетентності педагогічних працівників професійних навчальних закладів……...20

Ірочко Любов Володимирівна. Організація стажування майстрів виробничого навчання – важлива складова якісної підготовки робітничих кадрів……..24

Заславська Світлана Ігнатівна. Методика розробки комплексного методичного забезпечення уроків виробничого навчання з професії……...27

Лєвіна Раїса Михайлівна. Методика застосування інформаційно-комунікаційних технологій на уроках виробничого навчання…….32

Грищук Т.С. Роль старшого майстра у вирішенні актуальних питань організації професійно-практичної підготовки (*методичний супровід*)…….37

Труш В.І. Роль методичної служби у підвищенні професійної компетентності педпрацівників ……..39

Мавдрик Т.М. Методичний супровід впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій…….43

Гришаєва О.В. Використання сервісів Google в роботі адміністрації ПТНЗ……...……46

Сєнін А.Б. Модель інноваційного освітнього простору ліцею. Актуальність впровадження очно-дистанційної форми навчання в ліцеї……..….48

Бідна Н.А. Управлінський аспект у роботі заступника директора з НВР зі старшими майстрами…….…50

Рева О.С. Організація менеджменту роботи старшого майстра ……..…52

Середенко-Рожко Л.О. Методичні засади підвищення кваліфікації педагогічних працівників ліцею шляхом проведення конкурсів фахової майстерності…….……..54

Алєсенко М.Є., Балевич С.В. Сучасні підходи до методики викладання спецдисциплін будівельного профілю…….55

Балейко В.В. Розробка інструкційно-технологічної документації – складова комплексно-методичного забезпечення……..57

Баранець О. В. Менеджмент в роботі старшого майстра. Організація консультаційного центру «школа ефективного працевлаштування…….60

Бєлінська Г.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі майстра виробничого навчання……63

Білик В.М., Шемчук А.А. Впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих та ІКТ технологій……68

Бісик Н.С., Шевченко М.І. Позиціонування передового професійного досвіду майстра виробничого навчання……..71

Бондарчук В.М. Організація методичної роботи з педагогами рівненської області……75
Бурлаченко Л.О. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання……..**77**
Вердиш Л.О., Городечна Л.Г., Марущак Л.І. Методика проведення стажування майстрів виробничого навчання на підприємствах. програма стажування……..……81
Вдовиченко М. М. Підвищення рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання через проведення майстер-класів……...……...83
Врадій Ю.В. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання……...85
Грива Л.П. Алгоритм створення комплексно-методичного забезпечення уроків виробничого навчання з професії «Електрогазозварник» (з досвіду роботи майстра виробничого навчання)…….87
Гриша Л.А. Інформаційно-комунікаційні технології в роботі педагога професійного навчання……..…88
Гуліна А. З. Використання інноваційних технологій при підготовці електромонтерів……..…...91
Димніч В.С. Формування інтересу до вивчення професії шляхом впровадження педагогічних і виробничих технологій…….……97
Дмитренко Т.В. Впровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій……...101
Драгуновська Л.В. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання…….……105
Захарчук Н.В. Інформаційно-комунікаційні технології в роботі майстра виробничого навчання…….……108
Зінчук Г.В., Дрозіч І.А. Впровадження інноваційних виробничих технологій в навчальний процес ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій»……...113
Ершков Д.П. Усовершенствование подготовки специалистов сварочного производства в лицее……..117
Кайда М.В., Школяренко Ж.М. Сучасні підходи до організації навчально-виробничого процесу……..119
Ковічко Н.Ф. Впровадження електронних засобів навчального призначення при підготовці будівельників……122
Кокуца В.В. Організація методичної роботи з майстрами виробничого навчання. методичний менеджмент…….…126
Кокуца І.Д. Впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій……131
Коржан Т.В., Цюпак О.В. Методика захисту учнями ПТНЗ виробничої практики засобами ІКТ 134
Костусєва Н.П. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання……138
Кравчук Т.В. Впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій……...142

Крілас В.В. Впровадження в навчальний процес центру професійно-технічної освіти м. Житомира сучасних виробничих технологій……..146
Лебеденко Г.М. Роль старшого майстра в управлінні творчим зростанням майстрів виробничого навчання…….150
Литвин Н.В., Сурніна Л.І. Розвиток технічної творчості учнів з професії «Електрогазозварник»…….155
Лужняк Л.В. Можливості використання інтерактивних сервісів інтернету в навчальному процесі……..158
Любченко Л.В. Організація методичної робот з майстрами виробничого навчання. методичний менеджмент……...163
Мітрова А.Г. Позиціонування передового професійного досвіду майстрів виробничого навчання за професією «Кухар» ……166
Мироненко М.Б. Умови підвищення якості професійної освіти старших майстрів ПТНЗ…….170
Натальчук Ю.І. Викладання фахових предметів шляхом використання кейс-технології …….173
Петров О.В. Використання хмарних технологій для професійного розвитку педагога…….176
Приходько Т.В. Варіативність використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках виробничого навчання ……...182
Резнік І.А. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання…….187
Рожкова О.Є. Впровадження новітніх технологій в роботі обласної методичної секції напряму «Громадське харчування»……192
Садова Н.П. Стажування педагогічних працівників ПТНЗ як одна із форм підвищення кваліфікації …….194
Сидорова Ж.В. Впровадження сучасних виробничих технологій в навчальний процес……197
Талаш І. М. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання…….201
Ткачик О.П. Впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій……...205
Трощило Т.К. Сходинки до створення навчально-практичного центру новітніх виробничих технологій……208
Харусь С.В. Впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій…….211
Цюбко Н.В. Методичний менеджмент. організація методичної роботи з майстрами виробничого навчання…….215
Черепан А.М. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майстра виробничого навчання…….218
Чічеров О.В. Використання мультимедійних засобів для підвищення пізнавальної активності учнів…….222
Шамралюк О.Л. Технологічна культура майстра виробничого навчання як необхідна умова його фахового зростання……227
Янюк Т.С. Дуальна система організації професійно-практичної підготовки (з досвіду роботи)……232

ВСТУП

Міністерством освіти і науки України визначена необхідність створення системи забезпечення якості професійно-технічної освіти з орієнтацією на євроінтеграцію, підготовку з професій будівництва із застосовуванням інноваційних технологій у навчально-виробничому процесі, а також забезпечення ринку праці регіону кваліфікованими робітничими кадрами.

На сьогодні в Дніпропетровській області мережа навчальних закладів ПТО, що здійснюють підготовку за будівельними професіями, налічує 18 професійно-технічних навчальних закладів, з яких профільних ПТНЗ будівельного напрямку – 10, з них в Кривому Розі – 4.

Навчальні заклади будівельного профілю мають 214 ліцензій на здійснення освітньої діяльності у сфері професійно-технічної освіти за видами підготовки: первинна професійна підготовка, професійно-технічне навчання, перепідготовка та підвищення кваліфікації. Фактично здійснюється підготовка робітничих кадрів за 100 ліцензіями (47%). Показники ПТНЗ м. Кривий Ріг відповідають обласним: з 91 наявної ліцензії підготовка здійснюється лише за 46 ліцензіями (47%).

Первинна професійна підготовка здійснюється в основному за 21 професією: маляр, лицювальник - плиточник, штукатур, столяр будівельний, монтажник гіпсокартонних конструкцій, монтажник систем утеплення будівель, муляр та інші, понад 75% складають інтегровані професії.

Загальний контингент випускників, майбутніх будівельників, щорічно складає близько 5 тис. осіб, з них випускників м.Кривий Ріг – близько 2 тис. осіб (37%).

Забезпечують навчання за будівельними професіями біля 200 педагогів (викладачів та майстрів виробничого навчання). Якісний склад педагогів-будівельників можна вважати найкращим з інших галузей. Всі викладачі та майстри виробничого навчання мають фахову освіту і відповідний рівень кваліфікації та, в основному, багаторічний педагогічний та виробничий досвід. Для них створені умови щодо навчання за сучасними будівельними технологіями на базі НПЦ, що створені в соціальному партнерстві з компаніями - носіями сучасних будівельних технологій.

В соціальному партнерстві з фірмами-виробниками на базі 5 ПТНЗ будівельного профілю створено 7 навчально-практичних центрів за технологіями «Хенкель», «Кнауф», «БудМайстер», «TRIORA», «NIBCO». Один з таких центрів діє на базі Криворізького центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі («Хенкель Баутехнік Україна»).

На базі навчально-практичних центрів проводяться різноманітні заходи, в тому числі і майстер-класи для ознайомлення учнів та педпрацівників ПТНЗ з новими технологіями.

Це дає змогу майбутнім фахівцям, що навчаються професіям «Штукатур, маляр, лицювальник-плиточник», «Монтажник гіпсокартонних конструкцій» та іншим, бути адаптованими до роботи за високими стандартами сучасного будівництва.

Обласна методична служба ПТО визначає проблемні питання та ставить собі завдання щодо забезпечення якості професійного навчання через впровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій, розробку електронних засобів навчання, підвищення фахового рівня педагогів, активізацію соціального партнерства у створенні навчально-практичних центрів (за галузевим спрямуванням).

Враховуючи, що основні проблеми професійного навчання виникають на етапі виробничої практики та працевлаштування випускників навчальних закладів профтехосвіти навчально-методичним центром у Дніпропетровській області проводяться моніторинги закріплення випускників на першому робочому місці та інші.

Для проходження учнями виробничої практики навчальними закладами укладені угоди майже з 300 замовниками кадрів. Це - будівельні підприємства, організації та установи, як державної, комунальної, так і приватної форми власності. Переважну більшість становлять підприємства середнього бізнесу - 72% від загальної кількості. Частка великих підприємств становить 11% від загальної кількості, та малих – 17%.

Такий стан справ певним чином ускладнює роботу старших майстрів ПТНЗ (укладання угод, закріплення відповідальних осіб підприємств за проходженням практики, контроль за виконанням програми виробничої практики, проведення кваліфікаційних пробних робіт, оплата праці за обсяги виконаних учнями робіт тощо).

НМЦ ПТО у Дніпропетровській області активно співпрацює з ПТНЗ регіону у вирішенні вищезазначених проблемних питань, навчальним закладам надаються практичні поради щодо порядку укладання угод з роботодавцями на проходження практики та подальшого працевлаштування випускників, організації виробничого навчання та виробничої практики в умовах сьогодення, проведення державної кваліфікаційної атестації, організовуються практичні семінари, майстер-класи, науково-практичні конференції.

Сілаєва Ірина Євгенівна,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
(м. Біла Церква, Київська обл.)
к.т.н., доцент, завідувач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ

У системі післядипломної педагогічної освіти особлива увага приділяється формуванню та розвитку професійної компетентності педагогічних працівників. Актуальною проблемою є розробка концепції навчання педагогів на основі компетентнісного підходу. В результаті спостережень за діяльністю найбільш ефективно працюючих педагогів і моделювання потреб суспільства було виявлено ряд компетенцій, заснованих на «трьох китах» діяльності та особистості педагога: «знати, робити, бути».

За період 1970–2010 років були розроблені різні класифікації компетенцій, визнані педагогічною спільнотою. О.В. Бондаревська, О.О. Деркач, І.А. Зимня, Н.В. Кузьміна, А.К. Маркова, М.В. Мясіщев, А.Ш. Палфьорова, Л.А. Петровська та інші автори використовують поняття «компетентність» та «компетенція» як для опису кінцевого результату навчання, так і для опису різних якостей особистості (притаманних їй чи набутих у освітньому процесі).

Наприклад, П.Ф. Каптєрєв, який зробив великий внесок у розробку компетентнісного підходу до професійної підготовки педагогів, класифікував якості особистості педагогічного працівника так:

- об'єктивні - ступінь знання свого предмету, ступінь володіння методологією науки та глибина наукових знань, володіння загальними дидактичними і методичними принципами, здатність проникати та комплексно сприймати особливості психології учня;
- суб'єктивні – педагогічна майстерність, педагогічний талант, творчість тощо.

А.К. Маркова під час вивчення професійної компетенції педагога згрупувала уміння, які забезпечують ефективність реалізації навчального процесу, та особистісні якості педагогічного працівника і зробила висновок, що професійна компетенція педагога – це така його праця, в якій на достатньо високому рівні здійснюється педагогічна діяльність, педагогічне спілкування, реалізується особистість педагога, в якій досягаються позитивні результати у навчанні та вихованні учнів .

У теперішній час визначення поняття «компетентність» наведено у документах державного значення,що регламентують освітню політику України. Згідно Національної рамки кваліфікацій, *компетентність /компетентності* - це здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості. *Інтегральна компетентність* - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентністні

характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності. *Професійна компетентність педагогічного працівника* - якість дії працівника, що забезпечує ефективність вирішення професійно-педагогічних проблем і типових професійних завдань, які виникають у реальних ситуаціях педагогічної чи науково-педагогічної діяльності, і залежить від кваліфікації, загальноприйнятих цінностей моралі та етики, володіння освітніми технологіями, технологіями педагогічної діагностики (опитування, індивідуальні та групові інтерв'ю) та психолого-педагогічної корекції, життєвого досвіду, постійного удосконалення та впровадження у практику ідей сучасної педагогіки, методів навчання та викладання навчальних дисциплін і предметів, використання наукової літератури та інших джерел інформації для створення сучасних форм навчання, впровадження оціночно-ціннісної рефлексії.

Отже,компетентність педагога професійного навчання можна розглядати, як здатність підготовленого фахівця ефективно та результативно виконувати професійні завдання, фахові обов'язки і посадові функції, які входять до сфери його повноважень і відповідають наявному освітньо-кваліфікаційному рівню, який характеризується категорією. Сфера посадової діяльності педагогічного працівника професійного навчального закладу поділяється на певну сукупність типових завдань діяльності, кожне із яких представляється у вигляді певного ряду посадових функцій (гностична, проектувальна, організаційна, викладацька, інструкційна, виховна, управлінська, методична, контролююча, комунікативна, рефлексивна тощо).

Модель діяльності педагога професійної школи (викладача професійно-теоретичної підготовки, майстра виробничого навчання) репрезентує фахівця, який має професійні знання, вміння та навички, ефективно оперує методами, засобами і технологіями навчання та володіє професійною культурою. На основі моделі діяльності педагогічного працівника розробляється комплекс заходів з підвищення його професійної компетентності у курсовий і міжкурсовий періоди, які повинні відповідати випереджувальному стандарту компетентності, що враховує не тільки сучасні технології управління навчально-пізнавальною і навчально-виробничою діяльністю учнів та методи організаційно-педагогічної діяльності, але й перспективи їх розвитку. Ось чому модель діяльності педагога повинна бути прогностичною та описувати складні інтегративні функції педагога професійного навчання. Концептуальну модель інноваційної діяльності педагога професійного навчання слід розглядати як уявлення про зміст сьогоднішньої та перспективної діяльності фахівця, який відповідає вимогам особистісно-діяльнісної парадигми освіти.

За результатами наукових досліджень, що проведені науковцями кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, прогностична модель інноваційної науково-методичної діяльності педагога професійної школи містить систему взаємопов'язання блоків, які визначають конкретні вміння та навички:

- *проектувально-конструктивний блок:* проектування навчально-виробничого процесу як системи його компонентів (цільового, змістовного, процесуального, контрольно-корегувального тощо);

- *процесуальний блок:* розробка моделей професійної підготовки, відбір оптимальних методів, технологій, засобів навчання, організаційних форм професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки;
- *інформаційно-інструментальний блок:* розробка навчально-методичного супроводу та дидактичного забезпечення уроків різних типів і видів; навчального мультимедійного забезпечення, підготовка сучасних технічних засобів навчання;
- *діагностично-коригувальний блок:* розробка дидактичного забезпечення для моніторингу, корегування, контролю навчальних досягнень учнів;
- *прогностично-коригувальний блок*: побудова моделей навчально-пізнавальної діяльності учнів, прогнозування їх професійного становлення, аналіз результативності й ефективності професійної підготовки;
- *блок аналізу та використання* досягнень науково-технічного прогресу, науки, техніки, виробництва передбачає їх впровадження у професійно-теоретичну та професійно-практичну підготовку.

Розробка прогностичної моделі у вигляді блоків дозволяє конкретизувати зміст науково-методичної діяльності педагогів на всіх етапах підготовки,здійснення, корегування та контролю навчального процесу.

Модель інноваційної діяльності педагогів покладена в основу розробки структури їх науково-методичної компетентності, яку слід розглядати як складову професійно-педагогічної компетентності. Науково-методична компетентність визначає здатність педагогічних працівників ефективно проектувати, реалізувати і контролювати процеси професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

Структура науково-методичної компетентності педагогічних працівників, включає такі складові:

- концептуальну – знання теоретичних основ професійної діяльності та здатність їх застосування;
- інструментальну – володіння базовими професійними вміннями;
- технологічну – володіння інноваційними технологіями навчання;
- інформаційну – володіння сучасними засобами інформатизації навчального процесу;
- адаптивну – уміння передбачати зміни в освітньому середовищі та бути до них готовими, здатність адаптувати сучасну навчальну інформацію до відповідної аудиторії тих, хто навчається.

До складу спеціальної компетентності доцільно включити:

- наукову компетентність, тобто володіння спеціальними знаннями та вміннями у відповідній професійній (науковій) галузі;
- інтегративну компетентність – здатність педагога поєднувати теорію та практику при вирішенні професійних завдань і проблем.

Спеціальна компетентність містить варіативні складові, що визначають специфіку навчальної діяльності педагогічних працівників. Професійно-технологічна складова для викладачів професійно-теоретичної підготовки

визначається знаннями, уміннями та досвідом щодо впровадження у професійну підготовку теоретичних знань з новітніх виробничих технологій. Професійно-практична складова для майстрів виробничого навчання включає здатність формувати практичні вміння учнів із оволодіння сучасними знаряддями праці та технологіями виконання конкретних видів виробничих завдань (Таблиця 1).

Таблиця 1

№ п/п	Складові компетентності	Зміст діяльності педагогічного працівника
МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ		
1.	**Концептуальна**	***Знає:*** - теоретичні основи дидактики та методики професійного навчання; - теоретичні основи і методику професійної діяльності при оволодінні робітничою професією. ***Уміє:*** - аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформаційний матеріал з проблем дидактики та методики професійного навчання
2.	**Інструментальна**	***Аналітичні вміння:*** - виявляти умови, мотиви, стимули, причини окремих явищ в процесі навчання; ***Проектувальні вміння:*** - проектувати ієрархію дидактичних цілей при розробці змісту професійного навчання; - конструювати програми навчання з урахуванням сучасних виробничих технологій, вносити інновації в змістовний компонент; - формувати зміст навчання для нових інтегрованих професій; - проектувати навчально-виробничий процес; - організовувати самостійну навчально-пізнавальну та навчально-виробничу діяльність учнів; - здійснювати коригувальну та консультативну діяльність в навчальному процесі; - здійснювати контроль навчальних досягнень учнів інноваційними методами - розробляти комплексно-методичне забезпечення у відповідності до застосовуваних технологій навчання; ***Рефлексивні вміння:*** - проводити контроль досягнутих результатів на основі співвідношення із запланованим результатом.
3.	**Технологічна**	***Знає:*** - концептуальні засади та сутність інноваційних технологій навчання; - сутність компетентнісного підходу до підготовки кваліфікованих робітників; ***Уміє:***

		- проектувати технології професійного навчання; - розробляти персоналізовані технології навчання; - розробляти інноваційну систему корекції, самоконтролю, взаємоконтролю та контролю знань, умінь, навичок учнів.
4.	**Інформаційна**	***Знає:*** - методику професійного навчання при комп'ютеризації навчального процесу; - сутність інформаційних технологій навчання;
5.	**Адаптивна**	***Уміє:*** - реконструювати та адаптувати навчальний матеріал; - адаптувати інноваційні технології до реальних педагогічних умов; - передбачати можливі відхилення в навчально-виробничому процесі та вибирати методи їх попередження.
Спеціальна компетентність		
1.	**Наукова**	***Знає:*** - сучасні наукові засади відповідної наукової галузі; - перспективи розвитку професійної галузі. - методику науково-технічного прогнозування; - новітні виробничі технології в професійній галузі; ***Уміє:*** - застосовувати теоретичні знання відповідної наукової галузі для виконання певної професійної діяльності; - організовувати творчу науково-технічну діяльність учнів.
2.	**Інтегративна**	***Знає:*** - практичні методи розв'язання професійних завдань; - методику застосування новітніх виробничих технологій в навчально-виробничому процесі; ***Уміє:*** - організовувати навчально-виробничий процес на підставі поєднання теорії та практики; - застосовувати передові методи праці при навчанні професії.
3.	**Професійно-технологічна (викладач професійно-теоретичної підготовки)**	***Знає:*** - теоретичні засади та сутність новітніх виробничих технологічних процесів; ***Уміє:*** - формувати знання учнів щодо застосування новітніх виробничих технологій у певній галузі згідно з професією
4.	**Професійно-практична (майстер виробничого навчання)**	***Знає:*** - сутність і зміст виробничих функцій, вимоги до об'єкту праці, будову та принципи дії засобів праці, способи виробничої діяльності при застосуванні новітніх виробничих технологій у галузі; ***Уміє:*** - проводити професійно-практичну підготовку учнів у операційний та комплексний періоди навчання з оволодіння новітніми виробничими технологіями у галузі

Визначення структури науково-методичної та спеціальної компетентностей дозволяє реалізувати системно обґрунтований підхід до їх формування та розвитку у період курсового підвищення кваліфікації та організації методичної роботи у професійному навчальному закладі у між курсовий період.

Література

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під ред. О.В. Овчарук. – К. : Вид-во «К.І.С.», 2004. – С. 3-21.
2. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. – М. : Высш. шк., 1990. - 119с.
3. Маркова А.К. Психология профессионализма. – М. : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 308 с.
4. Олійник В.В.Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях та відповідях: наук.-метод. посіб. / В.В.Олійник ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. - К. : «А.С.К.» 2013. - 312 с.
5. Національна рамка кваліфікації: додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011р. № 1341 // Офіційний вісник України. – 2011. - № 101. – Ст. 3700.

Шевчук Світлана Степанівна,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
(м. Біла Церква, Київська обл.)
старший викладач кафедри методики професійної освіти
та соціально-гуманітарних дисциплін

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНОЇ СЛУЖБИ ПРОФЕСІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

За багато років педагоги звикли до традиційних форм і методів методичної роботи у навчальному закладі: предметні комісії, інструктивно-методичні наради, семінари тощо. І мало хто замислюється над істинним змістом цієї діяльності. І навіщо вона, власне, потрібна? У чому сутність методичної роботи?

Педагогічна мета діяльності педагогічного колективу професійної школи визначається соціальним замовленням суспільства на освіту, зміст визначає Держстандарт, а форми, методи і засоби педагогічної діяльності обирає сам педагог. І від того, наскільки правильним буде вибір, залежить якість результату його діяльності.

Сьогодні, коли змінюються і соціальне замовлення на освіту, і зміст цієї освіти, педагогам важко привести свою педагогічну практику у відповідність до цих нововведень. Тому діяльність методичної служби професійного освітнього закладу спрямована на розв’язання трьох основних груп питань:

- інноваційного розвитку навчального закладу;
- формування наукового потенціалу членів педагогічного колективу;
- сприяння індивідуальній педагогічній діяльності та розвитку творчої особистості педагога.

Створення системи методичної роботи у професійному навчальному закладі починається з визначення її складових: мети, завдань, змісту, форм, методів, умов, результатів, які пов'язані між собою. Система методичної роботи повинна сприяти розвитку у педагогічних працівників навичок науково-пошукової діяльності, удосконаленню організації їх праці, прогнозуванню та оновленню навчальних курсів. Все це разом працюватиме на формування *методичної культури* – вищої форми активності педагога, його творчої самостійності, стимулу і умови удосконалення навчально-виховного процесу професійного освітнього закладу.

Методична діяльність є визначеним типом освітньої діяльності та змістовно являє собою підсистему, яка реалізує дослідно-діагностуючу, методично-проектувальну, консультативно-корегуючу, організаційно-методичну функції, зміни яких сприяють розвитку всієї педагогічної системи. Ці функції здійснюються через функціональний підхід до організації роботи методичної служби навчального закладу.

Методична служба навчального закладу – система взаємопов'язаних заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагогічних працівників, їх професійної майстерності, а у кінцевому підсумку, на підвищення якості професійної освіти випускників професійної школи у відповідності до потреб ринку праці.

Зміст роботи методичної служби навчального закладу має комплексний характер і включає чотири напрями діяльності: технологічний, педагогічний, керуючий, науковий.

Технологічний – це аналіз на діагностичній основі та опис педагогічної діяльності педагогічних працівників навчального закладу, осмислення перспектив переходу на нові педагогічні або освітні технології.

Педагогічний – надання практичної допомоги педагогічним працівникам в удосконаленні методичної майстерності, підвищення кваліфікації, консультаційна допомога викладачам і майстрам виробничого навчання у науково-методичному забезпеченні освітніх стандартів.

Керуючий – створення педагогічного колективу, спроможного до інноваційних перетворень у навчально-виробничому і виховному процесах у відповідності до Концепції розвитку сучасної системи ПТО.

Науковий – організація дослідно-експериментальної роботи з апробації нових ідей, концепцій, програм розвитку освітніх закладів і установ.

Положенням про методичну роботу у ПТНЗ (Додаток 1 до Наказу Міносвіти і науки України від 12.12.2000р.,№582) визначаються основні завдання, принципи, організаційна структура, форми, організація і планування, права та обов'язки учасників методичної роботи у професійному навчальному закладі.

Положенням визначається, що *методична робота – це зоснована на досягненнях науки та передового досвіду система аналітичної, організаційної, діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності з метою удосконалення професійної компетентності.*

Відповідно до «Положення про методичну роботу у ПТНЗ» у навчальному закладі традиційно здійснюється колективна та індивідуальна

методична діяльність. Основою у виборі форм методичної роботи є різні методи діагностичного вивчення професійної компетентності педагогічних працівників.

Колективні форми методичної роботи використовуються з метою вироблення єдиного підходу до вирішення певних проблем, обговорення актуальних питань організації навчально-виховного процесу, аналізу результатів колективної діяльності, вивчення і поширення науково-технічної та педагогічної інформації тощо.

До *традиційних колективних форм* методичної роботи слід віднести наступні: педагогічна рада; загальні збори (конференція) педагогічних працівників; інструктивно-методичні наради; теоретичні та практичні семінари; школи молодого спеціаліста; школи професійної майстерності, передового досвіду; педагогічні читання тощо.

Індивідуальні форми методичної роботи використовуються для задоволення особистих потреб і запитів педагогічних працівників з конкретних професійних проблем; їх вибір залежить від рівня освіти, професійної компетентності, специфіки діяльності, індивідуальних можливостей та інших характеристик педагогічних працівників професійної школи.

Традиційними індивідуальними формами методичної роботи *педагогів* є: відвідування, спостереження та аналіз уроків; вивчення, узагальнення та впровадження передового педагогічного досвіду; наставництво; консультативна діяльність; підвищення кваліфікації, стажування; участь в експериментально-дослідній роботі тощо.

До *індивідуальних форм* методичної роботи *методиста, керівників ПНЗ* відноситься індивідуальна методична допомога педагогічним працівникам навчального закладу, яка включає:

- системне вивчення, аналіз та оцінювання результативності роботи викладачів, майстрів виробничого навчання, класних керівників, вихователів та інших працівників;
- надання допомоги педагогічним працівникам у виборі форм, методів та засобів навчання і виховання учнів, в удосконаленні методики організації і проведення навчальних занять і позаурочних навчальних і виховних заходів;
- персональне проведення відкритих уроків, інших занять, індивідуальних і групових консультацій, надання допомоги викладачам і майстрам виробничого навчання у розробці навчально-програмної документації (на основі типової), методичних рекомендацій, дидактичних матеріалів та інших педагогічних засобів навчання;
- виявлення, вивчення та узагальнення передового досвіду роботи педагогічних працівників навчального закладу;
- надання допомоги педагогічним працівникам у самоосвіті, підготовці ними доповідей та виступів на конференціях, педагогічних читаннях, проведенні експериментально-дослідної роботи, запровадженні у навчально-виховний процес результати наукових досліджень, передового педагогічного досвіду, інноваційних педагогічних та освітніх технологій.

До ***інноваційних форм методичної роботи*** належать:

- *«пульсуючі» (групові)*, які реалізуються через створення авторських шкіл (програм, підручників, педагогічних технік тощо), дослідно-експериментальних майданчиків, кафедр, ініціативних груп тощо;
- *впровадження нових ідей при реалізації традиційних форм*: педагогічна рада - «круглий стіл», педагогічна рада на основі роботи проблемних (експертних) груп, педрада - презентація, педрада - консиліум; методичний фестиваль, педагогічний КВК, педагогічний бенефіс, педагогічний брифінг тощо;
- *практично-спрямовані форми*: методична нарада – тренінг, методичні сесії, консультації-практикуми, консультації-дебати, засідання «проблемного столу», семінари-практикуми, проведення показових відкритих уроків тощо;
- *проблемно-діяльнісні ігри*: методичні дискусійні клуби, ігрове конструювання, ділові, рольові, операційні ігри тощо;
- *індивідуальні інноваційні форми:* творчі портрети, майстер-класи, портфоліо педагога, авторські програми тощо.

На прикладі проведення педагогічних нарад у професійному навчальному закладі можна наочно продемонструвати методику традиційних та інноваційних форм їх проведення.

Педагогічна рада – колегіальний орган професійного навчального закладу, яка координує питання навчально-виробничої, навчально-виховної та навчально-методичної діяльності.

У практиці педагогічних колективів ПНЗ накопичено досвід проведення педагогічних рад за різними формами, в залежності від яких можна виділити три типи педагогічних рад:

- традиційні (авторитарні, догматичні);
- традиційні інтенсифіковані (модернізовані, модифіковані);
- нетрадиційні (альтернативні), за аналогією з альтернативними технологіями навчання.

Традиційні педради відрізняються традиційним характером змісту**,** переважним застосуванням словесних методів, авторитарним спілкуванням адміністрації з педагогами. За формою і організацією діяльності учасників таких педагогічних рад виділяються такі *методичні прийоми*, як: педрада на основі однієї доповіді з її подальшим обговоренням; педрада на основі доповіді із співдоповідями; педрада із запрошенням доповідача-фахівця з визначеної проблеми.

Інтенсифіковані педради являють собою деяку модернізацію традиційних педрад: на засіданні педради основного доповідача заміняє серія повідомлень, об’єднаних однією тематикою.

Семінар-практикум – популярна *інтенсифікована* форма проведення педради, яка проводиться як групове заняття з метою: підвищення результативності проведення «відкритих» уроків; показ методик проведення уроків теоретичного і виробничого навчання різних типів і видів; презентації методики використання інформаційно-комунікативних технологій навчання професії тощо.

Інноваційні педагогічні ради – інноваційна, самокерована і саморегульована організація педагогічного спілкування у процесі обговорювання питань, проблем щодо виявлення факторів та умов для забезпечення успішної діяльності як окремих педагогів, так і всього педагогічного колективу в цілому.

Педрада на основі роботи проблемних груп – приклад *альтернативної* педради. Така форма дозволяє втягнути в обговорення проблеми, яка розглядається, основну масу педагогічних працівників, організувавши з них декілька проблемних творчих груп. Мета проведення такого виду педради – підвищення активності педагогів у роботі педради і, як підсумок, підвищення їх професійної майстерності.

Педрада – конкурс ставить за мету підведення підсумків конкурсів майстерності, які проводилися у педагогічному колективі визначеного навчального закладу або декількома навчальними закладами. Така педрада готується за заздалегідь розробленими положенням, сценарієм, умовами, методикою підведення підсумків та нагородження переможців.

Педрада – консиліум проводиться з метою координування дій педагогів у роботі з учнями визначеної «проблемної» учнівської групи, виявлення причин утруднень та пошуку способів їх подолання. Педагогічний консиліум об'єктивно систематизує і узагальнює інформацію про проблеми учнівської групи і їх педагогів, активізує обмін досвідом між учасниками педради, орієнтує педагогів «проблемної» групи на диференційований та індивідуальний підхід у роботі з учнями.

Педрада – аукціон розглядає велику кількість представлених на «продаж» ідей, методик, методичних прийомів з визначеної проблеми. Учасники аукціону «купують» найбільш ефективні, більш реальні, більш життєздатні (критерії «покупки» оговорюються заздалегідь). Така педрада може бути проведена і у формі «*захисту проекту».* Означена форма проведення педради мотивує і стимулює ініціативу педагогічних працівників, їх самостійність і творчість, спробу створити свій особистий педагогічний «продукт».

Педрада – круглий стіл є різновидом *педради-дискусії* і являє собою колективне міркування за визначеною проблемою. Предметом обговорення повинна бути проблема, що викликає суперечливі судження, по-різному оцінюється, хвилює більшість педагогічного колективу, привертає його увагу своєю незвичайністю, новизною.

Педрада – фестиваль проходить як широкий суспільний огляд досягнень, свято, яке супроводжується презентаціями форм, методів, засобів навчання і виховання, виступом художньої самодіяльності за темою фестивалю.

Прикладами інших інноваційних форм методичної роботи у ПНЗ можуть бути захист авторських прав, інтернет - конференції (у режимі on-line), порт фоліо педагога (педагогічного колективу) та інші.

Захист авторських проектів і розробок – сучасна форма групової методичної роботи у навчальному закладі, пов'язана із попередньою розробкою та наступним публічним захистом інноваційних підходів до вирішення певної педагогічної проблеми. *Мета* застосування цієї форми

роботи – розробка нових підходів до вирішення педагогічних проблем, спрямованих на удосконалення навчально-виробничого і виховного процесів; підготовка методичних кадрів до інноваційної діяльності; формування банку даних про освітні інновації, їх аналіз та експертиза.

Інтернет-конференція (проводиться у режимі чату). *Методичний навчальний чат* – це бесіда у реальному часі, завданням якої є обговорення актуальних проблем навчально-виховного процесу, його навчально-методичного забезпечення та супроводження. Чат може мати різну спрямованість: пізнавально-мотивуючу, пізнавально-пояснюючу, пізнавально-діяльнісну, пізнавально-формуючу та варіативну, творчо-розвиваючу, пізнавально-повідомляючу тощо. Ця форма забезпечує:

- можливість організації дистанційного спілкування фахівців з актуальних проблем розвитку сучасної освіти;
- оперативний обмін інформацією для вироблення спільної стратегії дій;
- швидке отримання консультацій з проблемних питань.

Така форма роботи рекомендується для проведення секційних заходів методичної служби ПНЗ.

Портфоліо педагога – індивідуальна форма методичної роботи, *мета* якої – виявлення та презентація досвіду педагога навчального закладу. Портфоліо включає все те, що може документально засвідчити майстерність педагога, сприяти оцінці рівня його професіоналізму. Портфоліо може бути представлене на паперових носіях або в електронній версії. У першому випадку – це файлова папка із вкладишами, де матеріали розміщуються відповідно до зазначеної вище структури. *Електронна версія портфоліо* може бути представлена у наступному вигляді:

•*педагогічна проблема – педагогічна скарбничка – педагогічний міст (науково-методичні зв'язки та спілкування) – методичні напрацювання (реферати, статті, методичні розробки тощо) – результати проведення відкритих навчальних і виховних заходів - самоаналіз досягнень і недоліків – творча робота – підвищення кваліфікації тощо.*

Методи дослідження у педагогічній практиці – прийоми, процедури та операції емпіричного і теоретичного пізнання та вивчення явищ педагогічної дійсності. Система методів дослідження визначається вихідною концепцією дослідника, його уявленнями про суть і структуру об'єкта вивчення, загальною методологічною орієнтацією, цілями і завданнями конкретного дослідження.

У процесі організації та реалізації розмаїття форм методичної роботи у навчальному закладі застосовується, як правило, комплекс ***традиційних методів педагогічних досліджень,*** а саме: спостереження; аналізу і синтезу; педагогічного діагностування і констатації; порівняння; інтерв'ювання, анкетування; узагальнення та систематизації; оцінювання (метод експертної оцінки); стимулювання (заохочення); тестування.

Окрім методів педагогічних досліджень у діяльності методичної служби навчального закладу застосовуються ***методи альтернативних інноваційних освітніх технологій***, такі як:

•*інформаційно-комунікаційний* – призначений для створення якісно нових можливостей передачі та сприйняття інформації психолого-педагогічного, науково-методичного, нормативно-правового характеру шляхом використання комп'ютерної техніки, мережевих систем та програмного забезпечення у відповідності до визначених цілей і задач методичної діяльності ПНЗ;

•*проблемний* – формування у педагогів умінь бачити проблему; опанування ними ходом логічного міркування в процесі доказу окремих її частин; формування умінь висувати гіпотези вирішення проблеми, обирати оптимальні рішення та узагальнювати висновки;

•*імітаційний* – розвиток творчого застосування професійних умінь і навичок при виконанні функціональних професійних обов'язків у нестандартних модельних ситуаціях, моделювання професійної діяльності на віддалену перспективу, розвиток критичного мислення у процесі вирішення реальних і модельних ситуацій педагогічної та науково-методичної діяльності;

•*проектний* – основними принципами реалізації такого методу є: реальне партнерство учасників, прагматичність, практичність результатів, спрямованість на вирішення конкретної проблеми. Проектний метод має комплексний характер, оскільки його реалізація передбачає використання сукупності інших інтерактивних форм і методів: співпраця учасників проекту у малих групах, «мозкова атака», рольові ігри, дискусії, рефлексія, презентації і публікації, створення Web-сайтів та інші. За своєю спрямованістю методичні проекти можуть бути інформаційними (прикладними), практично-орієнтованими, дослідницькими (творчими), комунікативними, ігровими.

Отже, діяльність методичної служби професійної школи стає по суті основним напрямом реалізації модернізаційних реформ в освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому.

На даний момент у сучасному освітньому інноваційному просторі України спостерігаються дві тенденції. Перша – це прагнення впроваджувати інновації, майже не турбуючись про якість та рівень їх компетенції у розв'язанні проголошених освітньою реформою актуальних проблем і не зосереджуючись на наслідках інтеграції інноваційного продукту з усталеною системою освіти, що більше відповідає природі хаотичного. Друга – спрямованість на відповідність впроваджуваної інновації стратегічним освітнім завданням, що можливе лише за умови розуміння освітніх цілей, вивчення загальних суб'єктивних закономірностей перебігу інноваційного процесу та механізмів управління ним.

Стратегія розвитку як системи ПТО, так і конкретного професійного навчального закладу має бути інноваційною, базуватися на сучасному законодавчому та нормативному забезпеченні, науково обґрунтованих критеріях оцінювання якості навчального процесу, державних стандартах ПТО, результатах моніторингу попиту та пропозиції потреб регіонального ринку праці у кваліфікованих робітничих кадрів. У результаті правильного вибору

стратегії розвитку в ПНЗ формується *інноваційна культура,* яка характеризується орієнтованістю на особистість, здатністю до змін, відкритістю до комунікацій як усередині, так і з зовнішнім середовищем. Учасникам навчального та виховного процесів такого закладу притаманна солідарність у цінностях і поглядах на освіту, яка дає змогу ефективно співпрацювати в умовах постійного конструктивного діалогу та взаємоузгодження позицій.

Кулішов Володимир Сергійович,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
(м. Біла Церква, Київська обл.)
к.т.н., старший викладач кафедри методики професійної освіти
та соціально-гуманітарних дисциплін

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПРОФЕСІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

До основних вимог сучасного ринку праці варто віднести уміння людей оперувати такими знаннями та технологіями, що задовольняють потреби суспільства та готують їх до нових відносин у цьому суспільстві. Одним з пріоритетних завдань сучасної системи освіти є формування конкурентоспроможного молодого фахівця, який вміє не тільки застосовувати власні знання, а й готовий змінюватися і пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперативно отримувати необхідну інформацію, швидко приймати ефективні рішення та навчатися впродовж усього життя.

В сучасних умовах розвитку та реформування системи професійно-технічної освіти в Україні, що в більшості ґрунтується на особистісно-зорієнованому та діяльнісному підходах, перспективність реалізації компетентнісного підходу є безперечною, оскільки формування різних компетентностей, у тому числі економічної, сприяє розвитку в учнів активної соціальної позиції, готовності постійно навчатися, здатності адаптуватися до умов суспільного життя, приймати рішення та бути відповідальними за їх наслідки.

Відповідна робота з учнями може проводитися тільки за належної економічної підготовки педагогічних працівників професійних навчальних закладів – викладачів професійно-теоретичної підготовки, майстрів виробничого навчання, методистів та старших майстрів. Цей процес акумулює необхідність переходу до формування та розвитку економічних знань, що орієнтовані на поглиблений аналіз економічних процесів, спрямування економічної діяльності на ефективну організацію та управління освітнім процесом у ПНЗ, інтеграцію процесів навчання і виховання як складових освіти, що утворюють засади для розвитку економічної компетентності педпрацівників професійної освіти.

Компетентність – це володіння людиною відповідною компетенцією, що містить її особистісне ставлення до предмету діяльності. Людина може стати компетентною тільки після здобуття нею адекватної інформації,

знань і практичного досвіду, а отже, саме освіта відіграє головну роль у формуванні компетентної особистості.

До сутнісних характеристик компетенцій належать:

- ефективне використання здібностей, що дає змогу плідно здійснювати навчальну діяльність згідно зі встановленими вимогами;
- володіння знаннями, вміннями й досвідом, необхідними для виконання самостійної пізнавальної діяльності;
- розвинута співпраця з іншими учасниками освітнього процесу;
- інтегроване поєднання знань, здібностей і установок, оптимальних для виконання навчальної діяльності в освітньому середовищі;
- здатність робити що-небудь ефективно в широкому форматі контекстів з високим ступенем саморегулювання, саморефлексії, самооцінки.

Розвиток ринкових відносин в Україні, її інтеграція до Євросоюзу та орієнтація на європейський освітній простір, швидкі зміни інформаційних технологій впливають на рівень вимог до освітньої кваліфікації педпрацівників ПНЗ: перспективою майбутнього є компетентнісна модель спеціаліста.

Компетентнісний підхід є важливою складовою організації післядипломної педагогічної освіти особистості разом з цілісним, системним, діяльнісним і особистісно-зорієнтованим підходами.

Під компетентнісним підходом в освіті розуміють сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, відбору змісту освіти, організації освітнього процесу й оцінки освітніх результатів. До загальних принципів компетентнісного підходу відносять мету освіти, зміст та оцінку результатів навчання.

Формування економічної складової має стати невід'ємною частиною підготовки та подальшого вдосконалення професійної компетентності педпрацівників ПНЗ, адже для сучасного етапу економічного розвитку країни вкрай необхідними є енергійні, ініціативні, економічно підготовлені, налаштовані на творчий пошук майбутні фахівці.

Формування економічних знань має забезпечити молодому спеціалісту оволодіння певною сукупністю вмінь розумової діяльності. До їх числа належать: вміння оперувати економічними поняттями, визначати ознаки цих понять; уміння орієнтуватися в питаннях економічного життя країни, пояснювати сутність економічних процесів та явищ; уміння науково оцінювати суспільно-економічні явища, виявляти їх протиріччя, встановлювати фактори розвитку і застою в господарстві; вміння аналізувати та узагальнювати економічні процеси, факти та явища економічного життя, характеризувати важливі економічні показники (продуктивність, собівартість тощо); уміння виокремлювати зв'язки (прямі й опосередковані) між економічною діяльністю людей, матеріальним виробництвом й іншими сторонами суспільного життя; аналізувати вплив на економіку політичних, культурних та інших факторів. Тому важливим завданням сучасної післядипломної освіти є формування економічної компетентності педагогічних кадрів ПНЗ.

Під економічною компетентністю розуміють сукупність економічних знань та практичних вмінь, досвіду, економічної культури та мислення, наявність стійкої потреби та інтересу до професійної компетентності. Вчені визначають такі складові економічної компетентності:

– сукупність економічних знань;

– економічна свідомість;

– економічне мислення;

– економічні якості.

Формування економічної компетентності педагогічних працівників ПНЗ відбувається у процесі набуття різносторонніх економічних знань, розвитку умінь та навичок, управління і розв'язання проблемних, у тому числі виробничих ситуацій, що виникають у навчальному та навчально-виробничому процесі та житті учнів. Розвиток економічної компетентності не тільки відображає глибину знань особистості з економіки, але й орієнтується на підвищення рівня власних навичок, умінь та особистісних якостей.

Основним засобом розвитку економічної компетентності педпрацівників професійної школи є безперечно курси підвищення їх кваліфікації. В основу системи підвищення кваліфікації майбутнього фахівця в нових соціально-економічних умовах повинно лягти не методичне, а технологічне навчання, тобто освоєння й впровадження ними у навчально-виховний процес нових технологій. Підвищення кваліфікації варто розглядати як результат, як процес, або як цілісну освітню систему. Результат передбачає зміни професійних якостей майбутніх фахівців внаслідок їх навчання в установах підвищення кваліфікації. Це цілеспрямований процес навчання, що є частиною системи безперервної педагогічної освіти особистості.

За умови належної організації системи підвищення кваліфікації кожному фахівцеві пропонуються нові знання з психології, методики, педагогіки, охорони праці, що допомагає ознайомитися з передовим педагогічним досвідом та інноваціями, зорієнтуватися в останніх наукових досягненнях, технологіях і визначити можливості їх застосування в процесі навчання. На жаль, на курсах недостатня увага приділяється питанням економічного характеру, а саме економічним основам виробництва, організації та планування освітнього процесу відповідно до сучасних ринкових вимог, оволодіння технологіями цільового управління й адаптивного менеджменту, здійснення маркетингових досліджень, організації та ведення підприємницької діяльності і т.п.

Аналіз програм курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПНЗ доводить, що питанням захисту інформації та інтелектуальної власності, економіко-правовим засадам діяльності педпрацівників ПНЗ окрема увага приділяється. Проте за нинішніх стрімких умов розвитку суспільства цієї інформації для загального розвитку економічної компетентності педагогічних кадрів вкрай недостатньо. На даний момент єдиним виходом із ситуації є розробка та впровадження низки спецкурсів і факультативів за вибором відповідного спрямування: з проблематики економіко-виробничих питань, ефективної організації та планування сучасного освітнього процесу, основ теорії і практики

підприємницької діяльності, оволодіння інструментарієм маркетингу та реклами.

Однією з ефективних форм розвитку економічної, зокрема підприємницької компетентності особистості є різноманітні тренінги: лідерські, управлінські, корпоративні, бізнес-тренінги. Тренінг – це система діяльності по відпрацюванню певних алгоритмів навчально-пізнавальних дій і способів розв'язання типових задач у ході навчання. Ця форма роботи вже давно себе зарекомендувала у західних країнах і тільки починає впроваджуватись на теренах вітчизняного освітнього простору.

Тренінг є необхідним форматом проведення занять по вивченню питань економічного характеру через можливість моделювання практичних ситуацій у навчальному процесі. Адаптація слухачів до середовища практичної діяльності буде більш легкою, а досягнення успішних результатів у професійній діяльності буде більш стрімким, якщо особистість вже матиме певні ділові компетенції. Такі компетенції можуть бути сформовані вже під час навчання за допомогою використання тренінгових технологій. І завданнями викладачів при цьому є максимальне врахування всіх важелів впливу на рівень компетенцій майбутнього фахівця при створенні концепції тренінгу.

Для прикладу можна навести використання кейс-методу, який є невід'ємною складовою проведення кожного заняття тренінгу «Стратегія підприємницької діяльності». Дана технологія не просто ілюструє практичний приклад, який відповідає темі заняття, а дає змогу слухачам робити аналогії, вступати у дискусію, застосовувати методики стратегічного аналізу та аналізу середовища функціонування підприємства, робити висновки та прогнозувати подальший розвиток підприємства, обґрунтовувати пропозиції. У результаті формується їх методична та професійна компетентність.

Іншими ефективними формами розвитку економічної компетентності педагогічних працівників ПНЗ визначено:

- участь у методичних та науково-практичних семінарах і конференціях, де обговорюються питання економіко-виробничого характеру, стратегічного менеджменту та маркетингу, економічних основ проектно-технологічної діяльності і т.п.;
- участь у конкурсах та презентаціях (профорієнтація, рекламування) серед професійних навчальних закладів, обмін передовим педагогічним досвідом;
- постійний взаємозв'язок та співпраця з виробничим процесом та підприємствами різної форми власності, практичне перейняття досвіду економічних основ виробничої діяльності.

Отже, компетентнісний підхід є одним із факторів, що спонукають до модернізації цілей і змісту освіти; він у комплексі з класичними підходами допомагає освітянам гармонійно поєднувати набутий позитивний досвід з освітніми інноваціями для реалізації цілей сучасної системи освіти. Освоєння компетентнісного підходу дає змогу підвищити загальний освітній рівень педагогічних працівників ПНЗ та підготувати їх до професійної діяльності в умовах зростаючого динамізму і невизначеності,

сформувати їх як активних суб'єктів нової освітньої парадигми – «освіта протягом усього життя».

Ірочко Любов Володимирівна,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
(м. Біла Церква, Київська обл.)
старший викладач кафедри методики професійної освіти
та соціально-гуманітарних дисциплін

ОРГАНІЗАЦІЯ СТАЖУВАННЯ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

Конкурентоздатну компетентну особистість може виховувати конкурентоздатний, компетентний педагог.

На сучасному етапі, в професійно-технічній освіті, особлива увага привертається до якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Значна роль в вирішенні поставлених завдань покладається на майстрів виробничого навчання.

Стажування являється однієї із основних форм удосконалення фахової майстерності майстрів виробничого навчання, практичного вивчення сучасної техніки та технології виробництва, наукової організації праці, виробничого досвіду.

Стажування проводиться у закладах післядипломної освіти, вищих навчальних закладах, на підприємствах, в організаціях, установах, а також на базі професійно-технічних навчальних закладів, перелік яких затверджується Міністерством освіти і науки України. Періодичність стажування визначається відповідно до індивідуального плану розвитку професійної компетентності педагогічного працівника та потреб навчального закладу, але не рідше одного разу на п'ять років. За підсумками стажування педагогічному працівнику видається довідка про стажування або свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Метою стажування є практичне вивчення майстрами сучасної техніки та технології виробництва, наукової організації праці, виробничого досвіду, і на цій основі – забезпечення підвищення якості професійної підготовки робітничих кадрів, їх гнучкості і мобільності на ринку праці.

Основними завданнями стажування є:

- ознайомлення зі специфікою конкретних умов роботи передового підприємства (будівництва), цеху, ділянки;

- вивчення стану і тенденцій розвитку підприємства з урахуванням вимог науково-технічного прогресу, досвіду впровадження і освоєння нового обладнання, сучасних технологічних процесів;

- надбання умінь і навичок для роботи з новим обладнанням, освоєння сучасних технологічних процесів.

Важливим методичним документом стажування є програма, в якій конкретно розкриваються завдання стажування, визначаються види, обсяг і послідовність робіт.

Програма стажування складається з урахуванням сучасних вимог до професії і методики її навчання. Від науково-методичного і професійного рівня програми безпосередньо залежать результати стажування.

Програма стажування розробляється безпосередньо в навчальному закладі під керівництвом заступника директора з навчально-виробничої роботи та за участю старшого майстра закладу, затверджується директором ПТНЗ і погоджується з підприємством, на якому відбувається стажування.

У програмі конкретно розкриваються завдання стажування, визначаються види, обсяг і послідовність робіт. В залежності від мети стажування виділяють декілька видів програм:

- ✓ програма стажування з підтвердження чи підвищення робітничої кваліфікації робітничого розряду, класу, категорії), яка є найбільш поширеною при стажуванні;
- ✓ програма стажування з оволодіння навичками роботи із сучасною технікою та технологією виробництва;
- ✓ програма стажування для вивчення специфіки умов роботи передового підприємства, цеху, ділянки тощо.

Педагогічні працівники до відправлення на стажування ознайомлюються з програмою, на основі неї складають індивідуальний план, в якому фіксуються роботи, що підлягають відпрацюванню на робочому місці .

Програма стажування майстра виробничого навчання ПТНЗ повинна:

- ✓ враховувати високий ступінь кваліфікації;
- ✓ характеризуватися практичною спрямованістю (включати суто виробничі види робіт);
- ✓ відповідати вимогам сучасного розвитку техніки, технології, науки;
- ✓ орієнтуватися на певні виробничі об’єкти (підприємства, цехи, господарства тощо);
- ✓ охоплювати різноманітні форми організації сучасного виробництва;
- ✓ включати прийоми обслуговування новітнього обладнання, сучасні технології;
- ✓ опиратися на передовий виробничий досвід і методи праці.

До програми стажування рекомендується включати такі види робіт:

- ✓ практичне вивчення сучасної техніки та технології виробництва, наукової організації праці, передового досвіду;
- ✓ ознайомлення з правилами безпеки праці на підприємстві, яке є замовником робітничих кадрів;
- ✓ вивчення специфіки роботи підприємств регіону, технологічного циклу виробництва з метою розробки і впровадження регіонального компоненту змісту професійної підготовки робітничих кадрів;
- ✓ безпосередня участь у виробничому процесі: робота стажиста в ритмі підприємства.

На основі програми майстром-стажистом складається індивідуальний план, в якому фіксуються роботи, виконані відповідно до завдань програми.

Результатом стажування має бути підтвердження чи підвищення робітничого розряду, удосконалення майстерності (з основної професії) відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики.

Підвищення кваліфікації та стажування проводиться на основі двосторонніх угод між професійно-технічним навчальним закладом і закладом (установою, підприємством тощо), на базі яких буде відбуватися навчання.

Проходженню підвищення кваліфікації педагогічними працівниками має передувати підготовча та організаційна робота.

Професійно-технічний навчальний заклад має здійснити такі заходи:

- ✓ організувати ведення обліку педагогічних працівників, які підлягають довгостроковому підвищенню кваліфікації (стажуванню);
- ✓ сформувати потреби у довгостроковому підвищенні кваліфікації (стажуванні) педагогічних працівників на календарний рік та надати її навчально-методичному центру професійно-технічної освіти;
- ✓ формувати перелік закладів, підприємств, установ, на базі яких педагогічні працівники можуть пройти довгострокове підвищення кваліфікації (стажування);
- ✓ укладати договори на стажування із закладами-виконавцями;
- ✓ видавати наказ про направлення на довгострокове підвищення кваліфікації (стажування) педагогічного працівника відповідно до графіка та договору;
- ✓ заслуховувати звіт педагогічного працівника про довгострокове підвищення кваліфікації (стажування) та приймати відповідні управлінські рішення.

Педагогічні працівники, які відповідно до плану-графіка проходитимуть підвищення кваліфікації (стажування) повинні:

- ✓ ознайомлюватися з індивідуальною програмою стажування та, при потребі, вносити до неї корективи;
- ✓ виконувати правила і норми охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, правила внутрішнього трудового розпорядку та інші правила і норми, що діють у закладі-виконавці;
- ✓ упродовж двох тижнів після завершення підвищення кваліфікації (стажування) складати звіт, у якому зазначати відомості про виконання всіх розділів навчальної програми та пропозиції щодо впровадження результатів навчання. Звіт про проходження довгострокового підвищення кваліфікації (стажування) заслуховується на засіданні методичної комісії;
- ✓ надавати атестаційній комісії документи за всіма видами підвищення кваліфікації.

Направлення педагогічних працівників на стажування здійснюється відповідно до наказу по ліцею, а прийом — відповідним наказом по підприємству.

Керівники базових підприємств, установ на основі договору з навчальним закладом визначають робочі місця для стажистів, призначають

керівників стажування з числа досвідчених інженерно-технічних працівників чи висококваліфікованих робітників.

Педпрацівники, з моменту розподілу їх на робочі місця або навчально-виробничі ділянки, повинні дотримуватись обов'язків щодо виконання правил і норм охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, правил внутрішнього трудового розпорядку та інших правил і норм, що діють на підприємстві.

Під час проходження стажування майстри виробничого навчання та викладачі професійно-теоретичної підготовки:

- ✓ виконують завдання, передбачені програмою й індивідуальним планом;
- ✓ ведуть щоденник проходження стажування ;
- ✓ оформляють звіт, зміст якого визначається навчальним закладом .

По завершенню терміну стажування майстри виробничого навчання та викладачі професійно-теоретичної підготовки представляють комісії звіт про проходження стажування, щоденник та здають іспит у формі кваліфікаційної роботи, реферату або іншій формі.

Форма звітності визначається у кожному конкретному випадку комісією, яка назначається керівником підприємства та ВНЗ.

Педагогічні працівники, які успішно пройшли стажування, свідоцтво про підтвердження або підвищення робітничої кваліфікації.

Стажисти, які пройшли стажування за двома або декількома суміщеними професіями (наприклад: верстатник широкого профілю, оператор комп’ютерного набору), отримують довідку по кожному етапу стажування.

Результатом професійного самовдосконалення є атестація педагогів.

Список використаних джерел

1. Порядок організації підвищення кваліфікації майстрів професійно-технічних навчальних закладів для одержання відповідної кваліфікації шляхом стажування, в умовах виробництва (наказ Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2009 р., №749)

2. Рекомендації щодо виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2009 р. №749 «Про підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів» (лист МОН України від 19. 10. 2009 р. №3.3/9-1181)

3. Проект положення про проведення стажування майстрів виробничого навчання в системі професійно-технічної освіти України, 2006 р.

5. Методичні вказівки щодо підведення результатів стажування майстрів виробничого навчання в системі професійно-технічної освіти України, 2006 р.

6. Методичний лист №01/16-76 від 13.02.2015.Про організацію підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Заславська Світлана Ігнатівна,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
(м. Біла Церква, Київська обл.)
к.т.н., доцент, заступник директора з навчальної роботи

МЕТОДИКА РОЗРОБКИ КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УРОКІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З ПРОФЕСІЇ

Удосконалення процесу навчання й виховання учнів значною мірою залежить від забезпечення навчально-виховного процесу навчально-нормативною та методичною літературою, наочними приладдям та технічними засобами навчання, дидактичними матеріалами, тобто від комплексного методичного забезпечення кожної професії.

Комплексне методичне забезпечення професії – це розробка та створення оптимальної системи навчально-методичної документації й засобів навчання, необхідних для повного та якісного навчання з професій в межах програми та відведеного навчальним планом часу.

Комплексне методичне забезпечення з конкретної професії покликане давати повну уяву про забезпеченість навчально-методичними засобами для підготовки певної кількості кваліфікованих робітників з даної професії при одночасному навчанні за визначеними навчальним планом і програмою, щоб не допускалося зайвого дублювання окремих навчальних засобів та літератури.

Основна функція комплексного методичного забезпечення – керівництво процесом засвоєння учнями змісту навчальних планів та програм. Поряд з основною виділяють часткові функції, що розкривають основну, зокрема і інформаційну, системо-утворюючу, функцію закріплення й самоконтролю, самоосвіти, інтерактивну, координаційну, розвивально-виховну, а також оцінювальну. Оцінювальна функція, у свою чергу, передбачає: розкриття у текстах комплексного методичного забезпечення цінності того, що вивчається; розробку завдань та оцінку.

Основу комплексного методичного забезпечення складають засоби навчання, що виконують загальні дидактичні функції, а саме:

- підвищують ступінь наочності з метою посилення доступності для учнів навчального матеріалу;
- допомагають задовольнити й розвинути пізнавальні інтереси учнів;
- виконують роль джерела інформації;
- виконують роль засобів управління пізнавальною діяльністю учнів з боку викладачів, майстрів виробничого навчання.

Підбір та застосування засобів навчання має здійснюватися комплексно, з урахуванням основних характеристик і компонентів навчально-виховного процесу. Вихідним документом для розробки комплексу методичного забезпечення предмета (професії) є робоча навчальна програма, що визначає зміст процесу навчання у відповідності з вимогами сучасного виробництва, науково-технічного прогресу до підготовки кваліфікованих робітників певної галузі. Комплекс засобів навчання має охоплювати основний зміст всього програмного матеріалу.

Розробка комплексного методичного забезпечення у професійному навчальному закладі здійснюється на засадах системного аналізу змісту навчальних дисциплін. На основі прогнозування результатів підготовки фахівців розробляються робочі навчальні плани й програми.

З позицій системного підходу до організації навчального процесу проблему вибору дидактично найдоцільніших засобів навчання можна

вирішити, якщо розглядати їх як форму вираження змісту навчального матеріалу та способів управління і контролю за ходом процесу навчання.

Важливо врахувати доцільність використання кожного засобу навчання, що входить в систему з метою взаємодоповнення один одного.

Постійний аналіз змісту КМЗп передбачає потребу в розробці нових засобів дидактичного забезпечення, які сприяли б підвищенню ефективності навчально-виховного процесу.

Тож вихідним документом для розробки комплексного методичного забезпечення з професії є навчальна робоча програма, а а комплекс засобів навчання повинен охоплювати весь основний зміст програмного матеріалу.

Проектування оптимального набору документації та засобів навчання з професії здійснюється шляхом розробки паспортів комплексного методичного забезпечення.

Комплексність в методичному забезпеченні навчально-виховного процесу передбачає реалізацію через засоби навчання всіх трьох функцій процесу навчання: навчальної, розвивальної, виховної.

Забезпечення навчально-виховного процесу засобами навчання залежне від економічного фактору, фінансових можливостей навчального закладу.

Врахування всіх цих критеріїв складає сутність комплексного підходу до методичного забезпечення навчально-виховного процесу засобами навчання.

Навчально-технічна документація – це документи, які потрібні для проведення навчально-виробничого процесу на різних етапах професійно-практичної підготовки, як в майстернях (полігонах) так і на виробництві.

На схемі 1 наведені види навчально-технічної документації, яка застосовується на різних етапах професійно-практичного навчання.

Види навчально-технічної документації

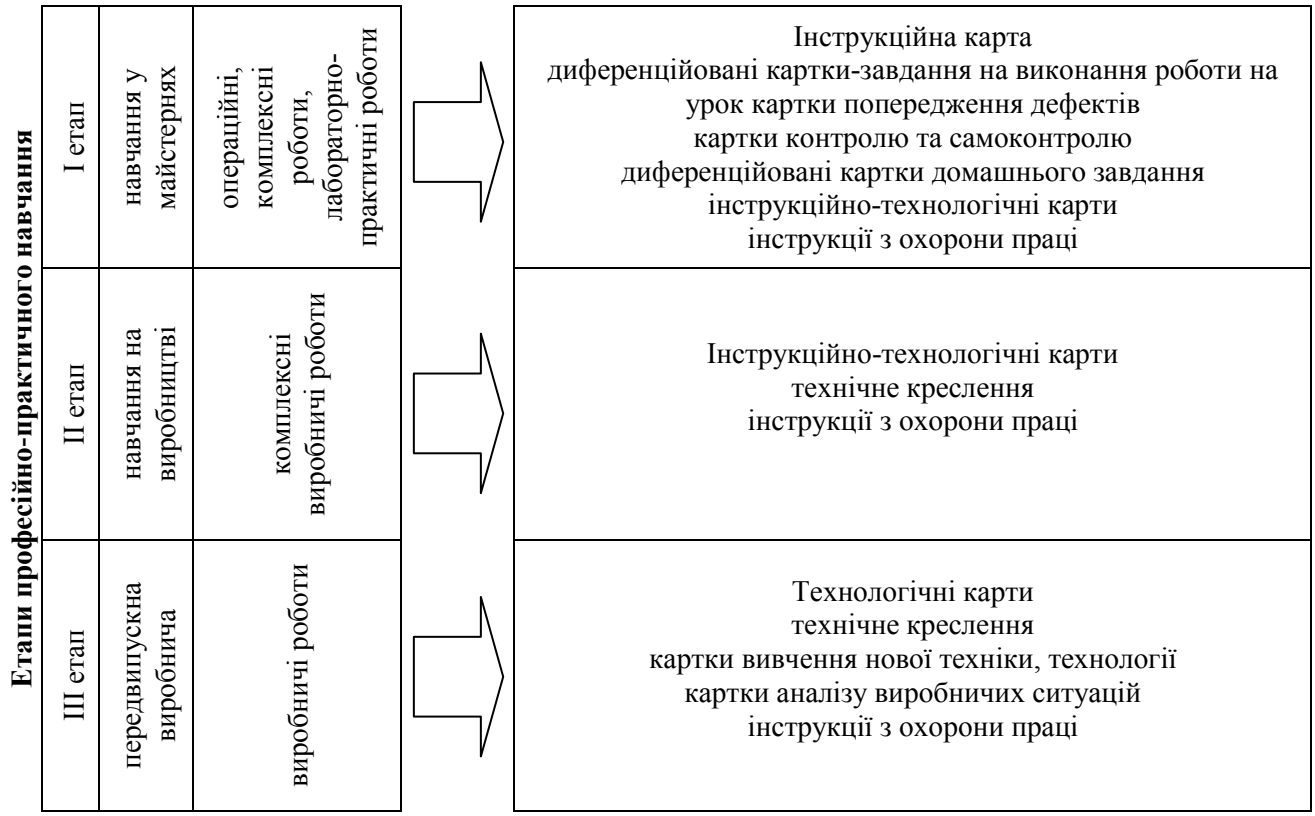

Схема 1. Види навчально-технічної документації

Навчально-технічна документація – це метод письмового інструктування, призначена для формування у свідомості учнів міцної орієнтовної основи дій по виконанню трудового прийому, операції, технологічного процесу.

Письмові інструкції є важливим дидактичним засобом активізації пізнавальної діяльності учнів.

Методика розробки документації письмового інструктажу передбачає наступне:

- відповідність робочій програмі виробничого навчання;
- відносна закінченість кожного документа за змістом;
- простота структури;
- врахування реальних умов навчального процесу;
- чіткість, ясність, доступність, образність, лаконічність і технічна грамотність формування інструктивних вказівок;
- сполучення словесних і наочних (графічних) рекомендацій;
- наявність графічної частини у документах письмового інструктажу (малюнки, фотографії, ескізи, схеми, графіки, таблиці і т.п.);
- у кожному документі повинні бути передбачені критерії правильності виконання трудових дій, прийомів, операцій, технологічних переходів, підсумкові критерії якості роботи, а також рекомендації з самоконтролю;
- об’єм кожного документа повинен забезпечувати можливість виконання письмових інструкцій безпосередньо на робочому місці учня.

В якості документації письмового інструктажу частіше за все застосовуються: інструкційні, інструкційно-технологічні та технологічні картки.

Ми вважаємо, що до цього переліку слід додати картки-завдання.

Картки-завдання для роботи учнів дозволяють швидко запропонувати учням різноманітні навчальні завдання, форми для заповнення при самостійному вивченні, закріпленні та використанні навчального матеріалу. Їх основна дидактична мета – індивідуалізація навчального процесу самонавчання, самоконтроль, саморозвиток учнів.

Такі картки учні можуть складати самостійно при виконанні домашнього завдання до наступного уроку. Складання такої картки допомагає учню осмислити послідовність виконуваної роботи, а на уроці з допомогою картки учень відновлює в пам’яті всі етапи обробки кожного вузла, деталі, виконання операцій, технологічних процесів.

Наводимо зразки деяких карток.

Картка попередження і усунення дефектів
Дефектна картка

№ з/п	Найменування прийомів, операцій	Можливі дефекти, неполадки	Причини виникнення	Способи усунення
1	2	3	4	5

Картки засвоєння прийомів по виконанню операції
Схема картки засвоєння прийомів по виконанню операції

Назва роботи	Фотографія, малюнок, схема	Послідовність виконання	Технічні умови на виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5

Картки контролю (самоконтролю)

За допомогою карток контролю у учнів формуються уміння самоконтролю та самостійності в роботі.

Картка: Перевір себе

№ з/п	Назва операції	Необхідно перевірити	Контрольний інструмент	Як перевірити
1	2	3	4	5

Контрольна картка

Об’єкт контролю	Методи контролю	Засоби контролю	Ознаки, які характеризують якість виробу згідно з нормативними документами	Відмітка про відповідність якості
1	2	3	4	5

Карта самофотографії робочого дня
Форма карти самофотографії робочого дня

Учень _____
прізвище, ініціали

«___»_____ 20___р.

Вид роботи	Час	Кіль-сть звернень за допомогою до майстра	Кіль-сть звернень за допомогою до товаришів	Допомога товаришеві (число)	Самоконтроль і самооцінка		Контроль і оцінка товариша		Контроль і оцінка майстра	
					Припущено помилок	Оцінка	Припущено помилок	Оцінка	Припущено помилок	Оцінка
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Схема погодинної планової картки-завдання

№ з/п	Назва технологічного процесу, операцій, їх складових	Час відведений на виконання окремих операцій	Результат виконання
1	2	3	4

Картка домашнього завдання

№ з/п	Зміст домашнього завдання	Послідовність виконання	Джерело інформації
1	2	3	4

Навчально-технічна документація письмового інструктування – важливий методичний засіб, який застосовується на всіх етапах професійно-теоретичної

та професійно-практичної підготовки учнів у професійному навчальному закладі.

Різновиди документації письмового інструктування є складовою комплексного методичного забезпечення професії (КМЗ).

Впровадження інформаційно-комунікативних технологій в навчальний процес ПНЗ виводить на новий рівень якість комплексного методичного забезпечення професії – розробка та застосування електронних навчальних комплексів.

Лєвіна Раїса Михайлівна,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
(м. Біла Церква, Київська обл.)
старший викладач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Розвиток науково-технічного прогрессу у XXI столітті зумовлює появу нових засобів навчання, які формуються на базі інформаційно-комунікаційних технологій. Успішне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) можуть забезпечити тільки ті члени суспільства, які володіють необхідними знаннями, уміннями й навичками, що дають змогу практично взаємодіяти в інформаційному просторі, швидко адаптуватися до сучасних інформаційно-комунікаційних засобів, володіти інформаційно-технологічною культурою для забезпечення власних і професійних потреб. Важливим стає вміння оперативно і якісно працювати з інформацією, використовуючи для цього сучасні засоби та методи.

Завдання професійно-технічної освіти визначається вимогами сучасного суспільства до підготовки фахівців в умовах інформаційного суспільства. Зокрема, потребує уваги підготовка в ПТНЗ майбутніх кваліфікованих робітників в напрямі використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності, рівень їх інформаційно-технологічної культури.

Для сьогоднішніх учнів, які з самого раннього віку розвиваються в умовах нового інформаційного середовища, підручники або пояснення майстра виробничого навчання на уроці втрачають своє колишнє значення, що призводить до зниження інтересу до процесу навчання. Стало очевидним, що, використовуючи тільки підручники, методичні посібники, власні пояснення, показ трудових прийомів, якими б великими, різнобічними і повними вони не були, вирішити цю проблему неможливо, слід формувати і розвивати різні компетентності учнів, в тому числі пізнавальні, комунікативні, соціальні, розвивати інформаційну і дослідницьку культуру учнів. Змінюється і роль майстра виробничого навчання в інформаційній культурі - він повинен стати координатором інформаційного потоку. Отже, майстру виробничого навчання необхідно володіти сучасними методиками та новими освітніми технологіями, щоб спілкуватися на одній мові з учнями.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології, форми й методи подачі інформації допомогають створити й реалізувати таке комплексно-методичне забезпечення навчальних дисциплін професійного спрямування ПНЗ, яке буде сприяти розвитку інформаційно-технологічної культури майбутніх кваліфікованих робітників, з оптимальним вибором для кожного учасника освітнього процесу (викладача, майстра виробничого навчання, учня): темпу викладання навчального матеріалу, забезпечення індивідуальних потреб учнів. При цьому відбувається значна економія часу.

Робота над дидактичними матеріалами в електронній формі для створення комплексного методичного забезпечення кропітка і довготривала. Можна виділити декілька її етапів:

1) аналіз програми навчальної дисципліни;
2) визначення логічної структури накопичення матеріалів відповідно до програми навчальної дисципліни (створення інформаційної бази у вигляді потемних і поурочних папок в електронній формі. Доцільно в якості самостійного обліку матеріалів КМЗ навчальної дисципліни передбачити їх опис);
3) накопичення текстової інформації в електронній формі (нормативні, методичні і навчальні матеріали: плани, програми, методичні рекомендації щодо виконання самостійних, семінарських, дипломних робіт, тексти уроків, опорні конспекти тощо);
4) накопичення графічної інформації в електронній формі (фотографії, картинки, креслення, графіки, схеми тощо);
5) накопичення мультимедійної інформації (навчальні презентації уроків, аудіо - та відеоматеріали, мультимедійні засоби навчання, програмні засоби);
6) систематизація дидактичних матеріалів.

Діапазон матеріалів, які можуть бути використані в якості вихідних при формуванні наочних матеріалів, надзвичайно широкий – від ілюстрацій у підручниках і звичайних плакатів до самостійно отриманих фото - та відео матеріалів. Особливе значення в якості джерела для навчального матеріалу набувають сучасні спеціалізовані промислові виставки, що мають високу наочність і актуальність (власні фото - відео зйомки, рекламні матеріали різних профільних підприємств).

Першим кроком використання інформаційно-комунікаційних технологій є *розміщення на сайті ПТНЗ* для учнів і педагогічних працівників текстових інформаційних матеріалів (нормативних, методичних, навчальних тощо), що вже існують в електронному форматі. Для педагогічних працівників, учнів, абітурієнтів можна розміщувати: державні стандарти з професій, робочі навчальні програми з дисциплін, розклад, накази, опорні конспекти, методичні рекомендації, комплексні контрольні завдання, екзаменаційні білети тощо.

Одним із актуальних і поширених напрямів використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі ПТНЗ є *навчальні презентації*. Це ефективний й функціональний наочний засіб, що є сукупністю різних засобів подання інформації (текст, зображення, звук, анімація тощо), який використовується під час проведення уроків, лекцій, семінарів, конференцій тощо. Їх використання забезпечує одночасний вплив

на зір та слух учнів, що дає змогу досягти максимальної ефективності сприйняття навчального матеріалу.

Навчальні презентації використовуються як педагогами, так і учнями на уроках з метою наочної демонстрації матеріалів власних розробок (відео, фото, графіки, діаграми тощо): при вивченні нового матеріалу; закріпленні нової теми; перевірки знань. Робота педагога зі створення презентацій або розробки електронних навчальних елементів може бути спільною з учнем. Але, зазначимо, що при створенні й використанні презентації у навчальному процесі, крім традиційних методичних вимог потрібно дотримуватися низки специфічних принципів і правил побудови та оформлення, які зумовлені особливостями сприйняття людиною інформації з екрану при відтворенні електронного продукту.

При цьому на презентації, що використовуються в освітньому процесі, повинні поширюватися основні вимоги до педагогічних програмних засобів: *педагогічні* (дидактичні; обґрунтування вибору тематики; перевірка на педагогічну доцільність використання та ефективність застосування); *технічні; ергономічні; естетичні*.

Відеозасоби, відповідаючи основному принципові навчання – принципові наочності, можуть також ефективно використовуватися в навчальному процесі ПТНЗ при підготовці майбутніх кваліфікованих робітників та для розвитку їхньої інформаційно-технологічної культури. Результати досліджень науковців доводять, що навчальний матеріал, поданий у відеовигляді (одночасне застосування зорового і слухового сприйняття інформації), засвоюється набагато краще, ніж переказаний педагогом. Наочні методи навчання допомагають педагогові більш якісно за досить малий проміжок часу викласти навчальний матеріал.

Використання відеоматеріалів у навчальному процесі потребує від педагога професійного навчання знання дидактичних можливостей та вміння використовувати їх залежно від мети навчання. Відео може бути використаним на різних етапах уроку: під час мотивації вивчення нового матеріалу; при поясненні нового матеріалу (як ілюстрація); при закріпленні й узагальненні знань; для контролю знань. З огляду на досвід використання відеоматеріалів у навчальній діяльності їх можна умовно поділити на такі види: *відеоуроки (відеофрагмент уроку); навчальні відеофільми; відеодемонстрації*.

Джерело отримання відеоматеріалів надзвичайно широке – матеріали самостійно розроблені педагогом (учнем), або створені на замовлення, відкриті ресурси мережі Інтернет, тощо. Також особливого значення в якості джерела інформації набувають сучасні спеціалізовані промислові виставки, як можливість отримання власних фото-, відеозйомок та рекламних відеоматеріалів, високоякісної актуальної сучасної продукції, виробничих процесів або технологій, створених профільними підприємствами.

Сучасні відеоматеріали професійного спрямування, що розміщені у вільному доступі в соціальних сервісах, дають змогу забезпечувати професійне навчання якісним дидактичним матеріалом будь-якого спрямування .

За відсутності необхідного демонстраційного матеріалу для навчального

процесу можна створювати власні навчальні відеоматеріали (навчальні фільми, відеодемонстрації) з окремих, заздалегідь підготовлених зображень (малюнків, фотографій, відео) доповнити їх відеоефектами, відеопереходами, заголовками, текстом, додати звук (мову, музику, звукові ефекти) тощо.

Як один із ефективних спосіб оцінювання рівня знань учнів *тестовий контроль* знайшов своє застосування у навчальних закладах. Одним з основних і безперечних його переваг є мінімальне витрачання часу на підведення підсумків контролю. При тестуванні використовують як паперові, так і електронні варіанти. Останні особливо привабливі, тому що дають змогу отримати результати практично відразу після закінчення тесту. Комп'ютерне тестування передбачає використання комп'ютерної техніки для виявлення й оцінки знань учнів з метою контролю, що здійснюється через діалог у системі «учень–комп'ютер» .

Комп'ютерне тестування може здійснюватись із використанням різних комп'ютерних програмних продуктів, починаючи від різних текстових редакторів і програм для розроблення презентацій та використання мов програмування й можливостей мережі Інтернет. Сьогодні є безліч програм для реалізації комп'ютерного тестового оцінювання знань учнів.

Але слід зауважити, що повна заміна комп'ютерними тестовими завданнями традиційних письмових контрольних, самостійних робіт і усних відповідей учнів є недоцільною. Тестовий контроль, що здійснюється за допомогою програм комп'ютерного тестування, буде ефективним тільки за умови його поєднання із традиційними засобами контролю та корекції навчальних досягнень учнів.

Для активізації пізнавальної діяльності учнів в професійній школі та підвищення ефективності навчання використовують *комп'ютерні* навчальні (дидактичні) *кросворди*. Розв'язуючи кросворд, учень повторює, систематизує знання навчального матеріалу, але не простим дублюванням, що знижує інтерес до навчальної дисципліни, а в новій – ігровій формі. Організація навчальної діяльності учнів із використанням кросвордів може бути як на розв'язання, так і на їх складання. Традиційно, складання кросвордів здійснюється «вручну» засобами прикладних програм MS Office Word, MS Office Excel, Paint, що займає багато часу. Сучасні системи комп'ютерного створення кросвордів дозволяють полегшити цей процес і зацікавити як учня, так і педагога.

Ефективність використання в навчальному процесі кросвордів залежить від ряду вимог щодо їх складання:

1. Кросворди необхідно складати таким чином, щоб їх рішення не займало багато часу. Оптимальні розміри кросворду коливаються в межах 20-25 слів (в залежності від складності матеріалу, підготовки групи, етапу навчання);
2. Завдання необхідно формулювати однозначно, ясно і лаконічно. Важливо формулювати завдання таким чином, щоб їх характер був адекватний вже сформованим знанням, умінням і навичкам учнів.
3. Доцільно поєднувати завдання різного ступеня складності. Наявність легких завдань дає шанс кожному учневі досягти успіху в розв'язуванні хоча б окремих частин кросворду .

Використовуючи сучасні комп'ютерні й інформаційно-комунікаційні технології можна також запропонувати учням *виконання творчої дипломної роботи* на державну кваліфікаційну атестацію *в електронній формі*: фото-, мультимедія-презентації, відеофільм тощо. Джерелом інформації можуть слугувати різні інформаційні джерела, від друкованих видань (підручники, посібники, рекламні проспекти виробників продукції, тощо), мережі Інтернет – і до власних фото- відео- матеріалів учнів, виготовлених під час проходження виробничої практики, відвідування спеціалізованих промислових виставок тощо.

Отже, застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у навчальному процесі створює додаткові можливості для засвоєння матеріалу професійно-практичної підготовки учнів ПТНЗ. Набуті навички роботи із комп'ютерною технікою, засобами інформаційно-комунікаційних і мультимедійних технологій у процесі навчання дають змогу розвивати інформаційно-технологічну культуру майбутнього кваліфікованого робітника, активізують його пізнавальну діяльність, виховують самостійність, здатність до самонавчання та формують його професійну мобільність.

Розвиток інформаційно-технологічної культури майбутніх кваліфікованих робітників залежить від інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу, ефективного використання педагогом професійного навчання сучасних педагогічних та інформаційних технологій, системної взаємодії між педагогом, учнями і засобами ІКТ, рівня їхньої культури використання ІКТ в професійній діяльності, тобто створеного інформаційного навчального середовища. Тому однією із задач сучасної освіти є також підготовка майстра виробничого навчання, який вільно орієнтується у світовому інформаційному просторі, який має знання та навички щодо пошуку, обробки, зберігання інформації, використовуючи сучасні комп'ютерні технології.

Список використаних джерел та літератури

1. Аксюченко В.Н. Развитие познавательной активности в процесе формирования общих учебных умений у подростков: Автореф.дисс. … канд.пед.наук. – М.,1987.
2. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів// Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук.праць/ За ред. В.Ю.Бикова, Ю.О.Жука/ Інститут засобів навчання АПН України. – К.:Атіка,2005. – 272с.
3. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Як можна комп'ютерні технології використати для розвитку учнів і вчителів // Актуальні проблеми психології: Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С.Д.Максименка, М.Л.Смульсон. – К.:Міленіум, 2005. Т.8,вип.1. – 238с.
4. Ковальчук В.І., Бирка М.Ф. Методичні рекомендації до курсу «Інформаційні технології» у ПТНЗ. Професія – «Кравець» (форма навчання - ТУ) /Василь Ковальчук, Маріан Бирка. – К.:ТОВ «Майстерня книги», 2010. – 136с.
5. Майборода Л.А. Методика застосування інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності педагога професійного навчання // Методичні рекомендації/ За ред. Лідії Гуменної, Київ 2012 – 104с.

6. Морзе Н., Дементієвська Н. Методичні рекомендації для тренерів-методистів, Intel Corporation. – К., 2005. – 124 с.
7. Професійна освіта:Словник : Навч. посіб. / Уклад. С. У. Гончаренко та ін.; За ред. Н. Г. Ничкало. – К. : Вища школа, 2000. – 380 с.
8. Ястребов Л. Й. Создание мультимедийных презентаций в программе Microsoft Power Point // Вопросы Интернет-образования. - №41.

Грищук Т.С.,
Навчально-методичний центр
професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області,
методист

РОЛЬ СТАРШОГО МАЙСТРА У ВИРІШЕННІ АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ (*методичний супровід*)

Старший майстер є організатором виробничого навчання та практики учнів, відповідає за їх стан, забезпечує безпечні умови праці учнів та майстрів виробничого навчання, керує навчально-виробничою діяльністю.

В сучасних умовах виробництва змінилися підходи до організації виробничої діяльності ПТНЗ.

Які ж завдання поставлені перед старшим майстром?

1. Забезпечення якості професійно-практичної підготовки;
2. Оновлення стану навчально-матеріальної бази;
3. Підбір кадрів та підвищення професійного рівня молодих майстрів виробничого навчання;
4. Впровадження в навчально-виробничий процес сучасних виробничих технологій та обладнання;
5. Створення навчально-практичних Центрів (дільниць);
6. Укладання договорів на підготовку кадрів, проходження виробничої практики та працевлаштування.

Професіоналізм керівника – виробничника працює на оновлення та зміцнення навчально-матеріальної бази.

В ПТНЗ міста впроваджуються в навчально-виробничий процес сучасні виробничі технології. Так, ПТНЗ будівельного профілі працюють з 10-ма будівельними компаніями, серед яких: ТМ «Ceresit», УДК «Gazbeton», CAPAROL, гірничі ліцеї – впроваджують гірничі технології «Ріно», «Atlas Copco», зварювальні технології – ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», «Іскра Профі», ПАТ «Криворізький завод металоконструкцій».

Запроваджена дуальна система підготовки (Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей) - використання обладнання та технологій виробничих підрозділів ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат».

Старші майстри ПТНЗ укладають угоди на підготовку кадрів з понад 83-ма підприємствами-замовниками кадрів, серед яких близько 55-ти постійні. Це: ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «КОРУМ «КЗГО»,

ПАТ «Криворіжіндустрбуд», ТОВ «Криворіжелектромонтаж», ПАТ «Кривбасзалізрудком», підприємства малого та середнього бізнесу.

Питання, які сьогодні потрібно вирішувати старшому майстру спільно з виробництвом:

- укладання договорів на підготовку та на практику;
- надання робочих місць для проходження виробничої практики з професій з врахуванням рівня кваліфікації;
- проходження стажування майстрів виробничого навчання.

Криворізький кабінет НМЦ ПТО забезпечує методичний супровід організації професійно-практичної підготовки:

- Здійснено моніторинг надання робочих місць для проходження виробничого навчання та виробничої практики (понад 2 тис. 350 робочих місць);
- Створено банк даних виробничих підрозділів (17 підприємств міста).

Є позитивний досвід співпраці з підприємствами , замовниками кадрів, по відпрацюванню програм професійної підготовки на: ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат»; ПАТ «Центральний ГЗК», МК «Монтаж»; АТ КОРУМ «КЗГО».

Методична служба націлює свою роботу на вирішення актуальних питань співпраці ПТНЗ з виробництвом в рамках соціального партнерства та роботу галузевих Піклувальних рад:

- розроблено «Положення про стажування майстрів в/н на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»», внесено пропозиції до програм стажування;
- проводяться семінари, майстер-класи в рамках роботи Шкіл професійної майстерності та впровадження нових виробничих технологій.

В місті працює міська методична секція старших майстрів. Проведено семінар-практикум з теми «Координація роботи старшого майстра з відпрацювання програм професійно-практичної підготовки в майстернях та на виробництві» (Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування).

Засідання на базі Криворізького центру професійної освіти робітничих кадрів торгівлі та ресторанного сервісу: «Організація професійного навчання робітників сфери харчування за інноваційними виробничими технологіями» з нової професії «майстер ресторанного обслуговування».

Практикум на ПАТ «Криворіжзалізрудком» - «Оновлення змісту професійної підготовки через використання галузевих технологій, обладнання, документації підприємства». Відпрацювання програм виробничої практики з гірничих професій на базі УКЦ ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» (Криворізький професійний гірничо – технологічний ліцей).

Семінар-практикум: «Методист і старший майстер: компетентність та методичні аспекти роботи» (Криворізький професійний будівельний ліцей).

Працюють Школи професійної майстерності та Школи нових виробничих технологій.

Проводяться майстер-класи з професій: «Прохідник», «Муляр», «Кухар-кондитер», «Штукатур»

Старший майстер повинен працювати на випередження, а саме:

1. Мати професійні якості керівника-менеджера та сучасне управлінське мислення.
2. Проводити маркетингові дослідження та проектувати виробничу діяльність ПТНЗ.
3. Виходити на новий рівень інформаційної взаємодії з врахуванням корпоративних інтересів підприємств.
4. Знати і володіти новими виробничими технологіями.

Якої ж допомоги сьогодні потребує старший майстер від методичної служби? Це оновлення змісту державних стандартів ПТО, зокрема з окремих будівельних професій; розробки інструкційно-технологічної документації з професій; створення навчально-методичних комплексів з професій; проведення майстер-класів на виробництві.

Як підняти рейтинг старшого майстра та забезпечити ефективне управління навчально- виробничим процесом в ПТНЗ?

Потрібен бізнес-план, який включає такі аспекти:

1. Корпоративний розвиток ПТНЗ;
2. Ефективне керівництво навчально-виробничим процесом;
3. Професійна та адміністративна підтримка ст. майстра;
4. Розробка циклограми роботи старшого майстра;
5. Розвиток високої організаційної культури в колективі;
6. Вивчення та впровадження перспективного виробничого та педагогічного досвіду.

Перед методичною службою в цьому контексті стоять завдання :

- підвищення рівня професійної майстерності старшого майстра через стажування та проведення семінарів, майстер-класів на виробництві;
- створення Центрів нових виробничих технологій;
- надання учням робочих місць для проходження виробничої практики та виробничого навчання з відпрацюванням програм професійно-практичної підготовки на підприємствах-замовниках кадрів;
- методичний супровід розробки: навчально-методичних комплексів з професії, електронних засобів навчання, посібників;
- розробка методичних рекомендацій «На допомогу старшому майстру» з актуальних питань діяльності.

Труш В.І.,
Навчально-методичний центр
професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області,
методист

РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ СЛУЖБИ У ПІДВИЩЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДПРАЦІВНИКІВ

Одним із завдань методичної служби – забезпечення єдності змісту, форм і методів роботи, творчого розвитку, професійного зростання та підвищення компетентності педпрацівників. В місті вони реалізуються через:

- організацію підвищення кваліфікації та стажування;
- роботу навчально-практичних центрів;

- методичний супровід роботи Шкіл, міських методичних секцій;
- проведення конкурсів професійної майстерності педпрацівників;
- удосконалення шляхів підвищення методичного і науково-інноваційного розвитку;
- актуалізацію технічного мислення та розвиток технічної творчості.

В результаті моніторингу якісного складу визначено, що майже половина педпрацівників – які, мають відповідну освіту та професійні навички. І це дає можливість втілювати інноваційні та нетрадиційні методи навчання, творчий підхід до розв'язання методичних проблем.

Методична служба планує та проводить роботу враховуючи кожну із категорій педпрацівників, особливо молодих, використовуючи потенціал досвідчених – Школи професійної майстерності, семінари-презентації, майстер-класи.

На постійному контролі перебуває підвищення кваліфікації педпрацівників, обов'язковість їх стажування .

Довгострокові курси пройшли всі заплановані майстри в/н та викладачі відповідно графіку.

Анкетування слухачів курсів *Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти* показало, що необхідні зміни та доповнення до змісту навчання щодо підвищення професійних навичок та новітніх технологій, а саме, «хмарних» технологій, методики створення електронних блогів, сайтів педпрацівників, електронних засобів навчання; методика проведення тренінгів, майстер-класів; впровадження корпоративних технологій в навчальний процес.

Враховуючи побажання слухачів курсів, методична служба, запланувала через проведення секцій та Шкіл вивчення та впровадження інновацій в освіті, організацію виставок кращих надбань слухачів під час проведення курсів та конференцій після їх закінчення.

Майстри в/н(30 чол.) підвищили кваліфікацію в галузевих професійно-технічних навчальних закладах України та пройшли стажування (129чол.) на підприємствах міста.

В наш час велика увага приділяється короткостроковому підвищенню кваліфікації.

Протягом 2015 року в Регіональному навчально-практичному будівельному центрі. 6 педпрацівників отримали сертифікати компанії «Хенкель Баутехнік Україна», та 6 чол. фірми UDK «GAZBETON».

На базі Центру торгівлі та ресторанного сервісу (КЦПОРКТРС) голандсько-української компанії «Zeelandia» отримали сертифікати – 21 чол.,

31 чол. в навчально-практичному центрі перукарського мистецтва та декоративної косметики «Креатив»(КНВЦ),

вивчення питання пожежної безпеки на об'єктах закладів освіти з отриманням сертифікатів(16 чол.) проходило на базі ПЗ «Центр професійної освіти і навчання»

Досвід, отриманий педпрацівниками під час навчання в Центрах - це підвищення професіоналізму, вдосконалення практичних навиків оволодіння сучасними технологіями, матеріалами для покращення підготовки учнів з професій.

Методичною службою проводиться велика робота з підприємствами міста , зокрема з ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Для подальшого росту професіоналізму майстрів виробничого навчання та викладачів спецдисциплін заплановано стажування на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». З Університетом АрселорМіттал Україна, узгоджено основні завдання співпраці та плани стажування.

За підсумками стажування буде проведено круглий стіл разом з працівниками Університету з теми «Неперервне вдосконалення – якість життя»; розроблені електронні навчальні ресурси; виданий збірник «Виробничі ситуації та задачі виробничого спрямування при вивченні професії».

Як, результат, педпрацівники отримають сертифікати Університету АрселорМіттал Україна.

Методичний супровід підвищення професійної компетентності та наближення професійного навчання до потреб та вимог сучасного виробництва проходить через роботу Шкіл впровадження нових виробничих технологій та Шкіл професійної майстерності. За результатами семінару - практикумі на виробництві – ТОВ «МК «Монтаж», розроблені та передані для впровадження: навчальний фільм «Сучасне автоматичне зварювальне обладнання портального типу» та блок відеоматеріалів нових досягнень вітчизняних та зарубіжних виробників у зварюванні.

Методична служба проводить спільні семінари з виробничниками, що займаються підготовкою кадрів, а також за участю керівників Криворізького міського Центру зайнятості , підприємств - замовників кадрів, які співпрацюють з навчальними закладами і беруть активну участь в питаннях підготовки кадрів. Вони активізують професійну підготовку робітників та сприяють вивченню та впровадженню передового виробничого досвіду.

Такі семінари проходили на базах ПТНЗ міста та відділів навчання та розвитку персоналу ДП НКК «Кривбасбуд», ТОВ «ЦТОР» та інших. Надзвичайно корисним був досвід ПАТ «Південний ГЗК» використання мультимедійних технологій, інтерактивних методів навчання – тренінгів, різновидів виробничих ситуацій.

Методичний супровід проведення конкурсів професійної майстерності велике значення відіграє для вдосконалення практичних навиків та методики викладання.

Міський конкурс професійної майстерності «Майстер виробничого навчання – 2015» став важливою умовою готовності педагогічних кадрів до творчого пошуку, інноваційної діяльності та створення майстру виробничого навчання ситуації успіху. Учасники змогли оцінити професійні знання конкурсантів, рівень методичного забезпечення; застосування інформаційних та сучасних педагогічних та виробничих технологій. А також побачити свій рівень знань та визначити проблеми, над якими необхідно працювати.

Конкурс показав слабкі місця майстрів в/н в технології проведення процесу механізованого зварювання та методиці викладання уроків в/н. З цією метою заплановано:

- проведення майстер-класу (КЦПОММ) «Технологія зварювання в захисних газах», «Технологія плазмового зварювання» з відпрацюванням майстрами виробничого навчання міста техніки зварювання;
- конкурсу-панорами «Урок майстра» з відеоматеріалами та презентаціями.

Одним із важливих напрямів в роботі методичної служби є виявлення, вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду, зокрема, в цьому році вивчали досвід майстра виробничого навчання КПБЛ Шевченко М.І. «Впровадження виробничих технологій при підготовці робітничих професій енергетичного профілю» через демонстрацію професійного фільму з циклу «Обслуговування та ремонт устаткування підземних гірничих робіт на підприємствах регіону». Створення фільму обумовлено необхідністю вивчення даної теми на виробництві. Навчальний фільм передано в навчальні заклади, для вивчення професій.

Забезпечення методичного і наукового супроводу інноваційного розвитку в умовах реформування реалізуються через засідання міських методичних секцій. При їх проведенні присутні знайомляться з досвідом інноваційної діяльності педпрацівників, зокрема, впровадження Web-технологій (створення власних сайтів,блогів,портфоліо) для організації мережевої взаємодії педагога та учнів.

З метою обміну досвідом створення блогів заплановано проведення майстер-класу викладачем Сурніною Л.І.

Для підвищення методичного і науково-інноваційного розвитку педагогу необхідно розвивати свої творчі, дослідницькі здібності до безперервної освіти – самовдосконалення, самоосвіти.

Методисти кабінету надають індивідуальну допомогу майстрам та викладачам: при підготовці до участі в конференціях, роботі експериментальних лабораторій, моделюванню педагогічного досвіду, роботи над власними інноваційними розробками; а також сприяють створенню авторських електронних засобів навчання та методичних напрацювань педагогів, також забезпечують ефективну організаційно-методичну підтримку розповсюдженню та впровадженню їх.

На сьогоднішній день розроблено та проводиться робота над впровадженням: навчально-практичних посібників; збірників задач; словник термінів і визначень; робочих зошитів; електронних довідників; систем тестування. А також оновлення КМЗ професій з використанням електронних засобів навчання.

Вивчається з майстрами в/н та викладачами розвиток технічної майстерності учнів та педпрацівників, розширення мережі гуртків, клубів, науково-технічних об’єднань та масового залучення учнів до технічної творчості. Семінари супроводжуються виставками технічної творчості з професій, представленням реальних дипломних робіт випускників, які стимулюють інтерес учнів до розвитку технічної творчості, раціоналізаторства і винахідництва.

З метою подальшого розвитку технічної творчості заплановано участь у фестивалях, виставках, екскурсіях та вивчення досвіду роботи з цього питання в центрах позашкільної освіти.

У питанні підвищення професійної компетентності працівників є і ряд проблем, які потребують вирішення, а саме:

1. Оновлення комплексно-методичного забезпечення професій відповідно ДС ПТО;
2. Забезпечення відповідності професійних освітніх послуг потребам ринку праці. Впровадження неформального навчання в ПТНЗ.
3. Підвищення якості кадрового забезпечення, особливо молодих майстрів в/н.
4. Використання можливостей підприємств-замовників кадрів та потенціал центрів нових виробничих технологій.

Підсумовуючи сказане, методична служба Кривого Рогу працюватиме над підвищенням професійної компетентності педпрацівників через:

1. Підвищення рівня фахової й інформаційно-комунікаційної майстерності через нові форми роботи методичних секцій, Шкіл нових виробничих технологій та професійної майстерності, як то: освітні проекти, «хмарні» технології тощо.
2. Формування педагогічної майстерності, удосконалення та розширення професійних функцій через підвищення кваліфікації та стажування. Впровадження системи сертифікації.
3. Вивчення, узагальнення інноваційного педагогічного досвіду роботи та формування готовності педпрацівників до впровадження їх в практику навчально-виховного процесу.
4. Наближення професійного навчання до потреб та вимог сучасного виробництва, впровадження нових виробничих технологій та передового виробничого досвіду.
5. Сприяння розробці і пропаганді авторських інформаційно-методичних матеріалів та підвищення інтересу педпрацівників до самовдосконалення й самоосвіти.
6. Підвищення технічної, раціоналізаторської та винахідницької майстерності через розширення мережі гуртків та проведення виставок технічної творчості.
7. Залучення до науково-дослідної та експериментальної роботи.

Мавдрик Т.М.,
Навчально-методичний центр
професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області,
методист

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПТНЗ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У зв’язку з впровадженням ринкових відносин формування ринку праці відбувається прискореними темпами. Відповідно зростають і вимоги роботодавців до випускників ПТНЗ як майбутніх висококваліфікованих, конкурентоспроможних, мобільних робітників. Технологічні зміни часто випереджають зміст навчальних програм, а професійні навички випускників не завжди адаптовані до тих технологій, які уже впроваджено у виробництво.

Тому головне завдання ПТНЗ – забезпечити підвищення якості професійної освіти шляхом подолання розриву між тенденціями розвитку сучасної промислової індустрії та змістом професійного навчання. А це:

- створення умов для реалізації принципів випереджувальної освіти та освіти протягом життя для робітників і спеціалістів з професій різних галузей виробництва;
- оновлення змісту освіти відповідно до сучасних вимог ринку праці;
- оновлення ресурсного забезпечення навчально-виробничого процесу.

А завдання методичної служби – забезпечити методичний супровід виконання цих напрямків.

В м. Кривий Ріг вже створена певна система впровадження у навчальний процес ПТНЗ міста сучасних виробничих технологій через роботу: міських методичних секції; Школи впровадження нових виробничих технологій; Школи професійної майстерності; Майстер-класів; Піклувальних рад; навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням; технологічних екскурсій .

Методична служба проводить значну організаційну роботу щодо методичного забезпечення навчального процесу із зазначеної теми; підвищення кваліфікації та стажування педпрацівників на виробництві; сприяння залученню ПТНЗ міста до участі в міських, обласних, Всеукраїнських конкурсах та виставковій діяльності.

В місті більшість педпрацівників ПТНЗ (75%) це досвідчені педагоги, які вже протягом декількох років активно впроваджуються в навчально-виробничий процес сучасні виробничі технології.

Найвагомішою ланкою в роботі методичної служби є робота міських методичних секцій. На їх засіданнях постійно розглядаються питання підвищення якості професійної підготовки; ефективності впровадження державних стандартів ПТО; пошуку нових підходів до оновлення змісту професійної підготовки робітників, зокрема впровадження регіональних та корпоративних технологій підприємств Кривбасу тощо.

Протягом багатьох років в місті працює Школа впровадження нових виробничих технологій та Школа професійної майстерності. В рамках роботи, яких розглядаються питання застосування новітніх галузевих технологій, обладнання та матеріалів через проведення практикумів на виробництві. Так, вивчаються сучасні технології та обладнання при проведенні електромонтажних та зварювальних робіт під час випуску електротехнічного обладнання; виробництво сучасних будівельних оздоблювальних сумішей (марки«КБІ»); автоматичне ливарне та зварювальне обладнання для випуску складного гірничого устаткування.

Вже більше 10 років в місті працює регіональний навчально-практичний будівельний центр компанії «Хенкель Баутехнік (Україна)» (на базі Криворізького центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі). Викладачем та інструктором, якого є старший майстер навчального закладу. І це не випадково, бо саме старший майстер ПТНЗ повинен бути провідником та координатором по впровадженню в навчальний процес сучасних виробничих технологій.

Вже майже 6 років регіональний центр має статус єдиного в Україні Міжрегіонального ресурсного центру компанії «Хенкель Баутехнік», за напрямком «Відновлення та захист залізобетонних конструкцій».

Окрім, вивчення технологій матеріалами Ceresit, в стінах центру, під час міських методичних заходів вивчаються, також, новинки сучасного оздоблення будинків. Наприклад, якщо "Наливні 3d підлоги", "Рідкі шпалери" можливо вже не здивують будівельників, то використання «розумного» скла, «квітучих» шпалер, рідких плиток чи гнучкого каменю, - як мінімум зацікавлять.

Сприяння створенню нових центрів сучасних виробничих технологій - теж є одним із головних завдань методичної служби. Тому методистами проводиться організаційна та консультативна робота з даного питання.

За останні два роки в місті створено ще два навчально-практичні центри, а саме, центр нових виробничий технологій перукарського мистецтва та декоративної косметики “Креатив” (на базі Криворізького навчально-виробничого центру) та сфери торгівлі і ресторанного сервісу компанії «Zeelandia» (на базі Криворізького центру професійної освіти робітничих кадрів торгівлі і ресторанного сервісу). Розпочато співпрацю з новими виробничниками «Єльф-декор».

Важливим напрямом в роботі методцентру є виявлення, узагальнення і розповсюдження передового педагогічного досвіду в плані впровадження нових виробничих технологій. Складовою частиною цього процесу є проведення «Майстер-класів», де досвідчені старші майстри та педпрацівників ПТНЗ діляться досвідом по впровадженню інноваційних технологій в професійну підготовку.

На регіональному рівні налагоджена соціальне партнерство. Майже всі Піклувальні ради проходять на виробництві. Вивчаються корпоративні технологій, нове обладнання та устаткування, які задіяні в технологічному процесі по випуску продукції для підприємств різних галузей економіки.

Великі промислові підприємства визначили курс на модернізацію промислової індустрії. Зокрема, на виробничі підрозділи ПАТ "Кривбасзалізрудком" надходять сучасні високопродуктивні гірничопрохідницькі комплекси провідних зарубіжних фірм, шведської компанії "Atlas Copco" та фінської "Sandvik". ПрАТ «Криворізький завод гірничого обладнання» оснащено сучасним обладнанням та технологіями ливарного та машинобудівного виробництва. Сьогодні підприємство готове стати «промдільницею» для навчальних закладів міста по підготовці висококваліфікованих спеціалістів машинобудівної галузі.

З 2015 року в рамках міської Програми розвитку промислового туризму запроваджено технологічні екскурсії для педпрацівників ПТНЗ міста, зокрема, цікавими і змістовними були технологічні екскурсії для викладачів спецдисциплін будівельної галузі та хімії на ПАТ "ХайдельбергЦемент Украина" (лабораторія контролю виробництва). Педпрацівники мали можливість детально ознайомитися з роботою та сучасним обладнанням лабораторій фізико-механічних випробувань, аналітичного контролю якості сировини та готової продукції (вапняку, цементу, гіпсу, шлаку тощо)

відповідно ДСТУ та європейського стандарту ISO 9001-2000. Для викладачів гірничої справи - на ПАТ «Південний ГЗК», ПАТ «ЦГК».

На базі Криворізького кабінету НМЦ ПТО у Дніпропетровській області з 2014 року працює експериментальна лабораторія «Оновлення змісту професійної підготовки через впровадження сучасних виробничих технологій за галузевим спрямуванням» за участю науковців, представників роботодавців, громадських організацій та 10 професійно-технічних навчальних закладів міста.

В рамках діяльності лабораторії:

- створено два навчально-практичний центри нових виробничих технологій;
- здійснюється введення регіонального компоненту в зміст програм професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки;
- розроблено освітній проект «Оновлення змісту професійної підготовки: регіональний компонент», який має за мету: модернізацію змісту професійної освіти відповідно до вимог державних стандартів ПТО та підприємств-замовників кадрів; запровадження інноваційних методів і технологій організації навчально-виробничого процесу; забезпечення якості освіти педпрацівників на всіх рівнях відповідно до світових та європейських стандартів тощо.

Спільна робота методичної служби з навчальними закладами в рамках реалізації освітнього проекту можуть дати такі результати:

- ❖ оновлення змісту державних стандартів ПТО з конкретних професій;
- ❖ широке використання регіонального компоненту, корпоративних технологій в змісті програм професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки з професій;
- ❖ підвищення якості професійної підготовки;
- ❖ розробка науково-методичного забезпечення щодо впровадження сучасних виробничих технологій;
- ❖ оновлення змісту навчальних дисциплін з конкретних професій через впровадження посібників, комплексів, робочих зошитів, розроблених як методистами, так самими педагогами ПТНЗ;
- ❖ створенню навчально-практичних центрів нових виробничих технологій (консультативних пунктів) за галузевим спрямуванням і в інших навчальних закладах міста.

І в рамках реалізації даного проекту в місті вже є певні досягнення.

Гришаєва О.В.,
Навчально-методичний центр
професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області,
методист

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ GOOGLE В РОБОТІ АДМІНІСТРАЦІЇ ПТНЗ

Сучасний освітній процес вже неможливо уявити без використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Педагогічні працівники

повинні володіти необхідною кваліфікацією в сфері використання ІКТ в освітньому процесі. Розвиток видів і форм мобільного навчання повинно супроводжуватись створенням принципово нової системи організації мережевої науково-методичної служби, яка забезпечуватиме особистісно-професійний розвиток та інформаційно-методичну підтримку педагогічних працівників. Освіта сьогоднішнього дня вимагає від педагога, а тим більше від адміністратора, не найпростіших навичок (набирати текст, створювати презентації), а вміння працювати з електронною поштою, сайтами, різними сервісами для пошуку або розміщення інформації, вміння використовувати можливості мережевої взаємодії для вирішення освітніх завдань.

На сьогоднішній день, коли збільшуються потоки інформації, виникає нагальна необхідність оперативного пошуку і обробки інформації застосування в педагогічній та управлінській діяльності соціальних сервісів і «хмарних технологій» є необхідністю.

Одним із таких сервісів, який активно можуть використовувати в освітньому процесі навчальні заклади є Google. Більшості користувачів він відомий як пошукова система та електронна пошта gmail. Найбільш популярні і доступні сервіси Google: диск для зберігання інформації, документів, презентацій, карт, електронна пошта, календарі, опитування, блоги, відеосервіси і ін. Сервіси Google - це цілісна система, доступ до якої отримує будь-який власник облікового запису Google. Відповідно власник може надати доступ до файлу будь-якому користувачеві. Таким чином, сервіси Google допомагають організувати спільну роботу колективу користувачів в режимі онлайн, тобто сформувати нове освітнє середовище, яке сприятиме активізації пізнавальної діяльності педагогічного колективу, учнів, розвитку їх аналітичних і творчих здібностей. Сьогодні Google пропонує користувачеві 48 сервісів і 14 інструментів. Сервіси Google - це найчастіше веб-додатки, для користування якими необхідна наявність браузера та інтернет-підключення. Переваги сервісів та інструментів Google - наявність централізованого сховища даних і продуманий інтерфейс. Це дозволяє використовувати дані в будь-якій точці планети і не бути прив'язаним до одного комп'ютера.

Основними додатками сервісу "**Google Диск**", які дозволяють удосконалити роботу адміністрації та педколективу, раціонально використати робочий час є документи, таблиці, презентації, форми. Більш детальніше про деякі з них:

Google Документи - програма, яка дозволяє організувати спільну роботу з документами відразу декількох користувачів в режимі реального часу. В процесі роботи над документом ви можете спілкуватися за допомогою вбудованого листування. Така робота дозволяє переглянути і відредагувати виступ педагога на педраді, семінарі, вид корегувати протокол наради або матеріали надіслані на конкурс. Зміни в документі зберігаються автоматично (тобто виключені випадки, коли забули зберегти останні зімни або флешка вийшла з ладу).

Завдяки **Google Таблицям** ви можете створювати електронні таблиці, редагувати їх і працювати над ними разом з колегами on-line де б ви не

знаходилися. За допомогою цієї програми зручно створювати плани роботи навчального закладу, розклад занять.

Завдяки **Google Презентаціям** ви можете брати участь в процесі підготовки презентації до семінару, педради, а також швидко розмістити її на сторінці сайту або блогу для перегляду іншими користувачами.

Особливу увагу хотілося б звернути на додаток **Google Форми**. Їх використання - це найшвидший спосіб отримання інформації та оформлення результатів. Відповіді автоматично збираються в електронну таблицю і обробляються, представляючи дані у вигляді графіків, діаграм, списків. Збір і перетворення відповідей проводиться через автоматично створювану таблицю, дані якої можна скопіювати в текстовий або табличний документ і в паперовому вигляді використовувати в роботі. Інформацію, зібрану за допомогою Google Форм, можна отримати у вигляді діаграм, графіків і списків. В адресному рядку форми вказується адреса посилання, яку можна вставляти на сайт або розсилати по електронній пошті. Після створення форми її можна розмістити на сайті навчального закладу, розіслати посилання для заповнення педагогам, учням або батькам. Можливості програми Google Форми дозволяють застосовувати їх з різною метою: для організації опитувань учасників освітнього процесу, вивчення думки з проблеми, організація так називаємої «Гарячої лінії», збору інформації про кадри, учнів, проведення дистанційних конкурсів, створення планів навчальних занять, організації контролю знань і т. ін . Створені форми можуть бути зібрані в методичну скарбничку. Під час налаштування доступу до даних, отриманих в результаті заповнення форм, зможуть працювати інші члени адміністрації.

Blogger - веб-сервіс покоління Web 2.0 для ведення блогів, за допомогою якого будь-який користувач може завести свій блог, не вдаючись до програмування і не піклуючись про встановлення та налаштування програмного забезпечення. Актуальність блогосфери в освіті не вимагає додаткового обгрунтування. Специфікою блогів, створених з допомогою Blogger, є можливість спільного редагування блогу колективом авторів, що відкриває перед педагогом перспективи створення колективних проектів, причому як безпосередньо в навчанні і вихованні, так і в системі підвищення кваліфікації і в поширенні ефективного педагогічного досвіду.

Таким чином, сервіси Google, безсумнівно мають високий потенціал у сфері самоосвіти та саморозвитку педагога. Їх освоєння і активне використання в практичній діяльності створюють умови для модернізації та технологізації процесу освіти і виховання.

Освіта – одна з найбільш мобільних, динамічних і креативних сфер життєдіяльності, оскільки має справу кожен раз з новим поколінням. Кожен педагог розуміє: для того щоб бути успішним і затребуваним, треба бути актуальним – треба працювати способами, притаманними епосі. Наведені приклади використання додатків сервісу Google сприяють вирішенню даної задачі як на рівні педагога, так і на рівні адміністратора навчального закладу.

Сєнін А.Б.
Криворізький професійний будівельний ліцей,
директор

МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЛІЦЕЮ. АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ЛІЦЕЇ

Криворізький професійний будівельний ліцей – потужна команда однодумців. У нас немає іншої альтернативи, як йти вперед, об'єднуючи потенціал педагогічного колективу навколо інноваційних прогресивних форм надавання освітніх послуг. І все це задля якісної підготовки майбутнього конкурентоспроможного робітника, здатного до реалізації себе не тільки в Україні, а й на теренах європейських держав.

Амбіції в нас прості: протягом двох років оновити і модернізувати навчально-виробничий процес закладу. Однією зі складових цієї роботи і буде впровадження очно-дистанційної форми навчання, яке передбачає:

- поширення доступу учня до навчальних програм професійно-технічної освіти з використанням сучасних інформаційних ресурсів;
- реалізації навчальних ресурсів ліцею та підвищення якості навчання за рахунок оновлення методів навчання, в тому числі індивідуального підходу у навчанні;
- індивідуалізації процесу навчання у відповідності до потреб, особливостей і можливостей кожного учня, а також постійного розвитку особистості з метою подальшого самостійного навчання на протязі життя.

Чому дистанційна форма очна? Професійно-практична підготовка здійснюється очно у вигляді виробничого навчання, виробничої, переддипломної (передвипускної) практики і проводиться у навчально-виробничих майстернях, у навчально-виробничих підрозділах, а також на робочих місцях на виробництві та в сфері послуг.

Які ресурси для цього є в нашому закладі? Сильний кадровий потенціал моїх колег управлінців – заступників, старших майстрів, методистів. З ранку ми зустрічаємось, поговорили, домовились – до вечора зробили. Схема дуже проста і вона дієва. Далі безпосередньо виконавці – викладачі-тьютори, які всі пройшли курси дистанційного навчання і створили свої блоги на яких і буде розміщений весь комплексно-методичний супровід ОДФ навчання.

Очно-дистанційна форма навчання в ліцеї здійснюється згідно чинного законодавства України, що регулює забезпечення якісної освіти, а також Статуту, Наказу «Про початок організації дистанційної форми навчання у 2014-2015 н.р.» (Додаток1), Положення про дистанційну форму навчання у Криворізькому професійному будівельному ліцеї (Додаток 2), Моделі реалізації ОДФ навчання. рис 1

Рис. 1 **Модель реалізації ОДФ навчання**

Отже, ОДФ давно поширена в світі і зарекомендувала себе як прогресивна педагогічна технологія XXI століття. Сьогодні неможливо стати справжнім робітником, фахівцем, спеціалістом без оволодіння новітніми комп'ютерними технологіями і навичками роботи в мережі Internet. ОДФ об'єднує в навчально-виробничому процесі традиційні педагогічні і нові телекомунікаційні технології, вона є технологією, в якій в освітньому процесі використовуються кращі традиційні та інноваційні засоби; форми навчання, що базуються на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях.

Для цієї технології характерна висока якість підготовки фахівця та велика пізнавальна мотивація, що створюється мережею Internet.

ОДФ навчання характеризується високим професіоналізмом, прагненням до співробітництва, самоствердженням і високим рівнем комунікації з колегами.

В основу організації ОДФ навчально-виробничого процесу покладено цілеспрямовану та контрольовану роботу між викладачем – тьютором ліцею і учнем, його інтенсивну самостійну роботу. Криворізький професійний будівельний ліцей пропонує ОДФ учням таких професій: «Машиніст крана (кранівник), стропальник»; «Маляр, штукатур»; «Електрогазозварник, електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонту устаткування»; «Електрогазозварник, електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах»; «Електрогазозварник»; «Кухар, кондитер»; «Продавець продовольчих товарів, контролер-касир».

ОДФ навчання в силу своєї специфіки склала вже конкуренцію традиційним формам навчання і має свої переваги:

- можливість пройти ОДФ не витрачаючи багато часу учням, які живуть у сільській місцевості, мають велике господарство, малих дітей у родині, а також заощаджуючи гроші на дорогу;
- гнучкість ОДФ – учні працюють в системі дистанційного навчання в зручний для себе час, самі вибирають темпи навчання і місце навчання;
- отримання повного навчально – методичного забезпечення, включаючи електронні підручники та конспекти лекцій;
- можливість спілкування з викладачем-тьютором і колегами на відстані за допомогою мережі Інтернет;
- ознайомлення з досвідом роботи майбутньої професії у країнах ЄС.

Освіта в Україні набуває змін, вона реформується. Ми взяли курс на євроінтеграцію. Тож, коли людина хоче зробити, вона шукає засоби, а та яка не хоче вона вигадує перешкоди.

Бідна Н.А.,
Криворізький професійний будівельний ліцей,
заступник директора з навчально-виробничої роботи

УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ У РОБОТІ ЗАСТУПНИКА ДИРЕКТОРА З НВР ЗІ СТАРШИМИ МАЙСТРАМИ

Дайте працівникам відчути, що вони цінні для колективу, бо виконують необхідну роботу. Кожна людина повинна усвідомити, що її робота важлива, що її помітять, оцінять.
(Афоризми для управлінців)

Відомо, що управління – це процес планування, організації, мотивації, контролю діяльності, необхідний для того, щоб сформулювати цілі педагогічного колективу та досягти їх.

Згідно з управлінською решіткою Моуттона і Блейкера, яка отримала найбільшу популярність серед концепцій поведінських теорій лідерства, є зона та називаємого командного керівництва. Ця позиція характеризує тип керівника, який однаково ставиться як до людей, так і до самого підприємства. Такий керівник докладає максимум зусиль, як у сфері соціальної політики, так і в самому виробництві. Вважає, що найкращим способом збільшення продуктивності, підвищення якості продукту чи послуги є активне залучення підлеглих у процес прийняття рішення. Це дозволяє підвищити задоволеність працею всіх працюючих та врахувати зміни, що впливають на ефективність діяльності підприємства.

Блейк і Муоттон зробили наступний висновок: у різних специфічних умовах кожний зі стилів управління може виявитися досить ефективним, але в типовій ситуації розвитку будь-якого підприємства найуспішнішим буде застосування командного керівництва.

Виходячи з цієї позиції сформований і мій підхід до сумісної роботи зі старшими майстрами, методистом, майстрами в/н, викладачами спецдисциплін.

В кожен розділ річного плану роботи ми закладаємо стратегію руху на наступний навчальний рік. Значну увагу приділяємо проведенню уроків в/н, організації та проведенню конкурсів фахової майстерності серед учнів та майстрів в/н, тижнів або декад робітничих професій.

Результати проведених заходів обговорюються на інструктивно-методичних нарадах, семінарах майстрів в/н та засіданнях методичних комісій.

Проведення, зокрема, конкурсів професійної майстерності серед учнів дає змогу визначити ступінь засвоєння учнями програми практичної підготовки, виявити сильні та слабкі сторони в опануванні матеріалом уроків спецтехнології та виробничого навчання. Конкурси фахової майстерності

серед майстрів в/н підвищують рівень фахової майстерності, розкривають потенціал молодих і перспективних майстрів, показують наші сильні і слабкі сторони та напрямок розвитку.

Успішне проведення конкурсів профмайстерності, тижнів робітничих професій було б неможливе без системного контролю та тісної взаємодії з методичними комісіями та співпраці зі старшими майстрами ліцею.

Контролю роботи старших майстрів та взаємодії з ними я завжди приділяю велику увагу. Особливе значення надаю методичній підготовці, так як це потім ланцюжком передається ними в роботі з майстрами в/н.

Під особливим контролем тримаю діяльність старших майстрів по підготовці до проходження виробничої практики та виробничого навчання на виробництві. Дієвим засобом контролю є поточна звітність старших майстрів про стан проходження практики учнями, стан забезпечення робочими місцями, стан виконання навчальних програм. Надважливим вважаю контроль за виробничою практикою учнів випускних груп, підбір тем для проведення пробних кваліфікаційних робіт.

В цілому вважаю особистість старшого майстра в учбовому процесі надзвичайно важливою, оскільки організацію професійно-практичної підготовки безпосередньо очолює старший майстер через широкий спектр повноважень: від організації виробничого навчання та практики, створення належних виробничих умов до контролю за впровадженням перспективного педагогічного досвіду роботи майстрів в/н. Ефективність цієї роботи в значній мірі залежить від компетентностей старшого майстра. Пріоритетними з яких є: нормативно-правова, управлінська, психолого-педагогічна, технологічна, методична, підприємницька та інші.

Компетентність, в свою чергу, формується на умовах, що передують появі педагогічного досвіду.

Основними з яких є:

1. Спрямована діяльність старшого майстра ПТНЗ на зростання результативності роботи педколектива в цілому.
2. Стимулююча діяльність старшого майстра в питаннях зростання ділової кваліфікації і педагогічної майстерності майстрів в/н.
3. Вивчення і пропаганда досягнень та досвіду роботи інших педколективів або майстрів в/н.
4. Створення комфортної психологічної атмосфери серед майстрів в/н.
5. Ефективне індивідуальне консультування старшим майстром майстрів в/н з питань передового педагогічного та виробничого досвіду.

Рева О.С.
Криворізький професійний будівельний ліцей,
старший майстер

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ РОБОТИ СТАРШОГО МАЙСТРА

Актуальність проблеми оновлення навчально-виробничого процесу зумовлено необхідністю адаптації системи освіти та професійної підготовки фахівців до динамічних змін у сучасному глобалізованому світі.

МОДЕРНІЗАЦІЯ

Оновлення об'єкта, приведення його у відповідність з новими вимогами і нормами, технічними умовами, показниками якості.

Модернізація навчально-виробничого процесу є основною вимогою часу. Адже від нього залежить якість підготовки конкурентноспроможних кваліфікованих робітників будівельної галузі. Багато в цьому відношенні зроблено педколективом, починаючи з 2013 року.

З 2014р. в Криворізькому професійному будівельному ліцеї було розпочато роботу по модернізації всіх майстерень. Ця робота включає в себе розробку детального плану роботи по кожній майстерні, розробку 3д моделей майбутніх майстерень, повне оновлення стану комплексно-методичного забезпечення всіх професій, поповнення майстерень сучасним обладнанням та інструментами, виготовлення робочих діючих стендів та моделей та ремонтні роботи.

Тут є конкретні завдання кожному майстру зі строком виконання. Задачі ставляться як методичного, так і практичного характеру.

Приклад плану модернізації по монтажній майстерні (професія «Машиніст крана (кранівник), стропальник») (додаток1):

Додаток 1

ПЛАН
МОДЕРНІЗАЦІЇ МАЙСТЕРЕНЬ
КРИВОРІЗЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО БУДІВЕЛЬНОГО ЛІЦЕЮ
на 2015-2016 н.р.

№ з/ч	Найменування робіт	Відповідальний	Строк виконання	Примітка
Монтажна майстерня ***(професія «Машиніст крана (кранівник), стропальник»)***				
1	Виготовити діючу модель кран-балки (*управління з пульта*) з майданчиком металобази	Васильєва І.А.	до 30.06.2016р.	
2	Виготовити робочі діючі стенди «Вантажні гаки» та «Гакові підвіски»	Васильєва І.А.	до 30.10.2015р.	
3	Виготовити моделі підхоплювачів	Куцук Ю.М.	до 20.04.2016р.	
4	Виготовити набір діючих траверс *(10шт. - різних видів)*	Васильєва І.А.	до 25.12.2015р.	
5	Виготовити діючу модель електричної вантажної лебідки	Васильєва І.А.	до 25.01.2016р.	
6	Створити програму для відпрацювання прийомів вантажно-розвантажувальних робіт на комп'ютері	Балевич С.В.	до 01.06.2016р.	
7	Розробити робочі зошити з теми № 3 та 4	Сухініна Н.І.	до 15.04.2016р.	
8	Створити імітацію кабіни кранівника з розміщенням всієї апаратури керування (*в дійсних розмірах*)	Балевич С.В.	до 25.12.2015р.	
9	Створити електронні інструкційно-	Куцук Ю.М.	до 10.02.2016р.	

	технологічні картки (3шт.)			
10	Виготовити вантажі для баштового крана та кран-балки (*пиломатеріали, круглий ліс, обладнання, цеглу і т.д.*)	Сухініна Н.І.	до 30.10.2015р.	
11	Виготовити діючі моделі грейфера та електромагніту	Сухініна Н.І.	до 10.02.2016р.	
12	Створити до кутка охорони праці наочність (*діелектричний килимок, гумові рукавиці, вогнегасник, пожежна безпека*)	Куцук Ю.М.	до 10.12.2015р.	
13	Створити та встановити банерну завісу – імітація цеху *(для відокремлення від будівельного майданчику)*	Сухініна Н.І. Куцук Ю.М.	до 25.12.2015р.	

Це деякі з багатьох завдань.

Після розробки детального плану, стало питання про кінцевий вигляд майстерень, тому освоїли та вільно працюємо в програмі 3Д Свит Хом, для того щоб побачити усі переваги та недоліки виконання модернізації та своєчасно зреагувати.

Виготовляючи нові діючі моделі, цікаві стенди, куточки, робочі та електронні плакати майстер стверджується як спеціаліст та неперервно крокує в ногу з часом.

Середенко-Рожко Л.О.,
Криворізький професійний будівельний ліцей,
методист

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЛІЦЕЮ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСІВ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Методична робота ліцею – це мистецтво поетичного слова, народна мудрість і філософія, архітектура власної думки, ідеї, це мажорний і мінорний лад симфонічно-інструментального оркестру всього педагогічного колективу, це тонка режисура.

Методична справа дуже нелегка і вона втрачає свій сенс тоді, коли перестає бути чітко побудованою системою, головною системою в складному механізмі професійно-технічного навчального закладу. Сама роль методичної служби наскільки актуальна, що, неможливо уявити сучасний заклад без її роботи. Робота методиста інтегрує (входить) в кожну ланку – навчальну, виробничу, виховну, а, найголовніше, має й функцію управління. В ліцеї працює «Методична вертикаль ефективної влади: директор (голова методичної ради) - старший майстер - методист - голова методичної комісії - майстер в/н – викладач».

Коротка аналітична довідка: 2011 рік – провели конкурс серед майстрів виробничого навчання на кращу розробку уроку в/н з елементами інновацій – 100% участь; 2014 рік організація конкурсу серед викладачів на кращу інноваційну розробку уроку. Участь прийняли всі без винятку –переможців серед наших колег оголосив журнал «Профтехосвіта». Переможці були

нагороджені на серпневій педагогічній раді – найвищому колегіальному органі закладу. У цьому ж році було започатковано і проведено конкурс на сучасний навчальний кабінет. 2015 рік - Конкурс голів методичних комісій, підготовлено Положення Про проведення конкурсу «Професійна компетентність, мобільність голови методичної комісії», критерії оцінювання Все це друкуємо в ліцейному навчально-методичному виданні «Методичний день». Видавнича діяльність Криворізького професійного будівельного ліцею поєднує в собі організаційно-творчу та педагогіко-виробничу діяльність педагогів (викладачів, майстрів виробничого навчання, адміністрації ліцею), зайнятих створенням, виготовленням і розповсюдженням видавничої продукції. Станом на 31.05.15 року колектив побачив 48 номерів. Засновник та головний редактор – директор А.Б. Сєнін.

Кожен рік в ліцеї проводиться конкурс на творчі практичні звіти з майстрами виробничого навчання за результатам їх роботи за навчальний рік. Тому наш викладацький склад – це справжній моноліт професіоналів, які не просто відчитають урок, або пробубонять його з зошита. Вони привертають увагу учнів, не дають можливості нудьгувати: приводять багато прикладів з життя, майбутньої професії, висловлюються доступною мовою.

Ідеалами наших учнів – є педагоги, які відхиляються від стандартної системи навчання, вводять нововведення, освітяни XXI століття повинні ставитись творчо до процесу передачі знань, а не зациклюватись на застарілих підходах. Якщо це спецтехнологія, чи урок виробничого навчання, то вони доводять учням, що це вже тут розпочалася їх майбутня професія.

Методична робота була і залишається тим справжнім фундаментом, на якому будується освіта, а профтехосвіта особливо, бо в той час коли відсутнє фінансування для обладнання майстерень, лабораторій, кабінетів, сучасного оснащення навчально-виробничого процесу, методист професійно-технічної системи освіти є ключовою фігурою в роботі навчального закладу. Також впевнена, що раціонально побудована робота методиста – це забезпечення позитивного іміджу не тільки навчального закладу, а й всієї професійно-технічної системи в цілому.

Алєсенко М.Є., Балевич С.В.,
Криворізький професійний будівельний ліцей,
викладач та майстер виробничого навчання

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ СПЕЦДИСЦИПЛІН БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ

Перебудова нашого суспільства, перехід до ринкової економіки зумовили необхідність переосмислення і чіткого визначення ролі професійно – технічної освіти, конкретизації мети з урахуванням особливостей та перспектив соціально – економічного розвитку України.

Основним суспільним завданням, що стоїть сьогодні перед профтехосвітою, є виховання всебічно розвиненої особистості учня, який, набувши високого рівня професійних навичок, зможе працювати і жити в сучасних умовах ринкової економіки. Виробниче навчання є матеріально-

технічною складовою будівельного виробництва і вирішує питання «як», «чим» і в якій послідовності виконувати будівельні процеси в тій чи іншій професії.

Теоретичне навчання малярів, штукатурів, лицювальників-плиточників, монтажників гіпсокартонних конструкцій представляє собою планомірно організований процес сумісної діяльності викладача та учнів, який направлений на оволодіння учнів професійними знаннями. У процесі вивчення предмета «Спецтехнологія» спільна праця викладача й учня завжди відбувається в певному порядку і установленому режимі. Основною формою такої співпраці є урок.

За традиційної побудови уроку, що включає перевірку домашнього завдання, пояснення нового матеріалу, його повторення та закріплення є дещо стереотипним, шаблонним, і це не може задовольнити вимоги щодо сучасного навчально – виховного процесу. Зважаючи на сучасний підхід до суті навчального процесу як до процесу управління (керування) пізнавальною діяльністю учнів, при викладанні спецтехнології виникла необхідність в застосуванні інноваційних уроків з інтерактивним навчанням. В сучасних умовах необхідно будувати процес професійного навчання таким чином, щоб учні не лише систематично отримували знання, а й самі ставали повноцінними співавторами освітнього процесу, відчували потребу в особистісному розвитку. На уроках спецтехнології потрібно розвивати не тільки інтелект учнів, їхню професійну майстерність, а й орієнтувати процес навчання на розвиток самостійності, творчості, інноваційного стилю мислення та діяльності.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації навчально-виховного процесу, що має конкретну передбачену мету – створення комфортних умов для пізнавальної діяльності, за яких кожен учень відчуває свою успішність, продуктивність праці, виключення домінування однієї думки над іншою Сучасний освітній процес має забезпечити розвиток учня як цілісної особистості, котра прагне до саморозвитку, самореалізації, самовиховання, що необхідно для особистісної взаємодії з оточенням: людьми, природою, культурою, цивілізацією на основі загальнолюдських цінностей, яка відкрита для сприймання й опанування нового досвіду та здатна на свідомий і водночас відповідальний вибір у різних життєвих ситуаціях Термін (вислів) „інтерактив” походить з англійської мови від слова „interact”, де „inter” – взаємний і „act” – діяти. Інтерактивний метод – це спосіб взаємодії через бесіду, діалог з чимось (комп’ютер) або кимось (людиною).

Призначення інтерактивного навчання полягає в тому, щоб:

- по перше**,** передати знання;
- по друге**,** усвідомити цінність інших людей.

Має воно і свої завдання:

Інтерактивні методи навчання можна розглядати як різновид активних методів навчання, сутність яких полягає у постійній творчій взаємодії всіх учасників освітнього процесу, а загалом – як галузь методичної науки, що дає можливість визначати стратегії навчання, розробити тактику їх впровадження в навчальний процес.

Спільна діяльність учнів в процесі пізнання, оволодіння знаннями, вміннями і навичками означає, що кожен вносить в цей процес свій особистий індивідуальний внесок, йде обмін знаннями, ідеями, засобами діяльності. Відбувається це в атмосфері доброзичливості та взаємопідтримки, що дозволяє не тільки отримати нові знання, але й розвиває саму пізнавальну діяльність, переводить її на більш високі форми співпраці.

Цікаво співставити особливості методики традиційного класно – урочного навчання, і колективного (інтерактивного).

Традиційне	**Інтерактивне**
Організаційні особливості	
- чіткість, упорядкованість - говорить один - спілкування учнів відсутнє - тиша - постійне робоче місце	-відсутнє -говорять всі -спілкуються всі -робочий шум -зміна місць
Дидактичні	
- навчає педагог - весь матеріал зразу і для всіх - мало самостійності - співпраця відсутня - засвоєння і застосування розведені	-навчають учні -різний матеріал і різні темпи -повна самостійність -співпраця основа навчання -максимально наближені
Розвивальні	
- учень – об'єкт - усереднення здібностей дітей - систематичний характер навчання - не вчаться виступати - не вміють пояснювати	- учень – суб'єкт + об'єкт - у відповідності з індивідуальними особливостями - спонтанний характер - вчаться виступати, розмірковувати, доводити - розвиток логічного мислення
Виховні	
-кожен працює на себе -відношення не колективні	- на себе і на інших відношення відповідальної залежності: колективні

Використання інноваційних технологій поступово перетворює навчання у самонавчання. Учень ставиться в умови, в яких він повинен здобувати знання в основному за рахунок творчої самостійної роботи, самотужки шукаючи потрібну для виконання навчальних завдань інформацію та творчо її опрацьовуючи, щоб зробити необхідні висновки й отримати результати, зумовлені навчальними завданнями.

З метою вдосконалення і оптимізації нових дидактичних матеріалів відповідно до державних вимог щодо якості й обсягу професійно – технічної освіти мною був створений збірник методичних матеріалів комплексного забезпечення до предмету «Спецтехнологія» за професією «Монтажник гіпсокартонних конструкцій». Користуючись цим збірником, можна

мобілізувати проектування, підготовку та організацію проведення сучасного уроку «Спецтехнології»; здійснити контроль знань з пройденого матеріалу.

Балейко В.В.,
Міжрегіональний центр професійної підготовки звільнених у запас військовослужбовців,
старший майстер

РОЗРОБКА ІНСТРУКЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ – СКЛАДОВА КОМПЛЕКСНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Формування професійної майстерності — важливої якості кваліфікованого робітника — вимагає подальшого удосконалення процесу виробничого навчання. Цьому сприяє широке застосування письмового інструктування учнів.

Необхідність застосування письмового інструктування обумовлена все більш зростаючими вимогами до рівня підготовки кваліфікованих робітників та управління навчально-виробничим процесом.

У виробничому процесі Міжрегіонального центру професійної підготовки звільнених у запас військовослужбовців (далі – МЦППВ) все більше використовується різноманітна навчальна інструкційно-технологічна документація, що обумовлено двома тенденціями сучасного навчання, а саме, по-перше, до посилення заходів з управління процесом навчання і по-друге — до збільшення різноманітних форм самостійної роботи учнів.

Письмові інструкції дозволяють зберігати необхідну інформацію на час усього періоду навчання і тим самим створюють можливість повторного звернення учнів для отримання тих чи інших відомостей.

Підвищення ефективності управління і збільшення самостійності учнів зумовлені тим, що письмову інструкцію отримує кожний учень. Така індивідуалізація навчання дозволяє учневі дотримуватись отриманих приписів і постійно проводити самоконтроль.

Педагогічні вимоги до навчальної інструкційно-технологічної документації передбачають:

1. Можливість управління всіма видами навчально-виробничої діяльності учнів.
2. Залежність характеру і структури документації від специфіки професій.
3. Можливість використання письмових інструкцій на всіх етапах навчання і в усіх видах інструктажу.
4. Забезпечення єдності і наступності змісту і структури письмових інструкцій.

При розробці конкретних документів необхідно керуватися такими вимогами до інструкційно-технологічної документації:

- відповідність програмі виробничого навчання;
- врахування реальних умов навчального процесу;
- чіткість і технічна грамотність формування інструктивних вказівок;
- графічна частина документів письмового інструктажу (малюнки, фотографії, ескізи, схеми, графіки, таблиці і т.п.).

Є два типи інструктивно-технологічної документації: власне письмові інструкції і завдання.

Основні види письмових інструкцій:

- інструкційні карти, що застосовуються при вивченні операцій та складаються з прийомів і трудових дій;
- інструкційно-технологічні і технологічні карти, що застосовуються при виконанні учнями робіт комплексного характеру;
- навчальні алгоритми, що використовуються при навчанні управлінню та обслуговуванню складних машин, механізмів, апаратів, установ, а також при навчанні пошуку несправності та налагодженні обладнання.

Мета письмових завдань — дати учням необхідні рекомендації з виконання роботи. Найбільш типовим видом письмових завдань є карти-завдання для практичного вивчення будови і роботи обладнання, сутності технологічного процесу. Документація повинна охоплювати всі види діяльності: допоміжно-підготовчу, основну (технологічну) і контрольно-перевірочну.

Вимогою до інструктивно-технологічної документації є співвідношення її структури і змісту етапу формування професійних знань, умінь і навичок.

Переваги інструкційно-технологічної документації:

1. При вивченні інструкції учень не залежить від діяльності інших учнів, їх робота стає більш самостійною і активною, навчальний процес враховує індивідуальні особливості учнів.
2. Застосування письмових інструкцій полегшує організацію роботи учнів і контроль за її виконанням.
3. Ефективне використання різних засобів наочності (фото, малюнки), включаючи їх в інструкції і роз’яснення в тексті.

А при розробці письмового інструктування необхідно проаналізувати програму виробничого навчання та виділити операції, види робіт, що необхідні для складання інструкційних карт, визначити порядок виконання кожної вправи, підібрати креслення, що пояснюють технологію обробки та прийоми роботи.

Комплект письмових інструкцій: інструкційна карта та технологічна карта.

Технологічна картка – це технологічна послідовність обробки деталі, виробу.

Інструкційно-технологічна картка – це безпосереднє виконання навчально-виробничої роботи: технологічна послідовність, навчально-технологічні вимоги та правила виконання прийомів, креслення, обладнання, інструменти, режими обробки, безпека праці.

Різновидністю є інструкційно-технологічна карта запобігання дефектів та карта засвоєння прийомів роботи.

Під час виробничої практики рекомендується використовувати інструкційні, інструкційно-технологічні карти-контролю якості, що застосовуються на робочих місцях підприємств. В них вказана спеціальність, розряд, норма виробітку робітника, учнівська норма.

Письмові інструкції виконуються в формі плакатів, альбомів з роз’ємними листами, зручних для використання на робочому місці, для

індивідуального використання, мультимедійне забезпечення, комп'ютерні технології.

Майстер виробничого навчання створює базу даних письмових інструкцій за періодами навчання, темах та видах інструктування з конкретних професій на розряд.

Інструкційно-технологічна документація є основою технічної грамотності майбутніх робітників, застосування якої є основою формування вмінь та навичок учнів з професій, яка надає достатньо широкі можливості управління процесом професійно-практичної підготовки.

До основної цілі професійної освіти в Міжрегіональному центрі треба віднести:

- створення умов для набуття професії кожного учня і включення його в суспільно корисну, продуктивну працю.

В процесі навчання використовуємо різні види інструкційно-технологічної документації – це всім відомі письмові інструкції, а також наші майстри виробничого навчання та викладачі спец предметів розробляють відео інструкції, електронні матеріали. Ця методика використовується в процесі навчання осіб з вадами слуху, що навчаються в Міжрегіональному центрі за професією токар і має позитивний результат.

Також, відео та фото інструкції використовується при виконанні вправ за професією кравець, перукар, кухар. Це допомагає учням краще сприймати навчальний матеріал і виконувати навчально-виробничі завдання з професій та формувати професійну майстерность.

Баранець О. В.,

Державний навчальний заклад «Міжрегіональне вище професійне училище з поліграфії та інформаційних технологій» (м. Дніпропетровськ), старший майстер

МЕНЕДЖМЕНТ В РОБОТІ СТАРШОГО МАЙСТРА. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ «ШКОЛА ЕФЕКТИВНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ»

Міжрегіональне вище професійне училище з поліграфії та інформаційних технологій є провідним центром поліграфічної освіти в східному регіоні України.

Підготовка фахівців в центрі здійснюється за прийнятими навчальними стандартами.

Сьогодні актуальним питанням є працевлаштування випускників центру, оскільки розвиток ринкових відносин в Україні, процеси державотворення, інтенсифікація реформ неможливо без висококваліфікованих фахівців.

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить, що найважливішими передумовами конкурентоспроможності підприємства є висока кваліфікація працівників, мотивація їхньої праці та залучення до розв'язання проблем вдосконалення виробництва. Саме професійні знання та навички забезпечують фахівцю соціальний захист на ринку праці.

Сучасний фахівець-поліграфіст має глибоко усвідомлювати своє місце та роль у перебудовних процесах, грунтовно володіти теоретичними знаннями, професійними вміннями та навичками, вміти адаптуватися у трудовому колективі та налаштуватися на ефективне впровадження прогресивних технологій виробництва продукції.

Якої адаптації потребує випускник? Насамперед – професійної. За період навчання учень проходить навчальну та виробничу практики на підприємстві. Сьогодні на виробництві є потреба постійно вдосконалювати свої фахові навички, підвищувати кваліфікаційний рівень. Варто згадати і про суто технічний аспект, а саме, масове використання комп'ютерної техніки та модернізацію офісного обладнання. Випускник також потребує допомоги з соціально-психологічних питань, щоб виробити нову для себе модель поведінки, яка поєднувала б, з одного боку, роль вчорашнього учня, а з іншого – головну роль працівника у подальшому житті.

Для покращання і вдосконалення системи працевлаштування випускників навчального закладу створена структура, яка концентрує зусилля всіх підрозділів центру, направлених на працевлаштування.

Завданням консультаційного центру «Школа ефективного працевлаштування «Альтернатива», є надання учням консультаційної допомоги з питань працевлаштування, забезпечення молодих фахівців методичною та спеціальною літературою, систематичне підвищення кваліфікації, надання рекомендацій щодо застосування передового досвіду, фахового зростання та просування службовими сходинками.

Цілі консультаційного центру:

✓ Сприяти учням і випускникам у пошуку гідної роботи за професійним напрямком з наступним працевлаштуванням;

✓ Допомогати підприємствам у підборі кваліфікованих, дієвих і перспективних робітників.

Функції:

✓ Налагоджувати контакти з службами управління персоналом підприємств – потенційних роботодавців;

✓ Створювати і постійно оновлювати бази даних вакансій для випускників;

✓ Організовувати презентації, дні кар'єри, ярмарки вакансій та інші заходи, направлені на працевлаштування випускників;

✓ Ініціювати зустрічі роботодавців із учнями та випускниками навчального закладу в різному форматі: ділові ігри, тренінги, неформальне спілкування.

✓ Проводити семінари і "круглі столи" для представників підприємств-роботодавців і викладачів з питань підготовки молодих фахівців та їх подальшого працевлаштування;

✓ Здійснювати консультаційну та технічну підтримку учнів у процесі працевлаштування, надавати допомогу у складанні резюме, CV, персональних анкет;

✓ Навчати учнів технологіям інтерв'ю, ведення співбесіди з роботодавцем, планування кар'єрного зросту;

✓ Проводити моніторинг результатів роботи щодо працевлаштування учнів та випускників;

✓ Акумулювати відгуки роботодавців щодо якості підготовки молодих фахівців і робітничих кадрів.

Завдання:

✓ Сприяти формуванню механізму ефективної безперервної співпраці з підприємствами щодо проблем працевлаштування молодих фахівців;

✓ Здійснювати централізацію збору, обробки і розповсюдження інформації про вакансії на ринку праці регіону і країни;

✓ Забезпечувати постійний розвиток можливості проходження різних видів практики на підприємстві з перспективами подальшої зайнятості учнів;

✓ Координувати створення системи обліку відомостей про робітничі вакансії;

✓ Здійснювати статистику працевлаштувань;

✓ Розробляти і впроваджувати заходи щодо удосконалення процесу працевлаштування випускників і підвищення якості практичної підготовки учнів.

Напрямки роботи:

✓ Визначення поточних і потенційно можливих вакансій на підприємствах і в організаціях поліграфічної галузі.

✓ Збір інформації про наявність вакансій в інших сферах діяльності, близьких кваліфікаційній характеристиці випускника.

✓ Підбір кадрів за замовленнями підприємств і організацій поліграфічної галузі з числа учнів та випускників.

✓ Проведення колективних бесід про працевлаштування із учнями молодших курсів: важливість знань і навиків в придбанні хорошої роботи, можливості працевлаштування випускників та ін.

✓ Проведення бесід та індивідуальних консультацій щодо працевлаштуванн із учнями старших курсів: ринок праці, технологія пошуку роботи, підготовка документів для працевлаштування, формування навичків співбесіди.

✓ Участь в організації тестування учнів і випускників психологічним центром і проведення анкетування випускників з питань працевлаштування.

✓ Відвідування баз практики і підприємств учасниками навчального процесу з метою вивчення можливостей працевлаштування випускників і стажування учнів.

✓ Організація співбесід учнів і випускників з потенційними роботодавцями.

✓ Надання випускникам і студентам вакансій з урахуванням їх можливостей, побажань і потреб підприємств.

✓ Облік працевлаштування випускників і вивчення адаптації їх на робочому місці.

✓ Організація реклами з питань працевлаштування.

✓ Моніторинг працевлаштування випускників, надання їм допомоги при зміні робочого місця.

Для досягнення мети виконується наступна діяльність:

✓ організація тренінгів для учнів за темами: формування навичків активного пошуку роботи і його стратегія; складання резюме; проведення презентацій при працевлаштуванні, вибір кар'єри, поведінка на інтерв'ю, робота у команді, ефективні комунікації, подолання стресів, ухвалення рішень, ділове і міжособистісне спілкування, подолання конфліктів, організації власного бізнесу та ін.

✓ проведення консультацій для учнів з питань: визначення ділових навичків, інтересів, цінностей і критеріїв вибору роботи, написання резюме, розробка стратегії пошуку роботи, успішні відвідини Ярмарку вакансій та ін.

✓ формування єдиної електронної бази даних потенційних роботодавців і вакантних робочих місць для працевлаштування випускників відповідно до їх робітничої професії та кваліфікації

✓ налагодження зв'язків з центрами зайнятості та органами місцевого самоврядування регіону з метою з'ясування стратегічного розвитку районів і прогнозування майбутніх робочих місць для випускників

✓ організація Ярмарків і Днів кар'єри для учнів за участю представників підприємств, фірм і навчального закладу

✓ укладення договорів про співпрацю при працевлаштуванні випускників навчального закладу з провідними підприємствами і організаціями регіону

✓ проведення конференцій, круглих столів і навчальних семінарів для роботодавців з метою з'ясування перспективних технологічних напрямів, створення і підготовки нових професій та спеціальностей

✓ налагодження зв'язків із випускниками минулих років з метою успішного працевлаштування нинішніх випускників.

У центрі учні можуть отримати консультації з:

✓ написання резюме;
✓ правове забезпечення працевлаштування;
✓ формування навиків пошуку роботи;
✓ виявлення особистих схильностей;
✓ успішне працевлаштування;
✓ побудова кар'єри.

Белінська Г.В.,
ДНЗ «ВПУ №11 м. Хмельницького»,
майстер виробничого навчання

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

У статті розглянуто актуальні питання використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничому процесі професійно-технічного навчального закладу. Представлено з питання з використанням засобів ІКТ у підготовці майбутніх фахівців, зокрема, особливостей використання інформаційних технологій в освітньому процесі, використання засобів ІКТ у закладах професійно-технічної освіти.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, навчально-виробничий процес, аналіз стану використання інформаційно-комунікаційних технологій, комп'ютерна грамотність**.**

Вступ. Зміст і якість освіти, її адекватність є пріоритетним завданням суспільства в умовах європейської інтеграції, відкритість і доступність визначають стан інтелектуального потенціалу сучасного суспільства і українського зокрема. Суттєвим резервом підвищення якості та доступності професійно-технічної освіти є ефективне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Це стосується не лише навчально-виробничого процесу, а й управлінської діяльності, системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Тому слід підкреслити, що випереджальний розвиток сфери професійної освіти і професійно-технічної зокрема на основі інтеграції педагогічних, інформаційних і телекомунікаційних новітніх технологій стає важливим національним пріоритетом сьогодення.

Нині будь-яка освічена людина повинна вміти використовувати в роботі сучасні інформаційні технології. Таким чином, виникає необхідність у застосуванні ІКТ. В даний час актуальним є питання використання програмно-педагогічних та інтерактивних засобів в навчальному процесі професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ).

Аналіз попередніх досліджень. Результати досліджень і публікацій дають підставу стверджувати, що питанню використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців присвячено чимало теоретичних і експериментальних досліджень. Зокрема, особливості використання інформацій- них технологій в освітньому процесі висвітлено у дослідженнях Ю. Жука, В. Клочка, Ж. Меншикової, Н. Морзе, С. Сисоєвої та ін., використання засобів ІКТ у закладах професійно-технічної освіти розглянуто у роботах Т. Волкової, Р. Гуревича, А. Гуржія, М. Кадемії, А. Литвина та ін.

Мета дослідження пролягає в аналізі сучасного стану використання ІКТ майстрами виробничого навчання у навчально-виробничому процесі ПТНЗ.

Виклад основного матеріалу З метою якісної підготовки фахівців особливої уваги потребує впровадження в навчальний процес засобів інноваційних технологій, використання електронних навчально-методичних комплексів, прикладного програмного забезпечення, які будуть мотивувати до навчання та сприятимуть підвищенню професійних знань та умінь учнів ПТНЗ.

На сьогоднішній день в освітньому середовищі можуть активно застосовуватися різні засоби ІКТ.

Метою виробничого навчання є формування в учнів професійної компетентності та майстерності в області визначеної професії або групи професій, закріплення отриманих учнями первинних навичок та професійних умінь самостійного виконання робіт, оволодіння сучасною технікою, механізмами, інструментами, технологією, опанування передовими формами організації праці.

Основи професійної майстерності формуються поступово але, протягом усього періоду навчання в училищі. Це визначає необхідність розробки і

вирішення взаємозалежної системи учбово-виробничих задач, визначеної педагогічної стратегії в підході до реалізації основної мети професійної підготовки учнів стосовно до різних періодів процесу виробничого навчання.

Основою виробничого навчання є виробнича праця учнів. Це висуває особливі вимоги до підбору виробничих робіт учнів, до матеріально-технічного оснащення процесу виробничого навчання. Участь учнів у продуктивній праці, необхідність самостійного прийняття рішень у різноманітних виробничих ситуаціях об’єктивно визначають високий рівень пізнавальної і виробничої активності учнів. Усе це впливає на характер, методику й організацію процесу виробничого навчання.

Основним змістом процесу виробничого навчання є формування компетенцій, характерних для професії. Це знаходить висвітлення у виборі і застосуванні форм, методичних прийомів навчання. У діяльності майстра, у порівнянні з діяльністю викладача значно знижується питома вага інформативної функції й підсилюється керівна, напрямна, інструктивна, функції. Провідним методом виробничого навчання є вправи, особливого значення набуває показ трудових прийомів, використання навчальної і виробничої документації.

Процес виробничого навчання відбувається на основі тісної взаємодії теорії і практики. Практичні уміння і навички формуються на основі знань, що поглиблюються, вдосконалюються. Широке впровадження в навчальний процес нових інформаційних технологій навчання, що базуються на комп'ютерній підтримці навчально-пізнавальної діяльності, відкриває перспективи щодо гуманізації навчального процесу, розширення та поглиблення теоретичної бази знань і надання результатам навчання практичної значущості, інтеграції навчальних предметів і диференціації навчання відповідно до запитів, нахилів та здібностей учнів, інтенсифікації навчального процесу й активізації навчально-пізнавальної діяльності, посилення спілкування учнів і вчителя та учнів між собою і збільшення питомої ваги самостійної навчальної діяльності, розкриття творчого потенціалу учнів і вчителів з урахуванням їхніх позицій та вподобань, специфіки перебігу навчального процесу.

При цьому насамперед ідеться про поступове і неантагоністичне, без руйнівних перебудов і реформ, вбудовування нових інформаційних технологій навчання різних навчальних предметів у діючі дидактичні системи, гармонійне поєднання традиційних та комп'ютерно-орієнтованих методичних систем навчання.

Нові інформаційні технології навчання надають потужні й універсальні засоби отримання, опрацювання, зберігання, передавання, подання різноманітної інформації, наперед розроблені засоби виконання рутинних, технічних, нетворчих операцій, пов'язаних із дослідженням різних процесів і явищ або їх моделей, розкривають широкі можливості щодо істотного зменшення навчального навантаження і водночас інтенсифікації навчального процесу, надання навчально-пізнавальній діяльності творчого, дослідницького спрямування, яка природно приваблює дитину і притаманна їй, результати якої приносять учню задоволення, стимулюють бажання працювати, набувати нових знань.

Необхідність якомога ширшого використання нових інформаційних технологій навчання різних навчальних предметів пов'язана перш за все зі значно ширшими (порівняно з традиційними технологіями навчання) можливостями розкриття загальноосвітніх функцій навчальних дисциплін, розв'язання загальних завдань навчання, виховання і розвитку школярів.

Значну роль нові інформаційні технології навчання відіграють у формуванні загальнонаукових умінь та навичок (організаційних, загально пізнавальних, контрольно-оцінювальних), до яких належать і вміння адекватно добирати програмний засіб для розв'язування поставленого завдання, і формування та розвиток в учнів потреби неперервно розширювати та поглиблювати свої знання.

Попередні намагання проводити навчання за допомогою комп'ютерних програм, що здійснювалися ще на початку та в середині 80–х років, закінчилися невдачею. Це було викликано тим, що недосконаліть програмових засобів не дозволяло отримати явну перевагу комп'ютерних технологій перед традиційними формами навчання. Іншою важливою причиною являлося те, що комп'ютер не був доступним засобом навчання. Ні вчителя, ні учні не були готові сприйняти комп'ютер як регулярний навчальний засіб.

На даний момент ситуація змінюється, сучасні персональні комп'ютери і програми дозволяють не тільки організовувати найпростіші тести, але і моделювати навчальні ситуації, за допомогою анімації, звука, фотографічної точності.

Дуже важливими і актуальними стають питання про методи, прийоми, технології організації освітньої діяльності, спрямовані на застосування мультимедіа.

Методи і прийоми використання мультимедіа на уроці різні, але при їх впровадженні ми виконуємо єдине завдання: зробити урок цікавим. Перевагою таких уроків є підвищення якості навчання за рахунок новизни діяльності.

Використання презентацій у навчальному процесі забезпечує можливість: дати учням більш повну, достовірну інформацію про досліджувані явища і процеси;

- ♣ підвищити роль наочності в навчальному процесі;
- ♣ задовольнити запити, бажання та інтереси учнів;
- ♣ економити навчальний час, ніж при роботі у класної дошки.
- ♣ За допомогою презентацій ефективно вирішуються дидактичні і виховні завдання. Особливо: при вивченні нового матеріалу, пред'явленні нової інформації;
- при закріпленні пройденого, відпрацювання навчальних умінь і навичок;
- при повторенні, практичного застосування отриманих знань, умінь, навичок;• при узагальненні, систематизації знань.
- На етапі пояснення нового матеріалу варто подбати про те, щоб презентація не стала заміною майстра в/н і дошки, а щоб у презентації були унікальні факти, які не можна пояснити словами або продемонструвати

іншими засобами. Наприклад, відео-, аудіозаписи показу театру мод, експериментів, історичні факти,цікаві відомості і т.п. При поясненні нового матеріалу на уроці майстер в/н може використовувати предметні колекції (ілюстрації, фотографії, моделі одягу, відеофрагменти досліджуваних процесів і явищ, демонстрації зразків обробки, відеоекскурсію), динамічні таблиці та схеми, інтерактивні моделі, символьні об'єкти, проектуючи їх на великий екран за допомогою LCD-проектора. При цьому істотно змінюється технологія пояснення – майстер в/н коментує інформацію, що з'являється на екрані, за необхідністю, супроводжуючи її додатковими поясненнями, прикладами і записами біля дошки або показом трудових прийомів. На уроках бажано присутність презентації, але при її створенні необхідно спиратися на наступні дидактичні принципи: науковості, наочності, доступності, системності та послідовності, свідомості і активності, міцності, зв'язку теорії і практики, інтерактивності, індивідуалізації, комплексного сприйняття інформації Метою і результатом застосування презентації, як складового компонента дидактичної структури уроку є формування в учнів знань, умінь і навичок.

Освоєння педагогами та впровадження в навчальний процес створення динамічних презентацій PREZZI, інтерактивних вправ за допомогою сервісу LearningAps.org за допомогою яких створюють інтерактивні кросворди, пазли, інтерактивні вікторини та он-лайн ігри, використання генератора ребусів.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій надає широкі можливості для суттєвого підвищення якості навчального процесу підвищує як рівень засвоєння знань так і інтерес до навчання в цілому. Уроки із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій набувають іншого характеру та стилю, потребують нових методичних підходів.

Тому, використовуючи можливості сучасної мультимедійної техніки, спочатку демонструють на екрані, а потім показують практичні прийомі нових способів, методів та технологій при навчанні учнів професії “Офісний працівник (бухгалтерія). Агент з постачання”. Комп’ютер може використовуватися на всіх етапах: як при підготовці уроку, так і в процесі навчання: при поясненні нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі.

Так, наприклад, при проведенні вступного інструктажу на уроці виробничого навчання для учнів із професії «Офісний працівник (бухгалтерія). Агент з постачання», майстрам розкрити послідовність розв’язку задач при нарахуванні амортизації основних засобів, проведенні інвентаризації допомагає динамічна презентація створена в програмі PREZZI, для вивчення теми «Облік статутного капіталу», «Облік касових операцій» та ін. тем програми, доречно використовувати пазли, кросворди, вікторини, ігри створенні у програмі LearningAps.org, як додаткове завдання для встигаючих учнів можна запропонувати ребус, створений за допомогою програми Генератор ребусів.

Використання ІКТ під час проведення фрагменту уроку виробничого навчання дає свої позитивні результати. Учні з задоволенням слухають майстра, працюють в групах, спілкуються, висловлюють думки, аналізують окремі вправи, повторюють показані майстром виробничого навчання прийоми праці.

Через різноманітні форми методичної роботи, самоосвіту, набуття нових компетенцій майстрами виробничого навчання реалізуються новітні підходи до проведення уроків до виробничого навчання

Висновок. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті – невід'ємний і дуже важливий етап побудови суспільства з інформаційною інфраструктурою. Серед найактуальніших завдань – необхідність забезпечення якісного засвоєння та впровадження інноваційних технологій навчання у традиційні навчальні дисципліни.

До застосування ІКТ у навчальному процесі можна підходити з багатьох сторін. Можна сказати, що використання інноваційних технологій під час занять істотно підвищує рівень знань і вмінь учнів, суттєво покращує рівень засвоєння матеріалу, підвищує рівень пізнавальних інтересів учнів, та мотиваційне забезпечення навчальної діяльності, обумовлене тим, що застосування інноваційних технологій є цікавим, новітнім.

Однак необхідно спиратися на вік учнів, рівень їх знань та розуміння даного предмету, а також виконувати контроль знань учнів за допомогою різних комп'ютерних програм, тоді рівень їх знань та умінь буде підвищуватись й тим самим зросте кваліфікаційний рівень працівника, а також полегшиться та удосконалюватиметься робота вчителя та майстра виробничого навчання.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р. С. Інноваційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі: посіб. для пед. працівників і студентів вищих пед. навч. закладів / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2002. – 116 с.
2. Жук Ю. О. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання у професійній освіті / Ю. О. Жук // Управління якістю проф. освіти: Зб. наук. праць / Укр. інж.-пед. академії – Донецьк, 2001. – С. 273 – 275. 3.
3. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003.– 192 с.
4. Кадан А. М., Заяц Ю. Э. Современные глобальные сетевые технологии. Программа спецкурса. [Електронний ресурс] http://mf.grsu.by/Kafedry/kaf001/academic_process/104/pr?dwnld=1.
5. Щербак О. І. Педагог професійного навчання / О. І. Щербак // Енциклопедії освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. – С. 635.136

Білик В.М., Шемчук А.А.,
ДНЗ «ВПУ №11 м. Хмельницького»
викладач професійно-теоретичної підготовки,
майстер виробничого навчання

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПТНЗ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТА ІКТ ТЕХНОЛОГІЙ

Вимоги сучасного роботодавця до кваліфікованого робітника, сучасні виробничі та педагогічні технології породжують нові форми навчання та специфічний навчальний зміст, що сприяє застосуванню нових підходів до організації навчання і самого процесу формування знань, умінь, дій учнів,

нових засобів оцінювання ефективності навчання. Ефективним є поєднання ІКТ навчання з сучасними виробничими технологіями, що дає ПТНЗ змогу вирішити проблеми організації цілісного навчально-виховного процесу, орієнтованого на використання ІКТ навчання і розвитку учнів, опанування ними сучасних виробничих технологій.

Ключові слова: *виробничі технології, професійна компетентність, конкурентоспроможність,інформаційно-комунікаційні технології, навчально-виробнича дільниця.*

Вступ. Реалії сьогодення вимагають від професійно-технічного навчального закладу не тільки здійснювати підготовку висококваліфікованих робітників, які затребувані на сучасному ринку праці, але й враховувати потреби та вимоги роботодавців. Сучасний ринок праці ставить досить високі вимоги до кваліфікації і професійної компетентності робітників, отже випускників ПТНЗ, що вимагає постійного пошуку ефективних шляхів та інноваційних методів професійної підготовки кваліфікованих робітників. Роботодавці вимагають максимальної готовності випускників професійно-технічних навчальних закладів до повноцінної професійної діяльності на конкретному виробництві, не бажаючи «доучувати» робітника у себе на підприємстві. Компромісним рішенням у цьому випадку є розробка нових підходів до підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, що забезпечують випускникам ПТНЗ формування високої професійної мобільності, конкурентоспроможності, самоактуалізації й самореалізації на ринку праці. Один з цих підходів – впровадження в начальний процес сучасних технологій ІКТ навчання та виробничих технологій.

Аналіз попередніх досліджень. Аспекти даної теми відображені у дослідженнях. Особливості змісту, форм, методів та інноваційних технологій професійної освіти знайшли розкриття у дослідженнях В. Бикова, С. Гончаренка, Р. Гуревича, О. Дубасенюк, Г. Єльникової, В. Олійника, Л. Онищук, О. Пєхоти, О. Спіріна, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі досліджували В. Биков, Я. Булахов, О. Бондаренко, В. Заболотний, Г. Козлакова, О.Міщенко, О. Пінчук, О.Шестопал.

Мета дослідження вивчення досвіду роботи ПТНЗ, особливостей організації навчально-виробничого процесу в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. ДНЗ «ВПУ №11 м. Хмельницького» як і інші ПТНЗ активно запроваджує кардинально нові підходи до організації навчально-виховного процесу. Метою формування професійної компетентності є закріплення отриманих учнями первинних навичок та професійних умінь самостійного виконання робіт, оволодіння сучасною технікою, механізмами, інструментами, технологією, опанування передовими формами організації праці.

Основи професійної майстерності формуються поступово протягом усього періоду навчання в училищі. Це визначає необхідність розробки і вирішення взаємозалежної системи учбово-виробничих завдань, визначеної педагогічної стратегії в підході до реалізації основної мети професійної підготовки учнів. Тому ефективною є інтеграція уроків виробничого навчання

з уроками професійно-теоретичної підготовки, проведення уроків виробничого навчання, спецтехнології, (лабораторно-практичних робіт) в умовах навчально-виробничих дільниць підприємств-соціальних партнерів навчального закладу (навчально-виробничі дільниці при ПАТ «Хмельниччина-Авто», ХКП «Електротранс»). В умовах виробництва учні мають можливість набути теоретичних та практичних знань, умінь та навичок з обслуговування систем АВС автомобілів, гідропідсилювача керма різних типів, обслуговування лужних та кислотних акумуляторів, діагностування несправностей агрегатів автомобілів, проведення технічного обслуговування автомобілів. Такий підхід дає змогу опанувати сучасні виробничі технології і набути умінь та навичок роботи на сучасному обладнанні, в реальних виробничих умовах.

Учні ПТНЗ мають навчитись самостійно відтворювати здобуті знання, вміти самостійно вдосконалювати свої професійні вміння та навички, вдосконалювати свою особистість. Все це в комплексі дає змогу сформувати особистість кваліфікованого робітника, який буде здатним адаптувати свої знання та вміння до умов та вимог конкретного виробництва чи сфер діяльності. Тобто стає можливим якісне формування базових професійних компетенцій майбутніх кваліфікованих робітників з ремонту та обслуговування автомобілів у процесі фахової підготовки.

Вимога до сучасного викладача професійно-теоретичної підготовки, майстра виробничого навчання – володіння ІКТ технологіями, застосування ІКТ технологій в навчально-виробничому процесі. Навчання з використанням ІКТ технологій істотно збільшує роль педагога. За допомогою тестів, консультацій педагог має визначати, якими знаннями має оволодіти учень ПТНЗ, які навчальні матеріали і посібники варто використати. Загалом педагог планує, організовує та керує процесом навчання, тобто:

- організовує навчальний процес, планує навчальну діяльність учнів;
- розробляє, адаптує, модернізує програмні засоби навчального призначення;
- працює з методичною документацією;
- бере участь у розробці й створенні нових методик навчання із застосуванням ІКТ;
- прогнозує та діагностує напрями особистісного розвитку учнів;
- корелює критерії оцінювання діяльності учнів, вибирає режим роботи з використанням ІКТ.

Одними з головних напрямків використання ІКТ у ПТНЗ є, зокрема:

- організація навчального процесу, підготовка та ведення документації, обліку, передачі інформації;
- використання засобів ІКТ у організації теоретичної частини занять, наочної демонстрації навчального матеріалу з широким набором функціональних можливостей.

Широкий спектр можливостей використання ІКТ включає роботу з мультимедійними матеріалами, відеоматеріалами, що дає педагогу можливість оперативно демонструвати і змінювати наочну інформацію, необхідну для здійснення навчального процесу. Залучення слухових та

зорових аналізаторів, як відомо, сприяє підвищенню рівня засвоєння учнями інформації, підвищує рівень пізнавальної діяльності.

Є широкі можливості застосування ІКТ на лабораторно-практичних заняттях як безпосередньо, так і в комплексі з лабораторним приладдям.

Використання даних комплексів надає можливості учням вести роботу самостійно або під керівництвом викладача, майстра виробничого навчання, моделювати різні процеси, яких раніше не було можливості продемонструвати з різних технічних причин.

Теоретичну частину викладач або майстер виробничого навчання має можливість удосконалювати за допомогою розробки посібників, електронних засобів навчання, застосування при проведенні уроків професійно-теоретичного навчання та виробничого навчання технології веб-квесту - технології, яка заснована на проектному методі навчання, що включає пошукову діяльність учнів з чіткими вказівками педагога із застосуванням нових інформаційно - комунікаційних засобів. сприяє підвищенню пізнавальної активності учнів та покращенню рівня засвоєння навчального матеріалу. Зокрема, розроблено веб-квести з Будови автомобіля: «Система мащення», «Технічне обслуговування системи охолодження», «Інжекторна система впорскування палива», «Рульове керування автомобіля». Доцільно використовувати технологію веб-квестів при проведенні уроків комплексного застосування знань, умінь, навичок при виконанні навчально-виробничих робіт (урок-конкурс «Шлях до майстерності» кваліфікація «Слюсар з ремонту автомобілів» 3 розряд).

Висновок. Впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій та технологій ІКТ навчання стає важливим засобом підвищення якості професійно-технічної освіти, формування професійної компетенції майбутніх кваліфікованих робітників. Впровадження сучасних підходів до організації навчально-виробничого процесу застосування сучасних технологій дають позитивний вплив на процес засвоєння навчального матеріалу, а і сприяють формуванню пізнавального інтересу та зацікавленості в учнів до предметів та професії в цілому.

Список використаних джерел

1.Актуальні проблеми педагогики: методология, теорія и практика: Зб. наук. праць. – Горлівка: Вид-во ГДПІМ, 2004. – Вип. 1. – 214с.

2.Бершадский М.Е., Гузеев В.В. Дидактические и психологические основания образовательной технологии. - М.: Центр «Педагогический поиск», 2003. - 95 с.

3. Биков В.Ю. Інноваційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології. - Київ: Атака. 2006, - 252 с.

4. Жук Ю. О. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання у професійній освіті / Ю. О. Жук // Управління якістю проф. освіти: Зб. наук. праць / Укр. інж.-пед. академії -Донецьк, 2001. - С. 273 - 275

5. Інноваційні педагогічні технології навчання професії. Монографія / Нікуліна А.С., Максименко Ю.Б., Матвєєв Г.Б./ за ред. Нікуліної А.С. - Донецьк: ДІПО ІПП, 2005.-385 с.

6. Щербак О. І. Педагог професійного навчання / О. І. Щербак // Енциклопедії освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. – С. 635.136

Бісик Н.С., Шевченко М.І.,

Криворізький професійний будівельний ліцей,
викладач спецдисциплін, майстер виробничого навчання

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПЕРЕДОВОГО ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Визначення головної педагогічної ідеї

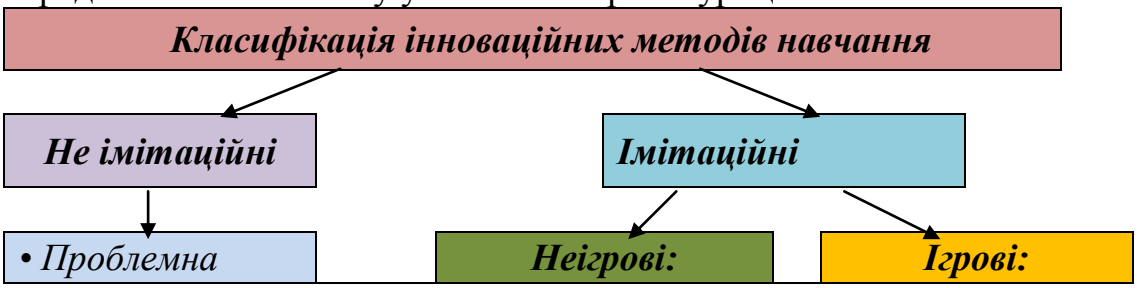
Інноваційні методи навчання завойовують сьогодні все більше визнання і використовуються у викладанні різних навчальних предметів і професій.

Ці методи показують нові можливості, насамперед, з налагоджуванням міжособистісної взаємодії шляхом зовнішнього діалогу в процесі засвоєння навчального матеріалу. Уміла організація взаємодії учнів і педагогічних працівників на основі підібраного навчального матеріалу може стати потужним чинником підвищення продуктивності навчальної діяльності в цілому.

Наукове обґрунтування (інноваційний потенціал)

Велика увага сьогодні приділяється людині як особистості**:** його свідомості, духовності, культурі, моральності, а також високо розвинутому інтелекту та інтелектуальному потенціалу. Необхідно реалізувати концепцію, яка припускає необхідність забезпечення учнів міцними знаннями матеріалу програми з одночасним здійсненням різноаспектного розвитку і формування особистості кожного учня – з урахуванням його індивідуальних здібностей і можливостей. Шляхи і засоби реалізації цих принципів повинні бути творчими, нетрадиційними і у той же саме час ефективними. Інноваційні уроки реалізуються, як правило, після вивчення теми, або кількох тем, виконуючи функції контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів. Такі уроки проходять у нетрадиційній обстановці, вони знімають психологічний бар'єр, що виникає у традиційних умовах із – за боязні зробити помилку, такі уроки здійснюються при обов'язковій участі усіх учнів, а також реалізуються з використанням засобів слухової та зорової наочності (комп'ютерної і відеотехніки, виставок, буклетів, стендів). На таких уроках можна досягти самих різних цілей методичного, педагогічного і психологічного характеру, які можна поділити наступним чином:

- здійснити контроль знань, умінь та навичок з визначеної теми;
- забезпечити ділову, робочу атмосферу, серйозне відношення учнів до уроку;
- передбачити мінімальну участь майстра на уроці.

лекція; *• Семінар;* *• Бесіда;* *• Мозкова атака;* *• Дискусія;* *• Дебрифінг;* *• Майстерня;* *• Опитування експертів.*	*• Вивчення конкретних ситуацій;* *• Вирішення виробничих завдань;* *• Імітаційні вправи.*	*• Імітаційний тренінг;* *• Ділова гра;* *• Рольова гра;* *• Ігрове проектування;* *• Груповий тренінг.*

Інноваційні уроки більше подобаються учням в силу їх незвичайності за замислом, методики організації і проведення, відсутності жорсткої структури, наявності умов для самореалізації. Тому такі уроки повинні бути в арсеналі кожного майстра в/н. Але вони не повинні мати перевагу в загальній структурі навчання, майстру виробничого навчання необхідно визначити місце нетрадиційних уроків в своїй роботі. Тому майстер виробничого навчання на засіданнях міських методичних комісій ділиться своїм досвідом з використання інноваційних уроків виробничого навчання.

Сутність досвіду

З впровадженням нових державних стандартів ПТО з електротехнічних професій постала задача оновлення змісту навчальних програм професійної підготовки. З метою методичного забезпечення уроків виробничого навчання майстер в/н проводить роботу щодо оновлення змісту навчання, впровадження нових форм і методів професійної підготовки, поширення ідей передового педагогічного і виробничого досвіду. Головними напрямами в цієї роботи є:

- розвиток особистості учня через нетрадиційні форми та методи навчання;
- оволодіння інноваційними технологіями виробництва та впровадження їх у навчальний процес;
- удосконалення методики використання комп'ютерного забезпечення дидактичних матеріалів;
- впровадження регіонального компоненту та інше.

Успішному вирішенню проблем щодо витрат різних видів енергії сприяє навчання учнівської молоді основам енергозбереження. У результаті такого навчання кожний громадянин країни, виконуючи свої професійні обов'язки, повинен усвідомити особисту причетність до вирішення глобальних енергетичних і екологічних проблем. До змісту професійного навчання в ліцеї почав вводитися навчальний матеріал з економного використання енергоресурсів, в розробці якого брала участь творча група закладу. Використання енергозберігаючих технологій дає можливість:

1) *закладу*:

- готувати робітників, які відповідають вимогам ринку праці в частині здатності практичного вирішення завдань енергозбереження;

- організовувати розробку і застосовувати енергоефективні методи навчання з використанням тренажерів, мультимедіа, наочних посібників енергозберігаючої техніки та обладнання;

- давати можливості учням активно брати участь у практичній діяльності з питань енергозбереження на уроках, в майстернях, в побуті, на виробництві;

- організовувати загальноліцейні заходи з енергозбереження;

2) *викладачам і майстрам виробничого навчання*:

- разом з учнями проводити аудит споживання енергоресурсів ліцею, в навчальних кабінетах, в майстернях; знаходити місця і засоби їх економного витрачання;

- брати участь у розробці технічних та мультимедійних засобів навчання з енергозбереження;

- залучати до енергозберігаючої діяльності навчальний та педагогічний склад навчального закладу.

Сьогодні заклад має адаптуватися до нових соціально економічних умов і враховувати потреби ринку праці. Випускники ліцею повинні бути ініціативними, творчими, компетентними і висококваліфікованими, підготовленими до виконання фахової роботи в умовах жорсткої конкуренції. Тому в закладі постійно проходять загальноліцейні конкурси фахової майстерності серед майстрів в/н та учнів з усіх професій,так, наприклад, у 2013році – ліцейний конкурс професійної майстерності для майстрів виробничого навчання «Слюсарний напрямок», у 2014 році – ліцейний конкурс творчого та практичного спрямування для майстрів виробничого навчання з професій. До речі, перше місце у міському конкурсі фахової майстерності серед майстрів виробничого навчання електротехнічного профілю 2012 році отримала Шевченко М.І. Усі ремонтні роботи напередодні конкурсу виконували учні групи під керівництвом майстра виробничого навчання Шевченко М.І.

Проведення конкурсів фахової майстерності сприяє пропаганді новітніх технологій, вивченню та поширенню сучасних методів і прийомів професійно - технічного навчання.

Інформаційно-комунікаційні технології орієнтовані на розробку та реалізацію психолого-педагогічних та методичних цілей навчально-виховного процесу. Тут можна виділити такі напрями:

- удосконалення механізмів управління системою освіти на основі використання автоматизованих банків даних науково-педагогічної інформації, інформаційно-методичних матеріалів, а також комунікаційних мереж;

- удосконалення методології та стратегії відбору змісту, методів і організаційних форм навчання, виховання, адекватних завданням розвитку особистості учня в умовах інформатизації суспільства;

- створення методичних систем навчання, орієнтованих на розвиток інтелектуальногопотенціалу учнів, формування вміння самостійно здобувати знання, здійснювати інформаційно-навчальну, експериментально-дослідницьку діяльність, різноманітні види самостійної діяльності та обробки інформації;

- створення та використання комп'ютерних тестуючих, діагностуючих методик контролю рівня знань учнів.

За допомогою інформаційно-комунікаційних технологій можна подати на екрані у різній формі навчальну інформацію; ініціювати процеси засвоєння знань, набуття умінь та навичок навчальної або практичної діяльності; ефективно здійснювати контроль за результатами навчання, тренажу, повторення; активізувати пізнавальну діяльність учнів; формувати й розвивати певні види діяльності.

При цьому можлива розробка методичних рекомендацій окремо для майстра та для учнів.

Ніколи не можна зупинятися на досягнутому, треба завжди підвищувати свій професійний рівень.

Бондарчук В.М.,
Навчально-методичний центр
професійно-технічної освіти у Рівненській області,
директор

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З ПЕДАГОГАМИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Професійно-технічну освіту Рівненщини представляють: 10 вищих професійних училищ; 8 професійних ліцеїв; 2 професійних училища; 2 коледжа; один Центр ПТО сервісу та дизайну; 3 навчальних центра, які здійснюють підготовку учнів із 78 професій.

Науково-методична тема, над якою працює НМЦ ПТО у Рівненській області: „Методичне забезпечення високого рівня професійної підготовки учнів ПТНЗ на основі впровадження сучасних педагогічних та виробничих технологій“.

Упродовж 2015 року було проведено 6 засідань навчально-методичної ради НМЦ ПТО. Розглянуто та схвалено до використання у роботі ПТНЗ:

- ❖ методику вивчення, узагальнення та поширення ППД;
- ❖ пакет документів для підтвердження результатів неформального навчання (Рівненського ЦПТО ДСЗ);
- ❖ 25 методичних рекомендацій, розроблених методистами НМЦ ПТО;
- ❖ 6 методичних посібників;
- ❖ 3 навчально-методичні збірники;
- ❖ розглядались для рецензування матеріали, підготовлені викладачами ПТНЗ – 7 матеріалів;

Розроблено методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного та виробничого процесу у ПТНЗ у 2015-2016 н.р., 29 методичних посібники, методичні вісники; пакети комплексних кваліфікаційних завдань з професій “перукар”, “манікюрник”; збірники тестових завдань з охорони праці та інформаційних технологій; розроблено навчально-тематичні плани та програми підвищення кваліфікцаії для майстрів в/н за професіями “муляр”, “штукатур”.

Для візуального інформаційного супроводу проведення методичних заходів (секцій, навчань,) та для використання педпрацівниками ПТНЗ області підготовлено пакет електронних мультимедійних презентацій:

- ✓ „Інтеграція, як один із шляхів реалізації міжпредметних зв'язків";
- ✓ „Інтегрований урок як нестандартна форма навчання";
- ✓ „Розроблення ДС ПТО на основі модульно-компетентісного підходу";
- ✓ „Освітні інноваційні технології";
- ✓ „Діяльність майстра виробничого навчання";
- ✓ „Зміни до Положення про організація навчально-виробничого процесу у ПТНЗ".

У 2015 році відбулось 23 засідання обласних методичних секцій:

- педагогічних працівників загальноосвітньої підготовки – 6;
- фахівців професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки – 13;
- заступників директорів з навчально-виробничої роботи – 1;
- заступників директорів з навчально-виховної роботи – 1;
- практичних психологів – 1
- методистів – 1.

Засідання методичних секцій проводились нетрадиційно - круглі столи, семінари, семінари-практикуми, майстер-класи, педагогічні майстерні, навчально-практичні семінари, інтерактивні засідання, тренінгові заняття тощо.

На секціях розглянуто цілий ряд актуальних тем:

- ✓ „Самоосвіта як один зі шляхів підвищення рівня професійної майстерності педагога";
- ✓ „Шляхи та методи удосконалення навчального процесу у відповідності із вимогами сучасності";
- ✓ „Оптимізація навчально-виробничого процесу в ПТНЗ";
- ✓ „Формування професійної та методичної майстерності викладачів професійно-технічних навчальних закладів, як основи підвищення рівня підготовки кваліфікованих робітників";
- ✓ "Використання інтерактивних технологій та дистанційних методів навчання при підготовці кваліфікованих робітників у профтехзакладі";
- ✓ „Мотивація у діяльності педагога та передумови підвищення рівня активності в її реалізації";
- ✓ „Використання Quest-технологій при підготовці кваліфікованих робітників у профтехзакладі";
- ✓ Спільна узгоджена робота викладача спецдисциплін та майстра виробничого навчання – запорука високого рівня підготовки кваліфікованих робітників у профтехзакладі".

Методистами НМЦ ПТО у 2015 році розроблено 26 робочих навчальних планів з професій, в яких дотримано усі вимоги сьогодення.

НМЦ ПТО упродовж року здійснював системну роботу з надання методичної допомоги і консультування різним категоріям керівників та педпрацівників ПТНЗ області І-ІІІ атестаційного рівня:

- практична допомога заступникам директорів ПТНЗ І-ІІІ атестаційних рівнів з розробки робочих навчальних планів;

- консультації з питань ліцензування та атестації щодо підготовки пакетів документів;

- консультації та методична допомога у розробці пакетів комплексних кваліфікаційних завдань, комплексних кваліфікаційних робіт;

- методична допомога ПТНЗ, які атестувались у 2015 році, консультації у проведенні самоаналізу діяльності ПТНЗ та підготовки їх до атестації;

- консультації з питань проведення поетапної та державної кваліфікаційних атестацій, організації та методичного супроводу виробничого навчання та виробничої практики в ПТНЗ;

- консультації з питань організації викладання предметів загальноосвітньої підготовки в закладах ПТО, особливостей проведення державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання у 2015-2016 роках;

- консультації керівникам та педпрацівникам ПТНЗ з питань організації навчально-виховного процесу; організації і проведення методичної роботи; кадрової роботи; організації виховної роботи; ведення навчально-плануючої та навчально-методичної документації; інформаційно-методичного супроводу навчально-виробничого процесу; підготовки матеріалів до виступів на засіданнях обласних методичних секцій, педагогічних читань, підготовки та проведення конкурсів фахової майстерності та інших конкурсів; технології підготовки та проведення вебінарів;

7 жовтня 2015 року на базі Вищого професійного училища № 22 м.Сарни було проведено виїзний навчальний тренінг для новопризначених майстрів виробничого навчання закладу.

Серед педпрацівників області були проведені такі конкурси:

- ❖ Конкурс методичних розробок „Навчально-методичне забезпечення предметів професійної підготовки з використанням інформаційно-комунікаційних технологій".
- ❖ Обласний конкурс веб-сайтів.
- ❖ Обласний конкурс “Виборюючи незалежність”.

Упродовж року на базі НМЦ ПТО працювала школа педагогічної майстерності працівників психологічної служби ПТНЗ.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України в області функціонує 5 навчально-практичних центрів. Навчально-методичним центром розроблено пакет методичних матеріалів щодо організації роботи центрів.

Упродовж 2015 навчального року на базі навчально-практичних центрів області пройшли стажування 49 майстрів виробничого навчання:

- ✓ на базі НПЦ ВПУ №1 м. Рівне – 6 майстрів в/н ПТНЗ Чернігівської області за професією „монтажник ГКК”, отримали сертифікати центру „Кнауф”;
- ✓ на базі НПЦ ВПУ №22 м. Сарни – 22 майстрів в/н Рівненської області за професією „монтажник ГКК”, отримали сертифікати центру „Кнауф”;
- ✓ на базі НПЦ ВПУ №29 смт Володимирець – 17 майстрів в/н цього ж навчального закладу за професією „опоряджувальник будівельний”, отримали довідку про проходження стажування.

ВПУ №1 м. Рівне та Квасилівський професійний ліцей пройшли процедуру ліцензування на здійснення перепідготовки, підвищення кваліфікації та курсової форми підготовки, що дозволить у цьому році проходження стажування та видавати документи державного зразку.

Бурлаченко Л.О.,
Криворізький професійний гірничо- технологічний ліцей,
майстер виробничого навчання

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Сучасне інформаційне суспільство, як суспільство економіки знань та глобальної компетентності вимагає якісної підготовки висококваліфікованих кадрів. Майбутні робітники повинні знати та уміти використовувати ІКТ у процесі навчання, бути здатними до перебудови стратегічної діяльності, спрямованої на врахування вимог сучасності.

Упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у роботу ПТНЗ України регулюється такими документами: Законом України «Про освіту», Законом України «Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015», Указом Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку в Україні» тощо.

Згідно з наказом президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» визначається такий напрям розвитку освіти, як інформатизація. Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Як показує вітчизняний та зарубіжний досвід, упровадження та застосування ІКТ в процесі підготовки майбутніх висококваліфікованих робітників дасть можливість:

– надати учням інструмент дослідження, конструювання, формалізації знань про певний предмет чи явище;

– розширити сферу самостійної діяльності за рахунок можливості організації різноманітних видів навчальної діяльності (експериментально-дослідницька, учбово-ігрова, інформаційно-навчальна діяльність, а також діяльність по обробці інформації, зокрема й аудіовізуальної), у тому числі індивідуальної, на кожному робочому місці, групової, колективної;

– індивідуалізувати та диференціювати процес навчання за рахунок реалізації можливостей інтерактивного діалогу, самостійного вибору режиму навчальної діяльності й організаційних форм навчання;

– сформувати інформаційну культуру, компоненти культури особистості, члена інформаційного суспільства, за рахунок здійснення

інформаційно-навчальної діяльності, роботи з об’єктно-орієнтованими програмними засобами;

– підвищити мотивацію навчання за рахунок комп’ютерної візуалізації досліджуваних об’єктів, явищ, керування досліджуваними об’єктами, ситуацією, можливості самостійного вибору форм та методів навчання, вкраплення ігрових ситуацій.

Як вказують науковці Морзе Н. В. та Глізунова О. Г., застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі ПТНЗ потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Це пов’язано з тим, що викладач перестає бути для учня єдиним джерелом отримання знань. Нині багато інформації можна знайти в мережі Інтернет та за його допомогою. Орієнтація на формування репродуктивних навичок, таких як запам’ятовування та відтворення, з традиційного навчання змінюється на розвиток умінь співставлення, синтезу, аналізу, оцінювання виявлення зв’язків, планування, групової взаємодії з використанням інформаційно-комунікативних технологій. У таких умовах зміни мають торкнутися методики проведення аудиторних занять та організації самостійної роботи. ІКТ посилюють роль методів активного пізнання та дистанційного навчання. За вимогами Болонського процесу збільшується частка самостійної роботи учнів у навчальних програмах усіх дисциплін. Інформаційно-комунікаційні технології навчання дають змогу забезпечити учнів електронними навчальними ресурсами для самостійного опрацювання, завданнями для самостійного виконання, реалізувати індивідуальний підхід до кожного учня тощо. Використання ІКТ у навчальному процесі ПТНЗ поступово вносить зміни в невід’ємні елементи традиційної системи освіти, замінюючи дошку і крейду на електронну дошку і комп’ютерні навчальні системи, книжкову бібліотеку на електронну, звичайну аудиторію на мультимедійну.

Таким чином, науковці виокремлюють ІКТ, які повинні бути застосовані у процесі підготовки майбутніх висококваліфікованих кадрів: Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп’ютерного супроводу навчання).

Упровадження комп’ютера у сферу освіти стало початком революційного перетворення традиційних методів і технологій навчання та всієї галузі освіти. Важливу роль на цьому етапі, крім комп’ютерів, відіграють такі ІКТ: телефонні засоби зв’язку, телебачення, супутники, що переважно застосовуються в процесі управління процесом навчання і системах додаткового навчання.

Як приклад комп’ютеризації можна визначити появу мережі Інтернет, яка широко використовується на сучасному етапі підготовки майбутніх висококваліфікованих кадрів. Інтернет забезпечує можливість збирання та збереження інформації, передавання її індивідуально кожному користувачеві.

Розвиток освіти в наші дні органічно пов'язаний з підвищенням рівня його інформаційного потенціалу. Ця характерна риса багато в чому визначає як напрямок еволюції самої освіти, так і майбутнє всього суспільства. Для

найбільш успішного орієнтування у світовому інформаційному просторі комп'ютерно-екранної культури, оскільки пріоритет у пошуку інформації усе більше і більше віддається Інтернет.

Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам різноманіття інформації і ресурсів. Базовий набір послуг може містити в собі:

- електронну пошту (e-mail);
- телеконференції (usenet);
- відеоконференції;
- можливість публікації власної інформації, створення власної домашньої сторінки і її розміщення на Web-сервісі;
- доступ до інформаційних ресурсів;
- довідкові каталоги;
- пошукові системи;
- розмова в мережі.

Ці ресурси можуть бути активно використані на заняттях з усіх дисциплін у процесі підготовки.

Також можна сказати, що Інтернет є важливим джерелом, із якого викладач може знайти інформацію на будь які теми занять. З Інтернет-ресурсів викладач може знайти: ігри, завдання, конкурси, плани-конспекти занять з того чи іншого предмету. При використанні навчальних програм потрібно враховував слабкість комп'ютерного опитування – не прослідковується хід розв'язування задачі, відсутня можливість перевірки графічних навичок і навичок проведення доведення.

Однак, не можна забувати про те, що Інтернет – лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в процес викладання матеріалу.

Також у процесі підготовки висококваліфікованих кадрів значну роль відіграють навчальні програми, підручники та інша інформація. На світовому ринку наявна така кількість навчальних програм, що їх не можна перелічити. Один лише перелік закордонних фірм, які розроблюють ці програми, займає десятки друкованих сторінок.

Ураховуючи взаємодію викладача з учнями, М. І. Жалдак виділяє наступні два типи педагогічних програмних засобів (ППЗ):

- ППЗ, розраховані на зменшення часу спілкування учня і вчителя або і на навчання зовсім без вчителя;
- ППЗ, розраховані на якомога інтенсивніше спілкування учнів і вчителя за рахунок ефективного використання засобів ІКТ і звільнення учнів від необхідності витрачати значний час на виконання технічних, рутинних операцій, коли вони практично не спілкуються з вчителем.

Такі види ППЗ абсолютно різні і є протилежними один одному. Саме тому важливе доцільне використання тих чи інших ІКТ у процесі підготовки висококваліфікованих кадрів. Також проблемою може бути ефективне поєднання обох видів ППЗ у процесі тої чи іншої дисципліни.

Отже, завдання педагогічної науки полягає в тому, щоб визначити і забезпечити умови, за яких використання комп'ютерів не тільки не

нашкодить досягненню мети виховання, а сприятиме активізації та інтенсифікації педагогічного процесу.

Як зауважує акад. О. К. Тихомиров: «не виникає ніяких сумнівів, що використання інформаційних технологій (або навіть підготовка до такого використання) приводить до суттєвих змін в психіці, перетворює пізнавальні емоційно-мотиваційні процеси, діяльність і спілкування людини, свідомість і міжособові взаємини».

Особливого значення при використанні ІКТ в навчальному процесі набуває врахування і розвиток неформалізованих, творчих компонентів мислення:

– реалізація проблемної ситуації чи постановка задачі;

– самостійне вироблення критеріїв добору потрібних операцій, що приводять до розв'язку;

– генерація здогадок та гіпотез в процесі пошуку основної ідеї щодо способів відшукання розв'язку (наукова, художня, технічна фантазія, що не зводиться до комбінаторики та генерації випадкових станів);

– матеріальна інтерпретація формального розв'язку і ін.

Наприклад за допомогою презентації можна візуалізувати навчальний матеріал та підвищити рівень сприйняття та зацікавленість учнів на занятті. Але позитивний результат можна отримати лише у разі доцільності використання ІКТ.

Використання ІК процесі підготовки майбутніх висококваліфікованих кадрів дає можливість зацікавити учня до навчальної діяльності, а не лише підвищити якість сприймання інформації. Але слід зауважити, що використання ІКТ не може повністю замінити викладача, а лише доповнює його діяльність.

Вердиш Л.О., Городечна Л.Г., Марущак Л.І.
ДНЗ «Одеське вище професійне училище
морського туристичного сервісу»,
методист, заступник директора з НВР, старший майстер

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СТАЖУВАННЯ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ. ПРОГРАМА СТАЖУВАННЯ

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів» від 19.10.2009 №749 стажування є обов'язковою складовою підвищення кваліфікації майстрів.

Як показала практика, однією із якісних новітніх форм стажування майстрів виробничого навчання стали тренінги, практикуми, проведені у контексті міжнародної взаємодії з питань удосконалення якості надання професійної освіти.

Так, у рамках співпраці Одеського вищого професійного училища морського туристичного сервісу (далі – ОВПУ МТС) зі Школою туризму і

сервісу м. Бад Леонфельден (Австрія) було започатковано проект підготовки мультиплікаторів із числа майстрів виробничого навчання ОВПУ МТС. Для тиражування європейських освітніх технологій мультиплікаторами ОВПУ МТС за власними авторськими методиками проведено практикуми у Львові, Сімферополі, Києві та містах Австрії. Крім того, проведено семінари-практикуми з вивчення технологій приготування страв суто функціонального призначення.

Отримані знання, практичний досвід уможливили не лише присутність якісних інновацій у навчально-виробничому процесі, але і дали змогу продемонструвати їх застосування на обласних конкурсах, фестивалях «Таки так, смачно!», «Барбекю - 2015», де наші майстри та учні посіли перші призові місця.

Навесні 2015 року в ОВПУ МТСВ започатковано міжнародний проект у рамках SES (Служба старших експертів), яку патронує фонд німецької економіки. Експерт Карл-Хайнц Вестенхефер спільно з представниками служби SES та Департаменту освіти і науки Одеської облдержадміністрації ознайомилися із матеріально-технічною базою училища та сформували план спільних дій на рівні ОВПУ МТС у просуванні новітніх методик та спеціальних технологій приготування. У першому стартовому семінарі-практикумі взяли участь майстри виробничого навчання, викладачі спеціальних дисциплін та студенти 3 курсу. Серед теоретичних та практичних занять найбільш значимими стали: теоретичне заняття та практична демонстрація за темою «Приготування бульйонів та соусів (теплих і холодних)», «Приготування холодних закусок із риби та нерибних продуктів моря», «Національні перші страви німецької кухні», «Приготування гарячих других страв з овочів та сучасні види їх подачі», «Сучасні види теплової обробки, варіння при низьких температурах; вакуумне варіння», «Сучасні види обслуговування на суднах пасажирського флоту» тощо.

Під час такого стажування кожен майстер виконував індивідуальну програму, ним замовлену.

По закінченню стажування майстри виробничого навчання склали іспит у формі кваліфікаційних робіт, передбачених програмою стажування, та отримали відповідний підтверджуючий сертифікат.

Більш традиційним за формою є стажування, яке майстри виробничого навчання ОВПУ МТС проходять на підприємствах та ресторанах м. Одеса та Одеської області. Стажування майстрів, як правило, здійснюється під час проходження учнями виробничої практики.

Програма та сам процес стажування супроводжується такими відповідними документами:

1. Договір про співпрацю між ОВПУ МТС та роботодавцем на частині забезпечення умов проходження стажування майстра виробничого навчання на виробництві.
2. Наказ ОВПУ МТС «Про направлення на стажування майстрів виробничого навчання».
3. Тематичний план професійного стажування майстра виробничого навчання ОВПУ МТС.
4. Особистий звіт про стажування за видами робіт.

5. Характеристика-відгук роботодавця про проходження стажування майстра виробничого навчання.

Після проходження стажування майстри виробничого навчання зобов'язані:

- подати старшому майстру звіт про стажування;
- майстер виробничого навчання подає характеристику до відділу кадрів результати (стажування) враховуються при проходженні чергової атестації педагогічних працівників
- майстер виробничого навчання звітує на засіданні методичної комісії з даної професії про результати стажування.

Вдовиченко М. М.,
Криворізький професійний гірничо-металургійний ліцей,
методист

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ПРОВЕДЕННЯ МАЙСТЕР-КЛАСІВ

Методична робота - один із основних напрямків діяльності педагогічного колективу ліцею, від її якості залежить оновлення змісту, форм і методів роботи, взаємодія всіх методичних підрозділів, стимулювання потреби педагогів у самоосвіті, творчості, підвищенні якості освіти в цілому. Методична робота з педагогічними кадрами спрямована на формування професійної компетентності, збереження та розвиток творчого потенціалу всього колективу, вироблення інноваційного стилю діяльності, підготовки педагогів до пошукової діяльності, роботу в нових умовах, залучення до експериментальної діяльності з метою впровадження інноваційних технологій в навчально-виробничий процес.

В ліцеї система методичної роботи реалізується через індивідуальні , групові, колективні форми методичної роботи, які тісно взаємопов`язані і доповнюють одна одну.

Майстер-клас – форма передачі досвіду, майстерності шляхом показу прийомів роботи.

Протягом багатьох років *у ліцеї* проводяться майстер-класи з професій гірничого профілю за темами:

- «Новітні технології гірничої галузі»;
- «Активне та інтерактивне навчання»;
- «Відпрацювання програм професійної підготовки з гірничих професій»;
- «Розбирання та збирання гірничих машин.

Діяльність майстер-класу організовується в рамках роботи Школи молодого майстра, міської Школи професійної майстерності, тижнів спецдисциплін.

В рамках роботи **Школи молодого майстра** було проведено вступне заняття «***Основні етапи підготовки майстра виробничого навчання до занять».*** Молоді педагоги мали змогу ознайомитись з досвідом роботи педагога-керівника з метою удосконалення навчально-виробничого процесу.

Згідно з планом роботи Криворізького міського методичного центру ПТО на базі ліцею проходило **засідання міської секції викладачів та майстрів виробничого навчання гірничодобувної галузі.** У ході роботи секції було проведено майстер-клас на тему: ***«Скреперування гірничої маси лебідкою 30 ЛС-2С»***. Слід зазначити змістовність, високий методичний рівень проведення відкритого уроку.

В рамках роботи міської **Школи професійної майстерності** було проведено семінар для педагогічних працівників гірничого профілю ПТНЗ міста щодо *відпрацювання навичок управління гірничими машинами в умовах полігону.* Головною метою діяльності Школи є пошук ефективних форм, методів організації навчально-виробничого процесу, вироблення певного педагогічного стилю, розробка, моделювання, апробація та реалізація освітніх технологій. В рамках роботи семінару пройшов майстер-клас на тему: ***«Розбирання та збирання гірничих машин (скреперної лебідки ЛС-55-2П)».*** Педагогічні працівники ознайомились з навчально-технічною документацією: інструкційними та інструкційно-технологічними картками з даної теми **.**

Під час проведення майстер-класів учасники мають змогу підвищити свою професійну майстерність та опанувати сучасну виробничу технологію, яку будуть застосовувати при підготовці кваліфікованих робітників. Адже час не стоїть на місці, і на зміну одним виробничим технологіям приходять інші, сучасніші й прогресивніші. Ми добре розуміємо: щоб залишитися на плаву, треба крокувати в ногу із сучасністю, яка потребує кардинального переоснащення виробництва. До підприємств надходять сучасні високопродуктивні гірничо-прохідницькі комплекси. Їх роботу мають забезпечувати молоді гірники, які по-сучасному мислять, ініціативні, з достатнім підготовчим рівнем, легко орієнтуються і освоюють новинки техніки.

Під час майстер-класів учасники розширюють знання щодо застосування інноваційних педагогічних та виробничих технологій; набувають практичних навичок роботи з гірничим обладнанням; отримують нові знання щодо індикаторів та показників професійної компетентності педагога, особистий розвиток яких сприяє підвищенню ефективності навчання професіям гірничого профілю; отримують рекомендації щодо впливу педагога на формування професійних якостей учня за умови співробітництва з ним та толерантного ставлення до нього.

Якість навчання професії вважається високою, якщо рівень підготовки випускників відповідає вимогам та очікуванням роботодавця. Тому під час проведення майстер-класів розробка і використання інноваційних педагогічних технологій у професійно-технічній освіті зорієнтована на потреби ринку праці.

Кожен майстер-клас дає змогу успішно застосувати демонстрацію теоретичних знань і технологічних прийомів на практиці, підвищує планку результативності та ефективності професійної освіти при підготовці майбутніх гірників. Також він спирається на необхідність постійного розвитку та вдосконалення творчих можливостей викладацького складу професійно-технічного навчального закладу, розкриття майбутнього професійного потенціалу учня.

Завершення кожного майстер-класу відзначено новими розробками педагогічних працівників та їх упровадженням у навчальному процесі.

Врадій Ю.В.,
Маринівський професійний аграрний ліцей,
старший майстер

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу вони значною мірою визначають суспільний розвиток людства. У цих умовах революційних змін вимагає й система навчання. Можна сказати, що актуальність даного питання має місце у сучасному освітньому середовищі, адже нині якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та Інтернет.

Вони дають змогу майстру виробничого навчання краще подати матеріал, зробити його більш цікавим, швидко перевірити знання учнів та підвищити їхній інтерес до навчання. Застарілі методи та засоби навчання не відповідають нинішнім вимогам сучасного уроку і не підлягають тенденціям стрімкого розвитку науково-технічного прогресу, то це спонукає майстра виробничого навчання до впровадження інноваційних методів навчання та використання й адаптування цих технологій в навчальний процес.

Особливо ця проблема гостро постає при формуванні професійних умінь та навичок, оскільки для ефективнішого їх засвоєння, навчальний процес вимагає використання великої кількості наочних матеріалів, та інтерактивних засобів, які в свою чергу позитивно сприяють покращенню, досягненню навчальної мети. Отже, в ході роботи ми можемо сказати що застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки учнів ліцею є ефективним засобом досягнення навчально-виховної мети. Виникнення та розвиток інформаційного суспільства припускає широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, що визначається багатьма чинниками.

Інформаційно-комунікаційні технології або ІКТ — засоби, пов'язані зі створенням, збереженням, обробкою і управлінням інформації. Наразі ІКТ включають апаратні засоби (комп'ютери, сервери, тощо) та програмне забезпечення (операційні системи, мережеві протоколи, пошукові системи, тощо). Їхні можливості широко застосовують під час навчального процесу, звідси ІКТ можна вважати педагогічною технологію. Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, оскільки основу технологічного процесу навчання складає отримання і перетворення інформації. З появою персональних комп'ютерів з'явився термін *«нові інформаційні технології»*, під яким розуміють впровадження нових підходів до навчально-виховного процесу, що орієнтований на розвиток інтелектуально творчого потенціалу людини з метою підвищення його ефективності, завдяки застосуванню сучасних технічних засобів. На сучасному етапі методи, способи і засоби безпосередньо взаємопов'язані з комп'ютером, тому їх іще називають комп'ютерні технології .

Нові інформаційні технології характеризуються наявністю всесвітньої мережі Інтернет, такими її сервісами, як електронна пошта, телекомунікації, що надають широкі можливості. Жива комунікація невід'ємна від інформаційних технологій, тому на сучасному етапі розвитку технічних і програмних засобів інформаційні, технології називають інформаційно-комунікаційними. У цих комунікаціях комп'ютер займає своє місце. Він забезпечує комфортну, індивідуальну, різноманітну, високоінтелектуальну взаємодію об'єктів комунікації. Взагалі ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та управління інформацією.

При підготовці до уроку з використанням ІКТ майстер виробничого навчання не повинен забувати, що це урок, а значить складає план уроку виходячи з його цілей, при відборі навчального матеріалу він повинен дотримуватися основних дидактичних принципів: систематичності та послідовності, доступності, диференційованого підходу, та ін. При цьому комп'ютер не замінює майстра виробничого навчання,а тільки доповнює його.

Одна з важливих особливостей і переваг інформаційно-комунікативних технологій порівняно з іншими навчальними засобами полягає саме в тому, що мультимедійні програми здебільшого розраховані на самостійне активне сприймання та засвоєння учнями знань, умінь і навичок Розрізняють два типи засвоєння школярами знань: продуктивний – основою якого є пізнавальна активність і самостійність мислення учнів та репродуктивний – що ґрунтується на запам'ятовуванні та осмисленні готових знань. Самостійна ж робота із засобами ІКТ як важливий стимул у навчанні створює всі передумови для застосування практичних та інтелектуальних умінь.

Інформаційно–комунікативні технології навчання досить перспективні для підвищення творчої активності. Учень відходить від позиції об'єкта навчання, отримувача готової навчальної інформації, стає активним суб'єктом навчання, він може самостійно здобувати необхідну інформацію і навіть вміти винайти, сконструювати необхідні для цього способи дій.

Використання інформаційно-комунікаційних засобів є ефективними за умови поєднання з традиційними методами та сприяють якісному формуванню вмінь та навичок учнів ліцею. Підсумовуючи вище можна сказати:

Переваги використання ІКТ в ліцеї:

- ✓ підвищення інтересу й загальної мотивації до навчання завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напряму науково-технічного прогресу;
- ✓ індивідуалізації навчання: кожен працює в режимі, який його задовольняє;
- ✓ об'єктивність контролю;
- ✓ формування вмінь та навичок для здійснення творчої діяльності;
- ✓ виховання інформаційної культури;
- ✓ оволодіння навичками оперативного прийняття рішень у складній ситуації;

Існують і недоліки та проблеми застосування ІКТ:

- ✓ відсутність комп'ютера в домашньому користуванні ·
- ✓ у викладачів недостатньо часу для підготовки до уроку, на якому використовуються комп'ютери;
- ✓ складно інтегрувати комп'ютер у поурочну структуру занять.

Сучасні ІКТ в освітньо-інформаційному середовищі навчальних закладів мають виконувати такі функції:

- ✓ засобу навчання (застосування мультимедійних навчальних засобів);
- ✓ технічного засобу автоматизації процесу навчальної діяльності дитини, що включена у пізнавальну, пошукову, дослідницьку, експериментальну роботу, який дозволяє мобільно працювати з текстом, графічним, звуковим або відеодокументом, якісно подавати інформацію, обробляти її, спілкуватися зі своїми однолітками;
- ✓ ефективного тренажера, що розвиває пізнавальну і творчу активність особистості, спонукає її приймати власні оригінальні рішення, бачити їхній результат, перевіряти їхню правомірність.

Застосування ІКТ у навчальному процесі дозволяє реалізувати ідеї індивідуалізації та диференціації навчання, що є основними завданнями сучасної системи освіти.

Використання комп'ютерних технологій – це не вплив моди, а необхідність, продиктована сьогоднішнім рівнем розвитку освіти.

Грива Л.П.,
Криворізький професійний будівельний ліцей,
майстер виробничого навчання

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УРОКІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З ПРОФЕСІЇ «ЕЛЕКТРОГАЗОЗВАРНИК»

Професійно-технічна освіта зазнає значних змін, майстер виробничого навчання не стоїть їх осторонь. Для того, щоб створити комплексно-методичне забезпечення уроків виробничого навчання професії «Електрогазозварник» виникли конкретні передумови.

Підготовка робітника, який конкурентоспроможний, вчасно реагуючий на економічні зміни в державі.

Зміст комплексно-методичного забезпечення уроків виробничого навчання 2-го розряду включає:

1. освітньо-кваліфікаційна характеристика
2. критерії кваліфікаційної атестації
3. поурочно-тематичний план виробничого навчання для професії «Електрогазозварник, електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах»
4. план уроку виробничого навчання, 33 плани –конспекти згідно поурочно-тематичного плану
5. стільки ж інструкційно-технологічних карток
6. контроль учнівських знань
7. використані джерела

Інструкційно-технологічні картки включають в себе: зміст, завдання та послідовність виконання, обладнання та інструменти, технічні умови і вказівки щодо виконання завдання, регіональний компонент.

При створенні комплексно-методичного забезпечення дотримуємось відповідності в повноті, змістовності, логічності та послідовності плану уроку виробничого навчання; методичній грамотності; наявними є якість інструкційно-технологічної документації, регіональний компонент, варіативний компонент.

Також, створюємо професійні каталоги з усіх тем 2-го розряду згідно Державного стандарту професійно-технічної освіти, які використовуємо як електронні плакати і як наочність в майстерні виробничого навчання.

Гриша Л.А.,
Центр професійно-технічної освіти м. Житомира,
педагог професійного навчання

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах інформаційного суспільства стає обов’язковим отримання знань упродовж усього життя людини. Тому перед сучасною освітою постає досить масштабне завдання: сформувати в учнів такі вміння, які б надали їм змогу вільно орієнтуватися в інформаційних потоках, здійснювати пошук та семантичне опрацювання даних і відомостей, самостійно конструювати раціональні алгоритми в роботі з інформацією, застосовувати ці алгоритми й прийоми в самостійній діяльності та продуктивно використовувати набуті знання і вміння як в особистих, так і в соціально значущих цілях.

Поняттям компетенції та компетентності присвячено велику кількість робіт. У педагогічних дослідженнях виділяють професійні, ключові,

предметні компетенції тощо. З компетентністю в галузі комп'ютерної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій пов'язують інформаційну культуру й компетентність: інформаційну, інформаційно-комунікативну, інформаційно-комп'ютерну, інформаційно-технологічну, ІКТ-компетентність та інформатично-комунікативну компетентність.

Ю.О.Дорошенко розглядає поняття "компетентність" як результат якісного переходу знань, умінь і навичок (ЗУН) та власного досвіду діяльності за відповідної мотивації в новий якісний стан – потенційну здатність чи готовність особистості до певного виду успішної діяльності в нестандартних умовах, тобто дієвість чи функціональність ЗУН.

ІКТ-компетентність особистості проявляється в раціональному доборі та свідомому застосуванні нею певних ІКТ у процесі активного розв’язання різноманітних завдань із досягненням успішного результату.

Неможливо змінити будь-кого, передаючи йому готовий досвід. Але можна лише створити атмосферу, яка сприяє розвитку людини. Різнобічна підготовка, спрямована на досягнення професійної компетентності в певній галузі й забезпечує конкурентоспроможність випускників. Участь у ділових іграх може дати не тільки знання, але й безцінний досвід, якого в умовах розміреного існування треба набувати роками.

Ефективний розвиток ІКТ-компетентності учнів забезпечується шляхом використання різних видів ділових ігор як елементів уроку або як форм проведення уроків виробничого навчання.

Розвиток ІКТ-компетентності учнів можливий лише при системному застосуванні активних методів навчання на уроках з виробничого навчання.

Попри помітну кількість публікацій, присвячених діловим іграм у навчально-виховному процесі, спостерігається фрагментарність використання ділових ігор на уроках, не зважаючи на їх практичну значимість.

Практичне значення досвіду визначається тим, що розроблені ділові ігри різних видів для системного використання на уроках з різних тем та типів.

На уроках доводиться працювати принаймні у двох напрямках: вивчення конкретного навчального матеріалу та формування ІКТ-компетентності, що вимагає використання активних методів навчання (групова або командна робота, ділові ігри та імітаційні вправи тощо).

Ділова гра – це засіб розвитку професійного творчого мислення; в ході неї учень набуває здатності аналізувати специфічні ситуації та вирішувати нові для себе професійні завдання. За допомогою ділових ігор можна вчити і вчитися не тільки того, як і чому треба працювати, - можна ще й тренувати такі важливі для успішної роботи якості, як комунікативність, лідерські якості, уміння орієнтуватися в складній, швидкозмінній ситуації, які необхідні людині XXI-го століття.

Ділові ігри розглядаються як педагогічний засіб та відносяться до активних форм навчання, що інтенсифікують навчальну діяльність, моделюють управлінські, економічні, психологічні, педагогічні ситуації й дають можливість аналізувати їх та виробляти оптимальні дії надалі.

Досвід показує, що ділову гру можна проводити:

- з метою мотивації вивчення нового матеріалу та актуалізації знань і вмінь учнів (аналіз виробничих ситуацій, розігрування ролей), що викликає додатковий інтерес до теми або надає можливість спланувати разом з учнями подальшу роботу з даної теми;
- під час вивчення нового матеріалу (баскет-метод, розігрування ролей), що дозволяє ефективно опанувати навчальний матеріал (більш усвідомлено та з меншими витратами часу);
- після вивчення теоретичного матеріалу (розігрування ролей, імітаційні вправи, баскет-метод), що дозволяє закріпити отримані знання та сприяє розвитку навичок роботи з прикладним програмним забезпеченням, усвідомленому використанню інформаційних технологій у майбутній професійній діяльності;
- протягом декількох уроків теми на основі довготривалої ділової гри.

У цьому випадку ділова гра дає можливість не тільки закріпити знання, але й перевести їх у якісно нову форму «існування», ввести їх до структури досвіду пізнавальної, професійної діяльності; змінити особистісні характеристики учнів (набути комунікативного досвіду, міжособистісної взаємодії та співпраці, здатності виявляти, аналізувати й вирішувати проблеми). Технологія ділової гри складається з таких етапів: підготовка, введення до гри, проведення гри (групова робота над завданням, між групова, дискусія), етап аналізу та узагальнення. Ділові ігри сприяють тому, що учні не тільки самі прагнуть виконувати завдання, але й спонукають до цього своїх товаришів. Учитель і учні проходять загальний шлях становлення компетентності (у сфері інформаційно-аналітичної, технологічної, комунікативної, соціальної діяльності), стають партнерами, що у свою чергу знаходить віддзеркалення в спадкоємності поколінь в освітньому, культурному та інформаційному планах. Сенс застосування ділових ігор у навчальному процесі обґрунтований і віковими особливостями учнів. У підлітковому віці спостерігається загострення потреби у створенні свого власного світу, у прагненні до дорослості, бурхливий розвиток уяви, фантазії, поява стихійних групових ігор. Особливостями гри в старшому віці є спрямованість на самоствердження в суспільстві, прагнення до розіграшу, орієнтація на мовну діяльність. Перевагами ділових ігор є те, що вони дозволяють:

- розглянути певну проблему в умовах значного скорочення часу;
- освоїти навички виявлення, аналізу й розв’язання конкретних проблем;
- концентрувати увагу учасників на головних аспектах проблеми та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки (інформаційна складова ІКТ-компетентності);
- працювати груповим методом при підготовці й прийнятті рішень, орієнтації в нестандартних ситуаціях;
- розвивати взаєморозуміння між учасниками гри (комунікативна складова ІКТ-компетентності);
- формувати навички свідомого обґрунтованого вибору ІКТ засобів для розв’язання певної проблеми (технологічна складова ІКТ-компетентності).

У ході підготовки та проведення ділової гри можуть виникнути труднощі, а саме:

- повномасштабна ділова гра вимагає складної підготовки вчителя, коли необхідно врахувати всі ситуації, які можуть виникнути під час гри;
- ділова гра обмежена рамками уроку й вимагає врахування активності учнів групи, готовності їх до певного роду діяльності (розподілу обов'язків, формуванню груп, роботі в динамічних парах);
- ділова гра має містити певну частину азарту, тому потрібно витримати його оптимальний рівень, щоб не знизити значимість виконання завдань порівняно із самим процесом гри.

Формування всіх ключових компетентностей відбувається на кожному уроці й неможливо відокремити в чистому вигляді формування інформаційної, соціальної або комунікативної компетентності від формування будь-якої іншої.

Про результативність такої роботи свідчить і зростання показників рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей учнів (за результатами досліджень, які систематично проводяться психологом Центру).

Ігровий супровід вивчення матеріалу дозволяє підтримувати постійний високий інтерес учнів до матеріалу, активізує їх самостійну діяльність, формує і закріплює необхідні складові ІКТ-компетентності.

Гуліна А. З.,
Маріупольського професійного машинобудівного ліцею,
викладач спецдисциплін

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЕЛЕКТРОМОНТЕРІВ

Розвиток - невід'ємна частина будь-якої людської діяльності. Накопичуючи досвід, удосконалюючи способи, методи дій, розширюючи свої розумові можливості, людина тим самим постійно розвивається.

Цей же процес застосуємо до будь-якої людської діяльності, у тому числі й педагогічної. На різних стадіях свого розвитку суспільство подавало все більш нові стандарти, вимоги до робочої сили. Це зумовило необхідність розвитку системи освіти.

Одним із засобів такого розвитку є інноваційні технології, тобто це принципово нові способи, методи взаємодії викладачів та учнів, що забезпечують ефективне досягнення результату педагогічної діяльності.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)

Широке застосування комп'ютерів в освіті дозволяє підвищити ефективність навчального процесу.

Комп'ютер, будучи, безумовно, тільки інструментом викладача, надає йому додаткові навчально-методичні засоби, які реалізуються в різних електронних навчальних ресурсах, і які відсутні в звичайних паперових підручниках. Переваги комп'ютера забезпечують його ефективне використання в процесі навчання. До цих переваг відносяться:

- Інтерактівність,
- Мультимедіа,
- Продуктивність.

Інтерактивність означає взаємодію учня з комп'ютером, дозволяє забезпечити активне освоєння знань і умінь під час роботи з електронним навчальним виданням. Більшою мірою інтерактивність реалізується у навчальних завданнях, коли учню потрібно виконати ряд послідовних дій для вирішення поставленої практичної задачі. Це сприяє кращому засвоєнню необхідних умінь і навичок.

Важлива перевага комп'ютера - це мультимедіа, яка забезпечує подання навчальної інформації різноманітними засобами: відео, фото, анімації, звук. Мультимедіа дозволяє відобразити навчальні матеріали у формі недоступною паперовим підручникам: показати послідовність виготовлення виробу, роз'яснити дію складних пристроїв. Можливості мультимедіа додатково підсилюють сприйняття навчального матеріалу учнем. Наприклад, використання в електронному виданні відео і звуку при поясненні призводить до більш глибокого і довготривалого запам'ятовування навчального матеріалу учням.

Вдала реалізація викладачем (майстрем в/н) зазначених переваг електронних навчальних видань в навчальному процесі системи професійної освіти дозволить вирішити існуючі проблеми підвищення ефективності та результативності навчання.

На уроках виробничого навчання я використовую наступні методичні прийоми з виконанням ІКТ:

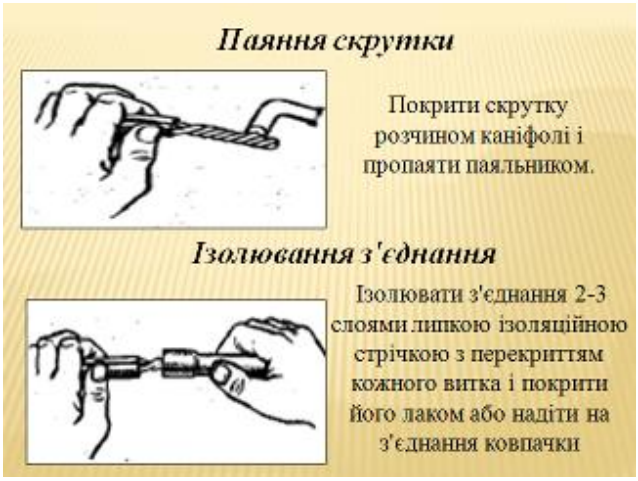
- *конспекти-презентації*, що містять короткий текст, основні формули, схеми, малюнки, відеофрагменти, анімації, демонстрація послідовності дій на комп'ютері для виконання практичної частини роботи, часто з одночасним дублюванням дій учнями на своїх робочих місцях.

- *використання комп'ютера майстром*: відключити звук і попросити учня прокоментувати процес, зупинити кадр і запропонувати продовжити подальше протікання технологічного процесу, попросити пояснити інструкційні карти;

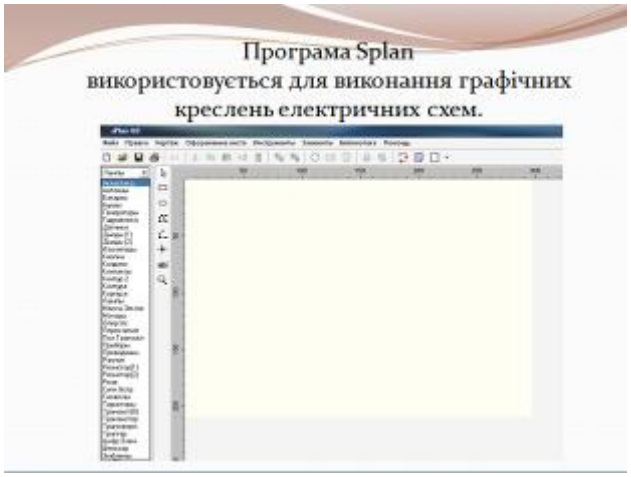

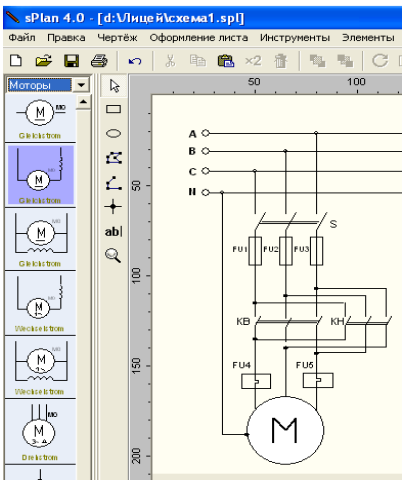
- *використання комп'ютера учнями*: при вивченні інструкційних карт, технологічних процесів, заповненні таблиць, знайти відповідь на запитання;
- *виступ учнів з презентацією*

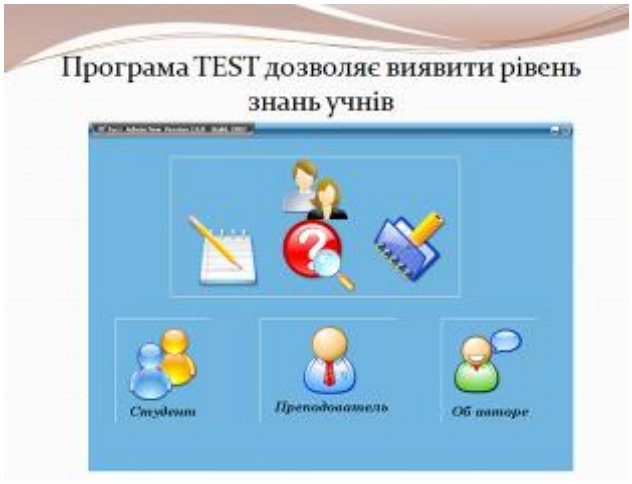

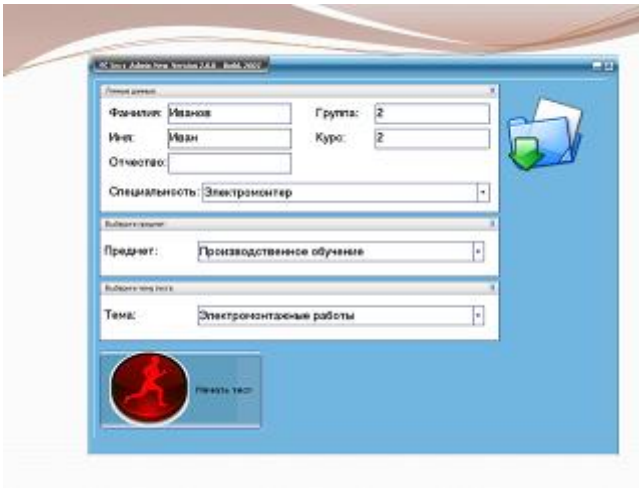

Програмні та технічні засоби, що використовуються на уроках виробничого навчання, вносять свою специфіку, що сприяло розвитку пізнавальної активності учнів, більш повному засвоєнню ними навчальної інформації.

Програма "Практикум електромонтера" призначена для підготовки учнів за професією "Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування". Практикуми потрібні для демонстрації необхідних типових дій при обслуговуванні, монтажі, дефектації та ремонті електроустановок. Навчальний матеріал практикуму служить доповненням до інструкційних карт, які використовуються за методикою виробничого навчання електромонтерів.

Приклад кадру практикуму з 3D анімацією

Приклад кадру практикуму з цифровою відеоінформацією

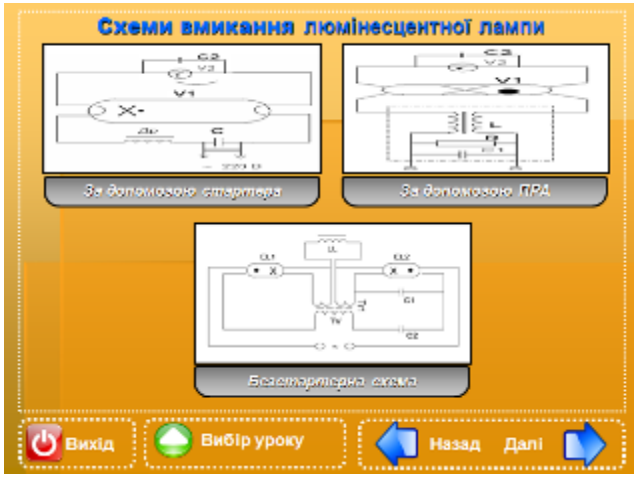

Упровадження електронних посібників

Для організації дистанційної форми навчання подання нової інформації та електронної методичної підтримки навчання розроблені електронні посібники за різними темам з професії «електромонтер».

У даних посібниках висвітлені питання призначення, класифікації, обладнання експлуатації електричних апаратів, приділено увагу питанням охорони праці і техніки безпеки при проведенні робіт по монтажу ремонту та обслуговуванню електроустаткування. В посібниках подані основні електричні схеми. Посібник вміщує матеріал спрямований на самоосвіту і розвиток самостійності учнів допомагає краще засвоїти вивчений матеріал та пов'язати теорію з практикою. Дає можливість використовувати між предметні зв'язки, сприяє закріпленню отриманих знань та навичок з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування».

Електронний посібник повинен містити лише мінімум текстової інформації, у зв'язку з тим, що тривале читання тексту з екрана приводить до значного стомлення, і, як наслідок, до зниження сприйняття і засвоєння знань. Істотне значення має розмір і зображення шрифту. Електронний варіант посібника дозволяє виділити окремі слова або фрази кольором і фоном, що покращує наочність, дозволяє акцентувати увагу на головному. Текст має бути розбитий на маленькі смислові абзаци. Дуже масивні абзаци тексту можуть не сприйматися учнями. Впровадження в навчальний процес електронних посібників, дозволяє на належному методичному рівні забезпечити навчальний процес і підвищити ефективність навчання.

Застосування ІКТ при позакласної роботі з учнями

Також приділяємо велику увагу позакласної роботі з учнями: проводимо відкриті заходи за допомогою комп'ютера. Під час підготовки до проведення заходу використовуємо Інтернет для того, щоб відшукати потрібну інформацію. Далі робиться презентації. Готується виступ учнів.

Основні завдання позакласної роботи: поглиблювати і розширювати знання і набутий практичні навички учнів; розвивати логічне мислення, кмітливість, виявляти найобдарованіших і здібних учнів, сприяти їх подальшого розвитку, виробляти інтерес до обраної професії.

Щорічно з майстрами виробничого навчання і викладачами спецтехнологій проводимо *тематичні тижні*.

Ці заходи проводимо за таким планом:

1. Тематична лінійка.
2. Випуск газет, публікацій, буклетів

3. Конференції *(презентації своїх професій, нових технологій у професії).*

4. Конкурс профмайстерності. (теоретичні конкурси – тести на комп'ютері і практичні завдання по професії).

Метод проектів у навчальному процесі

Метод проектів – це модель навчання, яка залучає учня до процесу вирішення складних проблем. Проекти в навчальному процесі можуть будуватися на різному навчальному матеріалі та розроблятись для учнів самого різного віку.

Робота за методом проектів передбачає постановку певної проблеми і наступне її розкриття, розв'язання, з обов'язковою наявністю ідеї та розв'язування проблеми, чітким плануванням дій, розподілом (якщо розглядається групова робота) ролей, тобто наявністю завдань для кожного учасника за умов тісної взаємодії, відповідальності учасників проекту за свою частину роботи, регулярного обговорення проміжних кроків та результатів.

Етапи проекту:

1. Створення плану
2. Висвітлення мети проекту
3. Пошук матеріалів в мережі Інтернет та учбових посібниках
4. Виконання на комп'ютері
5. Створення презентації проектів
6. Створення сторінки веб-сайту

Фрагменти проекту

Коли учні беруть участь у проекті, вони застосовують свої знання з математики, інформатики, а також з промислової електроніки та мікропроцесорної техніки.

Учні працюють в малих групах над розгалуженою проблемою проекту, вчаться взаємоповаги друг до друга, дослуховуються до різних думок, аналізують, самостійно мислять, приймають важливі рішення.

Проект сприяє розвитку інтелектуальних і творчих здібностей учнів як фахівців своєї професії.

Результати інноваційної діяльності

Після впровадження на уроках виробничого навчання інноваційних технологій спостерігаються якісні зміни з професійних досягнень учнів. Вони показують більш високі результати навчальних досягнень у порівнянні з контрольними на протязі трьох років (на 27 % збільшилась кількість учнів, що мають високий та достатній рівні).

Учні постійно приймають участь в конкурсах професійної майстерності.

За результатом зовнішнього незалежного оцінювання 32% випускників вступили до вищих навчальних закладів.

Реальними перевагами інноваційних технологій при підготовці електромонтерів є:

- індивідуально-диференційований підхід;
- посилення мотивації навчання;
- можливість застосування різних форм і методів навчання;
- розвиток самооцінювання учнів;
- можливість прогнозування результатів;
- запобігання перевантаження учнів;
- підвищення частки самостійної роботи учнів;
- формування самостійної і творчої активності учнів;
- розвиток в учнів комплексу професійних інтелектуальних умінь та навичок;
- належний рівень підготовки кваліфікованих робітників.

Димніч В.С.,
Полонський професійний аграрний ліцей,
майстер виробничого навчання

ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЇ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ І ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

За роки незалежності України відбулися значні зміни у виробничому підрозділі агропромислового комплексу країни: змінилися форми власності на землю і засоби виробництва, урізноманітнилися організація і виробничі форми діяльності та економічні зв'язки, позитивні зміни відбулися у технології виробничих процесів.

Все це потребує нових підходів у підготовці нових кадрів для села.

Успішне виконання складних завдань навчання і виховання молодої людини у великій мірі залежить від майстра виробничого навчання, його фахових знань, педагогічної майстерності і компетентності.

З чого складається майстерність? У чому секрет тих, хто досяг успіху? Початковою умовою є, звичайно, наявність природного таланту та бажання його розвивати. Однак потрібна ще тривала копітка праця педагога і того хто навчається. Тобто перед педагогами стоїть завдання виплекати робітника - професіонала. Адже успіх учнів у навчанні залежить від наставника, від його готовності прийти на допомогу, від його ділових якостей і професійних умінь.

Ґрунтовні фахові знання, методична майстерність, любов до учнів, до своєї професії, постійні пошуки найефективніших і найдосконаліших форм і методів проведення уроків виробничого навчання - все це допомагає мені досягти успіхів у навчанні і вихованні учнів.

Працюючи над проблемою "Формування інтересу до вивчення професії шляхом впровадження педагогічних і виробничих технологій", підготовку до уроку розпочинаю з відбору та систематизації навчального матеріалу до теми з урахуванням сучасних досягнень в сільськогосподарській галузі. Цьому сприяє опрацювання фахових журналів: «Новини агротехніки»,

«Пропозиція агроринку», «Сигнал» та Інтернет – матеріалів. Крім того, ретельно продумую методи і форми організації роботи учнів на уроці; виходячи із контингенту учнів групи, продумую методи навчання, визначаю тип уроку, методи контролю знань, умінь, навичок, послідовність викладання інформаційного матеріалу; готую матеріально-технічне та методичне забезпечення уроку.

Кожен урок розпочинаю запитанням "Які навички опанували на попередньому уроці ?"

Просте запитання заставляє учнів сконцентрувати увагу на вивченому процесі, на даній темі, сфокусувати увагу на основне з вивченого, що мобілізує, організовує учнів до навчальної діяльності та активності. Далі провожу опитування під час якого застосовую різні активні методи перевірки навичок

(робота з тестами, картками, змагання між окремими групами учнів тощо).

За роки інженерно-педагогічної практики у мене сформувалась чітка, логічна система роботи, сутність якої пояснюється специфікою професії і значенням її в сільськогосподарській діяльності.

На мою думку учні повинні набути практичних умінь і навиків з технології вирощування культур, особливостей живлення рослин на кожному етапі росту, з розв'язування питань внесення добрив, обчислення норм паливних засобів на різні види робіт з обробітку ґрунту та використанню техніки. Так на першому ступені професійного навчання учні отримують базові знання про сільськогосподарську техніку, знання про сонячні і місячні цикли в природі, які потрібно враховувати при підборі сортів культур та термінів їх посіву та збирання.

Тому на першому уроці розпочинаю свою роботу з екскурсії до навчального господарства і знайомлю учнів із структурою господарства, з угіддями, природою ґрунтів, технологією їх обробітку та сільськогосподарською технікою. У процесі подальшого проведення уроків виробничого навчання максимально враховую здібності учнів, їхні інтелектуальні можливості, інтереси, уподобання. Цьому сприяють мною розроблені тестові завдання, проблемно-пошукові ситуації з виробничої практики.

Для активізації роботи учнів на уроці велике значення має використання проблемних виробничих ситуацій. Для цього надзвичайно ефективною є технологія відома у вітчизняній освіті як кейс – метод. У нас викладачі і майстри вживають таку його назву як метод – ситуацій або навчання на конкретних прикладах. Цей метод дає змогу наблизити навчання до реальної практичної діяльності. Використовуючи конкретні виробничі ситуації спровоковую дискусію і підштовхую учнів до обговорення та аналізу виробничої ситуації і до прийняття позитивних рішень.

Так, наприклад, на уроці виробничого навчання пропоную учням розглянути таку **виробничу ситуацію**:

При навішуванні плуга ПЛН-4-35(ламішно-навісного) на трактор ДТ-75 по двох точковій системі (на рівній площадці) була відрегульована за допомогою центральної тяги, бокових розкосів та опорного колеса, глибина

оранки 25см. В процесі роботи у полі було встановлено, що перший корпус плуга не працює на задану глибину. Як виявнити і усунути цю неполадку.
Учні висувають припущення: не правильно відрегульований правий розкіс насівки. Інший учень роздумує в голос: правим розкосом навіски трактора глибину оранки переднього корпуса відрегулювати не можемо, бо закінчилася різьба на регулюючому механізмі.
Майстер – добре , то в чому можлива причина?
Учень: можливо провернуло шліцові з'єднання верхнього вала навіски і лівого важеля.
Майстер: При огляді верхнього вала навіски дана версія підтвердилася. Ваші дії?
Відповідь: потрібно замінити верхній вал навіски і заново відрегулювати плуг.

Отже ми бачимо, що створена така ситуація, за якої учням потрібно приймати рішення, а умовою правильного ходу вирішення такої ситуації є теоретичне обґрунтування кожної дії, кожної операції. Тобто учень повинен діяти не інтуїтивно, а користуватися теоретичними положеннями, нормативними вимогами та обґрунтовувати свої дії.

Використовую таку технологію під час вивчення ознак несправності у механізмах і системах двигунів. Часто поєдную проблемний підхід із самостійним опрацюванням літератури, при цьому велику увагу приділяю питанням економічного характеру. Це привчає майбутніх механізаторів до економії палива, виховує відповідальність за збереження сільськогосподарської техніки.

Під час проведення виробничих занять багато уваги приділяю вихованню в учнів самостійності і творчого мислення. Значну увагу на уроках приділяю міжпредметним зв'язкам. Вивчаючи ті чи інші механізми сільськогосподарської техніки , обов'язково нагадую учням відповідні закони і поняття з фізики, хімії, математики. Наприклад, під час вивчення кривошипно-шатунного механізму розглядаю всі види рухів з розділу "Механіка" (фізика), при вивченні акумуляторів нагадую суть процесу електролітичної дисоціації, іонних реакцій з хімії; з темою "Генератор змінного струму" пов'язую закони елекромагнітної індукції тощо.

В процесі проведення уроків виробничого навчання намагаюся активізувати розумову діяльність за допомогою запитань: Який інструмент ти береш ? Чи можна використати інший ? Чому треба вимкнути зчеплення ? Це привчає учнів до цілеспрямованої, осмисленої організації своєї праці як в навчанні так і в роботі.

Для того, щоб підвищити інтерес учнів до навчання, використовую різні типи уроків, такі як: урок з елементами ділової гри, бінарний урок, урок-залік, урок з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій та ін.

З метою підвищення ефективності навчання застосовую бригадну систему організації праці. Враховуючи індивідуальні здібності учнів комплектую невеликі бригади, серед членів кожної з них обов'язково є більш здібний і краще підготовлений учень. Така структура бригади дозволяє учням самостійно виконувати всі операції монтажу і демонтажу окремих вузлів сільськогосподарських машин. При проведені уроків виробничого навчання

значну увагу приділяю поповненню навчально-методичного і технічного забезпечення уроку. Майстерні, в яких провожу уроки, обладнані змістовними стендами, схемами, діючими таблицями, в них систематизовані дидактичні і наочні матеріали.

Для підвищення свого педагогічного і методичного рівня приймаю участь у різних видах методичної роботи: в роботі методичної комісії, виставках, конкурсах, педагогічних читаннях тощо. Результати роботи підтверджені успіхами вихованців. Приймаючи участь в обласних конкурсах фахової майстерності, учні здобувають призові місця. Для прикладу - 2011 рік - ІІ місце в обласному конкурсі фахової майстерності з професії «Слюсар з ремонту сільськогосподарської техніки та устаткування»;- 2014 рік – ІІІ місце в обласному конкурсі з професії «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва».

Роль майстра в професійному навчання учнів полягає перш за все в тім, щоб передати своїм вихованцям ті знання, навички і уміння якими він сам володіє. Майстер повинен уміти визначати і відбирати найбільш раціональні прийоми роботи, приваблювати учнів до їх вивчення. В процесі уроків виробничого навчання проводити змагання між ланками і бригадами за втілення у навчальний і трудовий процеси раціональних методів і прийомів праці, а це допомагає підвищенню пізнавальної активності учнів, згуртованості колективу групи на базі творчого відношення до діла.

Сьогодні виникає безліч проблем у вихованні, пов’язаних з політичними, економічними змінами у житті як України так і світу в цілому. Лишається не змінною лише наша праця, бо ми маємо дати шанс кожній дитині вважати себе особистістю, фахівцем, здатним утриматися на плаву у світі ринкових відносин та великої конкуренції. Особливо зростає наша роль у навчанні “важко вихованих” дітей. На мою думку робота з такими учнями повинна будуватися на основі поваги права дитини бути такою, якою вона є. Важкий не значить поганий, зіпсований, безнадійний, просто він потребує особливого ставлення, великої уваги та індивідуального підходу. Важкі учні – це завжди занедбані діти, на яких своєчасно не звернули увагу, не вжили заходів стосовно виправлення їхньої поведінки. У своїй практиці з важко вихованими учнями дотримуюсь таких правил: учень повинен знати межу дозволеного, вихід за яку не лише засуджується, але й карається (покарання не повинно принижувати учня, не мати характер знущання); я маю усунути не наслідки, а причину негативної поведінки, бути справедливим.

Головне в роботі з важкими дітьми Є: по-перше, тепле, уважне, доброзичливе ставлення; по-друге, вміння виявляти те позитивне, що є в особистості кожного учня і спиратися на це позитивне у роботі щодо його перевиховання. Взагалі “безнадійних” учнів не буває. Треба тільки вірити в свої сили, шукати різні підходи, методи виховання та залучати на допомогу батьків.

Робота з батьками – один із основних компонентів педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання. Для того, щоб батьки могли надати допомогу у вихованні учнів, вони повинні добре уявляти умови і можливості підготовки і виховання майбутніх робітників у ліцеї, а тому їх слід ознайомити із особливостями професійної підготовки учнів. За період

роботи в ліцеї здобув значний досвід роботи з батьками щодо виховання учнів. Використовую різноманітні форми зв'язку і співробітництва: відвідування батьків і учнів вдома, запрошення батьків до ліцею, телефонне спілкування. Батьківські збори, бесіди, консультації.

У своїй роботі найважливішим завданням вважаю розвиток в учнів інтересу до здобуття професії і реалізації себе в подальшій професійній кар'єрі бо споконвічно на педагогів та навчальний заклад покладена велика і благородна місія – навчання і виховання підростаючого покоління.

Дмитренко Т.В.,
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Полтавській області,
методист

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Створення належних умов для забезпечення економіки трудовим потенціалом, надання населенню якісної професійно-технічної освіти, формування творчої, духовно багатої особистості з урахуванням її потреб, інтересів і здібностей неможливо сьогодні без нової системи відносин між навчальним закладом і підприємствами, роботодавцями, центральними органами виконавчої влади, громадськими організаціями.

Роботодавці сьогодні потребують не просто робітників чи фахівців, а висококваліфікованих працівників, які володіють сучасними технологіями, технікою та обладнанням і завдання навчальних закладів – підготувати таких фахівців. Проте якість підготовки залежить від багатьох факторів. Це і стан навчальної бази, і професійний рівень педагогічних працівників, і здібності та мотивація до оволодіння професійними навичками самого учня чи слухача. 80 відсотків навчального обладнання та техніки в ПТНЗ використовується понад 25 років і є морально і фізично застарілим, відсутні необхідні сировина та матеріали. Існують складнощі в здійсненні професійно-практичної підготовки кадрів, а також створенні умов для виконання в повному обсязі програм виробничого навчання та виробничої практики.

В умовах відсутності у більшості професійно-технічних навчальних закладів сучасної навчальної бази, низького соціального престижу педагогічних працівників, низької мотивації молоді силами лише навчальних закладів це питання не вирішити. Саме у таких випадках на допомогу ПТНЗ приходять підприємства замовники кадрів. Вони надають можливість учням ознайомитись із сучасним обладнанням і технологіями виробництва під час проходження виробничої практики; педагогічним працівникам – підвищити кваліфікаційний рівень шляхом проходження стажування на базах підприємств; абітурієнтам – розширити свої знання про майбутню професію; ПТНЗ – покращити матеріально-технічне забезпечення.

Яскравим прикладом взаємодопомоги та взаєморозуміння навчального закладу та роботодавця у Полтавській області є майже тридцятирічна плідна співпраця Полтавського професійного ліцею сфери послуг та сучасного

підприємства-замовника кадрів ТЗДВ Полтавська фірма “Ворскла”.

“Ворскла” – це провідне підприємство України, яке спеціалізується на виготовленні жіночого одягу, що користується попитом не тільки в Україні, але й за її межами.

З-поміж інших підприємств галузі фірму вирізняють високотехнологічне обладнання, новітні технології виробництва одягу європейського рівня та висококваліфікований персонал.

Стажування майстрів виробничого навчання на підприємстві сприяє опануванню новітніми технологіями та дає поштовх до впровадження інноваційних проектів у навчальний процес ліцею. Виробничі інновації стали темами для вивчення на засіданнях обласної школи передового досвіду ***“Впровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій”,*** створеної у 2007 році.

Щороку на базі ліцею відбувалося два засідання школи за участі представників професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю Полтавської області. За період з 2007 по 2015 рік відбулося 15 таких засідань.

Незмінний керівник школи – Зуєва Світлана Анатоліївна, заступник директора з НВР Полтавського професійного ліцею сфери послуг, завжди ставить на меті вивчення прогресивних методів обробки швейних виробів та впровадження їх у навчальний процес. Під її керівництвом майстри виробничого навчання ліцею щоразу дивували слухачів школи сучасними, оригінальними, а головне – корисними методами обробки швейних виробів, що використовуються на базовому підприємстві. Тематика засідань за роки роботи школи була досить різноманітною та цікавою, а саме:

2007-2008 навчальний рік – «Практичне опанування базового курсу навчання швачок за програмою компанії „Вайс Консалтінг” для швейних підприємств фірми „Betti Barclay” в Україні»;

2008-2009 навчальний рік – новітні технології обробки жіночих виробів та нове в оздобленні спідниці;

2009-2010 навчальний рік – сучасне оздоблення жіночого одягу, використання термоклейових прокладкових матеріалів, моделювання вшивних рукавів складних форм та особливості виготовлення швейних виробів за рекомендаціями іноземних фірм;

2010-2011 навчальний рік – особливості обробки виробів легкого асортименту та презентація авторської методики побудови креслення брюк майстром виробничого навчання Сіонською О.М.

2011-2012 навчальний рік – обробка верхнього зрізу спідниці підкладкою та оздоблення легкого жіночого одягу;

2012-2013 навчальний рік – обробка накладних кишень в жіночому одязі за технологіями іноземних фірм, різні конструкції та обробки жабо в жіночих блузах, оздоблення та доповнення жіночого одягу;

2013-2014 навчальний рік – особливості обробки кишень у брюках, особливості обробки швейних виробів простих геометричних форм з урахуванням властивостей текстильних матеріалів, особливості обробки накладної кишені зшивним швом.

Було також проведено у 2014 році виїзне засідання на базі Кременчуцького професійного ліцею ім. А.С. Макаренка. Відбувся майстер-

клас “Зняття вимірів з чоловічої нетипової повної фігури для конструювання чоловічих брюк. Побудова креслення на тканині.”.

2014-2015 навчальний рік – обробка горловини сукні методом плетіння «складної коси», обробка зрізу низу в чоловічій сорочці, новітні технології ТЗДВ Полтавської фірми «Ворскла» при виготовленні швейного одягу.

Важливим елементом роботи школи стала практична частина кожного заняття, під час якої представники ПТНЗ області за допомогою майстрів Полтавського професійного ліцею сфери послуг закріплювали теоретичні знання.

У травні 2015 року відбулося заключне засідання школи, під час якого була продемонстрована звітна презентація про роботу школи, проведений огляд новітніх технологій, опанованих за час роботи школи, а також ознайомлення присутніх з модульною системою крою на основі простих геометричних фігур.

Проведені заняття були ефективними та результативними, адже їх тематика відповідала наступним критеріям:

- актуальність;
- оригінальність;
- висока ефективність;
- стабільність результатів;
- оптимальність;
- можливість творчого застосування передового виробничого досвіду на практиці

Робота школи передового виробничого досвіду *“Впровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій”* завершена, з матеріалами школи ознайомлені педагогічні колективи навчальних закладів, а вивчені методи обробки швейних виробів запроваджуються на уроках теоретичного та виробничого навчання у ПТНЗ області, які ведуть підготовку за професіями “Швачка”, “Кравець”, “Закрійник”, що допомагає підвищити якість підготовки учнів.

Наведений приклад співпраці, роботодавця та професійно-технічного навчального закладу, ще раз говорить про можливість налагодження якісних та корисних взаємозв’язків для всіх учасників такого процесу. Та необхідно пам’ятати, що розпочинаючи таку діяльність кожна зі сторін повинна відчувати покладену на неї відповідальність, адже підприємство при цьому вкладає інтелектуальні та матеріальні ресурси з метою отримання висококваліфікованого робітника, а професійно-технічний навчальний заклад – забезпечити працевлаштування випускників та підвищити професійний рівень педагогічних працівників шляхом використання інноваційних виробничих технологій.

Така співпраця може мати певний алгоритм:

– стажування педагогічних працівників на базі підприємства;

– опанування інноваційних виробничих технологій та прийомів роботи на сучасному високотехнологічному обладнані;

– ознайомлення колективу навчального закладу про отримані знання шляхом проведення круглих столів, майстер-класів, створення шкіл

передового виробничого досвіду;

– створення навчально-методичних матеріалів для якісної підготовки та проведення навчально-виробничого процесу;

– впровадження отриманих знань і вмінь у навчально-виробничий процес;

– закріплення учнями набутих знань і вмінь під час виробничого навчання та виробничої практики на базі підприємства;

– контроль за рівнем засвоєння знань і вмінь учнів шляхом проведення тематичних та поетапних атестацій із залученням представників та бази підприємства;

– працевлаштування випускників.

Особливої уваги заслуговує такий аспект співпраці, як складання трьохсторонньої угоди між навчальним закладом, учнем та підприємством-замовником кадрів, згідно з якою учні отримують доплату до стипендії та мають по закінченню навчання гарантоване працевлаштування в цехах підприємств, де проходять виробничу практику.

Звичайно у такій співпраці найбільш зацікавленою стороною є навчальний заклад, адже відсутність фінансування не дає змоги розвиватися відповідно до сучасних вимог та вести підготовку висококваліфікованих робітників. В той же час випускники професійно-технічних навчальних закладів швидше, ніж працівники, які пройшли навчання безпосередньо на виробництві, опановують професії та підвищують свою кваліфікацію, досягають більш високих результатів у виробничій діяльності та якості роботи.

Високий рівень професійно-технічної освіти є передумовою професійного успіху людини та засобу її соціального захисту від стихійного коливання попиту на ринку праці. Він є однією із найважливіших сфер самореалізації особистості, її творчого потенціалу, способом задоволення потреб людини.

Відомо, що висококваліфіковані та професійно-мобільні випускники професійно-технічних навчальних закладів є більш конкурентноспроможними на ринку праці, але підготовка таких робітничих кадрів неможливе без залучення інноваційних виробничих технологій.

Саме тому постійна взаємодія зацікавлених сторін, реальна співпраця професійно-технічних навчальних закладів і замовників кадрів забезпечить ринок праці висококваліфікованими робітничими кадрами.

Список використаних джерел та літератури

1. Закон України «Про освіту».
2. Указ Президента України «про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25 червня 2013 року № 344/2013.
3. http://nmc-poltava.at.ua.
4. http://pplsp.ucoz.ua.

Драгуновська Л.В.,
Баштанський професійний ліцей,
голова методичної комісії

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Комп'ютеризація системи освіти – це не просто «введення» комп'ютерів у традиційний процес навчання, а кардинальна перебудова всієї системи освіти. Змінюється зміст діяльності педагога і учнів, структура і організація навчального процесу, формуються інші методологічні, психологічні, дидактичні основи викладання і навчання. Тому потрібно формувати системний підхід, ІКТ-компетентність викладачів і майстрів виробничого навчання.

Компонентами ІКТ-компетентності можна вважати готовність:

- до пошуку і відбору додаткової інформації для навчання з урахуванням можливості мережі Інтернет, розмноження навчальних матеріалів, сканування, цифрового фотографування та відеозапису;
- до застосування готових мультимедійних розробок з навчальною та виховною метою;
- до розробки комп'ютерних тестів, системи рейтингового оцінювання знань учнів;
- до управління навчально-виховним процесом з використанням стандартних і спеціальних програм;
- до участі у роботі інтернет-конференцій з метою підвищення свого професійного рівня, обміну досвідом;
- до виготовлення дидактичного комп'ютерного матеріалу.

Комп'ютер для учнів – не тільки джерело нової навчальної інформації, а й інструмент інтелектуальної діяльності. Робота на комп'ютері може (і повинна) розвивати такі особистісні якості, як рефлективність, критичність до інформації, відповідальність, вміння приймати самостійні рішення, толерантність, креативність та ін.

Комп'ютер для педагога – сучасний засіб розв'язання дидактичних задач організації нових форм розвивального навчання.

Ефективність застосування комп'ютерних технологій прямо залежить від рівня ІКТ-компетентності викладачів і майстрів виробничого навчання і рівня комп'ютерної суб'єктивності (тобто самостійності, творчої активності) учня.

Комп'ютер по своїй суті – педагогічний інструмент в руках грамотного педагога, а не його електронна заміна. Це сучасний, потужний аудіовізуальний технічний засіб навчання (ТЗН) і відноситись до нього належить як до інших ТЗН, тобто, знаходити комп'ютерному матеріалу належне місце і навчальну задачу на уроці в комплексі з іншими засобами навчання, виходячи із змісту і задач самого уроку, а не навпаки – будувати урок на комп'ютерних програмах які є в наявності.

Комп'ютер має значні переваги над іншими ТЗН:

- *мультимедійність* (поєднання в одній навчальній програмі усіх форм подання інформації, звуку, кольору, анімації);
- *інтерактивність* (внутрішня активність учня, запланована самим змістом навчальних програм, яка не потребує зовнішнього керування з боку вчителя);

- *адаптивність*;
- *доступність*;
- *незалежність* змісту навчання (рівні можливості всім користувачам незалежно від соціальних та інших умов життя).

На уроках виробничого навчання можливі ситуації комп'ютерної підтримки:

- показ відео- та анімаційних фрагментів для постановки навчальної проблеми, демонстрації процесів, об'єктів і т. д.;

Майстер виробничого навчання Логина М.В. Урок-презентація «Приготування супів»

Майстер виробничого навчання Палій С.Г. Виховний захід в групі з спеціальності «Кухар; офіціант» «Українські вечорниці»

- демонстрація процесів, які не можна відтворити в умовах ПТЗН;

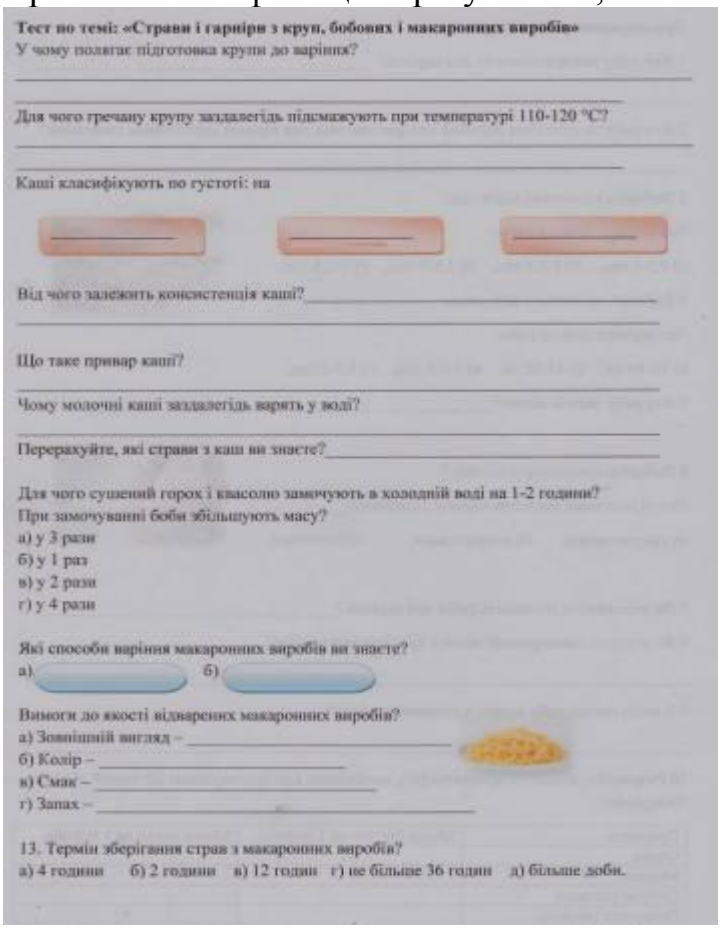
Майстер виробничого навчання Рижакова Л.В. Урок виробничого навчанняна тему «Технологія приготування страв з варених яєць»

- використання малюнків, моделей, схем, графіків як засобів віртуальних наочностей;

Мастер виробничого навчання Палій С.Г. Урок виробничого навчання на тему «Технологія приготування страв з смажених овочів»

- проведення тестового контролю засвоєння нового матеріалу та підсумкового контролю знань з фіксацією результатів;

Тест по темі: «Страви і гарніри з круп, бобових і макаронних виробів»

У чому полягає підготовка крупи до варіння?

Для чого гречану крупу заздалегідь підсмажують при температурі 110-120 °С?

Каші класифікують по густоті: на

Від чого залежить консистенція каші?

Що таке привар каші?

Чому молочні каші заздалегідь варять у воді?

Перерахуйте, які страви з каш ви знаєте?

Для чого сушений горох і квасолю замочують в холодній воді на 1-2 години?

При замочуванні боби збільшують масу?

а) у 3 рази

б) у 1 раз

в) у 2 рази

г) у 4 рази

Які способи варіння макаронних виробів ви знаєте?

а) б)

Вимоги до якості відварених макаронних виробів?

а) Зовнішній вигляд –

б) Колір –

в) Смак –

г) Запах –

13. Термін зберігання страв з макаронних виробів?

а) 4 години б) 2 години в) 12 годин г) не більше 36 годин д) більше доби.

Майстер виробничого навчання Григоренко О.А.

Тести «Страви і гарніри з круп, бобових і макаронних виробів»

- виконання учнями творчих робіт у вигляді комп’ютерних презентацій;

- звернення до електронних енциклопедій, пошук навчальної інформації в Інтернеті.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті – невід'ємний і дуже важливий етап побудови суспільства з інформаційною інфраструктурою. Серед найактуальніших завдань – необхідність забезпечення якісного засвоєння та впровадження інноваційних технологій навчання у традиційні навчальні дисципліни.

До застосування ІКТ у навчальному процесі можна підходити з багатьох сторін. Можна сказати, що використання інноваційних технологій під час занять істотно підвищує рівень знань і вмінь учнів, суттєво покращує рівень засвоєння матеріалу, підвищує рівень пізнавальних інтересів учнів, та мотиваційне забезпечення навчальної діяльності, обумовлене тим, що застосування інноваційних технологій є цікавим, новітнім.

Однак необхідно спиратися на вік учнів, рівень їх знань та розуміння даного предмету, а також виконувати контроль знань учнів за допомогою різних комп'ютерних програм, тоді рівень їх знань та умінь буде підвищуватись й тим самим зросте кваліфікаційний рівень працівника, а також полегшиться та удосконалюватиметься робота вчителя та майстра виробничого навчання.

Захарчук Н.В.,
Центр професійно-технічної освіти м. Житомира,
майстер виробничого навчання

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Інформаці́йно-комуні́каційні технології (ІКТ, від англ. *Information and communications technology*, ***ICT***) — часто використовується як синонім до інформаційних технологій (ІТ), хоча ІКТ це загальніший термін, який підкреслює роль уніфікованих технологій та інтеграцію телекомунікацій, комп'ютерів, підпрограмного забезпечення, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію. Іншими словами, ІКТ складається з ІТ, а також телекомунікацій,

медіа-трансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передачі, мережевих функцій управління та моніторингу [6].

У системі професійно-технічної освіти (ПТО), яка орієнтована на реалізацію вимог сучасного суспільства до підготовки кваліфікованих робітників в умовах інформаційного простору, особливе місце має підготовка у професійно-технічних навчальних закладах (ПТНЗ) майбутніх кваліфікованих робітників на засадах використання інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Доведено, що інтегрування ІКТ у навчально-виробничий процес ПТНЗ сприяє оптимізації педагогічної системи та вимагає:

- внесення істотних змін у зміст, методи та прийоми навчання;
- розроблення необхідних дидактичних матеріалів;
- готовності педагогів до інноваційного професійного навчання.

Використання ІКТ в освіті сприяє впровадженню в педагогічну практику психологічних і педагогічних розробок, що дає змогу інтенсифікувати навчальний процес та створювати можливості доступу учнів до практично необмеженого обсягу інформації та її аналітичної обробки, підсилювати інтелектуальні можливості учнівської молоді, створювати умови для оптимізації їхньої пізнавальної діяльності. Як показує педагогічна практика, одним із актуальних і поширених напрямів використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничому процесі ПТНЗ педагогами професійного навчання є навчальні презентації (НП), відеоматеріали тощо. Це ефективні й функціональні наочні засоби навчання (НЗН), що компонують сукупність різних засобів подання інформації (текст, зображення, звук, анімація тощо) для використання під час проведення уроків, лекцій, семінарів, конференцій тощо. Їх застосування зумовлює одночасне сприйняття інформації через зір і слух учнів, що дає змогу досягти максимального засвоєння навчального матеріалу [1].

Безперечно інтеграція ІКТ у навчальний процес ПТНЗ сприяє оптимізації педагогічної системи.

Нові умови вимагають активного впровадження сучасних технологій у навчальний процес та ефективного їх використання, відповідно, й істотних змін у змісті, методах і прийомах навчання, способах розробки дидактичних матеріалів.

Використання інформаційних і телекомунікаційних технологій у начальному процесі веде до змін змісту ПТО, матеріально-технічного забезпечення ПТНЗ, рівня професійної культури педагога професійного навчання [2].

Із впровадженням ІКТ у систему професійно-технічної освіти стала актуальною проблема розробки й використання нових форм і методів представлення навчального матеріалу, яка передбачає вдосконалення та видозміну традиційних форм організації навчального процесу.

Зазвичай на уроках та практичних заняттях використовуються такі наочні засоби навчання як плакати й схеми, але дане представлення інформації статичне і засвоюється набагато гірше, ніж візуалізований матеріал, представлений на інтерактивній (мультимедійній) дошці тощо.

Використання інформаційно-комунікаційних та мультимедійних технологій під час вивчення дисциплін професійного спрямування у ПТНЗ дає можливість підвищити наочність навчання за рахунок використання різних форм подання навчального матеріалу (текст, графіка, рисунки, діаграми, таблиці, аудіо -, відеозаписи тощо).

Крім того, застосування комп'ютерної техніки дає змогу поєднати технічні можливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в поданні навчального матеріалу як живого спілкування педагога з учнем, так і організації його самостійної роботи тощо.

Навчальний комплекс – система дидактичних засобів (підручник, робочий зошит, дидактичні матеріали тощо) навчання з конкретного предмета, які сприяють його вивченню.

У контексті інформатизації освіти найбільш придатною є інформаційно-методичне забезпечення навчально-виховного процесу, що визначається як забезпечення навчального процесу необхідними навчально-педагогічними, навчально-методичними, інформаційно-довідковими, інструктивно-організаційними, нормативно-методичними, технічними та іншими матеріалами, а саме формування комплексу інформаційно-методичного забезпечення навчальних дисциплін (КІМЗ) в електронній формі.

Використання КІМЗ дає змогу сформувати інформаційне навчальне середовище, яке сприяє активній педагогічній взаємодії між педагогом професійного навчання, учнями й засобами нових інформаційно-комунікаційних технологій, активізації інформаційної діяльності учнів, розвиткові їх творчого потенціалу, розширенню і поглибленню предметних та професійних знань, умінь і навичок, їхньої інформаційно-технологічної культури.

Існують принципові відмінності КІМЗ в електронній формі від традиційних «паперових»:

– актуалізація (можливість вчасного редагування, поновлення навчально-методичного матеріалу);

– адаптація (спроможність КІМЗ «підлаштовуватися» під індивідуальні можливості й потреби учня, різні рівні складності контролюючих завдань);

– візуалізація (використання кольорового оформлення матеріалу, включення до засобів навчання анімацій, аудіо - і відеозаписи);

– ефективність (компактне зберігання, швидкий пошук та ін.); інше.

До змісту КІМЗ навчальних дисциплін можна зарахувати наступне:

1) навчальну документацію (документи державного стандарту ПТО з професії, робочий навчальний план, робочу навчальну програму, перспективно-тематичний план, плани уроків тощо);

2) дидактичні засоби навчання (електронні та друковані навчальні посібники, робочий зошит, наочні навчальні засоби для візуалізації виробничих операцій і процесів (навчальні презентації, відеоелементи), програмні, технічні засоби навчання, методичні рекомендації з виконання лабораторних і дипломних робіт, комп‘ютерні тести й кросворди, список проектів, дидактичні матеріали для роботи учнів на уроках тощо);

3) методичне забезпечення (тематичні методичні розробки, методичні посібники і рекомендації, матеріали науково-технічної та педагогічної інформації тощо).

Діапазон матеріалів, які можуть бути використані в якості вихідних при формуванні наочних матеріалів, надзвичайно широкий – від ілюстрацій у підручниках і звичайних плакатів до самостійно отриманих фото- та відеоматеріалів.

Особливу значущість в якості джерела для навчального матеріалу набувають сучасні промислові виставки, що мають високу наочність і актуальність (власні фото -, відеозйомки, рекламні матеріали різних профільних підприємств).

Усі матеріали, що розробляються, повинні бути професійно й грамотно оформленими, логічно-послідовними, містити достатній обсяг інформації, який необхідний для успішного вирішення навчально-професійних завдань.

Сьогодні педагог професійного навчання з високим рівнем професійної компетентності ресурс мережі Інтернет розглядає не просто як зручну можливість соціального користування (спілкування, обміну повідомленнями, музикою, фільмами), а як цілком серйозну альтернативу збагатити зміст сучасними досягненнями виробництва в галузі, тим самим вчасно забезпечуючи навчально-методичним матеріалом, засобами навчання, інтерактивною взаємодією суб‘єктів навчання [3]. Першим кроком використання інформаційно-телекомунікаційних технологій є розміщення на сайті ПТНЗ для учнів і педагогічних працівників текстових інформаційних матеріалів (нормативних, методичних, навчальних тощо), що вже існують в електронному форматі.

Сучасні ІКТ вимагають від педагога професійного навчання впровадження нових підходів до навчання.

Педагоги професійного навчання у системі професійно-технічної освіти з метою подолання прогалин та з власної ініціативи розробляють необхідні засоби навчання, навчально-методичні матеріали та посібники для учнів з використанням інформаційно-комунікаційних і мультимедійних технологій (МТ).

Використання у навчальному процесі ІКТ і МТ та створення на їх базі сучасних засобів навчання сьогодні надзвичайно актуальне.

Технології, які дають змогу за допомогою комп‘ютера інтегрувати, обробляти й водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією, називаються мультимедійними [4].

Мультимедіа технології – інтерактивні технології, що забезпечують роботу з нерухомими зображеннями, відеозображенням, анімацією, текстом та звуковим рядом.

Використання мультимедійних технологій дає змогу, заощаджувати час, підвищує дієвість навчальних матеріалів.

Мультимедійна інформація виділяється чіткістю, лаконічністю, доступністю.

Якщо застосування мультимедійних технологій добре продумане, заняття буде образним, наочним, цікавим, життєвим, допоможе розвивати в учнів уміння працювати в парах і групах.

Серед величезного різноманіття навчальних мультимедійних засобів можна виділити ті з них, які дедалі більше набувають широкого розповсюдження серед педагогів професійного навчання: мультимедійні презентації, відеофрагменти, навчальні фільми.

Їх використання педагогом не тільки звільняє його від рутинної роботи в організації навчального процесу, підготовці до уроку, й дає можливість створювати навчальну базу і формувати сучасний комплекс інформаційно-методичного забезпечення дисциплін професійного спрямування в електронній формі.

Одним із актуальних і поширених напрямів використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі ПТНЗ є навчальні презентації (НП).

Це ефективний й функціональний наочний (навчальний) засіб, що є сукупністю різних засобів подання інформації (текст, зображення, звук, анімація тощо), який використовується під час проведення уроків, лекцій, семінарів, конференцій тощо.

Їх використання забезпечує одночасний вплив на зір та слух учнів, що дає змогу досягти максимальної ефективності сприйняття навчального матеріалу.

В якості завдання учні можуть роздруковати і наклеїти матеріали в навчальний зошит, для цього попередньо матеріал має бути розташований на сайті ПТНЗ, або надісланий електронною поштою на власні електронні адреси учнів.

Таким чином, учні самостійно створюють собі «навчальний посібник» з навчальної дисципліни (реалізується принцип активності навчання, використання інформаційно-телекомунікаційних технологій).

Попередня підготовка матеріалів для уроку дає змогу уникнути бездумного і непотрібного переписування слів викладача і тексту слайдів.

Робочий зошит з готовими ключовими слайдами дає змогу учневі під час лекції підкреслювати важливі моменти: обвести основні поняття, доповнити рисунки ще одним елементом або підписом, а також самостійно записувати відповіді на питання, що стосуються слайда, та додаткову інформацію.

Пропонований підхід забезпечує адекватне сприйняття інформації на уроці навіть за технічних неполадок трансляції навчальної презентації. Готується сприйняття теми уроку, а як наслідок – зберігається необхідний обсяг матеріалу зі всього курсу навчальної дисципліни. Частково вирішується питання переписування конспектів для невстигаючих учнів (ті, що хворіли, прогуляли абощо).

Спираючись на дослідження Симонова [5], можна стверджувати: «якщо викладач читає лекцію за конспектом, то його слово діє найменше і слухачі засвоюють лише 10% змісту. Коли ж викладання здійснюється живим словом, то ефект засвоєння збільшується до 20%. Якщо ж використовувати до викладу

ще й зображення, то сприймання змісту зростає до 50%. Найбільш результативними є практичні методи – 90%».

Список використаних джерел та літератури

1. Майборода Л.А. Методика застосування інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності педагога професійного навчання (на прикладі професій галузі зв'язку): методичні рекомендації / Л.А. Майборода. – К. : ФО-П Поліщук О.В., 2012. – 104 с.

2. Шевчук С.С., Сілаєва І.Є. «Сучасний урок в педагогічній та організаційно-методичній діяльності». Керівних кадрів ПТНЗ/ Методичні рекомендації. - Донецьк ДІПО ІПП, 2003.

3. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник. – К.: А.С.К., 2006. – 192с.

4. Мультимедіа на уроці./ Рекомендації до підготовки, написання і оформлення методичної розробки.

5. Зінаїда Шумейко. Стаття «Просвітницька діяльність Матвія Номиса (Симонова) в Петербурзький період. Режим доступу: http://www.stattionline.org.ua/pedagog.

6. Google. Вікіпедія. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org.

Зінчук Г.В., Дрозіч І.А.,
Державний навчальний заклад
«Хмельницький центр професійно-технічної освіти
торгівлі та харчових технологій»
заступник директора з науково-методичної роботи, методист

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ДНЗ «ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ТОРГІВЛІ ТА ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Постановка проблеми. Згідно з Національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття», розділ «Професійна освіта») та національної Стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року виведення освіти в нашій країні на рівень розвинутих країн світу є можливим лише за умови упровадження нових освітніх технологій, модернізації матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів, удосконалення навчально-виховного процесу, доступності і ефективності освіти та підготовки нового покоління робітничих кадрів до життєдіяльності в умовах сучасного суспільства [1]. При глобалізації економіки країни, посилення конкурентності, виходу підприємств України на міжнародні ринки виникає потреба в, не просто в кваліфікованих робітниках, а робітниках з високим інтелектуальним потенціалом, творчими нахилами і креативним мисленням, з високою відповідальністю та самодисципліною.

Основним людським ресурсом у XXI столітті стає інтелектуальний потенціал країни, в цілому, та кожного підприємства, організації чи установи окремо. Цей ресурс грунтується на виконанні вимог державних і міжнародних освітніх та професійних стандартів, творчому підході до їх реалізації та розвитку, напрямком оптимізації освіти, максимального

задоволення освітніх потреб особистості та суспільства, диференціації професійної підготовки, вхід нашої країни до світового освітянського простору.

Соціальний та економічний розвиток нашого суспільства зумовлює необхідність забезпечення високоякісної професійної освіти, основною метою якої є підготовка творчих професіоналів.

Професійна освіта XXI століття у професійно-технічному навчальному закладі – це, насамперед, інноваційні освітні технології у поєднанні продуктивної співпраці з підприємствами замовниками кадрів, новаторська організація навчально-виробничого процесу, залучання до навчального процесу і активна співпраця його учасників – педагогічних працівників, учнів та слухачів.

Організація навчального процесу за інноваційними, продуктивними навчальними технологіями включає:

- запровадження інноваційних технологій, що мають високий потенціал життєздатності;
- забезпечення навчального процесу інформаційними джерелами;
- наявність підприємства замовника кадрів, як соціального партнера, з високою організацією виробничого процесу, забезпеченого новітніми виробничими технологіями і обладнанням та кваліфікованими робітничими ресурсами,;
- створення інноваційного клімату серед педпрацівників, активне їх залучення до реалізації завдань інновацій та їх високий професійно-кваліфікований рівень і творчий потенціал;
- наявність перспективи впровадження передових освітніх технологій;
- потреба у кваліфікованих робітниках певних професій та перспектива подальшого працевлаштування випускників навчального закладу.

Мета статті – висвітлити теоретичні засади впровадження інноваційних виробничих технологій в навчальний процес ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій»

Виклад основного матеріалу. Головним завданням ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій» в умовах стрімких змін, що відбуваються у світі, є підготовка кваліфікованих робітників, здатних до самореалізації, швидкого реагування до потреб ринку праці. Тому, в навчальному закладі впроваджуються в навчальний процес ті освітні технології, моделі та інновації, які здатні забезпечити високу якість підготовки кваліфікованих робітників та реалізацію освітніх державних стандартів. У сучасних соціально-економічних умовах гостро постає потреба в оволодінні новими знаннями і вміннями, які враховують вплив ринку праці, що динамічно змінюється, оновленні професійного навчання з метою забезпечення рівних можливостей в усіх галузях економіки.

На шляху до європейської інтеграції українське суспільство має постійно вчитися, здобувати й ефективно використовувати знання, впевнено конкурувати з розвиненими країнами світу. Не стоїть осторонь цього процесу і ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових

технологій». В навчальному закладі проводяться семінари з впровадження у навчальний процес інноваційних виробничих технологій. Методична комісія викладачів та майстрів виробничого навчання торгових, опоряджувальних і електротехнічних професій систематично бере участь у семінарах, майстер-класах з впровадження інноваційних виробничих матеріалів і технологій виробників Ceresit, Caparol, Ferozit, Anserglob, Tikkurila, Feidal та інших, виставках нових будівельних матеріалів і технологій. Члени методичної комісії викладачів та майстрів ресторанного господарства приймають участь в виставках кулінарного мистецтва та сервісу в Україні, семінарах по використанню харчових продуктів нового покоління при приготуванні страв, впровадженню інноваційних технологій в ресторанному господарстві.

Рівень практичної підготовки є одним із показників конкурентоспроможності кваліфікованого робітника на ринку праці. Учні повинні отримати не тільки достатній рівень знань з обраної професії, але й уміння використовувати їх у життєвих ситуаціях. Творча самореалізація – усвідомлення своїх професійних мотивів та інтересів, уміння використовувати знання в нестандартних ситуаціях для розв’язання виробничих завдань, здатність до самоуправління професійною діяльністю в умовах виробництва.

У зв'язку з цим актуалізується проблема формування професійних умінь в учнів професійно-технічних навчальних закладів. Це зумовлює необхідність нових підходів до формування змісту навчального матеріалу та вимог до професійної підготовки майбутніх фахівців.

Значні можливості для цього має дуальна система навчання, яка є провідною формою професійної підготовки в Німеччині та включає виробниче навчання на підприємстві і відвідування державної професійної школи. Дуальна система навчання, за своїм змістом, означає паралельне навчання у освітньому закладі та на виробництві [2]. За основу цієї системи покладено принцип взаємного зв’язку теорії з практикою, що дозволяє учням не лише знайомитися з виробництвом, але й засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств торгівлі та ресторанного господарства.

Впровадження елементів дуальної системи навчання у ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій» будується на дослідженні передових технологій і праці новаторів виробництва підприємств, аналізі структури професійної діяльності, визначенню обсягу знань, умінь і навичок, які використовуються у роботі, забезпеченні умов, за яких майбутній робітник повинен розвиватися як особистість, виявляються їх здібності, враховуються важливі професійні якості.

Перед навчальним закладом та підприємствами замовниками кадрів ставиться завдання підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, рівень професійної компетентності яких, повинен відповідати, з одного боку, вимогам кваліфікаційної характеристики і державного стандарту з професії, а, з другого боку, корпоративним вимогам підприємства. Перед навчальним закладом та підприємством ставиться одна спільна задача – рівень професійної компетенції і підготовки молодих робочих спеціалістів не повинен поступатися рівню працівників даного підприємства. Особливістю

дуальної системи у центрі є те, що навчання учнів відбувається за схемою: теоретичний цикл та формування первинних навичок з професії відбувається в навчальному закладі, а формування складних та комплексних навичок – на конкретному виробництві, або, точніше, на конкретному робочому місці. Професійні знання та досвід у учнів набуваються, розширяються та поглиблюються під час виробничого навчання та виробничої практики. Тому, значне місце в навчально-виробничому процесі центру відводиться виробничому навчанню та практиці учнів.

Виробниче навчання та виробнича практика учнів кулінарних і торгових груп організована в умовах самостійного виробництва на кращих підприємствах торгівлі та громадського харчування м. Хмельницького.

Так, до прикладу учні центру з професії «Кондитер» проходять виробниче навчання та виробничу практику на виробничому об'єднанні ТМ «Насолода». Кондитери ТМ «Насолода» підвищують свій професійний рівень не тільки в Україні, але й ретельно вивчають досвід підприємств ближнього зарубіжжя та Західної Європи. Працівники підприємства активно співпрацюють з іноземними партнерами, такими як: приватна пекарня, цукерня пана Шедловського (м. Гданськ), фірма «Пан» по забезпеченню кондитерського виробництва сировиною (м. Познань), приватна пекарня «Аделька» (м. Прага). При виробництві продукції ТМ «Насолода» використовуються технології сучасного кондитерського мистецтва: англійська технологія приготування букетів з мастичної маси, приготування ажурних прикрас з заварного тіста, французька технологія оформлення весільних тортів стрічковими прикрасами, весільні торти типу «Крокенбуш» за французькою технологією з заварного тіста з елементами прикрас з карамельної маси, техніка витяжної карамелі для стрічок, квітів, приготування прикрас з пастилажної та шоколадної мас – весільних фігур, технологію виробництва фото тортів, технологію виготовлення тортів серії «Велюр», впровадження в виробництво міжнародної системи харчових продуктів «HASSP». В свою чергу, за проханням дирекції фірми, ці новітні виробничі технології вводяться в обсязі до 20% в робочі навчальні програми Центру з професії «Кондитер». Для опанування новітніми технологіями майстри виробничого навчання груп підготовки кондитерів систематично проходять стажування на цьому підприємстві.

Велику роль відіграє тісна співпраця ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій» з соціальними партнерами - роботодавцями міста Хмельницького, Хмельницької області та інших міст України, щодо проходження виробничого навчання та виробничої практики і працевлаштування на підприємствах, що є замовниками робітничих кадрів. Разом із роботодавцями проводяться семінари-практикуми по впровадженню новітніх технологій та матеріалів у будівництві, торгівлі, ресторанному господарстві. Щорічно в центрі проводяться круглі столи з роботодавцями, де обговорюються вимоги до випускників та приймаються рішення до внесення змін в навчальні програми. На початку нового навчального року, першому засіданні методичних комісій в серпні вносяться зміни в навчальні програми в розмірі до 20% з введенням регіонального компоненту.

Систематично на навчальних дільницях проводились спільні збори роботодавців та колективу ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій».

Висновок. Враховуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що впровадження інноваційних виробничих технологій в навчально-виробничий процес професійно-технічного навчального закладу актуалізується в зв'язку з новою парадигмою професійної підготовки кваліфікованих робітників, яка створюється на основі врахування ієрархії державних, професійних та оперативних цілей, сутність яких полягає в оновленні як професійно-технічної освіти, так і цілісного навчально-виробничого процесу навчального закладу шляхом його модернізації та раціоналізації. Отже, впровадження інноваційних технологій сприяє оновленню змісту професійної підготовки майбутніх робітників і як результат – забезпечення потреб регіонального ринку праці кваліфікованими кадрами.

Список використаних джерел та літератури

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/other/36322/
2. Щербак Л. Досвід управління системою професійно-технічної освіти у Федеративній республіці Німеччині та його ефективність. Режим доступу: http:// www.inwent – vet.org.ua/pdf/ukr/ Німеччина _ed.pdf

Ершков Д.П.,

Криворожский профессиональный горно-электромеханичный лицей старший мастер

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ СВАРОЧНОГО ПРОИЗВОДСТВА В ЛИЦЕЕ

Одной из главных задач системы профессионального технического образования является подготовка высоко квалифицированных специалистов , адаптированных к современным требованиям производства в условиях внедрения передовых технологий. Именно от качества подготовки специалистов по профильным направлениям зависит развитие системы профтехобразования.

Исходя из современных условий развития предприятий, освоения новых высокотехнологических процессов, повышаются требования к квалификации специалистов и качеству их подготовки.

В условиях жёсткого экономического кризиса системы профтехобразования, отсутствия полноценного финансирования, введения экономии энергетических ресурсов, потеря сотрудничества между предприятиями - заказчиками рабочих кадров при организации и прохождении практики, навязывание учебным заведениям квот на открытие групп регламентированных приказом «Про затвердження Змін до наказу Міністерства освіти і науки України» від 30 травня 2006 року № 419, которые тормозят развитие качественной подготовки будущих специалистов перед ПТНЗ стоит вопрос: «Как подготовить квалифицированного специалиста профильного направления?»

Сегодня я хотел бы поговорить о подготовке одной из востребованных профессий в различных сферах подготовки электрогазосварщиков. Данная специальность во многих учебных заведениях является профилирующей специальностью, интегрируемой с другими профессиями, поэтому качество подготовки специалистов напрямую зависит от наличия материальной базы, комплексно - методического обеспечения учебного процесса, подбора преподавателей и мастеров производственного обучения.

Направления развития учебно-материальной базы электрогазосварщиков в лицее есть:

* Усовершенствования существующей УМТБ (усовершенствование устаревших сварочных аппаратов и агрегатов)

* Адаптация и обновление оборудования до требований современных условий выполнения сварочных работ.

* Приобретение современного сварочного оборудования имеющего широкий спектр выполнения сварочных работ (приобретение много функциональных сварочных модулей MMA/MIG/MAG/TIG)

Кроме того, работа должна быть направлена на установку, приобретение, изготовление дополнительного оборудования, позволяющего экономить время на подготовку металла к сварке, что увеличит коэффициент полезного времени на практическую отработку упражнений.

Как мы решаем эти вопросы ?

1. Привлекаем спонсоров, оказывающих финансовую поддержку в развитии востребованной специальности, руководителей предприятий к проведению конкурсов профессионального мастерства, а также для участия в ДКА.

2. Заинтересовываем базовые предприятия в трудоустройстве выпускников с высоким качеством подготовки.

3. Поиск предприятий с платной практикой , средства заработанные учащимися на платной практике используются для закупки оборудования.

4. Привлекаем учащихся выпускных групп к выполнению реальных дипломных работ - разработка необходимого для мастерской учебного оборудования. Например, сварка различных металлоконструкций при проведении практических занятий в мастерской - реальный заказ клиента, организации, предприятия. Выполнение таких работ вести в рамках правового поля, регламентирующих рядом нормативных документов. Такое сотрудничество позволяет выполнять план производственной деятельности по мастерским с реальными доходами.

5. Приобретаем универсальное сварочное оборудование много функционального назначения позволяет увеличивать не только производственные возможности, но и возможность адаптации учеников к новым видам сварки.

ПРИМЕР

II. Комплексно-методическое обеспечение

Создание комплексно методического обеспечения уроков производственного обучения и спецтехнологии сварочного производства позволяет повысить качество подготовки сварщиков. Основная задача – создание средств обучения, модулей уроков с использованием электронных

учебников, презентаций, видео материалов. Качественное решение данной задачи возможно в тесном сотрудничестве ведущих специалистов учебных заведений, а также опыта и спроса предприятий заказчиков кадров.

III. Подбор мастеров производственного обучения.

Проблемой при подборе кадров есть привлечение квалифицированных специалистов сварочного производства. Также, при подготовке сварщиков в условиях мастерской является аттестация рабочих мест.

Выводы

Изучая приоритетную технологию развития сварочного производства в перспективе развития до 2020 года можно выделить основные виды сварки, которые требуют подготовки квалифицированных специалистов в этой области (см. диаграмму).

Основное развитие сварочного производства направлено на сварку в среде защитных газов (MIG/MAG/TIG). Развитие этих технологий должно внести изменение в учебные планы и программы обучения адаптированных под международные стандарты.

Кайда М.В., Школяренко Ж.М.,
Інгулецький професійний ліцей,
старший майстер, директор

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ

Сучасні підходи до організації навчально-виробничого процесу повинні враховувати актуальні проблеми та соціальні вимоги до оновлення змісту професійної освіти. Останніми роками посилився тиск з боку очікувань громадськості, підвищилися вимоги до ключових показників продуктивності, та і учні по іншому оцінюють навчання. Тому перед майстрами виробничого навчання у наш час поставлені наступні вимоги:

- висока професійна компетентність;
- достатня обізнаність у питаннях, щодо використання новітніх технологій у певній галузі;
- високі організаторські здібності;
- необхідність вдосконалення сучасних форм і методів навчально-виховної роботи;
- створення умов для екологічної освіти і виховання молоді.

В своїй роботі, при підготовці учнів за фахом «Маляр, штукатур, лицювальник-плиточник» приділяємо багато уваги пошуковій, дослідницькій роботі учнів, як діяльності націленої на всебічне вивчення екологічно чистих і енергозберігаючих будівельних матеріалів, спрямованих на зниження шкідливого впливу на навколишнє середовище і економію енергії. Суспільство все більше турбує стан навколишнього середовища, бо людина головна дійова особа науково технічного прогресу, не може існувати без чистого довкілля.

Разом з учнями третього курсу створили проект на тему: «Енергозберігаючий будинок. Мрія? Чи реальність?» який представлений на VII Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти - 2016».

Мета проекту: здійснення моніторингових досліджень ефективності застосування сучасних будівельних енергозберігаючих екоматеріалів та технологій в будівництві;формування екологічного мислення учнів;

розвиток пізнавального інтересу учнів, свідомого ставлення до здобуття професії, уміння самостійно опрацьовувати різноманітні джерела інформації, досліджувати та порівнювати застосування різних будівельних енергозберігаючих екоматеріалів.

Завдання проекту:

- проаналізувати витрати енергії в житловому будинку;
- визначити енергозберігаючі будівельні екоматеріали;
- ознайомитися з технічними характеристиками будівельних матеріалів;
- визначити міцність, стійкість, довговічність та вартість матеріалів;
- визначити термін експлуатації, тривалість будівництва;
- проаналізувати технічні показники кожного матеріалу;
- побудувати гістограми використовуючи технологічні показники матеріалів.

В роботі розглянуті наступні питання:

- витрати енергії в житловому будинку;
- будинок із цегли;
- сендвіч-панелі Сіпеко;
- газобетонні блоки;
- проведена дослідницька роботу на тему: «Газобетон, цегла чи сендвіч-панелі?»

На зміну застарілим будівельним матеріалам приходять нові, більш екологічно безпечні і прості у застосуванні. Досліджуючи номенклатуру сучасних будівельних матеріалів, які впроваджуються при опоряджувальних роботах в Україні, нас зацікавила продукція торгової Української марки «Ельф» яка не поступається рівню провідних зарубіжних фірм. Вперше побачили використання даної продукції в м. Львів. Архітектурні і дизайнерські рішення вразили. Ми разом з майстрами виробничого навчання вивчили декоративну шпаклівку GROTTO, люміане гель, грунт кварцевий. Разом з учнями під час виробничого навчання досліджували область їх застосування, переваги в використанні; вивчали техніку нанесення.

Декоративна шпаклівка GROTTO.

Декоративне покриття GROTTO сьогодні широко використовується для декорування інтер'єрів і фасадів. Це унікальна можливість створення власного неповторного інтер'єру з різними декоративними рішеннями. Завдяки особливому складу можна створити багатопрофільні покриття - від грубої «венеціанської штукатурки» до фактурного рельєфу декоративного каменя. Застосування додаткових лаків дозволить покриттю чудово виглядати в сучасних інтер'єрах і створить неповторну красу оздоблення. Це декоративне покриття створене на основі натурального вапна, натуральних мінералів (відкалібрована мармурова крихта 0,2мм) з акриловими зв’язуючими на водній основі. Водорозчинний, нетоксичний, незаймистий. Екологічно чистий

у відношенні людини і навколишнього середовища матеріал. Стійкий до миття. Склад готовий до застосування, але при необхідності додається вода 10-15% для доведення до потрібної консистенції.

Наноситься на поверхню за допомогою сталевого шпателя або фарбопульта.

Люміане гель.

Склад фарби люміан, ідеально підходить для обробки готелів, торгових центрів, офісних приміщень, виставкових залів, вілл, ресторанів, житлових приміщень і т.д. Наноситься на гладкі і рельєфні поверхні. Матеріал застосовується практично на всіх типах поверхонь, таких як бетон, цементні покриття, гіпсокартон, дерев'яні та металеві поверхні, а також на всі масляні покриття і покриття на водній основі.

Декоративний напівпрозорий гель. На основі натуральних смол у водній дисперсії з спеціальними металізованими пігментами. Дозволяє досягати особливих декоративних ефектів, як при класичному, так і сучасному стилі обробки. До складу фарби люміан входять спеціальні наповнювачі перламутру, які здатні змінювати колір залежно від кута зору і освітлення поверхні. Нагадує натуральний перламутр і додає приміщенням святковий, сяючий вигляд.

Для нанесення можна використовувати краскопульт, шпатель, губку, клапоть матерії і т.д. Залежно від інструменту можна нанести бажаний візерунок, все це надає необмежені можливості хроматичного і естетичного дизайну. Матеріал не шкідливий для організму людини, вогнетривкий, водостійкий, має високу адгезію і стійкий до атмосферного забруднення. Матеріал може бути використаний при зовнішніх оздоблювальних роботах.

Грунт кварцевий.

Кварцевим він називається завдяки одному зі складових - малому кварцевому піску. Грунтовки цього типу - водно-дисперсійні. Це означає повну безпеку як в процесі експлуатації обробленої поверхні, так і на стадії нанесення грунту. Добавка фунгіцидів надає складу антисептичні властивості, дозволяє запобігти появі грибка. Водна дисперсія акрилових смол проникає глибоко в основу і зміцнює його, запобігаючи осипання верхнього шару.

Призначена для попередньої обробки поверхонь з метою їх зміцнення і збільшення адгезії, а також спрощення виконання робіт з нанесення декоративних штукатурок, для консервації штукатурок фасадів на зимовий період. Застосовується на поверхнях з бетону, цементно-вапняних, цементно-піщаних штукатурок, цегли, на гіпсових поверхнях і т.п., на стінах і стелях всередині і зовні будинків. Білого кольору, на основі синтетичних смол, готова до застосування, висока ступінь покриваності, водостійка, екологічно чиста.

Нам слід погодитися з тим, що сказав вчений мудрець: "Немає простих рішень, є тільки розумний вибір". Тому практикою в Інгулецькому професійному ліцеї стало системне проведення майстер-класів під час проведення «Дня відкритих дверей» для учнів шкіл Інгулецького району, на професійно-практичних семінарах за участі колег з ПТНЗ будівельного профілю та представників підприємств а також під час проведення уроків

виробничого навчання. При виборі матеріалів для проведення майстер-класів звертаємо велику увагу на екологічно чисті опоряджувальні матеріали.

В сьогоднішніх умовах виникнення глобальних екологічних проблем зростає у всьому світі увага до розробки екологічно чистих матеріалів у відношенні людини і навколишнього середовища. Не залишилися осторонь і будівельники. Будинок може і повинен бути більш екологічним. Все більшу популярність як на заході, так і в нашій країні набуває так зване «зелене будівництво».

За давніх часів найбагатшими країнами були ті, природа яких була найбільш щедрою; нині найбагатші країни ті, в яких людина найбільш діяльна.

Ковічко Н.Ф.,
Лисичанський професійний будівельний ліцей,
майстер виробничого навчання

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ БУДІВЕЛЬНИКІВ

Сучасний ринок праці вимагає максимальної готовності випускників професійно-технічних навчальних закладів до повноцінної професійної діяльності на конкретному виробництві.

Зміни, що відбуваються в галузях будівництва та промисловості, вимагають наявності конкурентоспроможних фахівців, у підготовці яких важко переоцінити використання сучасних освітніх технологій. Важлива роль у поповненні підприємств кваліфікованими фахівцями відводиться закладам системи професійно-технічної освіти. Тому перед майстрами виробничого навчання ставиться мета – підготувати справжніх висококваліфікованих робітників. Реформування економіки країни вцілому, та будівельної галузі зокрема націлило творчу групу майстрів виробничого навчання Лисичанського професійного будівельного ліцею на підвищення якості та ефективності навчання і сприяло створенню каталогу електронних засобів навчального призначення.

В умовах оновлення змісту професійно-технічної освіти важливим є розроблення та впровадження у навчальний процес інноваційних навчальних ресурсів. Це пов’язано з тим, що кількість друкованих підручників для підготовки робітників - будівельників, вкрай недостатня, а інформація в них не встигає за потребами і вимогами сучасності.

Метою використання електронних засобів навчання на уроці вважається:

- зробити урок сучасним;
- можливість емоційно і цікаво подати матеріал;
- наблизити урок до світосприйняття сучасного учня, бо він більше дивиться і слухає, ніж читає і говорить.

З упровадженням оновленого ДС ПТО 7132 з професії «Лицювальник-плиточник» (наказ Міністерства освіти і науки України від 10.07.15 № 741)

постала проблема оновлення навчального матеріалу підготовки за вище зазначеною професією відповідно до стандарту.

Якісно новим підходом до систематизації методичного забезпечення навчально-виробничого процесу є створення електронної бази даних педагогічних напрацювань. Весь накопичений матеріал необхідно систематизувати таким чином, щоб мати змогу звернутись до нього в будь-який час. Майстрами виробничого навчання ліцею було розроблено табличний варіант каталогу електронних засобів навчання, який об'єднав у собі презентації, навчальні фільми, інструкційно-технологічні карти, плакати, методичні розробки тощо.

Пропонуємо фрагменти каталогу електронних засобів навчання з професії «Лицювальник-плиточник».

№ п/п	Найменування теми	Електронний засіб навчання
	Лицювальник-плиточник 2 розряд	
	Підготовка поверхні до лицювання та настилання підлоги	ПРЕЗЕНТАЦІЇ Підготовка стін 1. Підготовка кам'яних, бетонних та гіпсокартонних поверхонь під лицювання плиткою. 2. Підготовка вертикальних поверхонь. 3. Очистка поверхні від грибка. Підготовка підлоги 1. Влаштування стяжки підлоги. 2. Дефекти підлоги. НАВЧАЛЬНІ ФІЛЬМИ 1. Підготовка цегляної раніше обштукатуреної поверхні. – (21 фрагмент ЛПБЛ). 1. Очистка поверхні та грунтування CERESIT. 2. Механічне насікання бетонної поверхні. 3. Насікання бетонної поверхні вручну. 4. Видалення пилу. 5. Видалення пилу-2. 6. Надання шорсткості. 7. Розшивка швів цегляної кладки. 8. Змочування поверхні. 9. Змочування поверхні 2. 10. Машинна штукатурка(Knauf). 11. Грунтування поверхні CETRESIT. 12. Очистка поверхні. 13. Приклейка плитки. 14. Очистка поверхні з грибком. ІНСТРУКЦІЙНО - ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ Підготовка стін 1. Підготовка дерев'яних поверхонь під обштукатурю-вання. 2. Підготовка каменеподібних та бетонних поверхонь під обштукатурювання. 3. Підготовка різних поверхонь під обштукатурювання. 4. Підготовка вертикальних поверхонь. 5. Підготовка основи. Підготовка підлоги 1. Підготовка основи підлоги. 2. Підготовка підлоги.

№ п/п	Найменування теми	Електронний засіб навчання
		ПЛАКАТИ 1. Підготовка дерев'яних поверхонь. 2. Підготовка стель під обштукатурювання. 3. Підготовка бетонних та цегляних поверхонь. 4. Ліса та помості. 5. Ліса та помості 2. МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ Підготовка вертикальних поверхонь 1. Підготовка бетонних, шлакобетонних, гіпсобетонних поверхонь під обштукатурювання. 2. Підготовка бетонних поверхонь. 3. Підготовка цегляної поверхні. 4. Підготовка кам'яних, бетонних та гіпсокартонних поверхонь під лицювання. 5. Підготовка поверхонь під лицювання стін та настилання підлог плиткою. Настилання підлоги 1. Підготовка стін та підлог. 2. Виконання вирівнюючого штукатурного намету.
	Лицювальник-плиточник 3 розряд	
.	Лицювання вертикальних поверхонь керамічними плитками	ПРЕЗЕНТАЦІЇ 1. Лицювання бетонної поверхні 2. Лицювальні та плиткові роботи. 3. Технологія укладання керамічної плитки. 4. Захист від плісняви (CERESIT) НАВЧАЛЬНІ ФІЛЬМИ 1. Лицювання стін кахлем– (40 фрагментів ЛПБЛ). 2. Лицювання вертикальних поверхонь. 3. Лицювання вертикальних поверхонь-фартух. 4. Лицювання вертикальної поверхні 5. Плитка на плитку. 6. ПОЛІМІН-Облицювання стін і гідроізоляція пола. 7. Навчальний фільм ЛПБЛ. ІНСТРУКЦІЙНО - ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ 1. Технологічна карта облицювання поверхонь CERESIT. 2. Облицювання вертикальних поверхонь. 3. Облицювання вертикальних поверхонь керамічними плитками. МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ 1. Бінарний урок-зв’язок з предметами. 2. Облицювання вертикальних поверхонь. 3. Лицювальник 3 розряд. 4. Облицювання поверхні стін плиткою. 5. Облицювання стін керамічною глазурованою плиткою.

Актуальність каталогу полягає в тому, що накопичений матеріал постійно оновлюється та поповнюється.

Інтерфейс каталогу побудований таким чином, що ми можемо звернутися до будь-якого матеріалу миттєво, використовуючи гіпер-посилання.

Особливу увагу приділено відеотеці. Матеріали для неї було відзнято самостійно в приміщеннях навчального закладу. Відеофільми розкривають

різноманітні теми навчальної програми при підготовці лицювальників-плиточників. Наприклад, із відеофрагментів виконання трудових прийомів було змонтовано відеофільм, в якому відображено повний цикл роботи від підготовки поверхні до повного виконання роботи. Відзняті відеофрагменти (загальна кількість більше 60) відображають кожну окрему операцію, тому їх використання майстри виробничого навчання на всіх етапах уроків сприяє візуалізації при вивченні курсу лицювальних та плиткових робіт.

Основною метою підготовки кваліфікованих робітників є формування досвідченої та розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення професійних знань і умінь, професійної мобільності та швидкої адаптації до вимог ринку праці.

Велика увага приділяється мотивації діяльності учнів, перевірці набутих знань та навичок, застосування їх на практиці.

Тому в своїй роботі майстри виробничого навчання навчального закладу постійно використовують нові матеріали та технології відповідно до змін будівельної галузі.

Сучасні учні – це діти нового інформаційного суспільства. Тому використання в процесі підготовки інноваційних навчальних ресурсів навчання є доцільним. Матеріали відеотеки значно покращують рівень засвоєння вивченої теми, адже особливий інтерес викликає те, що відеофрагменти знято безпосередньо у навчальному закладі за участю майстра виробничого навчання, якого учні добре знають.

В умовах впровадження ринкових відносин в економіці країни інтенсивно формується ринок праці. Вимоги роботодавців до рівня кваліфікації і професійної компетентності, зокрема будівельного профілю, значно зросли. На сьогоднішній день цінність фахівця будівельного профілю визначається головним чином за тим, як випускник вміє шукати нові рішення та як глибоко розуміє суть технологічних процесів і явищ, у результаті чого його діяльність набуває творчого характеру.

Щоб наблизити учнів до сучасного виробництва, навчити вирішувати нестандартні задачі, майстрами виробничого навчання було знято відеоролики, в яких висвітлюються проблемні ситуації. Переглядаючи ці ситуації, учні самостійно знаходять та пропонують свої рішення після їх аналізу. Поряд з цим, створення проблемної ситуації досягається прибиранням звуку при перегляді відеоматеріалу, при цьому учні повинні самі озвучити показаний матеріал та проаналізувати його.

Сучасні завдання, поставлені перед будівельниками, вимагають пошуку нових, більш ефективних способів підготовки робітників. У зв'язку з цим виникла необхідність збільшити змістовий потенціал навчальних предметів для підвищення якості професійної підготовки випускників ПТНЗ. Все це досягається за допомогою використання електронних засобів навчання, що дає можливість учням освоювати методи інноваційної творчої діяльності, вчитися знаходити основне та важливе із всієї запропонованої інформації, вміти вирішувати проблемні ситуації та представляти результати своєї роботи.

Для якісної підготовки конкурентоспроможного робітника будівельної галузі майстрам виробничого навчання необхідно постійно працювати над

своїм професійним рівнем. Це означає, що потрібно вчитися безперервно і безупинно. Життя вимагає від нас, щоб кожне нове завдання, яке ми пропонуємо нашим учням, було новим і для нас.

Від рівня професійної компетентності, виховання й розвитку кадрів залежить можливість підвищення продуктивності праці, освоєння нових високопродуктивних будівельних технологій, матеріалів та інструментів. Адже інвестиції у будівництво завжди були вигідні, оскільки ця галузь зростала і продовжує зростати швидкими темпами.

Бажаємо всім успіхів в такий нелегкій, але почесній праці: підготовці кваліфікованих робітників.

Кокуца В.В.,
Центр професійно-технічної освіти м. Житомира,
методист

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З МАЙСТРАМИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ. МЕТОДИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Процеси, які відбуваються у системі професійно-технічної освіти України – складова частина загальноєвропейських освітянських тенденцій, є своєрідним доповненням соціально-економічних, політичних, загальнокультурних перетворень у нашій країні. У динамічних умовах сьогодення підготовка робітничих кадрів вимагає впровадження сучасних форм і методів навчання, корінної перебудови навчального процесу і діяльності викладачів.

Педагогічний працівник є головною діючою особою будь-яких інноваційних перетворень у системі освіти, а джерелом її розвитку є творчість педагогів, їх професійна майстерність, інноваційна діяльність. Відтак виникає потреба в інноваційних педагогах, які сприймають педагогічну діяльність в її системному, постійному розвитку, володіють сучасними навчальними технологіями, здатні зіставляти власний досвід з тим, що напрацьований на світовому інноваційному і традиційному рівнях. Носієм педагогічних інновацій є творчі, енергійні педагоги, які фахово здатні, морально і матеріально зацікавлені у проведенні інноваційних змін.

Сьогодні учні прагнуть володіти новітніми технологіями в обраній професії, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі за допомогою комп’ютерної техніки, управляти автоматизованими системами виробництва, вміти проектувати й конструювати власні методики роботи на виробництві. Ці та інші компетенції може сформувати методично компетентний майстер виробничого навчання, роль якого в професійно-технічному навчальному закладі за останні роки значно змінилася. Він все більше стає організатором навчального та виробничого процесу, керівником пізнавальної і виробничої діяльності учнів, сприяє розвитку їх активності та самостійності в набутті знань, умінь і навичок.[3]

Методична компетентність, яка проявляється у методичній діяльності майстрів виробничого навчання в професійно-технічному навчальному

закладі направлена на обслуговування практики навчання, тобто на розроблення й удосконалення методики виробничого навчання.

Важливою характеристикою методичної компетентності представляється певний досвід педагогічного працівника, так як у процесі набуття такого досвіду педагог самонавчається і самовдосконалюється, розвиває ті особисті якості, які необхідні для становлення його методичної компетентності.

Отже, методична компетентність майстрів виробничого навчання визначається як здатність ефективно організовувати навчально-виробничий процес, що ґрунтується на системі розвинених психолого-педагогічних, фахових, методичних знань і вмінь, а також досвіді їх використання в процесі професійно-педагогічної діяльності у професійно-технічному навчальному закладі.

Завдання методичної системи професійно-технічного навчального закладу – створити навчальне середовище, у якому в повній мірі буде реалізований творчий методичний потенціал кожного майстра виробничого навчання. До форм створення такого середовища відносяться: методичні семінари, засідання творчих груп, засідання методичних комісій, проведення конкурсів, систематичне проведення та обговорення відкритих уроків виробничого навчання, педагогічні читання, робота лабораторій інформаційно-комунікативних технологій тощо.[4]

Центром методичної роботи професійно-технічного навчального закладу з педпрацівниками є методичний кабінет. Відповідне оснащення та оформлення методичного кабінету створює всі умови для ефективної підготовки педагогів до уроків та позаурочних заходів, для здійснення самоосвітньої діяльності.
У методичному кабінеті впорядковані та систематизовані матеріали, які висвітлюють методичну роботу кожного члена колективу, скоординовано роботу методичних комісій, які створені з урахуванням фахової підготовки педагогів.

Педагогічна майстерність педагога – запорука результативності навчання і виховання учнів. Учень повинен володіти професійною термінологією, вміти грамотно її використовувати у виробничих процесах.

Методична робота в навчальному закладі спрямована на підвищення ефективності навчально-виховного процесу через вдосконалення професійної й педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання, диференціацію та індивідуалізацію навчального процесу, апробацію й впровадження інноваційних форм та методів навчання. Першочерговим завданням при організації методичної роботи в навчальному закладі є створення цілісної системи взаємопов’язаних заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації кожного викладача та майстра виробничого навчання.[5]

Методичний кабінет здійснює постійний моніторинг стану навчально-методичної роботи педагогічного колективу училища, забезпечує її координацію і контроль, надає всебічну допомогу педпрацівникам в підвищенні їх професійної, педагогічної майстерності.

В училищі комплексно поєднується індивідуальна методична діяльність педагогічних працівників (самоосвіта, курси підвищення кваліфікації, робота

над інноваційними проектами) та групові, колективні форми роботи (засідання методичної комісії, школа передового досвіду, школа молодого викладача та майстра виробничого навчання, семінари-практикуми, тренінги, педагогічні читання, «круглі столи», педагогічні ради, тематичні методичні наради, педконференції, методичні виставки тощо).

Особлива увага приділяється роботі з молодими майстрами виробничого навчання. За кожним з них закріплено наставника з числа досвідчених працівників училища. Підвищення якості підготовки учнів є неможливим без створення сучасного навчального забезпечення. Методичний кабінет велику увагу приділяє питанням придбання навчальних посібників, періодичних фахових видань. В умовах дефіциту навчальної літератури з предметів професійно-теоретичної підготовки спрямовуємо науково-методичну діяльність викладачів, досвідчених майстрів виробничого навчання на розробку навчально-методичних посібників, які відповідають програмам ДСПТО з конкретних професій. Це дає змогу не тільки заповнювати існуючий вакуум навчального забезпечення, а й позитивно впливає на підвищення фахової та педагогічної майстерності педагогічних працівників.[6]

Успішна робота педагогічного колективу багато в чому залежить від інноваційної спрямованості його діяльності, можливості постійно отримувати інформацію про новітні тенденції розвитку освітньої галузі. Методичний кабінет забезпечує участь майстрів виробничого навчання у роботі семінарів, «круглих столів», конкурсах, виставках обласного та всеукраїнського рівня. Розвиток співробітництва з іншими навчальними закладами області та країни, методичними центрами, науковими установами дозволяє відслідковувати сучасні досягнення у розвитку професійно-технічної освіти, долучатися до науково-дослідницької експериментальної діяльності, впроваджувати передовий досвід у власну діяльність.

Підвищення результативності освітньої діяльності потребує забезпечення системного контролю ефективності різних напрямків роботи педагогічного колективу. З метою забезпечення внутріучилищного контролю за навчально-виховним процесом, ефективністю науково-методичної діяльності педпрацівників щорічно розробляється план методичної роботи, графік внутріучилищного контролю, які є складовими загальноучилищних контрольних заходів. Результати контрольних перевірок розглядаються та відображаються у рішеннях педагогічної ради, наказах по училищу, враховуються під час атестації майстрів виробничого навчання.[7,8]

Багатовекторна діяльність, що здійснюється методичним кабінетом у тісній співпраці з іншими структурними підрозділами училища спрямовується на постійний саморозвиток і вдосконалення з метою покращення підготовки молодого покоління до самостійного життя.

Основною формою розвитку методичної компетентності майстрів виробничого навчання є його індивідуальна самоосвітня робота. Вона розширює базову методичну освіту майстрів, формує їх індивідуальний стиль педагогічної діяльності, допомагає педагогам критично осмислити власний педагогічний досвід.

Сучасні підходи до проектування й організації методичної діяльності основані на усвідомленні її цілей як розвитку особистості педагога у всій повноті та цілісності особистісних і професійних якостей. Зважаючи на це, майстру виробничого навчання необхідно обрати і вибудувати власний світ цінностей, оволодіти способами творчого вирішення особистих професійно-методичних проблем. При цьому саморозвиток майстра виробничого навчання повинен відбуватися «з випередженням соціального виклику, лише тоді він виступає енергетичним джерелом оновлення професійної освіти і як системи, і як процесу, і як результату» [9]. Цьому сприяє індивідуальна траєкторія успішного розвитку, яка розуміється як результат реалізації особистісного потенціалу майстра через доцільний вибір ним змісту, форм, методів, технологій, прийомів освіти на основі узгодження індивідуальних цілей, потреб, мотивів, інтересів та цілей, вимог освітньої організації.

Організація розвитку за індивідуальною траєкторією вимагає особливої методики і технології. Вирішувати цю задачу в сучасній дидактиці пропонується двома способами: індивідуально і диференційовано підходити до кожного майстра виробничого навчання, диференціюючи досліджуваний ним методичний матеріал за ступенем складності, спрямованості чи іншими параметрами; надання можливості самому майстру виробничого навчання вибудувати власну освітню траєкторію розвитку успішного педагога. Оскільки в основі другого способу лежить ідея самореалізації особистості кожного педагога, то завданням професійно-технічного навчального закладу, в якому працює майстер, є забезпечення індивідуальної зони творчого розвитку майстра, створення умов для забезпечення реалізації його індивідуальної траєкторії за його вибором та підтримкою фахівців і керівництва.

Реалізовуючи індивідуальну траєкторію успішного розвитку, майстер може найбільш повно реалізувати свою педагогічну творчість до відбору змісту, методики і технології навчання, більш повно враховувати і реалізовувати у своїй діяльності компетентнісний підхід, відслідковувати результати власного неперервного розвитку, підвищення методичного рівня, тим самим впливати на якість навчально-виробничого процесу учнів.[10]

Менеджмент методичної роботи полягає у забезпеченні умов для внесення системних змін у професійну діяльність педагога, спрямованих на його особистісний розвиток і підвищення якості результатів.

Методичний менеджмент – це комплекс організаційних форм, цілеспрямованих впливів методиста на розвиток професійної діяльності педагога та прийомів управління взаємодією процесів його професійного зростання, до яких належать такі: соціально-педагогічний; організаційно-методичний; психолого-педагогічний; предметно-галузевий; інформаційно-продуктивний; особистісно-ціннісний.

Складові методичного менеджменту: принципи і функції; підходи; зміст; форми реалізації принципів; технології, методи, прийоми управління взаємодією процесів.

Зважаючи на необхідність у якісно новій підготовці педагога професійної школи, яка дозволяє суміщати фундаментальність професійних базових знань з інноваційністю мислення і практико-орієнтованим, дослідницьким підходом до розвитку конкретних освітніх проблем, виникає питання удосконалення методичної компетентності педагога з використанням засобів науково-методичного супроводу. Сутність даної технології полягає у безперервній професійній підготовці та методичному взаємозв'язку педагогів, результатом якого повинна стати актуалізація професійного потенціалу особистості педагога [3]. У такому сенсі науково-методичний супровід розвитку методичної компетентності майстрів виробничого навчання – це комплекс взаємопов'язаних цілеспрямованих дій, заходів, які спрямовані на надання всебічної допомоги майстру виробничого навчання у вирішенні методичних утруднень і сприяють розвитку його методичної компетентності та самовизначенню протягом його педагогічної діяльності.

Розвиток методичної компетентності майстрів залежить від вимог до їх методичної діяльності у навчальному закладі та від середовища, в якому працює і функціонує майстер виробничого навчання.

Важливо відзначити, що навчальний заклад у даному контексті виступає як складна та багаторівнева просторова організація, яка відтворює рівень інноваційного інформаційно-професійного середовища. У такому середовищі складається система умов організації методичної діяльності майстрів виробничого навчання, які спрямовуються на потребу у підвищенні рівня методичної компетентності педагогів. Головними складовими середовища виступають сучасні засоби навчання, нові виробничі технології та відповідна техніка, нові педагогічні технології, зокрема інформаційні та комп'ютерні технології, що мають чітку професійну спрямованість; нетрадиційні форми навчання та активні методи розвитку, саморозвитку суб'єктів педагогічного процесу; інноваційні підходи до підвищення методичного рівня майстрів виробничого навчання.

Список використаних джерел

1. Організація методичної роботи у ПТНЗ державної служби зайнятості науково-методичні рекомендації. К.: ІПК ДСЗУ, 2012.;
2. Організація методичної роботи в професійно-технічних навчальних закладах (Методичний посібник) /Тимоць М.В. – Львів – 2006. ;
3. Навчально-методична робота з використанням ІКТ- Київ 2015.;

Інтернет посилання:

4. www. masterpto.edukit.sumy.ua;
5. www.kr-nvc.edukit.dp.ua;
6. www.kr-nvc.edukit.dp.ua;
7. www.vilniansk-proflyceum.edukit.zp.ua;
8. www.osvita.ua;
9. www.stsl.ptu.org.ua.

Кокуца І.Д.,
Центр професійно-технічної освіти м. Житомира,
майстер виробничого навчання

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПТНЗ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Часто ганяючись за гарними словами, сучасними технологіями, інноваціями, починаємо забувати про справжнє призначення освітнього навчального закладу, зокрема, ПТНЗ – готувати кваліфікованого робітника, грамотного, вмілого, здатного до саморозвитку і самореалізації, спроможного гнучко реагувати на потреби ринку праці, активно впливати на соціально-економічні та культурні процеси. Бо ж такими є пріоритети розвитку професійної освіти сьогодні, що дають можливість забезпечити якісно новий рівень системи підготовки робітників, розширювати діапазон запровадження нових форм роботи, сучасних методик, інновацій у навчально-виробничий процес.[2] Зрозуміло, що настав час докорінних змін в освіті в цілому і професійній освіті зокрема. Не можна використовувати старі технології, методи навчання у нових ринкових умовах

Сьогодні настав час запровадження науково обґрунтованого прогнозування ринку праці з урахуванням реального стану і тенденцій розвитку економіки, створення чіткого механізму взаємодії регіональних органів виконавчої влади, роботодавців, навчальних закладів при формуванні державного замовлення на підготовку робітничих кадрів із врахуванням потреб роботодавців.[3] В умовах ринкової економіки підготовка сучасного робітника повинна відповідати цілій низці вимог, під впливом яких вона спрямовується на розвиток у нього вміння: самостійно виконувати і оновлювати знання, ставити проблеми, творчо мислити, приймати оригінальні рішення в нестандартних ситуаціях, бути соціально активною особистістю тощо. Тому головним завданням професійно-технічної освіти є якісна професійна підготовка кваліфікованих робітників для різних галузей економіки з урахуванням потреб ринку, що забезпечується впровадженням інноваційних технологій навчання, та застосування сучасних виробничих технологій у професійній підготовці робітничих кадрів. [4]

Важливою ланкою професійно-практичної підготовки кваліфікованого робітника є організація та проведення ефективного уроку виробничого навчання, що включає раціональне поєднання методів і прийомів навчання, які спрямовані не тільки на формування системи професійних знань, умінь і навичок, але і на розвиток практичного та системного мислення, здібностей до самостійної творчої діяльності.

Важливу роль у підготовці та вихованні кваліфікованого працівника відіграє рівень кваліфікації і майстерності самого педагога. Від майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки залежить значне підвищення їх особистої відповідальності у виборі форм і методів навчання і виховання учнів, організації суспільно корисної і продуктивної праці учнів, а також постійного творчого пошуку, високої педагогічної і професійної майстерності.

Актуальним завданням, яке стоїть перед системою професійної освіти сьогодні є підготовка конкурентноспроможних фахівців, забезпечення високого рівня їх професійної мобільності, створення умов для максимального розкриття талантів і творчого потенціалу молодих робітників. У Національній доктрині розвитку освіти передбачається вдоконалення механізмів участі роботодавців в забезпеченні функціонування і розвитку професійної освіти. Реформування освіти в Україні є спробою застосування інноваційних форм на додаток і з метою розширення меж можливостей традиційних систем професійної освіти. З цією метою у професійній освіті розробляються стратегії і апробуються тактики вдосконалення навчально-виробничого процесу із залученням соціальних партнерів – замовників кадрів.[4]

Впровадження сучасних технологій виробництва у процесс професійно-практичної підготовки як проблема сучасної педагогічної науки і практики.

Інтенсивне реформування освіти в Україні зумовлює наполегливі пошуки шляхів трансформування освітнього процесу на гуманістичних засадах. Одним із прояв трансформування є інноваційні педагогічні та виробничі ідеї, що передбачають якісно нові перетворення як цілісного педагогічного процесу, так і його складових, що приводять до істотного підвищення його результативності. Тому основну ідею реформування системи освіти можна сформулювати таким чином: ефективність навчання може бути поліпшена завдяки проектуванню і поширенню інноваційних освітніх систем і технологій.[2]

Сьогодення висуває нові вимоги оновлення змісту ПТО, запровадження інноваційних педагогічних та виробничих технологій, пошуку нових форм і методів організації навчального процесу.

З усіх освітніх галузей максимально інтегрованою у виробництво є професійно-технічна освіта; без тісної, всебічної взаємодії з широким колом соціальних партнерів її подальший розвиток неможливий. Існуючі технології підготовки, матеріально-технічна база, кадровий потенціал ПТНЗ не повною мірою задовольняють вимоги роботодавця через відсутність адаптації до вимог конкретного виробництва.[1]

Темпи технологічного переоснащення, сучасних виробництв такі, що значна кількість знань втрачає актуальність через 3-5 років. Це ще раз підтверджує необхідність випереджувальної освіти, орієнтованої на здобуття нових фундаментальних знань, вивчення процесів і технологій безпосередньо на виробництві.

Найважливішим чинником підвищення якості професійного навчання, адаптації молодих робітників до нових економічних умов, закріплення їх на робочих місцях в умовах ринку праці є соціальне партнерство. Тому важливого значення набуває така функція професійної освіти як соціальна, сутність якої полягає в забезпеченні високого рівня соціального захисту випускників професійно-технічного навчального закладу на основі здобуття ними якісної професійної освіти. Крім того, соціальне партнерство сприяє соціальному захисту учнів, поліпшенню професійної підготовки, обґрунтованому розподілу та працевлаштуванню випускників, зростанню ефективності роботи підприємств.[1]

Зміна пріоритетних цілей професійної освіти зумовила висунення на перший план завдання розвитку майбутнього фахівця на основі його внутрішнього потенціалу та з урахуванням прогресивних,культурно-історичних і технологічних досягнень людства. [3]Це викликано такими причинами:

- ✓ зміна типу економіки в Україні та перехід до ринкових відносин;
- ✓ певний спад виробництва і нестійке функціонування економіки;
- ✓ формування ринку робочої сили і нових вимог до кваліфікації виконавців робіт;
- ✓ відставання змісту ПТО від динамічних змін, що відбуваються у суспільстві й економіці;
- ✓ обмежене фінансування ПТНЗ;
- ✓ недосконаліть законодавчих і нормативних актів, що врегульовують діяльність цієї ланки освіти.

В сучасних умовах господарювання, з розвитком малого і середнього бізнесу, в умовах створення нових типів підприємств, при неймовірно динамічному розвитку приватних підприємств застосування нового обладнання і технологій, зростання конкуренції на ринку праці та вимог до рівня кваліфікації майбутніх робітників необхідна тісна взаємодія навчального закладу з роботодавцями, приватними підприємцями та іншими суб'єктами праці.[4]

Для сучасної професійної підготовки кваліфікованих робітників необхідним є високий рівень самостійного оволодіння новими знаннями та вміннями.

Мобільність, творчий характер праці професіонала зумовлюють прогностичний характер змісту професійного навчання. Суть якого, полягає в прогнозуванні розвитку всіх компонентів праці: нових матеріалів, машин, механізмів, технологій, об'єктів праці, способів її організації, що є неможливим без співпраці навчального закладу з широким колом соціальних партнерів.

Сьогодні роботодавцям необхідна оновлена профтехосвіта, в іншій формі. Це стосується швидшого навчання, надання вмінь і навичок виконання технологічних операцій, максимальна пристосованість до умов конкретного виробництва, впровадження в навчально-виробничий процес сучасних технологій виробництва.[2]

До основних завдань переходу до нової педагогічної системи слід віднести:

- ✓ моделювання інноваційної професійної діяльності майбутніх фахівців;
- ✓ створення єдиної інноваційної системи професійного навчання учнів, адаптованої до динаміки розвитку сучасного виробництва;
- ✓ розробку інноваційних технологій навчання та їх впровадження в освітній процес;
- ✓ здійснення співпраці з соціальними партнерами – замовниками робітничих кадрів.

Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес впливає на розвиток інтелектуального потенціалу як учнів так і педагогів, формує уміння самостійно здобувати знання, опрацьовувати інформацію.[4]

Сучасна освіта розглядається як найкраща інвестиція в майбутнє. І тому, тільки за умови професійної компетентності, мобільності та готовності сучасного педагога до інноваційної діяльності можлива якісна підготовка кваліфікованих робітників, що впливатиме на зростання економіки в державі.

Список використаних джерел

1. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія. Г. М. Романової. – К. ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014.;
2. Використання інноваційних виробничих технологій в опоряджувальних роботах: навчальний посібник схвалений методичною радою НМР МОН Пеньковий А.М. -2011
3. Шляхи впровадження соціального партнерства з роботодавцями Профтехосвіта. – 2011.;
4. Співпраця майстра виробничого навчання з базовим підприємством – запорука успіху в підготовці кваліфікованого робітника. Профтехосвіта. - 2013.

Коржан Т.В., Цюпак О.В.,
вище професійне училище № 25 м.Хмельницького,
майстри виробничого навчання

МЕТОДИКА ЗАХИСТУ УЧНЯМИ ПТНЗ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗАСОБАМИ ІКТ

Однією з найважливіших складових частин процесу підготовки учнів ПТНЗ за професіями: «Оператор комп'ютерного набору», «Секретар керівника», «Діловод. Адміністратор. Касир (установи)» є виробнича практика, яка проводиться на підприємствах, в установах і організаціях різних форм власності.

У відповідності з конкретними умовами підприємства і вимогами до підготовки кваліфікованих робітників у зміст практики можуть бути внесені зміни, які включатимуть оволодіння новою технікою чи технологією, безпечними методами праці. Ці зміни можуть бути узгоджені з керівництвом ПТНЗ і внесені в зміст практики.

Виробнича практика учнів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних навичок, які потрібні для виконання функціональних обов'язків робітника відповідної кваліфікації.

Метою виробничої практики, як заключного етапу навчально-виховного процесу являється успішне завершення виробничого навчання і підготовка майбутнього робітника до самостійної високопродуктивної роботи на підприємстві. Виробнича практика сприяє закріпленню набутих в процесі навчання теоретичних знань і отримання практичних навичок і початкового досвіду роботи відповідно до профілю обраної спеціальності.

Основним завданням виробничої практики учнів є:

— адаптація в конкретних умовах виробничого колективу;

— закріплення і вдосконалення професійних знань і навичок за професією;

— накопичення досвіду самостійної роботи за професією;

— вивчення нової техніки, сучасної прогресивної технології, передових методів і прийомів праці;

—вивчення технічної та технологічної документації на підприємстві;

—вивчення питань організації праці на робочому місці;

—виховання у учнів свідомої трудової дисципліни, відношення до праці, колективізму, товариської взаємодопомоги, поваги до традицій колективу, бережливості і економії витратних матеріалів та електроенергії;

—забезпечення високої якості виконання робіт;

— суворого виконання правил Держтехнагляду, електробезпеки, протипожежної безпеки і вимог експлуатаційних інструкцій.

Виробнича практика проводиться на підприємствах, в установах і організаціях, які мають відповідати вимогам практики. Зазначені об’єкти повинні мати відповідну матеріально-технічну базу, досвідчених і кваліфікованих працівників відповідної служби. Перелік підприємств, установ і організацій, на базі яких проводиться виробнича практика, визначається заздалегідь при зарахуванні учня до училища.

Навчання та інструктаж учнів-практикантів з питань охорони праці є складовою частиною системи управління охороною праці і провадиться в процесі їх трудової діяльності.

Базами виробничої практики є підприємства міста Хмельницького та Хмельницької області.

Завдяки щорічному проходженню виробничої практики, яка починається з першого року навчання, на наступних курсах учні вже мають такий досвід практичної роботи, який дозволяє їм орієнтуватися у виробничих ситуаціях, технології виготовлення за індивідуальним завданням різноманітної типографської та медіапродукції. Виробнича практика допомагає учням адаптуватися до майбутнього місця роботи, більш глибоко застосовувати інформаційно-комунікативні технології, прививає навички роботи в колективі, виконання правил етики, ознайомлює з іміджелогією.

Виробнича практика на другому та третьому курсах є складовою частиною організації педагогічного процесу і проводиться у межах семестру.

З метою надбання умінь та навичок самостійного розв’язання дослідницьких та організаційних завдань кожний учень на початку практики отримує індивідуальне завдання, яке формується керівником практики від училища. У процесі проходження учнем практики індивідуальне завдання може бути уточнено або скориговане, враховуючи конкретну роботу, яка виконується учнем та специфіку діяльності підприємства.

Виконання індивідуального творчого завдання є дуже важливим етапом роботи, оскільки в процесі його виконання, учні опрацьовують, закріплюють та опановують нові форми роботи.

Завдання видається згідно з темою обраною учнем для подальшої дослідницької роботи. Тематика індивідуальних завдань охоплює широке коло питань, пов'язаних з роботою за комп’ютерним обладнанням та документацією.

Індивідуальні завдання повинні містити проблемні запитання, для вирішеннях яких учням доведеться робити ряд конкретних кроків: розрахунок

параметрів для виконання типографських робіт, визначення організаційних процесів підприємства, створення комплексу гіпертекстових документів.

Індивідуальні завдання видаються керівником практики від училища перед початком практики та оформлюються окремою сторінкою у звіті з проходження практики за підписом керівника.

Консультації керівника практики від училища проводяться щотижня у визначений день, що координує діяльність учнів під час практики та написання ними звіту з виробничої практики.

Усі ці завдання реалізуються з залученням нових інформаційних технологій, які стають головним засобом доступу до різних джерел інформації і формуванням мотивації до самостійного пошуку, обробки, сприйняття та використання цієї інформації.

Досягнення конкретної мети виробничої практики здійснюється через індивідуальні творчі завдання різного ступеню складності відносно курсу навчання, а загалом передбачають знайомство з підприємством, засобами обчислювальної техніки, вивчання форм виробничого процесу та організації його управління, в т.ч. отримання виробничого досвіду на робочих місцях; отримання кваліфікаційних вмінь і навичок робітника.

Одним із основних компонентів підвищення ефективності навчального процесу є мотивація учнів до пізнавальної діяльності та особистих досягнень. Пізнавальна діяльність учнів буває успішною лише тоді, коли розвивається їх самостійність.

Тому, по завершенні практики учні, в залежності від курсу навчання, виконують кваліфікаційну індивідуальну роботу для захисту своєї практики. Індивідуальна робота учнів після виробничої практики може бути представлена у вигляді: рефератів, курсових, презентацій, веб-сайтів, портфоліо, друкованої продукції, кейсів.

Портфоліо є технологією автентичного оцінювання освітньої і професійної діяльності учня. Це індивідуальний, персонально підібраний пакет матеріалів, які з одного боку, демонструють результат роботи, а з іншого, містять інформацію, яка характеризує способи аналізу і планування діяльності учня. Робота над портфоліо мотивує учня на отримання максимальних результатів у навчанні, науково-дослідницькій діяльності.

Для захисту виробничої практики учнів можна застосувати кейс-технології, які співвідносяться з методом проектів. Суть «кейс»-технології полягає в створенні і комплектації спеціально розроблених навчально-методичних матеріалів в спеціальний набір (кейс). Кожен кейс являє собою повний комплект навчально-методичних матеріалів розроблених на основі виробничих ситуацій, який формує в учнів навички самостійного конструювання алгоритмів вирішення виробничих завдань. Суть технології полягає у використанні конкретних випадків (ситуацій, історій, тексти яких називаються «кейсом») для спільного аналізу, обговорення або вироблення конкретних рішень. З методичної точки зору кейс — це спеціально підготовлений навчальний матеріал, що «містить структурований опис ситуацій, що запозичені з реальної практики».

З метою набуття учнями під час виробничої практики умінь і навичок самостійного розв'язання виробничих, організаційних та наукових проблем

керівники практики від училища по узгодженню з керівником практики від підприємства, включають в програму практики індивідуальні завдання підвищеної складності, з урахуванням попереднього досвіду виробничого характеру, зокрема створення друкованої продукції з залученням комп'ютерних видавничих систем: буклетів підприємства, брошур, візитівок, створення наочності у вигляді інформаційних банерів, а також створення веб-сайтів підприємств з використанням інтернет-ресурсів,

Комп'ютерні засоби мають багато технічних можливостей для реалізації навчальних проектів: графіку, звук, анімацію – що робить його привабливим для учнів. Але головне, що відрізняє комп'ютер від інших засобів навчання, - це можливість інтерактивного діалогу. Робота в комп'ютерних мережах активізує потребу учня бути членом суспільства, підвищує його інтерес до навчання, і як наслідок, загальне зростання успішності.

Індивідуальне завдання по виготовленню друкованої продукції являє собою закріплення теоретичних знань, розширення професійного світогляду, виконання значної літературної, коректорської, монтажної, редакторської роботи. Виконання індивідуальних завдань активізує діяльність учнів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики конкретним і цілеспрямованим.

Матеріали індивідуальних завдань стануть надбанням училища, їх можуть використати учні, викладачі, майстри виробничого навчання як наочність на заняттях.

Нові інформаційні технології відкривають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення усяких професійних навиків, дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання.

Інформаційні технології навчання дають можливість майстру виробничого навчання для досягнення дидактичної мети застосовувати як окремі види навчальної роботи, так і будь-який їхній набір, тобто спроектувати навчальне середовище.

Реалізація інформаційно-комунікаційних технологій важлива як для роботодавців, так і для навчального закладу - з розвитком глобальної мережі Інтернет існують необмежені можливості представити себе, свій колектив та його досягнення далеко за межами свого регіону, а для учнів-практикантів – це чудова нагода заявити про себе, як фахівця, отримати нові знання та навички у виробничому середовищі.

Список використаних джерел

1. Давидова Є.Н., Рибаков А.Є. Діловодство: Навчально-практичне керівництво. - Мн.:ТетраСистемс, 1999. - 288 с.
2. Девисилов В.А. Портфолио и метод проектов как педагогическая технология мотивации и личностно ориентированного обучения в высшей школе // Высшее образование сегодня. - 2008. - №9. – С.29-34.
3. Діловодство (Організація і технології документаційного забезпечення управління): Кузнєцова Т.В., Санкина Л. В., Бикова Т.А. та інших.; Під ред. Т.В.Кузнецовой - М.: Юнити-Дана, 2001. - 59 с.
4. Діловодство: курс лекцій / І.В.Гваева, А.А.Тепляков. 2009. - 231 с.

5. Комова М. Діловодство.: Навчальний посібник для студентів навчальних закладів/ Марія Комова; Міністерство освіти і науки України, 2006 – 217 с.
6. Павлюк Л. В., Кисельова Т.І., Воробйов Н.І. Довідник з діловодства, архівної справи і основ роботи за комп'ютером. - СПб.: Видавничий Торговий дім «Герда», 1999 - 304 с.
7. Палеха Ю.Управлінське документування: навчальний посібник; У 2ч./ Юрій Іванович Палеха; М-во освіти і науки України, європейський ун-т 2-е вид. Ведення загальної документації – 2003 - 327 с.
8. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / Упор. О. Сидоренко, В. Чуба. – К.:Центр інновацій та розвитку, 2001.
9. Сурмін Ю. П. Метод аналізу ситуацій (Case study) та його навчальні можливості. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології: Кол. моногр. – К.: МАУП, 2005.

Костусєва Н.П.
Ізмаїльське вище професійне училище
Київської державної академії водного транспорту
імені гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного,
старший викладач

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Пошук нових прийомів організації уроку виробничого навчання у наш час - явище не тільки закономірне, але і необхідне. Інформаційно-комунікативні технології – один з важливих засобів навчання, оскільки вони формують в учнів стійкий інтерес до навчання, знімають напругу, допомагають формувати навички професійної і навчальної діяльності, емоційно впливають на учнів, завдяки чому у них формуються більш міцні і глибокі знання.

Особливості сучасних уроків виробничого навчання полягають в прагненні майстра виробничого навчання урізноманітнити життя учнів, викликати інтерес до пізнавального спілкування, до уроку, до професії; задовольнити потребу учнів в розвитку інтелектуальної, мотиваційної, емоційної і інших сфер. Проведення таких уроків свідчать і про спроби майстра в/н вийти за межі шаблона в побудові методичної структури заняття. І в цьому полягає їх позитивна сторона. Але з таких уроків неможливо побудувати весь процес навчання: по самій своїй суті вони хороші як розрядка, як свято для учнів. При підготовці до уроку, майстру в/н завжди необхідно ставити перед собою декілька цілей.

Головна ж мета – це домогтися максимального вивчення та засвоєння учнями нового матеріалу, отримання міцних знань і практичних навичок.

1. Визначення педагогічної проблеми та об'єкта досвіду використання інформаційно-комунікативних технологій в роботі майстра виробничого навчання:

а) актуальність – впровадження навчальних фільмів, електронних презентацій, електронних підручників та програм для комп’ютерного тестування є основою для кращого засвоювання та відпрацювання навчального матеріалу на уроках виробничого навчання,

б) заплановані шляхи, засоби та методи досягнення високих результатів -
використання навчального сайту (створеного особисто викладачем інформаційних технологій Філіповим О.М.) за адресою http://information-systems.jimdo.com дає можливість учням краще засвоювати навчальній матеріал; дає можливість використовувати сайт як літературу, можливості навчаться роботі на персональному комп'ютері дистанційно, за межами кабінету інформатики.

2. Зміст, провідна педагогічна ідея досвіду використання інформаційно-комунікативних технологій в роботі майстра виробничого навчання:

а) Використання самого сучасного програмного забезпечення, як об'єкт вивчення учнями, сучасні методи аудіовізуального представлення навчального і практичного матеріалу дає можливість учням ефективно засвоювати навчальний матеріал на уроках виробничого навчання.

б) Покращити якість навчання, сприйняття учнями нового матеріалу, набуття практичних навичок та вмінь.

3. Результативність, умови і можливості застосування досвіду використання інформаційно-комунікативних технологій в роботі майстра виробничого навчання:

а) використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках виробничого навчання може використовувати кожен майстер в/н.

б) Удосконалює міжпредметній зв'язок виробничого навчання з будь-якої професії з предметами «Основи роботи на ПК», «Технології комп'ютерної обробки інформації», «Основи роботи в Інтернет».

Традиційно існуючі методи не дають враховувати індивідуальні психологічні особливості кожного вихованця. Традиційні методи ґрунтуються на репродуктивних методах за принципом «майстер сказав - учень повторив сказане, майстер зробив - учень повторив зроблене». Ці методи мало пристосовані до індивідуалізації та диференціації навчання і виховання, не розвивають творчу активність учнів.

І як наслідок - учень не впевнений у своїх знаннях, у нього розвивається комплекс власної неповноцінності (на заняттях з виробничого навчання учень просто боїться відповісти невірно та зробити щось не так). Саме в цьому криється причина значного зростання неврозів серед сучасного молодого покоління. Це і особливості традиційного методу у проведенні уроків виробничого навчання змушують використовувати нестандартні методи навчання. Сам термін «нестандартні методи навчання» говорить про те, що дана область педагогіки ще мало розвинена і потребує своїх Сухомлинських і Макаренко, які дадуть надійні педагогічні рекомендації з виховання та навчання за допомогою так званих «Нестандартних методів навчання».

Нестандартна методика сприяє творчому розвитку учнів у процесі навчання, адже творчість прискорює процес формування людини. При цьому міцний фундамент знань, умінь, навичок формується не прямо через традиційний навчальний процес, а в результаті емоційно - духовного визначення свого місця в системі відносин з об'єктами, які залучені до навчання.

Від традиційного уроку нестандартні уроки відрізняються поєднанням використовуваних засобів і методів. Зазвичай такі уроки починаються з визначення місця, тобто майстер в/н визначає послідовність вивчення та відпрацювання навчального матеріалу, з'ясовує з яких інших навчальних предметів будуть використовуватися знання на уроках, деталізуються методи навчання, дози і характер домашніх завдань, а потім тільки розробляє план уроку.

Однією з форм нестандартних уроків є уроки-ігри, які включають в навчально-пізнавальний вид діяльності всіх учнів. В ході ігрової діяльності змінюється емоційно-психологічний стан всіх учнів, вони стають більш розкутими, впевненими у своїх силах, у них з'являється прагнення до змагальності, досягненню першості.

При виборі методів навчання і форми організації треба обов'язково враховувати вік і рівень знань, і темп роботи учнів. У віці 16-17 років у учнів великий інтерес до змістовно-діяльної сторони життя. Виражається це в тому, що в останніх класах школи у них трохи зростає інтерес до навчання і знань, підвищується бал успішності. Деякі учні зберігають цей настрій і на першому році навчання в системі профтехосвіти.

У віці 17-18 років інтерес до змістовно-діяльної сторони життя падає, зате різко зростає інтерес до емоційних її аспектів. Це пов'язано з біологічними і психологічними особливостями, які характерні для молодих людей в їхньому віці. Цей період характерний падінням інтересу до навчання у молодих людей. У віці 18-20 років у молодих людей з'являється прагнення до отримання професії та усвідомлене бажання зайняти своє місце в суспільстві. Учні системи професійно-технічної освіти починають докладати значних зусиль до освоєння професійних знань і умінь.

Якщо не врахувати індивідуально-вікові особливості, то засвоєння знань буде проходити аж ніяк не так, як заплановано майстром в/н. Наприклад, учні першого року навчання системи профтехосвіти, часто бояться усного опитування. І не варто з'ясовувати, чому в шкільній системі освіти склалася така ситуація, що учні не володіють літературною усною мовою і на опитуваннях не можуть дати тлумачної відповіді. Простіше і розумніше перебудувати вступний або поточний інструктаж по техніці безпеки з елементами фронтального опитування. Не треба говорити учням: «Завтра у нас фронтальний опитування з техніки безпеки, хто не підготується - отримає погану оцінку !!!». Краще сказати: «Завтра ми будемо грати в інтелектуальне казино «Що? Де? Коли?». Раджу перечитати конспект. Подробиці завтра». Як відомо знання засвоюються краще, якщо в момент засвоєння людина відчуває емоції. Таким чином, заінтригувавши і зацікавивши учнів, майстер в/н перетворює «зубріння перед опитуванням», в якісне засвоєння знань. На наступний урок виробничого навчання майстер подалі ховає журнал, ручку та інші елементи опитування, дістає стопку картонних карток на яких написано «півбала», «1 бал», «2 бали». Це необхідно щоб вести облік правильних відповідей учнів. Як тільки в учня набралося достатньо карток, він може отримати свою суму балів, як оцінку за усне опитування. Майстер в/н на такому занятті виконує функції «ведучого шоу». Він не ставить питання, він «розігрує бали в інтелектуальному казино».

Майстер в/н, проявляючи трохи артистизму, включаючи в уроки виробничого навчання ігрові моменти, може зацікавити навіть самих пасивних, байдужих учнів.

У ході пізнавальних ігор в учнів виникає зацікавленість в дії, де учень виступає активним перетворювачем дійсності, що призводить до вдосконалення особистості. Навчаючи учнів методами нетрадиційних форм, майстер в/н створює умови активізації пізнавальної діяльності. Таким чином, правильний вибір методу і виховання, вміння проникнути у внутрішній світ учня, вміле здійснення функцій управління (планування, контроль, стимулювання) - ось головні умови підвищення пізнавальної і практичної діяльності учнів.

Як відомо нестандартні уроки, можуть бути не тільки у вигляді різноманітних ігор, але і можуть бути рольовими і сюжетними. У даному випадку гра є боротьба за що-небудь або ж подання чого-небудь, тобто хто краще за інших щось представить. Відмінною рисою звичайних уроків-ігор є конкуренція. Учні або групи учнів конкурують / змагаються між собою.

У сюжетно-рольових ігор відмінною рисою є те, що учні виконують якусь загальну задачу, прагнуть до якоїсь спільної мети. При цьому кожен з учнів працює на своїй ділянці роботи, виконує свою роботу, але результат буде видно тільки як результат спільної роботи. Звичайні уроки-ігри змагального типу добре готують учнів до життя в умовах ринкової економіки і конкурентної боротьби. Сюжетно-рольові ігри добре готують учнів для роботи у великому колективі-команді.

Як завдання при проведенні вступного інструктажу на уроках виробничого навчання можуть служити тести відкритого або закритого типу, заповнення пропущених слів у «фразах з пропущеними словами», пошук правильних або неправильних тверджень в тексті, наданому майстром в/н, рішення кросвордів. Такі методи майстер в/н може використовувати буквально протягом усього навчального року.

Сюжетно-рольові ігри варто застосовувати в кінці навчання. В учнів повинен сформуватися якийсь мінімально необхідний набір базових професійних знань, умінь і навичок. Без цього імітувати в сюжетно-рольовій грі елементи майбутньої професійної діяльності - важко.

Особливо ефективним способом введення нових інноваційних технологій в профтехосвіті є розробка та впровадження дистанційного навчання через локальні і глобальні світові мережі. На жаль, такі приклади в нашій країні поки одиничні, але розвиток саме цього типу навчання обіцяє перспективи для жителів віддалених від великих міст районів, сіл, інвалідів, зайнятих на роботі людей, які прагнуть отримати основне або додаткове, або спеціальну освіту. Таким чином, дистанційно можна складати іспити до навчальних закладів, отримувати консультації викладачів, тестуватися на знання предметів і т.д.

Інноваційні технології в навчанні дозволяють не тільки донести освіту в маси, підвищити його якість і прискорити процес придбання знань, але і зробити освіту доступнішою в матеріальному плані, що не маловажно в даний час. За новими комп'ютерними та інформаційними технологіями наше майбутнє.

Кравчук Т.В.,
ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей»,
викладач вищої категорії

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПТНЗ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Актуальність впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій

Одним з наслідків ринкових процесів у Луганському регіоні є досить активний розвиток малого бізнесу, індивідуальної підприємницької діяльності у сфері швейного виробництва. Ці підприємства є більш гнучкими у зміні асортименту, у можливостях врахування індивідуалізованого попиту споживачів, їх матеріальних можливостей, а також у можливості застосування ручних технологій оздоблення одягу. Це дозволяє їх продукції бути конкурентоздатною на ринку швейних виробів та гарною альтернативою дорогого та неякісного імпортного «ширпотребу». Основні мінуси роботи таких підприємців – відсутність значних фінансових коштів, застаріле обладнання, відсутність спеціалізованих пристроїв, невелика потужність, незначна кількість робочих місць.

ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей» активно співпрацює з подібними підприємцями у напрямку проходження учнями професії «Кравець» виробничої практики та працевлаштування, а також готує своїх випускників до провадження самостійної підприємницької діяльності. Тому одним з першочергових завдань навчально-виховного процесу у ліцеї є підготовка висококваліфікованих працівників, які спроможні не тільки працювати на діючих швейних підприємствах, але й займатися індивідуальною підприємницькою діяльністю, що неможливо здійснити без знання сучасних виробничих технологій.

Шляхи впровадження в навчальний процес по підготовці кравців ДНЗ «СПЛ» сучасних виробничих технологій:

- ✓ Як регіональний компонент до робочих навчальних планів програм виробничого і теоретичного навчання.
- ✓ Виконання учнями творчих звітів та практичних завдань за результатами проходження виробничої практики на підприємствах.
- ✓ Виконання учнями дипломних проектів із застосуванням сучасних виробничих технологій.
- ✓ За допомогою інноваційних педагогічних проектних та ІК технологій: робота учнів над творчими та робочими проектами з пошуку, освоєння та використання сучасних виробничих технологій.
- ✓ Проведення позакласних заходів – предметних тижнів, конкурсів профмайстерності, майстер-класів, практичних семінарів з демонстрацією сучасних виробничих технологій.
- ✓ Участь та проведення цільових практичних семінарів, організованих НМЦ ПТО у Луганській області.

Актуальність використання ручних технологій оздоблення швейних виробів на підприємствах регіону

Як показав досвід співпраці викладача спецдисциплін та майстрів в/н з приватними підприємствами регіону (ПП «Жихаренко», «Марія», «Бджілка» та ін.) значну питому вагу у загальному обсязі робіт цих підприємств має виготовлення ексклюзивних швейних виробів та домашнього текстилю, ремонт та поновлення одягу з використанням різноманітних технік ручного оздоблення за індивідуальними замовленнями. Застосування ручних технологій оздоблення дозволяє створювати оригінальні вироби, тим самим розширюючи їх асортимент та підвищуючи попит споживачів.

Основні технології ручного оздоблення виробів, які широко використовують на швейних підприємствах міста, регіону, країни:

- ❖ Вишивка
- ❖ Вишивка стрічкою
- ❖ Печворк
- ❖ Буфи.

Саме тому випускники, які володіють подібними техніками, є найбільш затребуваними на ринку праці.

Сучасні виробничі технології – складова регіонального компоненту навчальних програм та планів

Названі фактори спонукали циклову комісію професійної та практичної підготовки з професії «Кравець» розглянути необхідність включення ручних технологій оздоблення швейних виробів до робочих навчальних планів теоретичного та практичного навчання у якості регіонального компоненту, а саме, до тем:

- ➢ Ручні роботи
- ➢ Технологія виготовлення столової, постільної білизни
- ➢ Технологія ремонту одягу
- ➢ Виготовлення виробів платтяно-блузочного асортименту.

Використання інноваційних педагогічних технологій навчання з метою пошуку, впровадження та вивчення сучасних виробничих технологій

ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей» не має базового швейного підприємства, на якому є діючі сучасні технологічні потоки та на яких використовуються сучасні виробничі технології. Власники малих підприємств та підприємці часто використовують застаріле обладнання та технології і неохоче діляться з навчальним закладом своїми професійними «секретами», розглядаючи їх випускників як потенційних конкурентів. Тому пошук інформації про нові технології є досить проблемним. У цій ситуації незамінними стають інноваційні проектні та інформаційно-комп’ютерні технології, які дозволяють зробити учнів активними учасниками та партнерами навчального процесу, розвивають стійкі навички самостійного пошуку та практичного використання необхідної інформації, підвищують ефективність оволодіння професійними знаннями та навичками, дають можливість створити такі умови, коли всі учні залучаються до активної, творчої навчальної діяльності, процесу самонавчання, самореалізації, вчаться співпрацювати, критично мислити, аналізувати, висловлювати й відстоювати власні думки та ідеї. Усі ці критерії допомагають підготовити учнів до майбутньої самостійної та творчої професійної діяльності, а також підвищують мотивацію до навчально-пізнавальної діяльності.

Практичне застосування проектних та ІК технологій з метою пошуку та вивчення сучасних виробничих технологій

У ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей» діють довгострокові творчі та практичні проекти під керівництвом викладача спецдисциплін Кравчук Т. В. з наступних напрямків:

- творчий проект «ТРАДИЦІЙНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ОДЯГ & СУЧАСНА МОЛОДІЖНА МОДА» з вивчення та практичного використання в сучасному одязі мотивів українського народного одягу;
- практичний проект «КРАВЦІ МАЮТЬ ТАЛАНТ» з оволодіння різноманітними ручними техніками оздоблення традиційного українського та історичного одягу, а також одягу народів світу;
- техніки «оригамі»;
- техніки декорування текстильних виробів буфами;
- вивчення та практичне використання методів обробки швейних виробів, що використовуються на підприємствах регіону.

Результативність проектів

Результатом проектної діяльності стало оволодіння учнями різноманітними технологіями, підготовка презентацій та проведення майстер-класів з ручного оздоблення (вишивка, вишивка стрічкою, буфи, штучні квіти та прикраси тощо), виготовлення творчих робіт, колекції моделей одягу, які широко використовуються під час проведення уроків з теоретичного та практичного навчання, позакласних заходів, профорієнтаційної роботи.

- У творчих звітах за результатами проходження виробничої практики розглядаються методи обробки окремих деталей і вузлів, що використовуються на підприємствах регіону, виконуються презентації з майстер-класом, натуральні зразки, охарактеризовується обладнання та новітні матеріали. Ця інформація поновлює регіональний компонент та КМЗ предметів. *Кінцевий продукт: електронні презентації майстер-класів, ІТК, натуральні зразки.*
- Учні збирають та досліджують ілюстративні матеріали з композиції та конструкції українського народного костюму, використовуючи експонати краєзнавчих музеїв та інформацію з мережі Інтернет. *Кінцевий продукт: ілюстративний матеріал.*
- Досліджуються техніки ручного оздоблення одягу, розроблюються та представляються презентації, проводяться майстер-класи з виконання досліджених технік. *.Кінцевий продукт: презентація «Вишивка», презентація та майстер-клас «Мистецтво вишивки стрічкою».*
- Досліджуються сучасні та перспективні напрями моди. *Кінцевий продукт: презентація «Дослідження напряму моди».*
- Виконуються ескізи моделей сучасного одягу за мотивами українського народного костюму. *Кінцевий продукт: колекція ескізів сучасного молодіжного одягу за мотивами українського народного костюму.*
- Виконується підбір матеріалів, розробляються технології обробки деталей та видів з'єднання деталей. Обґрунтовується вибір інструментів, устаткування.

Виконуються технологічні операції. Застосовуються безпечні прийоми праці. Ведеться контроль якості. *Кінцевий продукт: виготовлення колекції моделей одягу у фольклорному стилі.*

- Оформлюються проекти та ведеться їх самооцінка. *Кінцевий продукт: творчий проект – документ та електронна презентація.*
- Презентація проектів. Демонстрація виробів. *Кінцевий продукт: використання моделей на позакласних заходах, у профорієнтаційній роботі, на міських заходах.*
- Розглядається техніка виконання фігурних буфів та її використання у моделях сучасних дизайнерів. Виконуються електронні презентації. Виготовляються натуральні зразки. *Кінцевий продукт: електронні презентації майстер-класів, натуральні зразки.*

Проведення цільових семінарів для працівників ПТНЗ як один з шляхів впровадження у навчальний процес сучасних виробничих технологій

Одним з показників результативності проектів стало проведення НМЦ ПТО у Луганській області на базі навчального закладу цільового семінару для педагогічних працівників ПТНЗ області, які ведуть підготовку з професії «Кравець», на тему: *«Сучасні технології у швейному виробництві. Буфи – як технологія декорування текстильних матеріалів.»*

Семінар підготувала творча група педагогічних працівників циклової комісії з професії «Кравець». Під час підготовки заходу були використані презентації та творчі роботи учнів ліцею, особистий досвід та напрацювання педагогічних працівників, опрацьована інформація з мережі Інтернет. Об'ємну та розрізнену інформацію було проаналізовано та систематизовано у компактну презентацію «Буфи – як технологія декорування текстильних матеріалів», що розкриває історію виникнення та використання буфів у історичному костюмі, можливості використання у сучасному одязі та оформленні інтер'єру й аксесуарів на прикладі моделей з колекцій відомих світових дизайнерів, дано характеристику інструментів та текстильних матеріалів для виготовлення буфів, виконано класифікацію буфів за технікою виконання, розкрито основні технологічні умови та технологічну послідовність різноманітних технік виконання буфів, підготовлено каталог схем розмітки буфів. Також підготовлено презентації «Майстер-клас з виготовлення буфів «Квітка», «Майстер-клас з виготовлення буфів «Плетіння». Електронні презентації було доповнено інструкційно-технологічними картками з обробки буфів, каталогами схем, схемами розмітки та натуральними зразками.

Необхідність проведення подібних семінарів підтвердило заповнення учасниками семінару «Листка рефлексії», який показав, що всі учасники оцінили за 5-ти бальною системою на вищий бал актуальність, практичність, науковість, доступність, змістовність, ефективність семінару; вважають, що семінар збагатив їх цінним досвідом та поглибив знання.

Крілас В.В.,
Центр професійно-технічної освіти м.Житомира
майстер виробничого навчання

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ М. ЖИТОМИРА СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. задекларовано пріоритетні завдання державної політики щодо створення системи забезпечення якості професійно-технічної освіти, провідними з яких є:

- оновлення існуючої нормативно-правової бази;
- оптимізація механізму фінансування та вдосконалення системи управління професійно-технічною освітою;
- модернізація мережі ПТНЗ із врахуванням розвитку економіки країни та регіональних ринків праці;
- підвищення престижності робітничих професій;
- перегляд підходів до організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- підвищення самостійності ПТНЗ щодо розпорядження матеріальними і фінансовими ресурсами;
- розроблення сучасних державних стандартів з професій широких кваліфікацій;
- оновлення навчально-методичного забезпечення;
- утворення центрів впровадження інноваційних технологій на базі провідних державних професійно-технічних навчальних закладів;
- упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничий процес ПТНЗ;
- перегляд підходів до організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників [1].

Виконання наголошених завдань нині в центрі уваги педагогічної громадськості: ПТНЗ покликані забезпечувати ринок праці кваліфікованими робітниками, здатними успішно працювати із найсучаснішими виробничими технологіями. Для цього динамічно оновлюється нормативно-правова база: забезпечується правове регулювання функціонування системи професійно-технічної освіти, всіх її рівнів і підсистем, діяльності навчальних закладів різних типів та форм власності, організації різних форм навчання. До речі, розпочалася робота над проектом нового Закону України «Про професійне навчання».

Цей Закон регулюватиме суспільні відносини, спрямовані на забезпечення для громадян прав рівного доступу до професійної освіти з урахуванням потреб ринку праці у кваліфікованих робітниках та фахівцях середньої ланки в умовах інтеграції України у міжнародний економічний і освітній простір. Рівень розвитку будь-якого сучасного виробництва – це в першу чергу рівень технології. Саме технологія визначає споживчу якість виробу, стабільність його характеристик, термін служби і в конечному

підсумку – його ціну і конкурентну здатність на сучасному ринку. Враховуючи той факт, що в нашій країні йде швидке оновлення технологій всіх виробництв, як правило, шляхом запозичення із інших високорозвинених країн, перед керівниками навчального закладу стоїть завдання підготувати компетентного робітника.

Тому при підготовці кваліфікованих робітників особливо актуальною стає задача оволодіння основними принципами і закономірностями формування та розвитку технологій в машинобудуванні та створення інформаційної бази для визначення і керування ефективністю техніки і технології машинобудівної галузі промисловості [1].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови [2, с. 1245] технологія трактується як сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь або як сукупність способів обробки чи переробки матеріалів, проведення різних виробничих операцій. Суть цього поняття зрозуміла навіть тим, хто глибоко не знайомився з процесами виробництва. Наприклад, фахівці-аграрники знають, що технологія вирощування озимої пшениці передбачає певну послідовність операцій (внесення органічних добрив – оранка – передпосівна культивація –сівба – снігозатримання – підживлення мінеральними добривами – внесення гербіцидів). Якщо дотриматися агротехнічних вимог до виконання кожної технологічної операції, то можна досягти мети – запланованої урожайності пшениці.

У 1986 р. ЮНЕСКО опублікувало офіційне визначення поняття „педагогічна технологія”. Його визначили як систематичний метод планування, застосування й оцінювання всього процесу навчання й засвоєння знань шляхом врахування людських і технічних ресурсів та взаємодії між ними для досягнення більш ефективної форми освіти.

Технологічний процес завжди передбачає чітку послідовність операцій з використанням необхідних засобів (матеріалів, інструментів) за певних умов. Ці умови передбачають запрограмованість етапів досягнення передбачуваного результату, комплекс засобів створення продукту, а також реальне функціонування цих процесів.

Будь-яка технологія передбачає:

– предмет праці (предмет технологічного впливу, технологічний об’єкт),
– засоби праці (технологічні засоби),
– носія технологічних функцій (працівника, колективу тощо),
– рівень технологічного розвитку суспільства.

Технологія має безпосередній вияв у структурі виробничого процесу (технологічному процесі).

При цьому:

– під терміном виріб слід розуміти будь-який кінцевий продукт праці (матеріальний, інтелектуальний, моральний, політичний тощо);
– під терміном номінальна якість слід розуміти якість прогнозовану або заздалегідь задану, наприклад, обумовлену технічним завданням і узгоджену з технічною пропозицією;

– під терміном оптимальні витрати слід розуміти мінімально можливі витрати, які не спричиняють погіршення умов праці, санітарних та екологічних норм, норм технічної та пожежної безпеки, наднормативного зносу знарядь праці, а також фінансових, економічних, політичних та інших ризиків.

У промисловості і сільському господарстві опис технології виконується в документах, що іменуються операційна карта технологічного процесу (при докладному описі) або маршрутна карта (при короткому описі). У сценічному мистецтві технологія виконання вистав, п'єс, зйомки кінофільмів, описується сценарієм. Стосовно політекономії та економіки при зміні громадської думки застосовується термін Пі-Ар (від Англ. PR — Public Relations — зв'язок з широкою громадськістю), часто неправильно сприймається громадськістю як рекламна / інформаційна акція. Стосовно політики з 70-х років минулого століття встановився термін дорожня карта (дослівний переклад англомовного терміну Road map). Технологіями морального плану називаються закони предків (чого робити не можна або якщо робити, то що і як), правила поведінки людини в суспільстві, кодекс честі, конституція (у цивілізованому суспільстві), поняття (у кримінальному світі) тощо. Загальний рівень розвитку та «сума» технологій — технологічний уклад є важливою складовою культури, що істотно (визначально) впливає на сталість розвитку економіки, відтак є однією з найхарактерніших визначальних рис цивілізації. Серед інших технологій часто виділяють високі технології — найбільш високорозвинуті (найсучасніші) технології, що є «наукоємкими», тобто які інтенсивно використовують найновіші наукові досягнення. Наприклад, виробництво мікропроцесорів, сучасних автомобілів тощо. Прийнято вважати, що такі технології є найважливішими з точки зору «забезпечення майбутнього» людства [3].

Якість професійно-технічної освіти безпосередньо залежить від педагогічної майстерності викладача чи майстра виробничого навчання, від їхніх здатностей зреалізувати модель такої педагогічної взаємодії, яка допоможе випускникові продуктивно працювати вже з перших місяців роботи за фахом.

Не менш важливим чинником якісної професійної освіти є належне науково-методичне забезпечення підготовки кваліфікованих робітників. Нині ця важлива діяльнісна складова зосереджена на таких домінантних напрямах, як: оновлення змісту професійно-технічної освіти; інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу; поширення перспективного педагогічного і виробничого досвіду; розробка та впровадження інноваційних педагогічних технологій підготовки кваліфікованих у професійно-технічних навчальних закладах.

Не менш важливою проблемою професійно-технічної освіти, зокрема щодо створення ефективних умов реалізації сучасних педагогічних технологій, є вкрай недостатнє матеріально-технічне забезпечення.

Однією з особливостей навчально-виховного процесу в сучасних умовах є те, що заклади освіти мають право самостійно обирати форми і методи організації навчально-виховного процесу, а педагогічні працівники

самостійно визначати технології навчання та виховання учнів з урахуванням положень психолого-педагогічної науки.

Для підтвердження зазначених положень нижче буде наведено комплекс знань і умінь, якими має володіти майбутній кваліфікований робітник в галузі автомобільної техніки.

Наприклад, слюсар з ремонту автомобілів має *знати*: правила розбирання, дефектації і ремонту деталей, вузлів, агрегатів і приладів, правила техніки безпеки; устрій, принципи роботи ремонтованого устаткування, способи відновлення зношених деталей; технічні умови на випробування, регулювання і приймання вузлів, механізмів і устаткування після ремонту, допуски, посадки і класи точності; устрій і способи вживання спеціальних пристосувань та контрольно-вимірювальних інструментів.

Слюсар з ремонту автомобілів повинен *уміти*: проводити діагностику і профілактичний огляд автотранспортних засобів, виявляючи дефекти; вибраковувати деталі після розбирання і миття, робити при необхідності слюсарну обробку деталей, статичне балансування деталей і вузлів; виконувати роботи з розбирання, ремонту і збірки вузлів та механізмів автотранспортних засобів відповідно до ТУ заводу виготівника; виконувати роботи з установки, регулювання і заміни запасних частин, агрегатів і устаткування згідно оформленого замовлення-наряду; усувати виявлені в ході діагностики дефекти та несправності; забезпечувати якість ведення робіт, вносити необхідні корективи до способів і методів наладки тощо [3].

Таким чином, для ефективної навчальної роботи учнів, покращення методичного забезпечення навчального процесу було створено комплекти КМЗ, що допомагають майбутнім кваліфікованим робітникам ефективно здобувати професійні знання:

Важливим є те, що до створення сучасних засобів навчання залучаються учні. Ця форма самостійної роботи дає позитивні результати як учням, так і майстру в/н, бо завдяки їй створюються сучасні засоби навчання. Наприклад, опорні плакати, структурно-логічні схеми.

Головною метою сучасного професійного навчання є підготовка високо-кваліфікованого, конкурентоспроможного робітника, який зможе себе реалізу-вати в умовах сьогодення.

Оскільки життя стрімко йде вперед, постійно удосконалюється техніка виробництва, підприємства оснащуються новим, більш продуктивним обладнанням, з'являються новітні прийоми та методи виробництва, необхідність впровадження новітніх виробничих технологій є необхідним та актуальним.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки (2012 р., у тому числі щодо стратегії розвитку професійно-технічної осві ти) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/images/ files/news/12/05/4455.pdf. – Назва з екрану.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с
3. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія /[Лузан П. Г., Манько В. М.,

Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг.ред. Г. М. Романової. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.
4. https://uk.wikipedia.org/wiki/Технологія;
5. http://lubbook.net/book_476_glava_1_Rekomendacija.html.

Лебеденко Г.М.,
Полонський професійний аграрний ліцей,
старший майстер

РОЛЬ СТАРШОГО МАЙСТРА В УПРАВЛІННІ ТВОРЧИМ ЗРОСТАННЯМ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Професійне ставлення особистості педагога-тривалий процес. Сама майстерність не має меж. Тому процес професійного становлення є відкритим і відбувається під впливом соціальних умов, практичної діяльності та власної активності.

Зазначимо, що педагог вільний у виборі методики проведення уроку, але водночас він невільний від педагогічної логіки, педагогічної доцільності, дидактичних принципів, психологічної необхідності. Тобто наукової обґрунтованості побудови навчальної діяльності. Тому основну увагу треба приділяти проблемам розвитку педагогічної творчості педагога.

Найбільш важливими проявами творчості є постійна орієнтація на оволодіння новими знаннями, засобами, прийомами навчання та виховання учнів; здібність до самоаналізу та самооцінки діяльності; переосмислення практики власної роботи у світлі нових науково-педагогічних знань; уміння ефективно використовувати передовий педагогічний досвід; знаходження різних способів вирішення проблем навчально-виховного процесу; оригінальний підхід до рішення нестандартних ситуацій, що виникають у процесі діяльності; уміння вести дослідницько-експериментальну роботу.

Варто зазначити, що умовою розвитку творчості є глибокі професійні знання та вміння. Творчість - це вищий рівень діяльності людини якій не тільки можна, а й необхідно навчитися, але за умови, що буде створена відповідна система, яка б сприяла зростанню професійної компетентності педагога, його прагненню до творчості, систематичної, наполегливої роботи із самоосвіти та самовдосконалення.

Керівна роль у творчому зростанні майстрів виробничого навчання належить старшому майстру ПТНЗ, особливо такій його діяльності, як організація роботи з планування; зі створення і удосконалення методики виробничого навчання; проведення конкурсів «Кращий за професією»; з проведення днів і тижнів творчості; зі стажування і самоосвітньої діяльності майстрів; з вивчення і впровадження нових педагогічних і виробничих технологій навчання.

Саме творча діяльність старшого майстра, майстрів виробничого навчання має важливе значення для вирішення освітніх завдань професійно-технічного навчального закладу.

Дослідження показують, що процес адаптації молодих майстрів до навчальної діяльності значною мірою обумовлений ступенем і характером допомоги, яку він одержує від старшого майстра. Майстри відповідних професій мають непогану фахову підготовку, але їм бракує знань і досвіду в питаннях методичної підготовки, в організації діяльності учнівського колективу, у веденні документації, у роботі з батьками. Саме тому старшому майстру варто скласти план роботи з молодими майстрами.

План цієї роботи може включати такі кроки:

1.Ознайомлення молодого майстра з правилами внутрішнього розпорядку навчального закладу, основними правилами і обов'язками педагога.

2.Закріплення за ним наставника.

3.Надання допомоги молодому майстру у плануванні його роботи (ознайомлення з навчальними програмами, вимогами до складання поурочно-тематичного планування виробничого навчання, переліку навчально-виробничих робіт, поурочних планів тощо).

4.Включення його до роботи школи молодого педагога, методичної комісії відповідно фаху.

5.Складання розкладу для взаємовідвідування уроків майстром - стажистом і його наставником.

6.Організація самоосвіти молодого майстра.

7.Складання пам'яток на допомогу майстру-початківцю.

8.Ознайомлення молодого майстра з перспективним педагогічним досвідом (другий - п'ятий рік роботи педагога).

9.Включення молодого майстра у роботу творчих груп.

10.Організація та здійснення внутрішньоліцейного контролю за роботою молодих майстрів: проведення фронтального контролю, перевірка рівня навчальних досягнень та умінь учнів, їх вихованості, розвитку тощо.

У бесіді з молодими майстрами старший майстер з'ясовує їх нахили, бажання, інтереси. Намагається вже з цієї бесіди зробити висновок, яка допомога потрібна кожному з них, як найраціональніше використовувати їхні можливості.

Поряд з роботою з молодими майстрами потрібно вести ретельну роботу з добору і навчання тих, кому доручається керівництво стажуванням молодих майстрів. Роботу майстрів-наставників слід розглядати як одне з найважливіших громадських доручень і завжди використовувати всі можливості для їхнього морального і матеріального стимулювання. Питання про їхню роботу варто періодично виносити на засідання педагогічної ради.

У зміст і форми роботи наставника з майстром початківцем можна включити такі питання:

1.Складання індивідуального плану роботи молодого майстра з урахуванням його потреб і можливостей.

2.Взаємовідвідування уроків і позаурочних заходів з їх подальшим обговоренням.

3.Спільні відвідування уроків досвідчених колег і їх ретельний аналіз.

4.Випереджувальне відвідування початківцем уроків, що проводить наставник.

5.Спільне складання переліку навчально-виробничих робіт.

6.Допомога молодому майстру в розробці планів уроків.
7.Надання молодому майстру рекомендацій щодо самоосвіти.
8.Ознайомлення молодого майстра з науково-методичною літературою та новітніми педагогічними та виробничими технологіями.
9.Обговорення творчих здобутків інших майстрів виробничого навчання.
10.Залучення молодого майстра до методичної та громадської роботи.

Ефективною формою надання допомоги молодим майстрам виробничого навчання є індивідуальні консультації з конкретних питань. Такі консультації можуть охоплювати проблеми впровадження нової навчальної програми, планування навчального процесу, комплексного методичного забезпечення, вибору методів показу виробничих операцій, організації виробничої практики учнів, роботи по вивченню новітніх технологій виробництва. Навчання молодих майстрів у навчальному закладі здійснюється також через методичні школи.

Однією із шкіл для майстрів виробничого навчання, які мають стаж педагогічної роботи до 3-х років, створюється школа молодого майстра. Зміст роботи цієї школи визначається тими проблемами, які виникають у молодих педагогів. План роботи такої школи складається з питань теоретичного та практичного характеру. Систему роботи з молодими майстрами у школі будують у три етапи.

На першому етапі відбувається знайомство молодого майстра з вимогами до професії. Його включення у самостійну професійну діяльність, зіставлення рівня готовності до роботи із вимогами навчального закладу.

Другий етап пов'язаний із процесом подолання труднощів навчальної діяльності і початком формування майстерності молодого спеціаліста.

Третій етап визначається як етап адаптованості. Для цього етапу характерним є високий рівень самостійності, його творчий підхід до навчальної діяльності. Такою школою може керувати старший майстер, методист або один із досвідчених майстрів.

Кожен педагог - це неповторна індивідуальність, яка не подібна до тих, з ким працює поруч, неподібна і до себе вчорашнього або завтрашнього. Це найвища цінність, скарбниця досвіду, який не підлягає копіюванню, а тільки творчому осмисленню. Хибна думка, що у молодих педагогів ще не має цінного і цікавого, - потрібно тільки знайти і розвинути його.

Саме така неповторність кожного майстра виробничого навчання і вимагає різноманітних підходів для досягнення найкращого результату.

Як не існує учня, який хотів би залишатися поганим, так і не існує майстра, який не прагнув би найкращих результатів своєї праці.

Роль старшого майстра в тому, щоб допомогти проявити найкращі сторони діяльності педагога.

Посада старшого майстра не дозволяє авторитарного, диктаторського стилю спілкування, вплив повинен бути діловим, цілеспрямованим. Які ж фактори потрібно враховувати для забезпечення диференціації у роботі з майстрами?

Не викликає сумнів, що в першу чергу потрібно враховувати педагогічний стаж. Тобто досвід роботи. Наприклад, майстер із стажем 3 роки дуже відрізняється від того, що пропрацював 1 рік, а от між стажем 15 і 17

років різниці вже не відчувається. Настає і такий момент, коли припиняється робота над собою, майстер хоче «спочити на лаврах», «дотягнути» до пенсії на тому, чого він вже досягнув, і працює із стажем 30 років гірше, ніж раніше. Завдання старшого майстра - вчасно побачити такий момент у настроях майстрів і переконати в тому, що педагог не може залишатись на місці: або йти вперед безупинно, або скочуватись назад.

Друге, що потрібно враховувати в роботі з майстрами, це особливості характеру, в першу чергу, самооцінка (адекватна, занижена або завищена), вміння знайти своє місце в колективі, рахуватися з думкою колег і при потребі відстоювати власну думку, аргументувати свою позицію.

Наступний психологічний фактор - усвідомлення своєї творчої індивідуальності, вміння сформувати свій досвід. Лише творчий педагог здатен сформувати творчу особистість учня. Дуже важлива риса – вміння організовувати свою працю раціональною. Впливає на підхід до майстра і його свідомість, виконавча дисципліна, реакція на критику.

Крім психологічних особливостей, потрібно враховувати і освіту: педагогічна, не педагогічна, вища, середня, терміни проходження курсової перепідготовки, участь у семінарах, навички, прагнення і фактична робота по самоосвіті.

Позитивні наслідки в роботі майстрів, прагнення до самовдосконалення можуть пояснюватись різними мотивами:

- честолюбство (довести, що я не гірший за інших);
- самоствердження (якщо я працюю як слід, у мене повинно вийти добре);
- матеріальні;
- піднесення власного авторитету (майстер, що знаходиться «на доброму рахунку» за наслідками роботи, може мати авторитет і в інших питаннях);
- відчуття морального задоволення від добре проведеного уроку.

Старшому майстру слід побачити, відчути ці мотиви, щоб на цьому «зіграти» і під час розподілу постійних та тимчасових доручень.

Якщо майстер має організаторські здібності. Він може керувати методичною комісією, бути журі конкурсу, очолити групу майстрів для підготовки якогось питання на педраду.

Якщо ж таких здібностей немає, то варто обмежитись індивідуальними дорученнями. Потрібно глибоко вивчити сильні і слабкі сторони діяльності майстра і доручення давати такі, щоб підкреслити і зробити надбанням інших саме сильні сторони педагога.

Диференційований підхід слід проявляти при оцінюванні роботи. Малодосвідчених - хвалити більше, гласно, інколи авансом. В основному люди намагаються відпрацювати аванс і в результаті це йде на користь справи.

В результаті вивчення індивідуальних особливостей майстрів виробничого навчання старший майстер формує банк даних про їх творчі можливості, визначає індивідуальні форми і методи роботи з ними. Значну увагу приділяє їх навчанню. Підвищення рівня компетентності майстрів здійснює разом із методистом за напрямами:

- інформаційне забезпечення знань з професії в галузі;
- удосконалення технологій навчання і виховання;

- поглиблення психолого-педагогічної підготовки (особливо майстрів виробничого навчання, що не мають педагогічної освіти).

Цим питанням сприяє вся система методичної роботи у навчальному закладі (самоосвіта, робота в методичних комісіях і творчих групах, семінарах, конференціях, школах молодого педагога, педагогічної майстерності, педагогічні читання, виставки КМЗ, наставництво, стажування тощо).

Чималу користь приносять інформаційні наради, на яких відбувається обмін думками, обговорення новинок педагогічної і виробничої літератури. Це розширює кругозір педагогів, формує у них потребу до творчості.

Ефективними у роботі є й аналітичні наради, на яких у доброзичливій атмосфері старший майстер підводить підсумки спостережень, аналізує результати, причини успіхів і недоліків, виробляє єдині підходи і вимоги, вносить корективи, визначає напрями подальшої педагогічної діяльності майстрів. Особливу увагу старший майстер повинен приділяти індивідуальним та груповим консультаціям, які спонукають кожного педагога до розвитку професійної майстерності, стимулюють їх до впровадження нестандартних, новітніх методик навчання.

Висновки

Профтехосвіта покликана готувати таких фахівців, які незалежно від характеру своєї підготовки могли б подивитись на свою діяльність із загальнолюдських принципів, з позицій глобальних, всесвітніх соціокультурних процесів і водночас - з національних, державних, ураховуючи особливості взаємодії суспільства і природи.

Рівень інтелектуального розвитку майбутнього фахівця залежить від педагогічної майстерності майстра виробничого навчання.

Саме тому перед ПТО постала проблема у забезпеченні новою генерацією педагогічних кадрів, підвищення їхнього науково-методичного, професійного та загальнокультурного рівнів, постійного підвищення їх компетентності, педагогічної майстерності.

Головне, що необхідно сучасному педагогові сьогодні, - навчитися швидко, раціонально, економно навчатися протягом життя, користуючись знаннями, як інструментом у вирішенні життєвих проблем.

Організація роботи з управління творчим зростанням педагогічних працівників має бути зорієнтована на створення в педагогічному колективі позитивного психологічного клімату, рівноправного партнерства, розвивальної взаємодії. Педагогічна наука в нашій країні вступає нині у якісно новий етап свого існування. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. чітко визначила стратегію та пріоритети політики держави, зокрема її спрямованість на розвиток педагогічної і психологічної наук. Нинішня освіта України має певні досягнення на шляху перебудови. Однак існує чимало нерозв’язаних проблем, які лишаються актуальними для педагогічної громадськості. Однією з них є виховання висококваліфікованого робітника.

Саме тому важливе значення має цілеспрямована робота керівників ліцею, в тому числі старшого майстра, щодо формування особистості майстра виробничого навчання через систему роботи з розвитку професійної

майстерності, компетентності, творчого зростання. Адже, якість сучасної професійно-технічної освіти залежить від умінь, навичок та компетенцій майбутніх кваліфікованих робітників з одного боку та рівня майстерності та професійної компетентності педагогів, які готують ці кадри, з іншого.

Список використаних джерел:

1. Положення про організацію навчально-виробничого процесу у ПТНЗ (Наказ МОН України від 30.05.2006 № 419, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 10.07.2015 №746).
2. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навч. метод. посіб. За ред.Н.Г.Ничкало. - 2-ге вид., допов. - К,: Вища шк., 1994.- 159с.
3. Шевчук Л.І. Професійна компетентність педагога та її вплив на якість сучасної освіти / Професійна освіта. -2008. № 1-2 (30-31).- С. 62-65.

Литвин Н.В., Сурніна Л.І.,
Криворізький професійний будівельний ліцей,
Майстер виробничого навчання, викладач спецдисциплін

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ З ПРОФЕСІЇ «ЕЛЕКТРОГАЗОЗВАРНИК»

Розвиток нашого суспільства в значній мірі залежить від ініціативи, енергії, знань, здібностей, творчості кожної людини. Стержнем трудової активності виступає нині уміння кожного працюючого технічно грамотно мислити, раціонально та ефективно працювати. В зв’язку з цим, велике значення має формування виробничника такого типу, основу дій якого складали б висока професійна майстерність, цілеспрямованість, ініціатива та творчість.

Тому, однією з найважливіших задач системи ПТО є розвиток в учнів творчої ініціативи та самостійності, конструкторських та раціоналізаторських навичок. У зв’язку з цим підвищується роль технічної творчості в формуванні особистості, яка здатна в майбутньому до високопродуктивної праці, технічно насиченої виробничої діяльності.

Технічна творчість сприяє розвитку технічного мислення майбутніх робітників, підвищує інтерес до техніки та технології обраної професії. Крім того, технічна творчість – найбільш сприятливе , середовище для виховання в учнів спостережливості, самостійності, ініціативності,кмітливості, працелюбності, цілеспрямованості.

Найбільш розповсюдженою організаційною формою розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ є гурток технічної творчості. Гурток – це добровільне об’єднання учнів на основі загального інтересу до конкретної галузі техніки чи науки. Технічні гуртки дозволяють виявити приховані можливості та творчі здібності учнів, які в процесі навчання можуть бути не помічені викладачами та майстрами. Тому я, як голова методичної комісії гарячої обробки металів, приділяю велику увагу позакласній роботі з технічної творчості. Ця робота разом з навчальними заняттями допомагає учням придбати глибокі та міцні знання з загальноосвітніх, загально

технічних та спеціальних предметів; цінні практичні уміння та навички; виховує працелюбність, дисциплінованість, культуру праці, уміння працювати в колективі. Займаючись технічною творчістю, учні можуть практично застосовувати отримані знання, що в майбутньому допоможе їм оволодіти спеціальністю. Практика показує, що учні, які займаються технічною творчістю, краще встигають в навчанні, легше оволодівають професією, більш успішно удосконалюють кваліфікацію на виробництві після закінчення ліцею, швидше адаптуються до сучасних виробничих умов. Тобто, технічна творчість – це перша, але дуже важлива сходинка в трудовому становленні особистості молодої людини. Це перевірений шлях до професійної майстерності.

В ліцеї з професії «Електрогазозварник» працюють гуртки технічної творчості «Фахівець» та «Вогник» (керівники Сурніна Л.І., Будика С.В.).

Мета діяльності гуртків:

- пробудити у членів гуртка інтерес, а потім створити та закріпити творче відношення до професійної діяльності;
- виховати потребу в постійному пошуку невикористаних резервів та в прискореному приведенні їх в дію через вдосконалення технології і поліпшення або створення нових пристосувань та інструментів;
- розвивати творчі здібності і формувати в учнів вміння і навички конструкторської і раціоналізаторської діяльності;
- закріпити у гуртківців навики творчого підходу до вирішення технологічних задач та користування технічною літературою.

Заняття гуртків проводяться на базі кабінетів спецтехнології електрогазозварників та електрозварювальної майстерні. Велику допомогу надають майстри в/н. Тандем «Майстер – викладач» в нашому випадку є обов’язковим.

Залучення учнів до гуртка технічної творчості « Фахівець» ми починаємо з перших днів навчання. При цьому використовємо найрізноманітніші методи та прийоми:

- Групові та індивідуальні бесіди;
- Показ кращих моделей, виконаних гуртківцями;
- Анкетування;нагородження гуртківців за результатами минулого навчального року;
- Творчі звіти і виступи гуртківців;
- Організація виставок технічної творчості з залученням учнів шкіл;
- Зустрічі з випускниками, бувшими членами гуртка;
- Організація відкритого заняття гуртка (для бажаючих першокурсників та учнів шкіл.

Робота гуртка технічної творчості складається з двох етапів:

- теоретичного, який проводить викладач спецтехнології;
- практичного, проводить майстер виробничого навчання.

На теоретичному етапі визначаються основні напрямки роботи: Визначається тема та мета виготовлення того чи іншого об’єкту, збір інформації про об’єкт (його призначення, будову, застосування). Інформація повинна включати в себе не тільки об’єкти вітчизняного виробництва а й іноземні аналоги. Підбір та вивчення інформації про об’єкт вимагає більш

глибоких знань з таких предметів як: матеріалознавство, слюсарні роботи, обладнання і технологія зварювальних робіт, технічне креслення, електротехніка. Проходить обговорення при якому учні самі визначають необхідність, актуальність, практичність у використанні, економічності матеріалів для виготовлення об'єкту творчої роботи. Вивчаються передові технології та новітнє обладнання для зварювального виробництва.

Практичний етап включає в себе безпосереднє виконання запланованих робіт, але в творчому процесі можуть виникати зміни, що цілком нормально. Виконання робіт в першу чергу вимагає від учнів безперечного виконання правил техніки безпеки, протипожежних правил та електробезпеки.

Форми та методи організації роботи гуртка технічної творчості можуть бути самими різноманітними, але керівник гуртка повинен:

1. Мати конкретний перспективний план, який дає можливість побудувати заняття в строгій послідовності – від простого до складного.
2. Вміти викликати та систематично підтримувати інтерес в учнів.
3. Прививати навички роботи з технічною літературою, розширювати технічний світогляд.
4. Вчити самостійно відтворювати послідовність технологічного процесу при виконанні будь – якого завдання
5. Узагальнювати і оцінювати результати роботи, акцентуючи увагу учнів як на позитивних так і негативних результатах.
6. Формувати стійкий професійний інтерес.

Всі творчі роботи, які виконувалися учнями, презентуються і практично задіяні в навчальному процесі. За останні 2 роки роботи гуртківцями були створені творчі роботи:

- Модель«Бурова установка «Ferdinand»;
- Комплект підставок під квіти;
- Пічка – буржуйка;
- Секція паркану;
- Робочий стіл зварника;
- Ківш екскаваторний;
- Водонапірна башта.

Технічна творчість – це ефективний засіб виховання, цілеспрямований процес навчання і розвитку творчих здібностей учнів у результаті створення матеріальних технічних об'єктів з ознаками корисності і новизни. Результатом творчої діяльності учнів ПТНЗ є розвиток та розширення комплексу якостей творчої особистості, зокрема таких як: якісно нове уявлення про трудовий процес; творче відношення до праці; професійна майстерність.

Пічка – буржуйка

Модель підіймального крану

Підставка під квіти «Велосипед»

Лужняк Л.В.,
відділ підвищення кваліфікації та дослідно-експериментальної роботи навчально-методичного центру ПТО ПК у Хмельницькій області, методист

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ СЕРВІСІВ ІНТЕРНЕТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Характерною рисою сучасного суспільства є інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, одним із важливих напрямів яких є Інтернет-технології. Останнім часом Інтернет-технології стали відігравати ключову роль не тільки в бізнесі, інформаційно-аналітичній діяльності, а і в освіті. Їх активне використання в навчанні стало можливим завдяки появі та інтенсивному розвитку технологій веб 2.0. Проте ефективності застосування цих технологій, скажімо, у професійній підготовці, можна досягти за умови підвищення компетентності педагогів у цьому напрямі. Тому виникає потреба в модернізації процесу підготовки викладачів, підвищення кваліфікації, зокрема, в умовах дистанційного навчання.

Саме соціальні сервіси веб 2.0 (нові інтерактивні сервіси Інтернету) змінюють традиційні шляхи співробітництва, спілкування та взаємодії. Веб-сайти веб 2.0 дозволяють користувачам не тільки отримувати (знаходити) інформацію. Користувачі можуть легко створювати власні сайти та ресурси, що знаходяться у веб 2.0, та контролювати (редагувати, запрошувати інших користувачів, спільно редагувати та обговорювати матеріали) їх. Такі сайти заохочують користувачів додавати інформацію і мають на меті сприяння творчості, співпраці та розповсюдженню інформації. Ці ресурси протиставляються традиційним веб-сайтам – таким, що обмежують користувачів, дозволяючи тільки переглядати їх і не змінювати зміст (таке право має лише власник).

Документи

Документи Google (http://docs.google.com) – це вільнопоширювані сервіси компанії Google, призначені для роботи з текстом, електронними таблицями, формами та презентаціями, що дають можливість ефективно організувати спільну діяльність групи користувачів. Ці засоби дозволяють розміщувати документи в мережі Інтернет, одночасно редагувати файли й переглядати зміни в режимі он-лайн, а також публікувати їх у мережі Інтернет для спільного перегляду. При цьому виконуються принципи колективної роботи в Web 2.0 – сумісному середовищі. Документи Google дозволяють організувати співпрацю через створення спільних документів, проведення опитування через електронні таблиці, форми, спільне редагування документів, їх обговорення та публікацію. Крім того, Диск Google – це програма (додаток), яка дозволяє зберігати документи та інші файли (фото, відео, музику) з подальшим їх використанням у будь-якому місці, де є доступ до Інтернет.

Блоги

Блог (англ. blog, від web log, «мережевий журнал або щоденник подій») — це веб-сайт, основний вміст якого – записи, що регулярно додаються, зображення або мультимедіа. Для блогів характерні короткі записи.

За авторським складом блоги можуть бути особистими, груповими (корпоративними, клубними) або суспільними (відкритими), за змістом – тематичними або загальними. Відмінності блогу від традиційного щоденника обумовлюються середовищем, тобто його «мережністю»: блоги зазвичай доступні багатьом користувачам мережі. Це визначає і відмінності блогових записів від особистого щоденника: перші передбачають сторонніх читачів, які можуть вступити у відкриту полеміку з автором (у відгуках до блог-запису або своїх блогах).

Блоги характеризуються публікацією відгуків («коментарів», «моментів») відвідувачами, що робить блоги середовищем мережевого спілкування.

Блог можна використовувати для:

1. **Розміщення матеріалів та посилань на веб-ресурси,** зокрема, розповсюдження навчальних матеріалів або посилань на них (ці матеріали стають доступними для учнів як у навчальному закладі, так і вдома).
2. **Он-лайн-дискусії.**

Залишаючи коментар до вашого повідомлення у блозі, учні стають учасниками справжньої дискусії.

3. **Створення публікацій.** На зміну учнівських стіннівок прийшли їх електронні замінники. Створіть власну газету он-лайн.
4. **Дошка оголошень.** Блог можна використовувати як віртуальну дошку оголошень.
5. **«Пульт управління» учнівськими блогами.** Допомога учням у створенні власного учнівського блогу (тоді вчительський блог стане своєрідним Центральним пультом управління учнівськими блогами).
6. **Відкритий план уроку.** Розмістивши конспект уроку чи його план на своєму блозі, ви даєте змогу учням ознайомитися з ним і за можливості підготуватися заздалегідь до уроку, а якщо залишиться щось незрозумілим, то учні зможуть ще раз розібратися самі чи поставити вам віртуальне запитання.
7. **Засоби мультимедіа на вашому блозі.** За допомогою декількох «натисків» мишкою ви зможете продемонструвати унаочнення до нової теми. Вбудовані відеоматеріали, презентації, гіперпосилання, аудіолекції – це ваша колекція технічних засобів для уроків.
8. **Блог – помічник педагога-організатора.** Ви можете використовувати свій блог для організації позаурочних заходів.
9. **Зворотний зв'язок.** Ваш блог можуть читати не лише учні, а й їхні батьки, ваші колеги. Можна продумати можливості блогу для тісного контакту з батьками, влаштовувати батьківський лекторій, розміщувати учнівські фотографії. Батьки можуть писати коментарі.
10. **Справжній інтерактивний сайт.** Використовуючи можливості гіперпосилань, архівування, вбудованих мультимедіа, ви отримаєте сучасний інтерактивний веб-сайт.

Отже, у структурі блогу, учні можуть продемонструвати критичне мислення, використовувати творчі здібності і робити складні елементи дизайну. При цьому вони отримують творчі, комунікативні та командні навички роботи, які можуть бути корисні для них у професійному середовищі. Зростаюча популярність блогів, припускає, що деякі тренувальні роботи для гарного читання, відповідей, письма на уроці можна виконувати в умовах, які значною мірою відрізняються від умов здійснення навчального процесу і є значно комфортнішими.

Системи вікі

Вікі-портал надає можливість користувачам додавати контент. Він схожий на дискусійний форум або блог, але й дозволяє (іноді абсолютно необмежено) редагувати вміст. Цей термін запозичений з гавайської мови, де «вікі» означає «швидко». Відмінність вікі від блогів, форумів або інших систем управління контентом у тому, що він не має ніякої внутрішньої структури: вікі-сторінки можуть бути з'єднані й організовані відповідно до вимог і не представлені за замовчуванням у зворотній хронологічній, ієрархічній або будь-якій іншій послідовності.

Це робить вікі гнучким простором для управління знаннями.

Вікі-енциклопедія – це сайт довідкового характеру, наповнення якого здійснюється спільними зусиллями великої кількості учасників.

Вікі-сторінки можна використовувати за різними напрямами.

1. **Джерело навчального матеріалу.** Навчальний ефект вікі-енциклопедії досягається також завдяки дидактичним принципам подання матеріалу, що реалізуються відповідними особливостями гіпертексту. Наприклад, можливість поєднання матеріалів різних довідникових та енциклопедичних видань в одній статті забезпечує принцип полілогу. Різні трактування одного й того ж поняття різних авторів у різних довідниках можна зв’язати гіпертекстовими посиланнями. Ці зіставлення доповнюють одне одного, поглиблюють розуміння понять, підштовхують учня до самостійного порівняння та осмислення матеріалу. Завдяки гіпертексту учень може швидко отримати тлумачення незрозумілих понять або термінів у статті. Для цього встановлюються гіпертекстові посилання між усіма логічно зв’язаними поняттями та термінами. Поняття, що розглядається учнем, зв’язується з тими, на які воно спирається або в яких конкретизується. Крім того, кожна стаття може супроводжуватись гіперпосиланнями на інші схожі статті вікі-енциклопедії або на освітні веб-ресурси мережі Інтернет, що дає можливість знайти більше подібних матеріалів.

2. **Планування та організація проектної діяльності.** В цьому випадку вікі-сторінка створюється викладачем, частково ним наповнюється, а результати роботи над проектом висвітлюються самими учнями.

3. **Спільне написання творчих робіт, статей.** Такі роботи можуть бути написані як учнями, так і самим викладачем.

4. **Середовище для обговорення та рецензування матеріалів, статей.** Віртуальне методичне об’єднання великої кількості викладачів, наприклад, математики (не одного району, а області).

5. **Організація консультацій, отримання додаткових знань.**

6. **Ознайомлення мережевої спільноти з авторськими технологіями.**

7. **Для професійного зростання педагога.**

Отже, використання вікі-енциклопедії в навчальному процесі дає змогу:
- створити єдину платформу для надання енциклопедичних відомостей з певної галузі знань;
- активізувати використання та створення освітніх веб-ресурсів;
- організовувати індивідуальну або групову роботу учнів;
- глибше вивчити потрібну галузь знань;
- скоротити час навчання і підвищити рівень підготовки учнів;
- підвищити ефективність навчання учнів;
- підвищити рівень конкурентоспроможності випускників професійно-технічних навчальних закладів.

Можна навести приклади таких вікі-енциклопедій:

- http://uk.wikipedia.org – україномовна вікі-енциклопедія;
- http://www.eduwiki.uran.net.ua – «ВікіОсвіта» – мережеве об'єднання учасників навчально-виховного процесу;
- http://wiki.km-school.ru – тематична вікі-енциклопедія, присвячена використанню інформаційних технологій;
- http://wiki.iteach.com.ua – освітня програма «Інтел. Навчання для майбутнього».

Власні пошукові системи та системи тематичних закладок

Сервіси веб 2.0 можна використовувати *як сховища посилань на додаткові ресурси навчального призначення*. Такі сховища є зручними для організації обміну між учнями посиланнями на цікаві та корисні ресурси; для забезпечення певної групи учнів набором посилань, які можуть стати у нагоді для розв'язання спільного завдання; для створення особистого каталогу посилань.

Власні пошукові системи та системи тематичних закладок доцільно використовувати для:

1. Створення системи тематичних закладок. За допомогою сервісів збереження закладок на уроці може бути організовано роботу в групах, спрямовану на пошук матеріалів з теми, що вивчається, а посилання на знайдені ресурси будуть доступними для всіх інших груп. Такі сервіси можуть виявитися також зручними для викладацького співтовариства – знайдені посилання систематизуються колективом викладачів, що дозволяють полегшити пошук необхідних дидактичних та методичних матеріалів. Одним із таких сервісів збереження закладок є сервіс http://Bobrdobr.ru.

На відміну від традиційних методів збереження закладок, нові соціальні сервіси дозволяють переглядати існуючі та додавати нові посилання з будь-якого комп'ютера, під-ключеного до мережі Інтернет, позначати кожну закладку одним або кількома тегами (мітками-категоріями).

2. Створення власних пошукових систем. Соціальні пошукові машини можуть використовуватися викладачами для створення власних тематичних пошукових каталогів з тим, щоб серед розмаїття інформації в Інтернеті відібрати для учнів саме такі, що будуть корисними для уроку. У такий спосіб може бути вирішено проблему захисту учнів від небажаної інформації, яку вони можуть одержати, направляючи запити в пошукові машини «загального користування» чи проблему швидкого знаходження

необхідної інформації. Власну пошукову систему можна створити на базі будь-якої соціальної пошукової машини.

Календар – спільне планування діяльності та співробітництво

Сучасні мережеві офісні засоби дозволяють спільно планувати діяльність і створювати розклад діяльності, в якому враховуються плани інших людей і цілих груп.

У календарях існують можливості для об'єднання найрізноманітніших календарів. Перш за все, потрібно пам'ятати, що календарів у системі може й повинно бути багато. У кожному календарі можна планувати заходи, пов'язані з певною сферою діяльності.

Всі календарі, які створює автор, доступні йому для редагування та спостереження. Він може додати до кожного календаря опис і визначити рівень доступу. Відкриті календарі, відкриті не тільки для свого господаря, але й для читачів. Такі календарі зручно використовувати для організації спільної роботи групи. Крім того, можна відкривати доступ до календаря тільки одному або декільком друзям-користувачам.

У календарях можна вказати, наприклад, дату позаурочних заходів, екскурсій, запланованих проектів, які плануєте реалізувати (чи розпочати роботу над ними) та інших важливих подій. Добре буде, коли ви оберете час он-лайн-зустрічей, наприклад, для обміну новими здобутками, цікавими повідомленнями. Таким чином важливі події вашої діяльності будуть відстежуватися вашими колегами, учнями, батьками у зручний для них час.

Усі ці інтерактивні сервіси Інтернету та багато інших можна використовувати у процесі дистанційного навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів, а саме: електронна пошта, соціальні сервіси Інтернет, електронні бібліотеки, додатки Google для освітніх закладів, сервіси створення підкастів та скрінкастів, форуми, віртуальні класи, сервіси проведення вебінарів і засоби спілкування, взаємодії.

Використання нових технологій на робочому місці полегшує навчання для освітньої установи, а для учнів – сприяє розвитку творчих, командних та комунікативних здібностей, яких від них вимагатиме майбутня професія. Інтернет надає багато різноманітних сервісів з широкими і різноманітними можливостями для використання їх у процесі навчання. Вони можуть служити як основними, так і додатковими засобами для досягнення навчальних цілей того, хто навчається, за умови доцільного та системного їх використання відповідно до технічних можливостей, що існують при навчанні. Загальним для всіх цих технологій є те, що вони тісно пов'язані з соціальним та суспільним середовищем. Які інструменти використовувати тим, хто навчається, і тим, хто навчає, і чи можуть такі інструменти бути використані скрізь, залежатиме від конкретних потреб навчальної ситуації.

Список використаних джерел

1. Губа Л.А. Використання технологій Web 2.0 навчально-виховному процесі // Класна Оцінка. Освітній портал.-20.09.2012. Web: http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/vikoristannya-tekhnologii-web-20-navchalno-vikhovn.html.

2. Комелина Е.В., Гусакова Т.М. Использование технологий web2.0 в учебном процессе ВУЗА. Web: http://www.it-education.ru/2009/reports/Komelina_Gusakova.htm

3. Опанасець П.Ю. Використання технологій веб 2.0 у навчально-виховному процесі // Шкільний астрономічний вісник «Астрограф».- 26.10.2011. Web:http://astrograf.ucoz.com/load/prikladni_programi/dlja_vikladannja/vikoristannja_tekhnologij_veb_2_0_u_navchalno_vikhovnomu_procesi/3-1-0-11
4. Патаракін Є.Д. Створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот на базі мережевих сервісів веб 2.0. /Патаракін Є.Д. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2007. – 88 с. − (В надз.: Програма Intel «Навчання для майбутнього». Соціальні сервіси веб 2.0).
5. Peter Duffy, Dr Axel Bruns. Перевод с английского: Кучеров П.С. Использование блогов, Вики и RSS в образовании: обзор возможностей. Web: http://eprints.qut.edu.au/5398/1/5398.pdf

Любченко Л.В.,
Центр професійної освіти м. Житомира
методист

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТ З МАЙСТРАМИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ. МЕТОДИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Термін "менеджмент" в Україні почали активно використовувати на початку 90-х років XX ст., що було зумовлено падінням командно-адміністративної економічної системи і початком інтеграції країни у світовий економічний простір. Поряд із ним застосовується термін "управління". Однак між цими термінами існує суттєва відмінність, тому їх не можна ототожнювати. Управління — це цілеспрямована дія на об'єкт з метою змінити його стан або поведінку у зв'язку зі зміною обставин. Управляти можна технічними системами, комп'ютерними мережами, автомобілем, конвеєром, літаком, людьми тощо. Менеджмент є різновидом управління, який стосується лише управління стійкими групами людей (т. зв. організаціями).

Управління організацією в умовах ринкової економіки значно складніше, ніж в умовах центральної командно-адміністративної системи. Це пов'язано з розширенням прав відповідальності та з необхідністю більш гнучкого пристосування до змін у зовнішньому середовищі. Всі різноманітні проблеми, які виникають перед організацією, неможливо вирішити без сучасного професійного менеджменту.

Менеджмент визначається як інтеграційний процес, за допомогою якого професійно підготовлені спеціалісти формують організації та керують ними шляхом постановки цілей та розробки засобів їх досягнення. Менеджмент - цілеспрямований вплив на колектив працівників або окремих виконавців з метою виконання поставлених завдань та досягнення визначених цілей організації. Процес менеджменту передбачає виконання функцій планування, організації взаємодії, мотивації, контролю праці робітників організації для досягнення певних цілей. Крім того, слід зазначити, що менеджмент може бути повноцінно реалізований лише за умов ринкової (чи змішаної) економічної системи.

Вищенаведені визначення є досить приблизними, оскільки важко одним реченням чітко окреслити таку складну і багатогранну . сферу знань, як менеджмент. Феномен менеджменту викликав зацікавлення представників багатьох наук і професій. Нині у світі існує понад п'ятдесят визначень поняття "менеджмент". В його основі лежить англійське дієслово "manage" - керувати, яке походить від латинського "manua" - рука. Наприклад, Оксфордський словник англійської мови дає такі його тлумачення:

1. Менеджмент - це спосіб та манера спілкування з людьми (працівниками).

2. Менеджмент - це влада та мистецтво керівництва.

3. Менеджмент - це вміння й адміністративні навички організовувати ефективну роботу апарату (служб працівників).

4. Менеджмент - це органи управління, адміністративні одиниці, служби і підрозділи.

Нерідко менеджмент трактується як сукупність принципів, методів, засобів, функцій і форм управління організаціями, установами з метою реалізації стратегічних планів, досягнення ефективності виробництва і збільшення прибутку [1].

Тому освітній менеджмент – це вміння досягти поставлених цілей, спрямовуючи працю, інтелект, мотиви поведінки людей, які працюють в закладі освіти. Менеджеру необхідні не тільки знання, але й інтуїтивне розуміння людей, якими він управляє.

Об'єктом менеджменту освіти є освітня сфера, а складові частини її це освітні структури, освітня діяльність та освітня свідомість, які перебувають у тісному взаємозв'язку з економічною сферою суспільства, політичною, соціальною, інформаційно-комунікативною, науковою тощо.

Предметом менеджменту освіти виявляються теоретико-методологічні та практичні фактори побудови, функціонування та управління освітніми інституціями на державному, міждержавному, міжнародному та транснаціональному рівнях.

Методична робота – це заснована на досягненнях науки та перспективного досвіду, система організаційної, аналітичної, діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності, яка направлена на розвиток творчого потенціалу та удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників, їхної професійної майстерності.

Участь у методичній роботі є обов’язковою для всіх викладачів, майстрів виробничого навчання та інших педагогічних працівників навчального закладу.

Методична робота з майстрами виробничого навчання є частиною системи внутрішнього управління навчальним закладом.

Педагогічний колектив Центру професійно-технічної освіти м. Житомира працює над методичною проблемою: «Компетентісно-орієнтований підхід до навчання та виховання майбутніх кваліфікованих робітників»

З метою оперативного керівництва, інформування педагогічних працівників в Центрі стало системою проведення інструктивно-методичних нарад з усіма членами педагогічного колективу. На цих інструктивно-

методичних нарадах здійснюється інформування педагогічних працівників, вивчення нормативних актів, листів, документів, окремих поточних питань і завдань навчального закладу.

Методична рада ЦПТО – колегіальний орган, що об'єднує найбільш досвідчених педагогічних працівників для розробки і розв'язання навчально-методичних проблем.

Вона спрямовує роботу педагогічного колективу на єдину методичну проблему, координує роботу методичних комісій, керує вивченням, узагальненням, розповсюдженням перспективного педагогічного досвіду.

До складу методичної ради входять керівники методичних комісій, шкіл перспективного досвіду, творчі викладачі, заступники директора та інші творчі працівники.

Основні напрямки методичної роботи:

- підвищувати педагогічну, професійну майстерність та методичний рівень педагогічних працівників;
- удосконалювати форми і методи навчання і виховання учнів;
- забезпечити професійну, навчальну і інформаційну мобільність викладачів і майстрів в/н;
- впроваджувати в практику роботи науково-педагогічні досягнення, методичні рекомендації, передовий педагогічний і виробничий досвід;
- комп'ютеризація управлінської діяльності та навчально-виробничого процесу;
- сучасні технології теоретичного та виробничого навчання;
- профільний та рівневий диференційний підхід до навчання;
- компетентісно орієнтований підхід до формування пізнавальної діяльності учнів;
- діагностування та оцінка педагогічної діяльності за кінцевими результатами;
- інтеграція змісту загальноосвітньої і професійної підготовки;
- розробка професійно-спрямованого дидактичного матеріалу;
- напрацювання комплексного методичного забезпечення предметів і професій;
- розробка програмно-педагогічних засобів;
- оволодіння інноваційними педагогічними та інформаційними технологіями [3].

З майстрами виробничого навчання орнанізовано масову, групову та індивідуальну форми роботи.

Відповідно до Положень «Про професійно-технічний навчальний заклад» і «Про методичну роботу в ПТНЗ» наказом директора в Центрі створюється педагогічна рада.

Педагогічна рада – постійно діючий колегіальний орган професійно-технічного навчального закладу, координує питання навчально-виховної, навчально-методичної і навчально-виробничої діяльності.

Педагогічна рада ЦПТО м. Житомира здійснює свою керівну та аналітичну діяльність, визначає основні напрямки і завдання, конкретні

форми роботи педагогічного колективу згідно плану роботи навчального закладу.

З майстрами виробничого навчання проходить за напрямками:

- удосконалення організації виробничого навчання та практики;
- розробка та виконання планів виробничого навчання;
- підбір навчально-виробничих робіт, їх виконання;
- удосконалення методики проведення занять з виробничого навчання;
- впровадження новітніх виробничих технологій у зміст професійної підготовки [2].

Ефективність діяльності навчального закладу в першу чергу визначається якіним рівнем педагогічного коллективу та включенням їх у навчальний процес, адже основною продуктивною силою є люди з їхнім потенціалом та можливостями.

У зв'язку з цим необхідно мотивувати та управляти трудовими ресурсами. Місце і роль управління трудовими ресурсами визначаються зростанням значимості людського фактора у виробництві матеріальних і духовних цінностей, посиленням залежності результатів діяльності навчального закладу від якості, мотивації та характеру управління педагогічним колективом.

Список використаних джерел

1. http://buklib.net/books/33889/;
2. Тітченко Н.В. Організація методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах державної служби зайнятості: науково-методичні рекомендації. – К: ІПК ДСЗУ, 2012, 64С;
3. Організація науково-методичної роботи у професійно-технічному навчальному закладі (методичні рекомендації). Упорядник Л.М.Павлова. - К: ПТі ЗО МОН Украї ни, 2009. - 50 с.

Мітрова А.Г.

Ізмаїльське вище професійне училище
Київської державної академії водного транспорту
імені гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного,
методист

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПЕРЕДОВОГО ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗА ПРОФЕСІЄЮ «КУХАР»

Зміни, які відбуваються в Україні, а саме: поступовий перехід до нових форм господарювання, впровадження демократичних моделей соціально-економічних стосунків – сприяють усвідомленню того, що досягнення прогресу в суспільстві можливі лише за умов, коли в центрі всіх перетворень перебуватиме особистість з її проблемами, інтересами, турботами і прагненнями, а також усі без винятку громадяни країни матимуть можливість проявити свій талант і творчий потенціал, реалізувати свої плани.

Сьогодні виробництву потрібні робітники із знаннями, які б допомогли адаптуватися в будь-якій виробничій ситуації конкретного підприємства чи

організації. На превеликий жаль, у більшості випадків наші професійно-технічні навчальні заклади ведуть традиційну підготовку фахівців, які дуже часто змушені перенавчатися на підприємстві або спеціальних курсах

В чому ж причина? Одна з причин – це підхід до навчання. Традиційні стилі й методи навчання вже застаріли і не дають змоги молоді розвивати свої здібності. Вирішення цієї проблеми полягає в тому, що майстри виробничого навчання і викладачі повинні вміти добирати і застосовувати такі стилі й методи викладання, які сприятимуть засвоєнню знань та розвитку загальної здатності до творчого мислення й активної поведінки. Реалізувати ці вимоги можливо за умовами зміни загальної структури професійного навчання, оновлення навчальних програм, адаптування їх до нинішніх умов та використання сучасних методів навчання, впровадження новітніх, інноваційних технологій в теорію і практику.

Зараз багато кажуть про сучасні уроки, маючи на увазі застосування на них інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів навчання. Звичайно, на сто відсотків можна погодитися з цими нововведеннями, але хочу наголосити, що не потрібно забувати і добре випробувані старі методики. Так, перші уроки за навчальною програмою – це звичайні уроки формування первинних вмінь, які, як правило, проводяться за традиційними методами навчання. Коли учні накопичують певний багаж знань, майстру виробничого навчання рекомендується використовувати проблемні питання чи ситуації, іммітаційні вправи, аналіз конкретної ситуації, ігри, презентації та творчі роботи учнів.

На мою думку, сучасний урок – це демократичний урок. Для якого характерними є наступні ознаки: підготовка не простих фахівців своєї справи, а фахівців мобільних, спроможних самостійно приймати рішення; навчання не словом, а справою; проведення його не для учнів, а разом з ними; спрямування діяльності не на підгрупу в цілому, а на особистість кожного учня; стимулювання самостійності учнів, навіть якщо вони помиляються; забезпечення повного засвоєння навчального матеріалу, формування вмінь та навичок. Звичайно, найбільш привабливий метод навчання для учнів – ігри. Їх раджу найчастіше використовувати при закріплення та повторенні матеріалу. Дуже вдало можна використовувати нестандартне домашнє завдання, яке змушує учнів готуватися до наступних уроків творчо, активно, що сприяє підвищенню пізнавального інтересу до навчання.

Складові ефективності та успішності уроку виробничого навчання:

- глибокі знання, вміння та навички;
- ретельне планування та підготовка уроку;
- творчий підхід до уроку;
- сучасний майстер виробничого навчання повинен володіти сучасними інформаційними технологіями.

Чим більше майстри виробничого навчання вивчають комп'ютерні можливості, тим більше розуміють, що межі цим можливостям нема. На даний час всім майстрам виробничого навчання в училище рекомендовано вміти працювати в програмах Microsoft Word, Paint, XnView, PowerPoint і навіть фото шоп. Ці програми допомагають в підготовці та проведенні уроків, і самоосвітній діяльності тощо. На мою думку, ці інформаційні

технології допомагають жити в ногу з часом, а тому почувати себе сучасною, прогресивною людиною. Інтернет дає можливість бути завжди в сучасному русі, знайомитися з досвідом та роботою інших закладів профтехосвіти.

Виробничі інновації за професією «Кухар» в Ізмаїльському вищому професійному училищі Київської державної академії водного транспорту

імені гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного складаються в умінні розробити учнями технологію приготування власних фірмових страв і закусок. Відбувається цей процес під керівництвом старшого майстра Терехової З.П., майстрів виробничого навчання Свірської Н.І., Мельник Г.Г., Кіхай Є.М., Гавлицької Н.М., Панової Г.Г.

Мета і завдання даної інновації:

- залучення майстра в/н та учнів до вирішення виробничої проблеми, впровадження нових технологій у виготовленні фірмових страв, які відповідають сучасним вимогам, задовольняють попит споживачів;
- удосконалення професійних знань, умінь і навичок з технології приготування фірмових страв і закусок, вміння програмувати себе на успіх;
- розкриття нових можливостей для успішного креативного рішення завдань професійної спрямованості;
- уміння впровадити і знаходити потрібні методи з вирішення складних виробничих ситуацій;
- формування умінь для максимального повного використання теоретичних знань, набутого досвіду під час експериментальної практичної роботи при приготуванні фірмових страв, складанні технологічних і калькуляційних карток;
- уміння самостійно й оперативно здобувати необхідні нові знання, звертатися до навчальної, довідникової, наукової та професійної літератури, мережі Інтернету, що гарантує розвиток творчих і розумових здібностей.

Робота над розробкою фірмових страв проводилась в дружній атмосфері, де майстри в/н і учні були колегами – рівноцінними і рівноправними.

Для реалізації даного проекту у кожній навчальній групі було створено три творчих групи, кожна група працювала в таких напрямках та була поділена на підгрупи:

- пошукова робота інноваційної підгрупи;
- розробка нових рецептур технологічною підгрупою;
- обґрунтування попередніх пропозицій, прийняття остаточних рішень виробничою підгрупою;
- практичне відпрацювання завдань проекту кожною творчою групою.

У процесі роботи з впровадженням нових технологій при приготуванні фірмових страв, коли найкращі ідеї були сконцентровані у колективі однодумців, - майстер в/н і учні розширили свій досвід і налаштувалися на успіх в процесі вдосконалення своєї професійної майстерності.

Методична комісія ресторанного сервісу нашого училища на чолі з провідним викладачем спецдисциплін Дунаєнко С.Д. ухвалила результати роботи над даним інноваційним проектом і запропонувала викладачам і майстрам в/н впровадити сучасне оформлення і приготування фірмових страв у навчальний процес, а також запропонувати деякі рецептури страв ресторанам нашого міста.

У роботі над проектом учні спілкувалися зі споживачами, навчалися прогнозувати потреби ринку запропонованих фірмових страв. Деякі учні випускних груп обрали ці страви для приготування на державній кваліфікаційній атестації.

Найбільшим здобутком проекту стало створення такої атмосфери в Ізмаїльському вищому професійному училищі КДАВТ, де учні відчували себе потрібними і переконалися, що харчове виробництво – це справа їхнього життя.

За наслідками роботи над інноваційним проектом передбачаються очікувані результати:

- оволодіння педагогічними працівниками та учнями новими технологіями у виготовленні фірмових страв і закусок;

- реалізація творчого потенціалу особистості в інтересах її саморозвитку і самореалізації;
- оволодіння учнями системи знань і навичок, які допоможуть їм у професійному самовизначенні, рішучому відстоюванні власних ідей, умінь поважати думку іншої людини та обґрунтувати свої рішення, мислити продуктивно;
- розширення асортименту продукції без виробничого навчання та практики училища;
- задоволення попиту споживачів міста;
- значне поліпшення якості страв і закусок;
- до вже набутих знань, умінь та навичок учні навчалися застосовувати сучасні елементи своєї ідеї, творчо мислити, доцільно використовувати набуті знання;

- все це змінило любов до обраної професії кухар;
- надало впевненості кожному учню у своєму майбутньому;
- завдяки опануванню нових технологій наші випускники на ринку праці є мобільними робітничими кадрами.

Сміливе впровадження у навчальних процес новітніх технологій сприяло неабиякій популярності нашого навчального заходу: з'явилися нові пропозиції щодо співпраці, розширився ринок працевлаштування наших випускників.

Мироненко М.Б.,
Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі, заступник директора навчально-виробничої роботи

УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ СТАРШИХ МАЙСТРІВ ПТНЗ

Освіта є пріоритетною сферою в соціально-економічному, духовному та культурному розвитку Української держави. Ключова роль у системі освіти належить педагогу. Саме через його діяльність реалізується державна політика, спрямована на зміцнення інтелектуального та духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки і техніки, збереження та примноження культурної спадщини.

Саме освіта, як найбільш технологічна і рухлива частина культури, по своїй суті, працюючи на майбутнє, закладає основи (прийдешніх) змін у суспільстві, визначаючи його розвиток у прогресивному або, навпаки, у регресивному напряму.

В останні роки дуже багато говорять і пишуть про якість освіти – в самих різних аспектах; розробляються різні моделі і технології оцінки якості підготовки фахівців. Однак у наукових дослідженнях відповідного напрямку спостерігається не тільки відсутність єдності розумінні основних термінів, але неоднозначність цілого ряду вихідних положень. Перш ніж обґрунтувати термін «якість освіти», слід визначитись з поняттям «освіта». Одні автори зводять якість освіти до якості навчання (И.Лернер, В.Краевський, В.Кремень). Інші під якістю освіти розуміють ступінь розвиненості особистості (Т.Лукіна, О.Ляшенко). Але ніхто не зазначає, як цю розвиненість виміряти, описати, охарактеризувати, через який набір параметрів.

За словником С.Горчаренка, освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і навичок, здобутих індивідом самостійно, або в процесі навчання в спеціальних навчальних закладах; один із показників соціального статусу індивіда й один з факторів зміни і відтворення соціальної структури суспільства; соціальний інститут, що виконує функції підготовки та включення індивіда в різні сфери життєдіяльності суспільства, залучення його до культури даного суспільства.

Освіта – духовне обличчя людини, що містить моральні й духовні цінності, які складають процес виховання, самовиховання, впливу тобто

процес формування людини. При цьому головним є не обсяг знань, а поєднання останніх з особистісними якостями, уміннями самостійно розпоряджатися своїми знаннями. За означенням, прийнятим сесією Генеральної конференції ЮНЕСКО, під освітою розуміється процес і результат удосконалення здібностей та поведінки особистості, при якому вона досягає соціальної зрілості та індивідуального зростання; процес і результат засвоєння та систематизації знань, оволодіння життєвими і професійними навичками та вміннями, механізми соціазації в суспільстві; важлива соціальна функція суспільства та держави з підготовки людини до життя і праці.

Система освіти значною мірою визначається характеристичними ознаками:

– багатомірність, обумовлену великим числом організацій, що входять до її складу, які до того ж мають значну територіальну роз'єднаність;

– багатоцільовий характер функціонування, обумовлений наявністю низки кінцевих продуктів і декількох паралельних процесів діяльності, таких як підготовка фахівців, підготовка кадрів вищої кваліфікації, перепідготовка кадрів, проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень;

– багатофункціональність, обумовлена великим числом навчальних спеціальностей і наукових напрямків, за якими здійснюється підготовка фахівців і ведуться наукові дослідження.

Для визначення якості скористаємося концепцією якості продукції Міжнародної організації по стандартизації (стандарт ISO-8402): якість – це сукупність властивостей та характеристик продукції або послуг, що надають їм здатності задовольняти потреби, які є або які будуть. Ці стандарти ввели також такі поняття, як забезпечення якості, управління якістю, поклали початок сертифікації системи якості, під якою розуміється сукупність організаційних структур, відповідальності, процедур, процесів і ресурсів, що забезпечують загальне управління якістю.

Висунення проблеми якості професійної освіти на перший план визначається низкою об'єктивних чинників:

– по-перше, від якості людських ресурсів залежить рівень розвитку країни та її глобальна економічна конкурентоспроможність;

– по-друге, якість професійної освіти набуває все більшого значення в забезпеченні конкурентоспроможності випускників ПТНЗ на ринках праці;

– третє, якість професійної підготовки фахівців- невід'ємна вимога до вітчизняної освіти, якщо вона прагне інтегруватись у європейський освітній простір.

Успіх можливо досягнути, якщо втілити в життя свою мету, а щоб бути успішним, треба бути результативнішим. Наші результати на сьогодні:

– виконання плану державного замовлення та працевлаштування;

– успішне соціальне партнерство із ПАТ «Криворіжінстрбуд» та малим і середнім бізнесом;

– надання можливостей якісної професійної підготовки в нашому навчальному закладі свідчить про те, що державні установи різного рівня охоче укладають з нами договори про виконання ремонтних робіт.

За останні останні роки проліцензовано дуже багато нових професій, деякі з них – монтажник систем утеплення будівель, робітник зеленого будівництв (дизайн ландшафту), які є дуже актуальні на ринку праці.

На базі «Криворізького центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі» працює Криворізький регіонально-практичний будівельний центр «Хенкель Бауттехнік. Україна» за матеріалами Geresit, де щороку проходять курси підвищення кваліфікації та навчання в середньому 300-400 осіб. На його базі проводиться конференції різного рівня від Всеукраїнських до міських, майстри-класи та інше.

Робота даного Центру була оцінена – І місце в 2013 р «Прорив року», як найкращий навчально-практичний будівельний центр в Україні. Одну із важливих ролей відігріває укладення Міжнародного договору про свіпрацю між навчальним закладом м.Мінська у складі УО РІПО «Індустріально-педагогічний коледж» від 22.04.2010р.(перепідписання договору 24.10.2014р) щороку обмін делегаціями, укладання договору про співробітництво між КЦППРКБГ та Львівським професійним ліцеєм дизайну та будівництва
м. Львів від 09.03.2013р.

Адміністрація постійно відслідковує та впроваджує в навчально-виробничий процес новітні технології. Старший майстер є організатором виробничого навчання та практики учнів, відповідає за стан виробничого навчання та практики учнів. Він зобов'язаний безперервно підвищувати свої знання в області організації інженерно-педагогічної праці сучасного виробництва, методики виробничого навчання, педагогіки, психології. *Старший майстер*–це людина, від якої багато що залежить: яким буде колектив майстрів, наскільки професійно і методично грамотно вони будуть навчати учнів обраним професіям.

Головними напрямами цієї роботи :

- розвиток особистості учня через нетрадиційні форми та методи навчання;
- оволодіння сучасними виробничими технологіями будівельних фірм та впровадження їх у навчальний процес;
- удосконалення методики використання комп’ютерного забезпечення дидактичних матеріалів;
- впровадження регіонального компоненту та інше.

Для прикладу в нашому навчальному закладі:

– традиційними стали майстер - класи «Хенкель Бауттехнік» Україна для майстрів виробничого навчання міста та області.

– проведення майстер-класів та навчання із UDK «Газбетон» заводу з виготовлення газобетоннних блоків Дніпро (Швеція) – один із уже постійних умов підвищення освіти не тільки майстрів будівельного профілю, а й їх учнів відбувається щороку.

– продовжується вивчення та впровадження продукції «Caparol Centr»;

– на заключному етапі укладання договору з Білоруською компанією MAN м. Мінськ .

Активно впроваджуються в навчальний процес вивчення різних новинок в будівництві; наприклад : квітучі шпалери, гнучкий камінь, розумне скло та інш.

Будь-яка держава і Україна в тому числі, дбає про свій рейтинг цивілізованості у світі та про своє майбутнє, повинна розробляти стратегію і тактику управління якістю освіти. Основою європейських домовленостей у рамках Болонського процесу, до якого приєдналася Україна, а саме якість освіти. Відповідно до його принципів, відповідність за якість освіти лежить насамперед на кожному окремому навчальному закладі, й у такий спосіб забезпечується можливість перевірки якості системи навчання на національному і міжнародному рівнях.

Натальчук Ю.І.,
Полонський професійний аграрний ліцей ,
викладач професійної підготовки

ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ПРЕДМЕТІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ

Як учити, щоб учні хотіли і могли вчитися,
от основна проблема, що постає перед
вчителем, якщо він вважає себе професіоналом
Шаталов В.Ф.

Ця проблема неодноразово поставала перед кожним викладачем. Тому я чітко усвідомив, що процес навчання двосторонній і забезпечується активністю викладача і учнів. Якщо викладач намагається досягти успіхів у своїй роботі, то йому необхідно забезпечувати активність учнів на уроці і бути впевненим в тому, що інформація, яку він викладає, сприймається учнями.

Я зрозумів, що головне моє завдання, як викладача професійно - технічного навчального закладу, не лише давати учням готові знання, а й сприяти формуванню навичок самостійного мислення, творчого пошуку, активності, формувати стійкі пізнавальні мотиви до навчання і таким чином сприяти свідомому засвоєнню учнями знань з предметів, які викладаються.

Практика роботи показала, що досягти цих завдань можливо тільки за умови інноваційного, творчого підходу до процесу навчання, підбору педагогічних методик, які стимулюють навчально-пізнавальну діяльність учнів, конструктивно - критичне мислення, розвивають їх творчі здібності, забезпечують стійкі професійні знання та сприяють інтенсифікації навчання.

Усе це можливе завдяки впровадженню інноваційних технологій навчання, що є моїм пріоритетним напрямом у роботі. Надзвичайно ефективною у формуванні професійних здібностей учнів сьогодні є технологія - метод **кейс – стаді** (від англ. «вивчення ситуацій»), відомий у вітчизняній освіті як кейс – метод (навчання на конкретних виробничих ситуаціях). Саме цей метод застосовую при викладанні предмета «Сільськогосподарські машини», який є одним із основних предметів професійно – теоретичної підготовки учнів з професії «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування; тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва».

Актуальність даного методу полягає в наступному: в наш час розвиток освіти спрямований не стільки на отримання знань, скільки на розвиток в учнів професійних навичок та умінь, формування нового мислення.

Вперше цей метод був використаний у навчальному процесі в школі права Гарвардського університету у 1870 році. Проте провідна роль у поширенні методу аналізу ситуацій належить Гарвардській школі бізнесу. Викладачі Гарварда після лекції давали студентам для обговорення конкретну життєву ситуацію із сфери бізнесу чи управління, яка була проблемною і необхідно було знайти рішення цієї проблеми. Студенти жваво її обговорювали і знаходили розв'язки. Важливе місце при цьому займало колективне обговорення знайдених розв'язків.

Базове поняття даного методу – кейс. Кейс – це події, які реально відбулися в певній сфері діяльності. Кейс – це опис складної ситуації із супутніми фактами, розуміння якої потребує її поділу на окремі частини, аналізуючи які знаходять розв'язок всієї складної ситуації.

Кейсова технологія навчання – це навчання діями. При такій технології засвоєння знань і формування умінь та практичних навичок є результат активної самостійної діяльності учнів. Метод «case study» дає можливість:
- бачити проблеми;
- аналізувати виробничі ситуації в професії;
- проводити оцінку можливих альтернативних рішень;
- вибирати оптимальний варіант розв'язку;
- складати план його здійснення;
- розвивати мотивацію оволодіти професією;
- розвивати комунікаційні навички.

Так на уроках лабораторно – практичних робіт з предмета «Сільськогосподарські машини», вивчаючи тему «Ґрунтообробні машини і агрегати» пропоную учням знайти розв'язки таких виробничих ситуацій:

Приклад 1. Під час роботи ви виявляєте, що опорне колесо культиватора – плоскоріза КСП-4 не обертається. Що потрібно зробити в цій ситуації?

Відповідь: Відрегулювати осьовий зазор підшипників. Затягнути корончасту гайку до кінця, одночасно повертаючи колесо, а потім гайку відпустити на одну або дві прорізки до збігання її з отвором під шплінт.

Приклад 2. Ви виконуєте оранку поля під озиму пшеницю. Агрегат – трактор Т – 150 і плуг ПЛН – 5 – 35. Після кількох годин роботи помічаєте, що плуг не заглиблюється, вилазить із землі. Порушилася глибина оранки: вона різко зменшилася. Як ви думаєте в чому причина?

Відповідь: Відпустилися болти кріплення лемеша до стовпи. Внаслідок цього в зазорі утрамбувався ґрунт, через що носок лемеша піднявся. Це й стало причиною порушення роботи плуга.

Приклад 3. Ви проводили роботу по лущенню стерні. Вашу роботу перевірили на якість і виявили , що глибина лущення стерні недостатня. В чому причина?

Відповідь: Можливо кілька варіантів: малий кут атаки (його треба збільшити); ослаблені пружини натиску штанг (переставити шплінти на 1-2 отвори вище); затуплені диски (загострити). Інколи це явище спостерігається при сухому, ущільненому ґрунті.

Вивчаючи тему « Машини для приготування та внесення добрив» учні розглядають такі виробничі ситуації:

Приклад 1. Ви готуєтеся вносити рідкі органічні добрива агрегатом у складі трактора Т- 150К та машини РЖТ – 10. Встановили агрегат біля гноєсховища, виконали всі рекомендації, інструкції, а цистерна не заповнюється або заповнюється дуже повільно. Ваші дії в цій ситуації.

Відповідь: Причин несправності може бути кілька. По – перше, не закривається клапан всмоктувальної горловини нагнітального насоса. Треба відрегулювати довжину троса. По – друге, перекосився клапан горловини насоса: в цьому випадку замінити гумову прокладку клапана, усунути перекіс. По – третє, перевірити, чи не відкрита заслінка виливного і перемішу вального патрубків насоса. І, нарешті, може підсмоктуватися повітря у заправному рукаві: його потрібно ущільнити або замінити весь рукав.

Приклад 2. В складі агрегату по внесенню мінеральних добрив – тукова сівалка РТТ – 4,2А. Ви помітили, що окремі тарілки не висівають добрива. Що потрібно зробити?

Відповідь: Треба перевірити, чи не забилися посівні щілини грудками добрив або сторонніми предметами. Може також бути, що приводна конічна зірочка тарілки не закріплена на валу. Закріпити зірочку гвинтом з дотриманням зазору.

Тобто використовуючи конкретні виробничі ситуації, організовую дискусію і підштовхую учнів до обговорення та аналізу цієї ситуації і прийняття правильних рішень.

Але разом з тим метод кейс – технології не на кожному уроці може бути використаний.

1. Кейс – технологія не ефективна у ситуаціях, які не є проблемними, які не мають альтернативних розв’язків, у ситуаціях чітко визначених.
2. На початку вивчення предмету, теми, так як в учнів немає відповідних знань для аналізу виробничої ситуації.

Кейс-технологія спирається на знання та вміння, якими повинні володіти учні. Адже мета кейс методу – силами учнів проаналізувати виробничу ситуацію, розробити варіанти розв’язків, вибрати з них найоптимальніший і впровадити його.

Викладання предмету на основі кейс-методу дає можливість застосовувати такі методи роботи на уроці, як– дискусія, наукові дебати, метод обміну думками, метод суперечностей.

Розбирати кейс можна, як індивідуально так і з окремими групами учнів, чи всією групою. З кейсами (виробничою ситуацією) учні можуть бути обізнані безпосередньо на уроці або напередодні, у вигляді домашнього завдання.

Діяльність педагога при використанні методу case-study складається з двох кроків:- **Перший** - включає творчу роботу по складанню кейса і запитань для його аналізу. Особливу увагу при цьому слід приділити методичному забезпеченню самостійної роботи учнів і підготовці їх до обговорення розв’язків кейсу.

- **Другий** - включає діяльність педагога в кабінеті при обговорені кейсу. Адже він повинен організувати дискусію чи презентацію, підтримати робочий настрій в групі, оцінити внесок кожного учня в розв'язок ситуації

Використання кейс - технології має ряд переваг:

- дає можливість отримати нові знання та навички при виконанні роботи;
- учень є рівноправним з іншими учнями та педагогом в ході обговорення проблеми;
- при такому навчанні учні навчаються застосовувати знання;
- учні набувають досвід розв'язувати проблеми, співставляти теорію та практику;
- в учнів формуються уміння вислуховувати, розуміти інших та працювати в команді.

Перевагою кейс технологій є їх гнучкість, варіативність, що розвиває креативність як педагога так і учнів. Кейс технологія навчає учнів логічно мислити, формує уміння ставити запитання, аргументувати відповідь, робити власні висновки, відстоювати свою думку.

Розбираючи кейс (виробничу ситуацію) учні фактично отримують готові розв'язки проблем, які вони можуть використати в аналогічних обставинах. Тобто, якщо учень навчиться розв'язувати кейси на уроці, то це збільшить ймовірність того, що він знайде розв'язок у більш складній ситуації.

Список використаних джерел:

1. Зязюн І.А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти //Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. - К., 2000. – С.11-57.
2. Панченков А., Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: метод. посіб. / Панченков А.,Пометун О., Ремех Т. – К.: А.П.Н., 2003 – 72 с
3. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб. / За ред. І.Я.Зязюна, О.М.Пєхоти.-К.: А.С.К., 2003.-240с.

Петров О.В.,

відділ передового педагогічного досвіду та інформаційно-видавничої діяльності навчально-методичного ПТО ПК у Хмельницькій області, методист

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

Завдяки впровадженню нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) полегшується взаємодія між різними типами освітніх установ, а також забезпечується високоефективна підтримка зворотнього зв'язку між викладачем і учнем. На сьогодні неможливо уявити навчання у професійно-технічному навчальному закладі (ПТНЗ) без використання ІКТ і сервісів будь-якої пошукової системи (Google, Bing, Яндекс тощо). Сайт ПТНЗ є не тільки джерелом інформації про ПТНЗ, а і точкою доступу до навчального контенту для учнів (Вікі, Moodle, репозиторії та інше).

Провідним вектором сучасних досліджень у сфері інформатизації освіти є пошук комплексних рішень, які дозволяють сформувати єдине освітнє

середовище ПТНЗ за допомогою інноваційних технологій з урахуванням трендів сучасності та максимально персоналізувати навчання, що є невід'ємною частиною освіти майбутнього.

Як показує досвід розвинених зарубіжних країн [1; 2; 3], відмінним рішенням вищеописаних проблем є впровадження у навчальний процес «хмарних обчислень»[4].

Метою статті є розкриття особливостей використання викладачами хмарних сервісів у навчальному процесі, формування персонального освітнього середовища викладача та учня на основі GoogleApps та їх інтеграція з іншими сервісами.

Сучасні мережеві сервіси надають широкі можливості для створення різних навчальних ситуацій, в яких учні можуть освоювати і від-працьовувати навички, необхідні у XXI столітті:

• *інформаційна грамотність,* тобто вміння шукати інформацію, порівнювати її з різних джерел, розпізнавати та вибирати найнеобхідніше;

• *мультимедійна грамотність* – здатність розпізнавати і використовувати різні типи медіаресурсів як у роботі, так і у навчанні;

• *організаційна грамотність* – здатність планувати свій час так, щоб встигнути все, що заплановано;

• *розуміння взаємозв'язків,* які існують між різними людьми, групами та організаціями;

• *комунікативна грамотність* – це навички ефективного спілкування та співробітництва;

• *продуктивна грамотність* – здатність до створення якісних продуктів, можливість використання засобів планування.

Корпоративна пошта є невід'ємною складовою корпоративної культури. Основні її переваги порівняно з аккаунтом звичайного поштового сервісу – у єдиному інтерфейсі та наборі функцій для всіх співробітників, адреси пошти, що засвідчує місце роботи та вказує на портал закладу. Проаналізуємо найпоширеніші поштові сервіси (Таблиця 1).

Таблиця 1

Поштовий сервіс	**Додаткові можливості**	**Переваги**	**Недоліки**
Gmail	Поштовий аккаунт, який надає доступ до всіх сервісів Google. Об'єм диску для одного користувача становить 15 ГБ. Для освітян наявна можливість створення корпоративної пошти на основі сервісу та додаткові функції для модераторів	Єдиний аккаунт для всіх сервісів, їх взаємопро-никність, корпоративна адреса пошти	Відкритий сервіс не є достатньо захищеним

Yandexmail	Доступний диск, об'ємом 10 ГБ, доступ до сервісів Yandex	Популярність сервісу, динамічний розвиток	Порівняно з Gmail, цей сервіс не є достатньо захищеним і надає набагато менше можливостей для користувачів
Ukr.net	Доступний диск, об'ємом на eDisk 4 ГБ	Поширеність та різна спрямованість сервісу	Вузький набір додаткових сервісів
Outlook	Доступний диск, об'ємом 7 ГБ. Для освітян наявна можливість створення корпоративної платформи на основі сервісу та додаткові функції для модераторів	Високий рівень захисту, комплексні рішення для освіти, корпоративна адреса пошти	Вузький набір додаткових сервісів
Корпоративна пошта на сервері навчального закладу	—	Відносна безпека, корпоративна адреса пошти	Відсутність додаткових функцій

Найкраще для командної роботи та відпрацювання всіх навичок, які потрібні сучасній людині, підходять сервіси Google. Основною перевагою серед інших сервісів є можливість доступу під одним аккаунтом до будь-якого сервісу, що входить до складу Google .

Сервіси Google орієнтовані на спільну роботу та спілкування в мережі. За їх допомогою можна організувати різноманітну колективну діяльність (Таблиця 2).

Таблиця 2

Сервіси	**Можливості**
Gmail	Безкоштовна послуга електронної пошти від американської компанії Google. Надає доступ до поштових скриньок через веб-інтерфейс на основі протоколів POP3, SMTP, IMAP.
Контакти	Окремий сервіс, де кожен має можливість редагувати свою персо-нальну адресну книгу, створювати групи контактів і використовувати їх при розсиланні повідомлень.
Google Календар	Події календаря зберігаються у режимі он-лайн. Це означає, що дані не будуть втрачені, навіть якщо зламається жорсткий диск. Програма може імпортувати файли календаря Microsoft Outlook (.csv) та файли програми iCalendar (.ics). Можна додавати та обмінюватись календарями з різними рівнями прав доступу.
GoogleTalk	GoogleTalk дозволяє спілкуватися за допомогою голосового чата і текстових повідомлень. GoogleTalk нагадує популярні сервіси ICQ і Skype, а також дозволяє передавати як текстову, так і голосову інформацію. Наявна можливість проводити відеоконференції та прямі трансляції (до 9 учасників одночасно).

Google-Диск	Сховище даних, що належить компанії Google, за допомогою якого користувачі можуть зберігати свої дані на серверах у хмарі і ділитися ними з іншими користувачами в Інтернеті. У середовищі диску можна створювати та редагувати текстові документи, таблиці, презентації, малюнки, форми опитувань, а також спільно працювати над файлом у режимі реального часу та відстежувати зміни.
Google-сайти та блоги	Спрощений безкоштовний хостинг на базі структурованої вікі. Можливості для створення колективних та індивідуальних сайтів і блогів. Користувачі сайту можуть працювати всі разом, також додавати інформацію з інших додатків Google.
Youtube	Розміщення, монтаж відеофайлів і організація спільного доступу до них. Створення груп відео за тематикою, вбудовування окремого відео або списку відтворення до будь-якого порталу.
Google+	Багатомовна соціальна мережа та ідентифікаційна служба, яка належить компанії Google. Замість звичного, для користувачів інших соціальних мереж, єдиного списку «друзів» у Google+ є можливість розподіляти контакти за «колами»: друзі, родичі, колеги тощо. «Кіл» може бути декілька.
Новини	Вичерпна та актуальна інформація, зібрана службою «Новини Google» зі всього світу.
Групи	Можливість створювати групи, щоб спілкуватися електронною поштою у режимі один до групи, тобто відправляючи на адресу групи листа, людина автоматично відправляє його усім користувачам, включеним до цієї групи.
Фотознімки	Надає зручну можливість переглядати, змінювати і організовувати фотографії. Має зв'язок з диском, Youtube та Google+.

Окремим блоком варто винести весь спектр додатків і сервісів, доступ до яких можна отримати за допомогою аккаунту Google, а також можливості синхронізації усіх даних з пристроєм на Android та встановлення профільних додатків на нього.

Одним із пріоритетів будь-якого сучасного ПТНЗ є підбір якісних програмних рішень для створення персонального освітнього середовища викладача та учня. Основні можливості їх взаємодії представлені у такому вигляді (Таблиця 3).

Таблиця 3

Сервіси	**Використання**	
	Викладач	**Учень**
Gmail	Надсилання та отримання електронних листів, створення списку завдань для виконання. Викладачі можуть впорядкувати та редагувати свої контакти, також експортувати / імпортувати контакти, створювати групи учнів для розсилки завдань.	Надсилання та отримання електронних листів, а також застосування інструментів для пошуку, що допомагають швидко шукати потрібну інформацію і відправляти миттєві повідомлення прямо зі своїх аккаунтів.
Google Календар	Викладачі мають можливість скласти свій розклад зустрічей з учнями. Це спрощує співпрацю та обмін розкладами між групами. Календарі можуть бути спільними у масштабах усього ПТНЗ чи з деякими колегами. Діапазон управління	Учні можуть складати свій розклад і обмінюватися календарями та заходами, знати, коли їм потрібно здати те чи інше завдання з навчального курсу / дисципліни.

	правами та обмін допома-гають підтримувати безпеку та конфіденційність.	
Google-Talk	Корисний сервіс для швидкого зв'язку зі учнями (завжди видно, хто в мережі), якщо просто необхідно щось швидко повідомити чи висловити зауваження стосовно їх роботи.	Учні можуть телефонувати своїм знайомим і відправляти їм миттєві повідомлення безкоштовно в будь-який час і у будь-якій точці світу. Ефективними є спільні чати та відеоконференції для обговорення проектів і спільних завдань.
Google-Диск	Можливість створення завдань (документів, таблиць, презентацій) для спільної роботи учнів у межах групи або всього навчального закладу в режимі реального часу. Крім того, остаточні версії документів можна публікувати для користувачів з усього світу. Широкі можливості спільного доступу до файлів для учнів (можливість переглядати, редагувати, коментувати), легке їх налаштування та перевірка виконаної роботи з точним зазначенням виконання саме того, що зробив певний учень. Це унеможливлює виконання одним учнем усіх завдань за групу.	Створення та редагування документів, зберігання власних документів у хмарному середовищі Google і можливого доступу до цих файлів з будь-якої точки світу, де є мережа Інтернет. Можливість швидко поділитися з друзями файлом за допомогою спільного доступу до нього. Перегляд більше 20 типів файлів прямо в браузері, у тому числі відео, AdobeIllustrator і Photoshop файли, навіть якщо на пристрої відсутнє оригінальне програмне забезпечення, що обробляє файл певного розширення. Можливість прове-дення якісної спільної роботи над проектами.
Google-сайти та блоги	Викладач за допомогою сайту чи блогу може комунікувати з учнями, завантажувати у публічний доступ свої матеріали та завдання для опрацювання учнями, можливість спільної роботи та централізоване зберігання пов'язаних між собою документів на одному сайті (блозі), а також систематизації власного портфоліо в мережі Інтернет.	Можливість вести свій блог (сайт) на певну цікаву для учнів тему, це гарна практика для пошуку в мережі Інтернет цікавої інформації для своїх читачів сайту (блогу), а також можливість представити свої напрацювання широкій аудиторії. Учні можуть створювати сайти проектів, не написавши жодного рядка коду. Google-сайти (блоги) надають можливість використовувати вже готові шаблони, завдяки їм створити сайт так само легко, як і документ у MS Word.
Youtube	Викладач може використовувати відео як додатковий матеріал при викладанні теми лекції, семінару, а також надихнути колег своїм прикладом знімати відео для кращого засвоєння матеріалу учнями. YouTube для ПТНЗ надає можливість використовувати тисячі безкоштовних високоякісних освітніх відео у контрольованому середовищі.	Ефективний Google-сервіс для внутрішнього обміну інформацією та спільної роботи учнів у вигляді відеофайлів. Крім того, база відео містить велику кількість навчального матеріалу, поданого у різних формах (записи лекцій, виступів, хронологія проектів, науково-популярне відео).

Acade-mia	Розміщення власних праць, статей, відслідковування їх цитування.	Пошук якісних наукових джерел, актуальних за датою.

Важливо те, що за допомогою сервісу Gmail можна об'єднати кілька поштових скриньок під одним аккаунтом. Наприклад, якщо у вас є поштові аккаунти на meta.ua, ukr.net і i.ua, можна налаштувати Gmail так, щоб отримувати вхідні листи з усіх поштових скриньок на одну поштову адресу – Gmail, відповідати можна так само з одного аккаунта, але використовуючи різні поштові скриньки.

Викладачі можуть додавати різні «мітки» вхідним листам. Ця функція дуже корисна, оскільки з мітками простіше шукати листи на якусь одну тему: «Листи від учнів групи...», «Важливі листи від колег», «Цікаві сайти для кращого викладу лекцій», «Документація». Крім того, Gmail зберігає усю послідовність листування, демонструючи весь його ланцюжок за датою останнього листа.

Нові освітні стандарти, спрямовані на індивідуальну освітню траєкторію учня, на розширення освітнього середовища, припус-кають, що матеріалів, наявних у відкритому доступі, педагогові може і не вистачити. Це означає, що викладачам доведеться самим бути і авторами, і розробниками [5].

Але є багато проблем, які необхідно подолати викладачам:

- викладачі мають малий досвід роботи з мережевими сервісами;
- дуже мало викладачів обмінюються один з одним створеними навчальними напрацюваннями;

досвід вирішення проектних завдань є найчастіше у малихпостійних групах викладачів, залучити нових викладачів до співпраці дуже важко;

- у більшості викладачів практично немає досвіду співпраці у розробці навчальних матеріалів.

Основними перевагами використання сервісів Google в освіті з точки зору користувача є [5]:

- мінімальні вимоги до апаратного забезпечення (обов'язковою умовою є тільки наявність доступу до Інтернету);Google-технології не вимагають витрат на придбання та обслуговування спеціального програмного забезпечення (доступ до додатків можна отримати через вікно будь-якого браузера) ;
- Google підтримують всі операційні системи і клієнтські програми, які використовують учні, школи та ВНЗ;
- усі інструменти Google безкоштовні.

Розглянемо декілька варіантів інтеграції хмарних сервісів до власних електронних навчальних курсів (ЕНК) на базі LMS *Moodle. Перший варіант* – зробити у своєму електронному курсі посилання на документ Google Диску. Щоб його можливо було редагувати чи коментувати учням, потрібно обов'язково встановити рівень доступу: «Усі користувачі, які отримали посилання», а також який саме доступ ви надаєте («Може редагувати», «Може коментувати», «Може переглядати»)

У ЕНК завдання для учнів з гіперпосиланнями найчастіше використовуються для організації спільної роботи (зокрема, спільно заповнити таблицю чи знайти певну інформацію, створити спільну презентацію, чи, найбанальніше, вибрати тему свого індивідуально-

дослідного завдання). *Другий* варіант доцільно використовувати тоді, коли викладачеві просто необхідно, щоб документ відображався у його курсі без можливості його редагування. Це означає, що файл Google-Диску (документ, таблиця, презентація, форма) необхідно вбудувати у курс. Для цього потрібно скопіювати html-код файлу і додати його у свій ЕНК. Після перезавантаження сторінки у вікні браузера буде відображено вбудований для перегляду документ.

Також у своїх ЕНК викладачі можуть використовувати відео з Youtube. Для відображення його у курсі необхідно, як і у попередньому випадку, скопіювати html-код відео та додати його на сторінку. Але, якщо це відео не особисте, необхідно ще додати посилання на канал автора, це є обов'язковим для того, щоб не порушувати його авторські права на це відео.

Розвиток технологій хмарних обчислень дозволяє вносити в нав-чальний процес програмні новинки для його оптимізації та формувати в учнів навички колективної роботи над навчальними проектами, спрощувати спільну роботу учнів і викладачів, значно розширити види співпраці, сформувати навички ефективно опрацьовувати великі обсяги інформації та раціонально використовувати час і можливості навчатися. Хмарні технології є повноцінним навчальним інструментом, що дозволяє ПТНЗ створити власний он-лайн-простір і формувати особисте освітнє середовище учня та викладача максимально ефективно.

Постійне використання нових засобів для навчання надає можливість не стояти на одному місці, привчає до нового стилю поведінки, легкому вирішенню будь-яких ситуацій. Таке навчання допомагає зробити сам процес навчання відкритим і доступним для всіх: викладачів, учнів, батьків.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю. Технології хмарних обчислень – провідні інформаційні технології подальшого розвитку інформатизації системи освіти України [Електронний ресурс] / В.Ю. Биков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – №6. – С. 3-11. - Режим доступу:http://lib.iitta.gov.ua/1173/.
2. Морзе Н.В. Педагогічні аспекти використання хмарних обчислень [Електронний ресурс] / Н.В. Морзе, О.Г. Кузьмінська // ІКТ в освіті, дослідженнях та індустріальних додатках: інтеграція, гармонізація та трансфер знань. – 2011. – №9. – С. 20-29. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/865/1/N_Morze_O_Kuzminska_ICTSODID_9.pdf.
3. Попова М.В. ИКТ в развитии межкультурной компетенции [Електронний ресурс] / М.В. Попова // Пятигорский государственный лингвистический университет. – 2009. – Режим доступу: http://www.pglu.ru/lib/publications/University_Reading/2009/XII/uch_2009_XII_00053.pdf.
4. Патаракин Е.Д. Социальные взаимодействия и сетевое обучение 2.0 / Е.Д. Патаракин. – М.: НП «Современные технологии в образовании и культуре», 2009. – 176 с.
5. GoogleApps для освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.google.com/intx/uk/enterprise/apps/education.

Приходько Т.В.,
Маріупольський професійний машинобудівний ліцей,
майстер виробничого навчання

ВАРІАНТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО – КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

До хорошого уроку вчитель готується все життя.
В.Сухомлинський

Однією з основних задач сучасної освіти в Україні є підготовка молодої людини до професійного самовизначення в ринковій системі суспільних відносин, до самостійного самовизначення взаємовідношення з динамічним світом професійної праці. Тому велике значення приділяється здатності педагога допомогти учневі усвідомити і розвинути свої здібності, особистісні якості, і, в першу чергу, ті якості, що необхідні для його особистісної і професійної реалізації. Сучасний педагог повинен володіти педагогічними технологіями та вміти їх впроваджувати у навчальний процес для його подальшого вдосконалення.

Головною особливістю будь – якої технології є відтворюваність результату. Цикл навчання містить наступні моменти: встановлення мети навчання; попередня оцінка рівня навченості; навчання, сукупність навчальних процедур і коректування відповідно до результатів зворотного зв'язку; підсумкова оцінка результатів і постановка нових цілей. Навчальний процес у цьому випадку набуває модульний характер – складається з блоків, наповнюваних різним змістом. Зворотний зв'язок, об'єктивний контроль знань – істотна риса технологій навчання.

По значущим властивостям виділяються наступні класи педагогічних технологій.

По ***ведучому фактору*** психічного розвитку;

По ***науковій концепції*** засвоєння досвіду;

По ***орієнтації на особистісні структури***. Людина стає особистістю в міру оволодіння соціальним досвідом, у якому можна розрізнити чотири психологічних структури: досвід знань, досвід умінь і навичок, досвід творчої діяльності і досвід емоційно - ціннісного відношення до світу.

По ***типу організації і керування пізнавальною діяльністю***.

По ***типу організації і керування*** пізнавальною діяльністю учнів. Взаємодія майстра з учнем (керування принципово важливою стороною в педагогічній технології є ***відношення до учня***, позиція учня в освітньому процесі. Тут виділяється кілька типових технологій.

Авторитарні технології, в яких педагог є одноособовим суб'єктом навчально -виховного процесу, а учень лише «об'єкт», «бездуховний винтик». Вони відрізняються твердою організацією навчання, придушенням ініціативи і самостійності учнів, застосуванням вимог і примуса.

Особистісно - орієнтовані технології ставлять у центр усієї освітньої системи особистість учня, забезпечення комфортних, безконфліктних і безпечних умов його розвитку, реалізації її природних потенціалів.

Технології співробітництва реалізують демократизм, рівність, партнерство в суб'єкт - суб'єктних відносинах педагога і учня.

Технології вільного виховання роблять акцент на надання учневі волі вибору і

самостійності в більшій або меншій сфері його життєдіяльності. Здійснюючи вибір, учень найкращим способом реалізує позицію суб'єкта, йдучи до результату від внутрішнього спонукання, а не від зовнішнього впливу.

Інтерактивні Необхідно відзначити, що поняття педагогічної технології використовується як для характеристики великих перетворень, так і для опису незначних нововведень. Наприклад, технологію проблемного навчання не можна порівнювати з технологією підготовки уроку, тому що вони не рівноцінні по обсягу і значущості. Тому вважається за доцільно розподілити технології на загальні, галузеві і часткові.

Ієрархію технологій, згідно І.П.Підласому, можна представити в такий спосіб:

- перший рівень – педагогічні технології;
- другий рівень – розвиваючі технології;
- третій рівень – виховні технології;
- четвертий рівень – освітні технології.

Комп'ютерно - інформаційна технологія

Бурхливий розвиток засобів інформатизації (комп'ютерів, комп'ютерних комунікацій, усяких електронних пристроїв), а отже, поява нових технологій обробки, передачі, отримання та зберігання інформації відкриває нові можливості для застосування комп'ютерів у навчальному процесі. Інформатизація освіти - це процес забезпечення сфери освіти теорією й практикою розробки і використання сучасних нових інформаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічної мети навчання й виховання.

Нові інформаційні технології відкривають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження й закріплення всіляких професійних навичок, допомагають реалізувати принципово нові форми і методи навчання.

Завдання педагогіки полягає в тому, щоб визначити і забезпечити ті умови, за яких реалізуються всі зазначені функції:

- взаємозв'язок використання комп'ютера і мети, змісту, форм і методів навчання;
- поєднання слова майстра і використання комп'ютера;
- дидактична структура комп'ютерного заняття;
- мотиваційне забезпечення роботи на комп'ютері;
- поєднання комп'ютера та інших засобів ТЗН.

Комп'ютер на будь - якому уроці допомагає створити високий рівень особистої зацікавленості учнів за допомогою інформації, виведеної на екран. Структура уроку з використанням комп'ютера є багатоваріантною, однак такий урок має бути функціональним: не тільки формувати знання, а й розвивати учнів, вводити їх у сферу психічної діяльності.

Зрозуміло, що використовувати їх на уроці слід тільки в тому разі, якщо вони є методично виправданими.

При підготовці до уроку майстер підбирає засоби навчання вираховуючи методи проведення уроку. До засобів можна віднести підручники, посібники, сучасні інформаційні прас-листи виробників будівельних матеріалів, інструментів, комп'ютер.

При проведенні уроку виробничого навчання виконую показ технологічних операцій з паралельними поясненнями технологічного процесу, повторюємо, систематизуємо отриману інформацію, самостійно за допомогою електронних тестів перевіряємо рівень знань, оцінюю учнів.

Метою проведення уроків з використанням інформаційно - комунікативних засобів є:

1.Підвищити ступінь професійної майстерності учнів;
2.Сприяти свідомому засвоєнню матеріалу ;
3.Розвивати творчі здібності;
4.Виховувати прагнення до пізнання обраної професії;

Результат який я очікую при проведенні таких уроків:

1. Вміння виконувати творчі дипломні роботи, презентаційні роботи;
2. Вміння виконувати комп'ютерні вправи;
3. Пошук професійної інформації в електронних посібниках та мережі Інтернет.

Уроки виробничого навчання тісно пов'язані з уроками спецтехнології, матеріалознавства, креслення, математики, інформатики. Тому я на прикладі схеми уроку виробничого навчання продемонструю варіанти застосування інформаційно-комунікативних технологій.

Організаційна частина уроку не є цікавою, але є обов'язковою. Перевіряючи готовність учнів до уроку та відповідність спецодягу до вимог охорони праці на екрані показуємо слайд. Учні можуть перевірити і свою відповідність вимогам і своїх одногрупників. Тут теж можуть бути варіанти перевірки відповідності: показ плакату «Знайди 10 порушень техніки безпеки», показ фото з обговоренням.

Важливим етапом на уроці є вступний інструктаж. Головною задачею якого є мотивація. Мотивувати можна через показ презентації, показ фрагменту відеофільму, через показ фото, повідомлення теми та мети заняття.

При повторенні матеріалу, актуалізації опорних знань застосовую:

Фронтальне опитування (є на екрані слайд з питаннями). Кожен учень має змогу дати відповідь, зв'язати з практичними діями, згадати спецтехнологію або матеріалознавство. Варіанти фронтальних опитувань можуть бути у вигляді тестування, відповідь за мовчазним плакатом, відповіді за індивідуальними картками, колективне розв'язання опорного конспекту - схеми, дати визначення до слів або сформулювати проблемне питання, розв'язати задачу, розгадати кросворд, розв'язати проблемну ситуацію за алгоритмом дії, знайти невідповідність вимогам.

Інтерактивні методи застосувати «мікрофон», «мозковий штурм»… На своєму відкритому уроці застосувала метод «мікрофон». На екрані умови конкурсу, йде оцінювання експертами із числа учнів.

Метод «практичний» метою якою я бачу виявлення засвоєння прийомів робіт з попередньої вивченої теми.

Різні форми його виконання: це і виконання практичних показів, і повторення інструменту з його назвою, характеристикою, застосуванням, це і наприклад коментар практичного завдання, яке було домашнім завданням учнів.

Перевірку знань на цьому етапі уроку виконаємо за допомогою електронних тестів. Ці змагання з машиною дають змогу учням об'єктивно, справедливо себе оцінити, перевірити свій рівень знань, вмінь та навичок.

При виконанні практичного завдання проблемним для учнів може бути розрахунок необхідних матеріалів для виконання робіт: фарби, шпаклівок, шпалер тому йде зв'язок з уроками спецтехнології, математики. А на виробничому навчанні рівень знань можна перевірити у вигляді виконання домашнього рішення задач, розрахунок безпосередній на уроці.

Пояснення нового матеріалу проводимо у вигляді презентації з розкриттям технологічного процесу, виду, типу, класифікації робіт відповідно темі.

Краще учнями сприймається більш конкретизована інформація,

Наприклад: перегляд фрагменту фільму, наведення складу матеріалу,ознайомлення з необхідними матеріалами за прайс-листом, демонстрація інструменту на одного учня, послідовність дії і правила виконання, таблиці дефектів відповідно темі, оцінка якості виконаних робіт,допустимі відхилення.

Важливим етапом уроку є перевірка засвоєння нового матеріалу, майстер виробничого навчання повинен бути впевнений, що учні добре вивчили матеріал і можна перейти до показу прийомів виконання робіт. Перевірити засвоєння матеріалу можна за допомогою електронного тесту, кросворду, постановки проблеми.

Обов'язковим є показ майстром виробничого навчання технологічних прийомів.

Обов'язковим на уроці є еталонний зразок.

При проведенні поточного інструктажу учням пропонується свої досягнення вносити до таблиці оцінювання учнів з вказівкою об'єкту перевірки, допустимі відхилення за рівнями досягнень учнів або таблиці з оцінювання рівня досягнень учнів.

При проведенні заключного інструктажу майстер видає учням домашнє завдання. На цьому етапі варіантів може бути безліч, а саме: скласти послідовність дій з підготовки поверхонь під водорозчинне фарбування, найти за фото найбільшу кількість порушень охорони праці, намалювати карикатуру або плакат з безпеки праці за темою уроку, провести маркетингове дослідження ринку будівельних матеріалів і визначити які шпаклівки сучасного та зарубіжного виробника мають однакові характеристики, підготувати рекламний проспект на любий вид шпаклівки, визначити які переваги і недоліки наведеної декоративної штукатурки, розробити дизайн приміщення за програмою «Sweet Home».

Працюю разом з учнями в програмі «Sweet Home», де розробляємо дизайн – проекти конкретного приміщення, одночасно виконуємо

комп’ютерні вправи, учні вчаться творчо мислити, розвиваємо естетичний смак.

Майстер людина творча, тому до підготовки уроку виробничого навчання підходимо оптимально - враховуючи тему уроку, завдання, підготовленість, працездатність учнів, мету уроку, сформованість вмінь та навичок, та свій власний рівень підготовки.

Найбільша насолода для мене – це насолода праці, коли можеш реалізувати себе в дітях, бути для них корисним, навчати їх і навчатися у них, без цієї взаємодії майстер не відбудеться.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання інформації професійних закладів «Комп'ютер в ліцеї та сім'ї», 2002р. №6, стор.3-10.

2. Гуревич Р.С., Шестаполюк О.В., Шевченко Л.С. «Застосування мультимедійних засобів навчання та глобальних інформаційних мереж у наукових дослідженнях».

3. Гуревич Р.С. «Чи потрібен комп’ютер на уроках виробничого навчання».

4. Каррол Л. «Логическая игра». – М., 1991.

5.Носаченко І.М. «Ігрові методи в навчальному процесі» Рідна школа. – 1992. № 1. – стор.72 6.Платов Д.Я. «Деловые игры: разработка и организация». – М., 1991.

7.Подкасистый П.И., Худоваров Ж.С. «Технология игры в обучении и развитии». – М., 1996.

Резнік І.А.

Центр професійно-технічної освіти м. Житомира,
майстер виробничого навчання

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Активний розвиток інформаційного суспільства протягом останніх двох десятиліть спричинив зростання ролі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у всіх сферах життя, а особливо в науці, освіті, виробництві. Невдовзі не можливо буде уявити сучасний навчальний процес без використання ІКТ.

Одним зі шляхів якісної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у ПТНЗ є використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Застосування ІКТ у навчальному процесі дозволяє реалізувати ідеї індивідуалізації та диференціації навчання [1], що є основними завданнями сучасної системи освіти України [2, 3, 4].

Сучасний урок неможливо уявити без застосування мультимедіа, а вчителю все складніше працювати без допомоги комп’ютера. Застосування ІКТ дає змогу більш ефективно використовувати навчальний час, допомагає підняти урок з професійно-практичної підготовки на якісно новий, сучасний рівень, робити процес навчання насиченим, живим, цікавим.

Мультимедійні технології полегшують підготовку вчителя до уроку та залучають до цього процесу учнів; допомагають реалізувати ігрові методи на уроках; організовувати самостійні, творчі проекти з можливістю виходу в

глобальний інформаційний простір; здійснювати заочні екскурсії в історію, тобто перетинати кордони простору й часу; працювати з фрагментами відеофільмів.

Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін професійного спрямування

Із впровадженням ІКТ у систему професійно-технічної освіти стала актуальною проблема розробки й використання нових форм і методів представлення навчального матеріалу, яка передбачає вдосконалення та видозміну традиційних форм організації навчального процесу.

Використання інформаційно-комунікаційних та мультимедійних технологій під час виробничого навчання дає можливість підвищити наочність навчання за рахунок використання різних форм подання навчального матеріалу (текст, графіка, рисунки, діаграми, таблиці, аудіо-, відеозаписи тощо). Крім того, застосування комп'ютерної техніки дає змогу поєднати технічні можливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в поданні навчального матеріалу як живого спілкування педагога з учнем, так і організації його самостійної роботи тощо.

Діапазон матеріалів, які можуть бути використані в якості вихідних при формуванні наочних матеріалів, надзвичайно широкий - від ілюстрацій у підручниках і звичайних плакатів до самостійно отриманих фото- та відео матеріалів. Робота з накопиченими матеріалами в електронній формі дає змогу педагогові професійного навчання створювати різні види електронних продуктів навчального призначення, електронних комплексів навчально-методичного забезпечення дисципліни, які можливо використовувати для самоосвіти учнів (дистанційне навчання), розміщати їх у вільному доступі в мережі Інтернет, на сайті навчального закладу.

Тому, і застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у навчальному процесі створює додаткові можливості для засвоєння матеріалу дисциплін професійно-теоретичної і професійно-практичної підготовок учнів ПТНЗ. Набуті навички роботи із комп'ютерною технікою, засобами інформаційно-комунікаційних і мультимедійних технологій у процесі навчання дають змогу розвивати інформаційно-технологічну культуру майбутнього кваліфікованого робітника, активізують його пізнавальну діяльність, виховують самостійність, здатність до самонавчання та формують його професійну мобільність.

Створення мультимедійних засобів навчання дисциплін професійного спрямування

Серед величезного різноманіття навчальних мультимедійних засобів можна виділити ті з них, які дедалі набувають широкого розповсюдження серед педагогів професійного навчання: мультимедійні презентації, відеофрагменти, навчальні фільми, автоматизовані навчальні системи (мультимедійні програмні засоби), зокрема системи комп'ютерного тестування, комп'ютерні тренажери. Їх використання педагогом не тільки звільняє його від рутинної роботи в організації навчального процесу, підготовці до уроку, й дає можливість створювати навчальну базу і формувати сучасний комплекс інформаційно-методичного забезпечення дисциплін професійного спрямування в електронній формі.

Використання мультимедійних технологій дає змогу, заощаджувати час, підвищує дієвість навчальних матеріалів. Мультимедійна інформація виділяється чіткістю, лаконічністю, доступністю. У процесі роботи з нею учні вчаться аналізувати, висловлювати власну думку, вдосконалюють уміння працювати на комп'ютері і використовувати інформаційно-телекомунікаційні технології. Якщо застосування мультимедійних технологій добре продумане, заняття буде образним, наочним, цікавим, життєвим, допоможе розвивати в учнів уміння працювати в парах і групах [5].

Впровадження мультимедійних засобів навчання значно підвищує якість презентації навчального матеріалу та ефективність його засвоєння учнями, збагачує зміст навчально-виробничого процесу, підвищує мотивацію до опанування професією, вивчення дисциплін професійного спрямування, створює умови для більш тісної співпраці між педагогом професійного навчання й учнем. Також вони надають можливість системно використовувати на практиці навчально-педагогічні розробки, що допоможе інтенсифікувати навчальний процес у ПТНЗ та забезпечить перехід від механічного засвоєння знань до оволодіння вмінням самостійно здобувати ці нові знання, реалізовувати ідеї розвиваючого навчання інформаційно-технологічної культури, професійної мобільності майбутнього кваліфікованого робітника.

Актуальним є використання мультимедійних технологій на заключному інструктажі. Помилки, які допустили учні висвітлені на екрані мультимедіа. Завдання учнів виявити їх та назвати спосіб усунення.

Однак під час використання мультимедійних технологій постають певні проблеми. Готуючи презентаційний матеріал, учні часто використовують надмірну кількість фактів, малюнків, не замислюючись над тим, як вони допомагають досягненню поставленої мети. Іноді надмірно захоплюються анімаційними ефектами, що ускладнює сприймання зображення. Тому будь-який матеріал, що має демонструватися на уроках професійно- практичної підготовки, майстер ретельно перевіряє, разом з учнями виправляє, творчо опрацьовує, поводиться тактовно й коректно, аби не образити і не принизити дитину. Учні з розумінням ставляться до зауважень, коригують роботи, набуваючи певних навичок.

Використовуючи мультимедійні технології, варто не забувати, що саме практичні методи особливо ефективні для формування трудових умінь і навичок вихованців. Інноваційні технології виконують допоміжну функцію, аби досягти більшого ефекту в сприйманні та розумінні певної інформації. Лише за таких умов майстер виробничого навчання досягне ефективності у своїй роботі, а вміння, набуті учнем у процесі роботи з мультимедіа, допоможуть згодом стати успішним в будь – якій професійній діяльності.

Методика використання навчальних презентацій

Пріоритетним засобом розвитку творчого мислення вважаю презентацію, бо саме вона дозволяє представити навчальний матеріал чітко, виразно, системно, поєднуючи схеми, портрети, ілюстрації, відео тексти, кольори, звуки тощо. Учні охоче беруться за самостійне розроблення електронних презентацій тем, кросвордів, навіть проектів, проте не завжди вміють правильно зорієнтуватись в розмаїтті навчально-наукового матеріалу,

задовольняються лише фактами, не розкриваючи їх причин, не розуміючи наслідків. Часто учнівські презентації охоплюють досить великі за обсягом тексти, які не мають стилістичної єдності. Завдання майстра виробничого навчання – допомогти учневі подати знайдену інформацію на слайді стисло, чітко, виділити головне, привести до стилістичної єдності. Мультимедійні технології на уроках професійно-практичної підготовки є універсальними, оскільки можуть бути використані на різних етапах вступного інструктажу:

- під час актуалізації знань, умінь, навичок;
- у формуванні нових трудових прийомів;
- під час опитування з метою перевірки доступності матеріалу вступного інструктажу.

Також навчальну презентацію з теми уроку можна використовувати як роздатковий матеріал або «робочий зошит» для учнів. В якості завдання учні можуть роздрукувати і наклеїти матеріали в навчальний зошит.

Методика застосування навчальних відеоматеріалів професійного спрямування

У формуванні нових трудових прийомів сучасні технології дозволяють успішно використовувати фрагменти відеофільмів. Використання відеоінформації й анімації може значно підсилити навчальний ефект. Саме фільм, а точніше – невеликий навчальний фрагмент, найбільшою мірою сприяє візуалізації навчального процесу, поданню анімаційних результатів, імітаційному моделюванню різних процесів в реальному часі.

Однак під час використання відеоінформації не варто забувати про збереження темпу уроку – відеофрагмент має бути коротким за часом. На уроках виробничого навчання важливо подбати і про забезпечення зворотнього зв’язку з учнями, тобто відеоінформація має супроводжуватися запитаннями розвивального характеру, що спричиняють діалог, коментування тощо. У жодному разі не можна допускати перетворення учнів на пасивних глядачів, необхідно замінити звуковий супровід відеофрагмента живим показом трудових прийомів майстра виробничого навчання.

З метою перевірки доступності матеріалу вступного інструктажу поширеним є перегляд навчальних відеороликів, що здійснюється через мережу Інтернет (online). Їх перегляд супроводжується запитаннями:

Отже, відеофрагменти використовуються з метою розвитку в учнів творчого мислення, формуванню і розвитку практичних умінь і навичок, наближенню навчального процесу до виробничого.

Створення комп’ютерних тестів професійного спрямування

Сьогодні тестування в нашій країні стало загальноприйнятою формою контролю та оцінювання рівня знань учнів. Використання комп‘ютерних технологій у тестуванні дає змогу здійснити значні зміни в оцінюванні рівня навченості. Комп'ютерне тестування передбачає використання комп'ютерної техніки для виявлення й оцінки знань учнів з метою контролю, що здійснюється через діалог у системі «учень-комп‘ютер» [5, с. 337]. Комп'ютерні тести є економним, ефективним, об'єктивним і психологічно прийнятним для учнів засобом педагогічного виміру.

Комп'ютерне тестування може здійснюватись із використанням різних комп'ютерних програмних продуктів, починаючи від різних текстових редакторів і програм для розроблення презентацій та використання мов програмування й можливостей мережі Інтернет.

Але зауважу, що повна заміна комп'ютерними тестовими завданнями традиційних письмових контрольних, самостійних робіт і усних відповідей учнів є недоцільною. Тестовий контроль, що здійснюється за допомогою програм комп‘ютерного тестування буде ефективним тільки за умови його поєднання із традиційними засобами контролю та корекції навчальних досягнень учнів.

Методика застосування мультимедійних опорних конспектів

Опорні конспекти з уроків виробничого навчання — це розгорнута наочна конструкція теми, що містить розташовані певним чином правила, формули, визначення, графіки, позначення одиниць виміру та ключові слова.

Важливою ознакою опорного конспекту повинен стати його привабливий зовнішній вигляд, що відповідає вимогам сучасного дизайну. Існуючі комп'ютерні технології, текстові та графічні програми дозволяють успішно вирішувати цю задачу.

У ході вивчення нового матеріалу за допомогою гіперпосилань майстер може розгорнути кожний із блоків опорного конспекту в більш докладну інформацію про ту чи іншу подію, явище, навчальний епізод. Для цього достатньо скористатися кнопками.

Таким чином, розробка опорного конспекту — це створення такої настільної книги для учнів і викладачів, в якій можна легко та швидко знайти допомогу в роботі з тестовими завданнями, у вирішенні завдань, зрозуміти суть питання, спираючись на теорію, викладену в короткій і доступній формі.

Мультимедійні технології можуть допомогти нам створити унікальні опорні схеми та сигнали.

Висновок

Отже, застосування мультимедіа має величезне значення для розвитку образного мислення, сприяє розкриттю індивідуальних пізнавальних і творчих здібностей, допомагає самовизначитись та самореалізуватись, створює базу для нових видів діяльност

іВикористання у навчальному процесі з підготовки майбутніх кваліфікованих робітників інформаційно-комунікаційних технологій навчання сприяє розвитку інформаційно-технологічної культури та ефективному використанню науково-педагогічного потенціалу.

Список використаних джерел

1. Кадан А. М., Заяц Ю. Э. Современные глобальные сетевые технологии. Программа спецкурса. [Електронний ресурс]

http://mf.grsu.by/Kafedry/kaf001/academic_process/104/pr?dwnld=1.

2. Державна національна програма «Освіта: Україна XXI століття». Київ, 1994 // Законодавчі акти та нормативні документи (на допомогу керівникам закладів та установ освіти). Збірник. – К., 1999. – 401 с.

3. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Моисеева М.В., Петров А.Ю. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повышения квалификации пед. кадров / Евгения Семеновна Полат (ред.). – М.: Academia, 2001. – 271 с.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці" на 2006-2010 роки»//Офіційний вісник України. – 2005. – № 49. – С. 40.

5. Тимощук Н.М. Використання мультимедійних засобів навчання на заняттях з іноземної мови у аграрних ВНЗ (Електронний ресурс).

Рожкова О.Є.
Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Рівненській області,
методист

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ ОБЛАСНОЇ МЕТОДИЧНОЇ СЕКЦІЇ НАПРЯМУ «ГРОМАДСЬКЕ ХАРЧУВАННЯ»

Неможливо уявити сучасний розвиток освітньої галузі без впровадження новітніх технологій навчання та виховання. Педагогічна інноватика полягає у постійному пошуку та впровадженні нових, максимально ефективних інноваційних педагогічних технологій, результатом використання яких має бути не лише висококваліфікований робітник, а й сформована особистість, гідний громадянин держави.

Одним із напрямків роботи обласної методичної секції напряму «Громадське харчування» є вибір нових шляхів та методів щодо удосконалення навчально-виробничого процесу в ПТНЗ у відповідності із вимогами сучасності, підвищення мотивації у діяльності, як педагогів так і учнів, а також створення умов для підвищення рівня їх активності в реалізації завдань навчального процесу. Під час спілкування з педагогами області, анкетуванням було з’ясовано їх рівень відношення до новітніх технологій, про індивідуальні науково-методичні теми, над якими вони працюють. Вибір методу, який би допоміг об’єднати педагогів, спрямувати їх спільні зусилля на вирішення конкретних питань, було зроблено на користь проектної методики.

12 листопада 2015 року на черговому засіданні обласної методичної секції було презентовано «метод проектів», наведено ряд прикладів з досвіду із впровадження проектної методики, як педагогами України, так і на прикладі педагогів Вищого професійного училища № 22 м.Сарни, а саме: Радько Людмили Петрівни та Охнюк Надії Володимирівни. Завдяки їх наполегливій та кропіткій праці в училищі було зібрано старовинний посуд: глечики, тарілки, макітри та інше, а також вони запровадили збирання разом зі своїми учнями старовинних рецептів Полісся, які ретельно були записані з вуст вже стареньких майстринь. Разом із світлинами, рецептами було створено збірочку «Стародавні страви Поліської кухні». За обсягом знахідок

посуду та інвентарю колекція переросла від однієї кімнати до музею, який завдяки дирекції училища та педпрацівників і учнів було оформлено у стилізованому вигляді української хати.

Більшість присутніх на засіданні педагогів області зацікавив цей досвід та було запропоновано створити спільний проект «Історія та сучасність Поліської кухні».

Метод проектів – це структурно-організаційна робота в навчальному закладі, що моделює майбутню професіональну діяльність учня.

В основу методу проектів покладено ідею, яка становить суть поняття «проект», його прагматичну спрямованість на результат, який можна отримати під час вирішення тієї чи іншої практично або теоретично значущої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності.

Метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну, групову, яку учні виконують протягом певного відрізка часу, він завжди припускає розв'язання якоїсь проблеми. Метод проектів як педагогічна технологія передбачає сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю. Сьогодні метод проектів вважається одним із перспективних видів навчання, тому що він створює умови для творчої самореалізації учнів, підвищує мотивацію для отримання знань, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних здібностей. Учні набувають досвіду розв'язання реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя, які проектують у навчанні.

Німецький педагог А.Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки, тобто осмислення самостійно набутої інформації здійснюється через призму особистісного відношення до неї і оцінку результатів у кінцевому продукті.

Починаючи роботу із впровадженням проектної методики було визначено головні напрямки та цілі проекту «Історія та сучасність Поліської кухні». Виховна мета проекту спрямована на виконання головних завдань «Концепції національно-патріотичного виховання учнів», а саме на формування соціально цінної поведінки учнів, формування їх активності та самостійності; на виховання патріотичних почуттів в учнів; любові до своєї професії; відчуття своєї причетності до розбудови національної державності; поваги до культури та історії рідного краю, народу, його традицій, кухні; гордості за свою землю, свій народ, власної національної гідності.

Дуже важливим елементом, як на мій погляд, є завдання вивчити та визначити рівень впровадження страв поліської кухні в меню підприємств ресторанного господарства регіону і головне, це укріпити зв'язок між поколіннями минулих кухарів, типерешніх та майбутніх.

Завдяки цьому проекту буде можливим виконати комплексний підхід до вивчення явища «Поліська кухня», піднесення на новий рівень міжпредметних зв'язків у професійній підготовці учнів за професіями «Кухар» та «Кондитер». Визначення страв та виробів регіонального компоненту, їх всебічна характеристика та значення, відпрацювання практичних прийомів приготування (виготовлення), оформлення відомостей (історичних, традиційних та сучасних) про сировину (продукти), технологію,

посуд, інструменти та пристосування, способи оформлення та подачі, регіональні обряди та традиції – ось лише частина того, над чим ще треба працювати. Багато чого вже зроблено в кожному з навчальних закладів, певними педагогами але проектна методика це перш за все творчість і вона залежить від особистості. Тому сподіваюсь на різноманітний її прояв, на індивідуальний підхід, саме до цього підготовлені інструкційні матеріали, рекомендації з впровадження методу проектів.

Основний кінцевий продукт, який має бути створено – це збірка «Історія та сучасність Поліської кухні», яка буде корисної і викладачу спецпредметів, і майстру виробничого навчання, і учню.

Садова Н.П.,
відділ підвищення кваліфікації та дослідно-експериментальної роботи навчально-методичний центр ПТО ПК у Хмельницькій області, методист

СТАЖУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПТНЗ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Питання стажування педагогічних працівників професійної освіти на даний час мало вивчене як вітчизняними науково-педагогічними та педагогічними працівниками, так і зарубіжними. Є лише окремі наукові статті, в яких увага зосереджується на важливості стажування педагогів ПТНЗ, на інноваційному виробничому і педагогічному досвіді [6, 7,9].

Міністерство освіти і науки України затвердило Порядок підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів (наказ МОН України від 30.04.2014 № 535), в якому у п.7, п.13. та п.21 розкриваються загальні питання стажування.

Працівниками Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області на допомогу навчальним закладам розроблено Орієнтовні методичні рекомендації щодо запровадження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів [8]. У методичних рекомендаціях чітко дано визначення підвищення кваліфікації, детально описано завдання, мету, принципи, форми, види та зміст підвищення кваліфікації. Більш детальніше у цьому документі говориться про стажування як одну з форм підвищення кваліфікації та зазначається, що стажування поділяється на: стажування з педагогічної складової діяльності педагога та стажування в умовах виробництва.

Стажування є одним із видів підвищення кваліфікації. Стажування передбачає набуття педагогом практичних умінь і навичок щодо виконання обов'язків на займаній посаді шляхом вивчення й опанування новітніх виробничих і педагогічних технологій, сучасної техніки, обладнання, прогресивних методів організації праці, засвоєння кращого вітчизняного та зарубіжного педагогічного і виробничого досвіду з метою забезпечення якісної підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних

закладах, випереджувального засвоєння новітніх виробничих процесів відповідно до державних стандартів ПТО та регіональних потреб ринку праці.

Відповідно до проекту Закону України «Про освіту» стажування – це набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань.

Трудове законодавство визначає стажування як навчання на виробництві. Стажування передбачає засвоєння кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду, набуття практичних умінь і навичок щодо виконання обов'язків на займаній посаді або на посаді вищого рівня.

Стажування педагогічних працівників є чи не найбільш складною проблемою в підвищенні кваліфікації, оскільки на цей час виробництво та економіка держави зазнали певних трансформаційних змін пов'язаних з формою власності підприємств, не сформованістю культури соціального партнерства, взаємодії бізнесу і освіти.

З метою розв'язання проблем стажування майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних дисциплін, у серпні 2014 року відповідно до листа Департаменту професійно-технічної освіти МОН України від 21.08.2014 №3-9-1051-14 по всій Україні було зібрано пропозиції від ПТНЗ про можливість здійснення підвищення кваліфікації для педагогів. На основі зібраних пропозицій наказом МОН України від 23.10.2014 №1199 затверджено перелік професійно-технічних навчальних закладів для стажування майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів ПТНЗ. Цей перелік доповнився ще вісьмома навчальними закладами згідно з наказом МОН України від 08.10.2015 №1024 «Про доповнення Переліку професійно-технічних навчальних закладів, на базі яких може здійснюватись стажування майстрів виробничого навчання».

У перелік увійшли навчальні заклади з майже з усіх областей України за напрямами: аграрний профіль – Вінницька, Сумська, Черкаська, Чернігівська (5 ПТНЗ), будівельний профіль – Вінницька, Волинська, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Львівська, м. Київ, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська (26 ПТНЗ), громадське харчування – Вінницька, Дніпропетровська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Сумська, Черкаська, Чернівецька (11 ПТНЗ), деревообробка – Закарпатська, Сумська (2 ПТНЗ), зв'язок – Вінницька, м. Київ (2 ПТНЗ), лісове господарство – Чернігівська (1 ПТНЗ), машинобудівний профіль – Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Полтавська, Сумська, Хмельницька (8 ПТНЗ), сфера послуг – Вінницька, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Миколаївська, Сумська, Харківська, Хмельницька, Чернівецька, Чернігівська (13 ПТНЗ), транспорт – Вінницька, Івано-Франківська, м. Київ, Рівненська, Сумська, Черкаська, Чернігівська (7 ПТНЗ), професійно-педагогічний профіль – м. Київ, Хмельницька (2 ПТНЗ).

Отже, до переліку професійно-технічних навчальних закладів для стажування майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів ПТНЗ увійшли 77 навчальних закладів системи професійної освіти України, які пропонують організацію та здійснення стажування за 94 професіями.

З Хмельницької області до переліку ПТНЗ, увійшли такі навчальні заклади: Подільський центр професійно-технічної освіти *(«Штукатур», «Маляр», «Лицювальник-плиточник»),* Нетішинський професійний ліцей *(«Електрогазозварник»),* Хмельницький професійний ліцей електроніки *(«Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування»),* Вище художнє професійне училище № 19 смт Грицева *(«Вишивальник»),* Вище професійне училище № 25 м. Хмельницького *(«Агент з постачання»).*

Педагоги професійно-технічної освіти можуть проходити стажування на базі діючих підприємств регіону, у ПТНЗ, визначених Міністерством освіти і науки України (наказ від 23.10.2014 №1199), на базі яких може здійснюватись стажування майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки ПТНЗ та за кордоном.

Мета проходження стажування для майстрів виробничого навчання передбачає підтвердження (підвищення) робітничого розряду, опанування новітніми технологіями. Викладачі професійно-теоретичної підготовки проходять стажування з метою ознайомлення з новими виробничими технологіями та опанування новітніх технологій.

Заклади професійної освіти Хмельницької області щорічно у листопаді складають графік стажування педагогічних працівників на наступний рік, який подають у Науково-методичний центр професійно-технічної освіти. Цей графік висвітлює інформацію про потребу стажування, мету стажування та базу стажування, яка проводить таку форму підвищення кваліфікації.

Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області в кінці календарного року проводить моніторинг стажування інженерно-педагогічних працівників на базі підприємств регіону та на базі ПТНЗ, які затвердженні наказом МОН України від 23.10.2014 №1199 за формами, які розроблені центром.

Такий моніторинг дозволяє відслідкувати охоплення стажуванням педагогічних працівників навчальних закладів області. Моніторинг такого виду виконує функції: контролюючу, консультативну, навчальну. Проводячи аналіз інформації про стажування педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів Хмельницької області за період 2011 – 2015 років, бачимо, що за вказаний період стажування майстри виробничого навчання на базі підприємств Хмельниччини пройшли 100%.

Стажування на базі профільних ПТНЗ України є набагато ефективнішим, але з Хмельницької області таке стажування пройшли тільки 12% майстрів виробничого навчання. Причиною такого малого відсотка є фінансові проблеми як педагогів, так і самих навчальних закладів.

Стажування викладачів професійно-теоретичної підготовки у навчальних закладах набуває позитивної динаміки. Протягом 2011 – 2015 років стажуванням охоплено 74% викладачів. Прогнозується, що період атестації зіграє основну роль, враховуючи п.7 Порядку підвищення кваліфікації, і стажування викладачів, особливо професійно-теоретичної підготовки, становитиме 100%.

Для проходження стажування за кордоном, на цей час існує чимало освітніх агентств, які пропонують свої послуги в організації навчання та

стажування, наприклад Studyso (http://studyso.at/uk), ТМ «Connect Abroad Corporation» (http://cac-ua.com), програма Internship (http://internship.ua), Unistudy Міжнародні освітні програми та стажування *за кордоном (*http://unistudy.org.ua) тощо.

Проходження стажування особливо майстрами виробничого навчання та викладачами професійно-теоретичної підготовки є обов'язковим. Завдання професійної освіти України – розробити Положення та Порядок стажування майстрів виробничого навчання, викладачів професійного навчання професійно-технічних навчальних закладів.

Головна мета стажування – це знання виробництва на сучасному етапі розвитку для навчання сучасного, мобільного, конкурентоспроможного висококваліфікованого робітника.

Список використаних джерел

1. Наказ МОН України від 30.04.2014 № 535 «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів».
2. Наказ МОН України від 23.10.2014 №1199 «Про затвердження переліку професійно-технічних навчальних закладів для стажування майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів ПТНЗ».
3. Наказ МОН України від 08.10.2015 № 1024 «Про доповнення Переліку професійно-технічних навчальних закладів, на базі яких може здійснюватись стажування майстрів виробничого навчання».
4. Проект Закону «Про освіту».
5. Проект Положення про стажування майстрів виробничого навчання (педагогів професійного навчання) професійно-технічних навчальних закладів.
6. Арич Н.В. Розробка програм стажування педагогів професійно-технічних навчальних закладів з опанування новітніх виробничих технологій: методичні поради // Педагогічний досвід у професійно-технічній освіті. – 2009. – червень.
7. Мирончук Н.М. Стажування як форма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників //Андрагогічний вісник. – 2013.– №4. – С. 64-69.
8. Орієнтовні методичні рекомендації щодо запровадження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів // Науково-методичний вісник «Професійна освіта». – 2014. – №1-2 (42-43).
9. Шевчук Л.І. Курсове підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників ПТНЗ // «Професійно-технічна освіта», №1, 2013.
10. Форми та зміст курсового підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти / під загальним керівництвом та редакцією В.В. Супруна. – Хмельницький, 2012.

Сидорова Ж.В.,

Ізмаїльське вище професійне училище
Київської державної академії водного транспорту
імені гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного,
старший майстер навчально-тренувального
центру «Істр», викладач-методист

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

На сучасному етапі розвитку економіки України зростає потреба в економічній освіті широкого кола людей.

Аналіз економічної ситуації в Україні із врахованого наявного світового досвіду засвідчує, що оздоровлення економіки і відновлення виробництва можливе за рахунок збільшення кількості малих і середніх високотехнологічних фірм та обсягів їх виробництва на основі новітніх досягнень науки і техніки. Однак успішна реалізація цієї стратегії вимагає цілком нової категорії фахівців, що отримали підготовку на рівні світових стандартів.

Для практичного навчання на основі консультаційної програми ТРАНСФОРМ-Україна-1996 та в рамках спільного німецько-українського проекту на базі Ізмаїльського вищого професійного училища був створений навчально-тренувальний центр для підготовки фахівців з комерційної діяльності, справочинства, туризму, готельного обслуговування:

- кваліфікованих робітників за професіями: агент з постачання; адміністратор; оператор комп'ютерного набору; секретар керівника (організації, підприємства, установи); агент з організації туризму; покоївка; черговий по поверху (готелю, кемпінгу, пансіонату);
- молодших спеціалістів галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», спеціалізації «Комерційна діяльність», кваліфікації «Агент комерційних послуг». Раніше готували за напрямком «Культура» зі спеціальності «Діловодство» та за напрямком «Туризм» зі спеціальності «Організація обслуговування в готелях та туристичних комплексах».

Підготовка за вказаними професіями та спеціальностями здійснюється за прогресивною європейською технологією освіти, яка базується на відтворенні діяльності справжньої фірми у відповідних відділах навчально-тренувального центру. Таке практичне навчання, максимально приближене до реальних умов функціонування комерційної або туристичної організації, сприяє тільки системному та свідомому оволодінню навичками роботи у колективі.

Учні мають змогу одержувати знання з основ підприємницької діяльності безпосередньо під час роботи. Навчання проходить на робочих місцях, що імітують роботу конкретного комерційного підприємства. Це дає можливість пройти шлях від кваліфікованого робітника на першому році навчання до молодшого спеціаліста за **спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,** що по суті – до керівника малого і середнього підприємства - на другому та третьому роках навчання , коли учні самостійно керуватимуть роботою відділу, працюють з комп'ютерною і організаційною технікою.

Навчально-тренувальна фірма - спрощена модель реально діючої фірми в конкретній сфері діяльності з власною організаційною і функціональною структурою. Учні більшість часу проводять в практичних вправах, одержуючи навички роботи в кожному із відділів фірми: комерційному, бухгалтерії, секретаріаті, відділах маркетингу, рекламно-підприємницької діяльності, складу, кадрів, у туристичній фірмі, готелі, відділах практичного вивчення іноземних мов, обробки інформації, барі,

ресторані, архіві. Все побудовано на гейміфікації. Замість нудного вивчення економічної теорії і термінів учні створюють свої віртуальні компанії і протягом декількох років навчаються азам роботи в бізнесі: як продавати, купувати, зберігати і перевозити товари, брати кредити і багато інших операцій, пов'язаних з веденням бізнесу.

У відділі секретаріату, канцелярії та кадрів учні, як працівники фірми, опановують навички ведення ділової бесіди з відвідувачами, складання і обробки службової документації, ведення телефонних переговорів, організації нарад і конференцій, засідань , працюють з факсом, МІНІ-АТС та іншою оргтехнікою.

У торговому відділі – оформлюють каталоги, прайс-листи на товари, які реалізує фірма, вивчають ринок і проводять маркетингові дослідження, вчаться організовувати ярмарки і рекламувати товар, вивчають каталоги і проспекти аналогічних фірм України і зарубіжжя, створюють власний бізнес, готують і реалізують реальні операції з такими ж фірмами з віртуальною платою товарів і послуг .

У відділі бухгалтерії учні опановують сучасні бухгалтерські комп'ютерні програми, отримують навички щодо складання балансу, фінансової звітності та оформлення банківських і податкових документів.

У туристичній фірмі (лабораторія «Навчальне туристичне агентство») вони складають різноманітні екскурсійні програми, беруть участь у розробці туристичних маршрутів та вчаться високопрофесійному готельному обслуговуванню на базі майстерні «Навчальний готель», створеної за європейськими стандартами з метою забезпечення організації та проведення виробничої практики учнів навчально-тренувального центру. Учнів навчають основам менеджменту, маркетингу, реклами та економіки туристичного бізнесу, організації надання готельних послуг.

Готельна індустрія – територія застосування та важливості знань іноземних мов. Готель – це перше, що бачить іноземний турист чи бізнесмен коли прибуває до нашої країни. Залежно від сервісу, який він там отримає формується його загальне враження про країну та людей, що мешкають на її території. Ніж вища категорія готелю, тим більше він приймає іноземців, тим більше потребує персоналу із знанням іноземних мов. Серед пріоритетних напрямів роботи з розвитку професіоналізму фахівців туризму у навчально-тренувальному центрі визначено викладання спеціальних дисциплін іноземними мовами. Це сприяє підвищенню мотивації вивчення іноземних мов та покращення професійної підготовки в цілому. З цією метою доречним є відкриття тематичних творчих майстерень (іноземною мовою): а) „Екскурсійне бюро", б) „Готель", в) „ Туристична агенція" та інші, проведення

учнівських конференцій, професійних конкурсів іноземними мовами, що робить значний внесок в мовну підготовку фахівців.

Фірма «Істр» входить в мережу навчально-тренувальних центрів України та співпрацює з аналогічними фірмами в Європі.

Основною метою, що визначає всі напрямки діяльності навчально-тренувальної фірми, є формування в учнів необхідних знань, умінь і навичок у галузі комерційної діяльності та туризму на основі використання сучасних технологій навчання. Аналогічні фірми існують по всьому світу, в Україні їх 14. Дані структури імітують реальні сфери підприємництва, мають свою банківську систему, співпрацюють один з одним, беруть участь в ярмарках.

Контролюючим органом всіх навчально-тренувальних фірм України є Асоціація „Український національний центр навчально-тренувальних фірм „Централь", створена на базі Київського модельного центру, яка виконує роль податкової інспекції, національного банку, заводу-виробника, аудиторської комісії, господарського суду, тощо.

Однією зі складових практичного навчання за діючою технологією є проведення національних ярмарок навчально-тренувальних фірм та прийняття участі у міжнародних ярмарках НТФ.

У щорічних Міжнародних ярмарках, що проводяться в навчальних цілях, наприклад в ФРН, учні набувають навички в роботі на стендах на міжнародному рівні з одного боку, а з іншого демонструють зразки вітчизняних виробників товарів, що в рекламних цілях сприяє розширенню українського ринку товарів та послуг за кордоном.

В асортимент виставкових товарів українських навчально-тренувальних фірм включаються вітчизняні продовольчі та промислові товари. Як правило, зразки таких товарів безкоштовно надаються навчально-тренувальним фірмам регіональними виробниками, які співпрацюють з ними, як соціальні партнери.

Міжнародні ярмарки відвідують представники бюро по найму з усього світу, менеджери, зацікавлені спеціалісти, викладачі. Учні, які презентують на стенді власну навчально-тренувальну фірму, демонструють свої здібності, як у представленні товарів, так і здійснюють їх віртуальний продаж.

Ми брали участь у міжнародних ярмарках, що проводились в містах Німеччини: Мюнстер, Лейпциг, Нюрнберг, Аутсбург та литовському Шауляї, а також у щорічних ярмарках в різних містах України.

Весь спектр теоретичних та практичних знань, навичок учні удосконалюють під час виробничої практики на провідних підприємствах регіону, базах

відпочинку чорноморського узбережжя, на суднах ПРАТ «Українське Дунайське пароплавство» та круїзної компанії «Червона рута»
м. Київ.

На основі навчально-тренувальної фірми ми випускаємо спеціалістів широкого профілю, здатних самостійно взаємодіяти з динамічним світом бізнесу. Наші випускники активно запитані на місцевих ринках праці. Після закінчення курсу вони одержують кваліфікацію молодшого спеціаліста і можуть працювати за фахом на підприємствах і у фірмах різної форми власності, самостійно вести справи. Хто прагне підвищити особистий професійний рівень, може без жодного зволікання поступити на другий курс таких престижних вузів, як: Одеський національний університет імені Мечникова, Київський міжнародний фінансовий університет, Київський професійно-педагогічний коледж імені Макаренка, Київська академія управління персоналом, Ізмаїльський інститут водного транспорту, Ізмаїльський гуманітарний університет, Одеський європейський університет менеджменту і інформаційних технологій, Придунайську філію МАУП, Київську академію водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного.

Основним показником ефективності нової технології є затребуваність наших учнів на ринку праці. Ми пишаємось тим, що, починаючи з 1997 року по 2016 рік, в НТЦ «Істр» було підготовлено 1383 фахівця, більшість яких дуже легко знайшли себе у комерційних фірмах, підприємствах Ізмаїла, району, області та столиці, і навіть, на суднах інших країн.

Значною мірою очікуваним і дуже важливим для нас було нагородження училища дипломом МОН України за високі творчі досягнення у інноваційному оновленні національної системи освіти. Це є показником та оцінкою праці усього колективу ІВПУ КДАВТ в освітній галузі для успішного навчання конкурентоспроможних та сучасних спеціалістів, тому підготовка співробітників такого рівня повністю відповідає потребам ринку трудових ресурсів України. Наприклад, наш випускник одесит Олександр Борняков — справжнісінький людина-оркестр. У 33 роки він володіє американською мережею відеореклами VertaMedia, яку оцінює в $30-50 млн, є депутатом одеської міськради, керуючим партнером фонду WannaBiz і співвласником аутсорсингової компанії Intersog. І таких прикладів дуже багато.

Ми з впевненістю дивимось у майбутнє, оскільки у нас є все для подальшого розвитку – інноваційні технології, можливість та бажання розвитку, а також чудовий колектив однодумців, спроможний досягати найсміливіших цілей!

Талаш І. М.,
ДПТНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування», майстер виробничого навчання

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Зміни в навчальному процесі ставлять нові вимоги до діяльності майстра виробничого навчання, яка орієнтована на виховання конкурентноспроможнього фахівця, і це викликає необхідність по-новому підходити до навчального процесу, застосовуючи нестандартні методики викладання.

Раніше інформацію з будь-якої теми учень отримував за різними каналами: підручник, довідкова література, лекція викладача, конспект уроку.

Але сьогодні, з огляду на сучасні реалії, викладач повинен вносити в навчальний процесс нові методи подачі інформації. Виникає питання, навіщо це потрібно. Мозок людини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебаченню, набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіа-засобів.

Вже давно доведено, що кожен учень по-різному освоює нові знання. Раніше викладачам важко було знайти індивідуальний підхід до кожного учня. Тепер з використанням комп'ютерних мереж і онлайнових засобів отримали можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальні запити кожного учня.

Необхідно навчити кожного учня за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні об’єми інформації. Дуже важливо організувати процесс навчання так, щоб учень активно, з цікавістю і захопленням працював на уроці, бачив плоди своєї праці і міг їх оцінити.

У своїй роботі я надаю перевагу використанню мультимедійних супроводів уроків, адже мультимедіа – це сучасна комп’ютерна інформаційна технологія, що дозволяє об’єднувати в одній комп’ютерній програмно-технічній системі текст, звук, відеозображення, графічне зображення та анімацію (мультиплікацію).

Використання комп’ютера сприяє розвитку самостійності, творчих здібностей учнів, його застосування дозволяє змінити саму технологію надання освітніх послуг, зробити урок більш наочним і цікавим. Все це дає можливість покращити якість навчання, але при підготовці до уроку з використанням ІКТ майстер не повинен забувати, що це УРОК,а значить складає план уроку, виходячи з його цілей, при відборі навчального матеріалу він повинен дотримуватися основних дидактичних принципів: систематичності та послідовності, доступності, диференційованого підходу, науковості та інше. При цьому комп'ютер не замінює викладача, а тільки доповнює його.

Дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання, що використовуються на уроках, можна стисло визначити так:

- посилення мотивації навчання;
- активізація навчальної діяльності учнів, посилення їх ролі як суб’єкта навчання діяльності (можливість обирати послідовність вивчення матеріалу, визначення міри і характеру допомоги та ін.);

- індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності учнів;

- урізноманітнення форм подання інформації;

- урізноманітнення типів навчальних завдань;

- створення навчального середовища, яке забезпечує "занурення" учня в уявний світ, у певні соціальні ситуації;

- постійне застосування ігрових прийомів;

- забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії;

- можливість відтворення фрагмента навчальної діяльності.

Запам'ятовування інформації відбувається таким чином: якщо сприймається лише слухова інформація, то засвоюється 20% матеріалу; якщо інформація отримується лише за допомогою зору, то запам'ятовується до 30% матеріалу. За умови комбінованого поєднання слухового та зорового каналів інформації людина спроможна швидко засвоїти до 60% отриманої інформації. Таким чином, використання мультимедіа сприяє кращому вивченню навчальної інформації на уроках.

- зростання впливу виступу на аудиторію, оскільки значний обсяг інформації сприймається зоровими та слуховими рецепторами одночасно;

- полегшення розуміння і сприйняття поданого матеріалу;

- запам'ятовування навчального матеріалу на значний період;

- збільшення психологічної вірогідності прийняття правильних висновків, суджень, узагальнень;

- скорочення часу на розкриття проблеми.

Додаток 1

План уроку виробничого навчання

Тема програми: Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів.
Тема уроку: Обробка прорізної кишені з листочкою з вшивними кінцями.
Мета уроку:
навчальна— навчити технологічно вірно обробляти прорізну кишеню з листочкою з вшивними кінцями;
розвивальна— сприяти розвитку зорового сприйняття, уваги, логічного мислення, раціонального використання робочого часу;
виховна— сприяти вихованню охайності, відповідальності при виконанні робіт; поваги до майбутньої професії.
Тип уроку: урок формування первинних умінь.
Вид уроку:урок-вправи
Методинавчання:

- словесні;
- наочні;
- практичні

Дидактичне забезпечення уроку:

- мультимедійна презентація уроку;
- інструкційно-технологічні картки «Обробка прорізної кишені з листочкою з вшивними кінцями.»;

- зразки поетапної обробки прорізної кишені з листочкою з вшивними кінцями;
- картка дефектів.

Матеріально-технічнезабезпечення:

- ноутбук, екран, мультимедійний проектор;
- швейнімашини 1022кл, спецмашини51А кл., парогенератор, праски;
- швейні інструменти та пристосування особистого користування (наперсток, голки, ножиці, сантиметрова стрічка, кравецька крейда, лінійка), тканина для виготовлення зразків, нитки.

Міжпредметні зв'язки:

Охорона праці (основи безпеки праці в галузі);
Технологія виготовлення одягу (технологія обробки окремих деталей одягу);
Матеріалознавство швейних матеріалів (властивості тканин).

Хід уроку

I. Організаційна частина.

- ✓ привітання;
- ✓ доповідь чергового про присутність учнів, готовність учнів та майстерні до уроку.

II. Вступний інструктаж.

1. Актуалізація опорних знань**.**

Питання до учнів:

- ✓ Які функції виконують кишені в одязі?
- ✓ Як проходить нитка основи в накладних кишенях?
- ✓ Яке призначення клейової прокладки по верхньому краю кишені?
- ✓ Які деталі крою необхідні для обробки кишені у швах?
- ✓ Як проходить нитка основи в підкладці кишень у швах?

2. Мотивація теми уроку:

- ознайомлення з історією виникнення кишені та з інформацією про кишені в сучасномуодязі**.**

3. Повідомлення теми та мети уроку.

4. Формування нових трудових прийомів.

4.1 Перевірка правил техніки безпеки при виконанні ручних, машинних та волого-теплових робіт;

4.2 Показ майстром нових трудових прийомів;

- Обробка прорізної кишені з листочкою з вшивними кінцями.
- Відповіді на запитання учнів.

5. Перевірка доступності нового матеріалу:

- ✓ Шляхом створення проблемної ситуації щодо порівняння двох обробок прорізних кишень.

6. Закріплення знань учнів, отриманих на уроці.

Шляхом постановки запитань з використанням мультимедійної презентації:

- ✓ Які деталі крою необхідні для обробки прорізної кишені з листочкою з вшивними кінцями та суцільнокроєною підкладкою?
- ✓ Скільки ліній необхідно для розмітки кишені?
- ✓ Як проходить нитка основи в листочці?
- ✓ Як проходить нитка основи в повздовжнику?

✓ Як проходить нитка основи в клейовій прокладці в листочку?
✓ Чому дорівнює ширина повздовжника?
✓ З якої сторони розрізають вхід в кишеню?
✓ Чому дорівнює ширина шва зшивання підкладки?
✓ Зісторони якої деталі обметують зрізи підкладки?

7. Підведення підсумків вступного інструктажу.

8. Видача завдань для самостійної роботи учнів на уроці, норм часу та пояснення порядку їх виконання.

III. Поточний інструктаж.

Цільові обходи робочих міст учнів з метою:

- перевірки правильності організації робочих місць;
- перевірки дотримання правил техніки безпеки;
- перевірки та контролю за правильністю виконання робочих прийомів;
- проведення додаткових інструктажів;
- проведення індивідуальних інструктажів;
- перевірки якості та обсягу виконаної роботи.

IV. Заключний інструктаж.

- підведення загальних підсумків уроку;
- аналіз та обговорення типових помилок;
- демонстрація кращих робіт;
- аналіз дотримання правил техніки безпеки, організації робочих місць та виконання робочих прийомів;
- повідомлення та обґрунтування отриманих учнями оцінок;
- домашнє завдання.

Ткачик О.П.,
Державний професійно-технічний навчальний заклад
«Красилівський професійний ліцей»,
викладач професійно-теоретичної підготовки

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПТНЗ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Наш світ з початку свого існування докорінно змінився і постійно продовжує вдосконалюватися, набувати нового вигляду, разом із тим він вимагає від суспільства нових знань, вмінь та навичок, тому суспільство постійно повинно вдосконалюватися, та надавати нових знань підростаючому поколінню. З розвитком технічного процесу відбулася докорінна перебудова нашого суспільства, на основі принципово нових економічних, соціальних, політичних факторів ставить підвищенні вимоги до підготовки робочих кадрів, їх освітнього рівня та професійної майстерності. Вони мають здійснювати важливу функцію задоволення поточних і перспективних потреб виробництва у кваліфікованих робітників, що відповідають вимогам науково-технічного розвитку, володіти широким політехнічним кругозором, професійною майстерністю.

Сучасна освіта повинна мати не тільки теоретичний характер, але й практичне підґрунтя, а саме впровадження в навчальний процес ПТНЗ сучасних виробничих технологій.

Добір методів та технологій залежить не тільки від мети і змісту навчання, а й від специфічних особливостей професії, рівня професійної підготовки і віку учнів, умов навчально-виробничого процесу. Крім того, добір методів визначається кваліфікацією і досвідом майстра виробничого навчання. Лише в тому випадку, коли майстер уміло володіє системою сучасних методів навчання, оптимальними прийомами їх застосування, можна досягти успіху.

Розглянемо впровадження в навчальний процес ДПТНЗ «Красилівський професійний ліцей» сучасних виробничих технологій на прикладі майстра виробничого навчання з професії штукатур, маляр – Желіховської М.П.

Майстер використовує в своїй роботі традиційні та інноваційні методи навчання. Серед яких найчастіше впроваджує імітаційні вправи, розробку варіантів рішень, аналіз конкретної ситуації, ігрові методи навчання, нестандартні домашні завдання.

Опанувала та широко використовує в педагогічній практиці комп'ютерні технології, розробляє мультимедійні презентації, інструкційні картки та тестові завдання в електронному вигляді, які застосовує при проведенні уроків виробничого навчання.

Вона впевнена, що справжній майстер виробничого навчання повинен бути фахівцем в своїй галузі. Тому постійно ознайомлюється з новими технологіями у будівельній справі.

На думку Желіховської М.П. на уроках виробничого навчання необхідно створювати умови для розвитку учнів, їх самореалізації та самоствердження. Саме на цьому, вважає вона, базуються інноваційні технології навчання.

Зараз багато кажуть про сучасні уроки, маючи на увазі застосування під час їх проведення інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів навчання. Звичайно, на сто відсотків майстер згодна з цими нововведеннями, але вона наголошує, що не потрібно забувати і добре випробувані старі методики. Так, перші уроки – це звичайні уроки формування первинних вмінь. Вони, як правило, проводяться за традиційними методиками у навчанні.

Коли учні накопичують певний багаж знань, тоді майстер в/н використовує проблемні питання чи ситуації, імітаційні вправи. Проводить аналіз конкретної ситуації, ігри, презентації та творчі звіти учнів.

На її думку, сучасний урок – це демократичний урок. Для якого характерними є наступні ознаки: підготовка не простих фахівців своєї справи, а фахівців мобільних, спроможних самостійно приймати рішення; навчання не словом, а справою; проведення його не для учнів, а разом з ними; спрямування діяльності не на підгрупу в цілому, а на особистість кожного учня; стимулювання самостійності учнів, навіть якщо вони помиляються; забезпечення повного засвоєння навчального матеріалу, формування вмінь та навичок.

Складові ефективності та успішності уроку майстер зобразила б так:

- глибокі знання, вміння та навички в будівельній галузі;
- ретельне планування та підготовка уроку;
- творчий підхід до уроку.

З перших хвилин уроку учнів потрібно зацікавити до сприйняття матеріалу та оволодіння певними вміннями, саме мотивації приділяється особлива увага. Так, наприклад, на першому уроці виробничого навчання вона розповідає учням про історію виникнення професії будівельника, про сучасні технології в будівництві, про український дизайн у будівництві, формуючи з перших уроків естетичний смак . Допомагають в роботі майстра й мультимедійні засоби навчання.

Про застосовування інноваційних методів на власних уроках майстер розповідає багато із захопленням. Це і застосування імітаційних вправ, і досвід розробки варіантів рішень, і аналіз конкретної проблемної ситуації. Але, на думку майстра, найбільш привабливий метод навчання для учнів – ігри. Їх вона найчастіше використовує під час закріплення та повторення матеріалу. Дуже вдало використовує нестандартне домашнє завдання, яке змушує учнів готуватися до наступних уроків творчо, активно. Це сприяє підвищенню пізнавального інтересу до навчання. Професія будівельника вимагає підготовки висококваліфікованих робітників конкурентоспроможних на сучасному ринку праці. Тому молодий кваліфікований робітник має бути достатньо інформованим, всебічно розвиненим. Швидко переорієнтовуватись відповідно до бажань замовника. Виявляти ґрунтовні глибокі знання з асортименту будівельних матеріалів, що так швидко оновлюється у сучасній будівельній галузі.

На курсах професійної перепідготовки, що проводились на базі Житомирського вищого професійного училища, майстер опанувала систему утеплення фасадів і вдало користується цими знаннями в своїй практичній діяльності. Крім того, з задоволенням передає власний досвід як колегам так і своїм учням. Досвід Желіховської М.П. вивчають та застосовують майстри виробничого навчання нашого навчального закладу. Це говорить про доцільність та практичне застосування даного досвіду.

Майстер виробничого навчання гармонійно поєднує традиційний підхід викладання, головним завданням якого було формування глибоких знань, умінь та навичок та особистісно-орієнтовану форму навчання, метою якої є створення умов для розвитку та самореалізації кожного учня. Основним результатом діяльності Желіховської М.П. є формування компетентного випускника, здатного використовувати отримані знання в реальному житті, вчитися протягом життя, працювати в команді. Розвиток особистісних якостей сучасного працівника можливий, насамперед, при удосконаленні навчально-виробничого процесу за рахунок впровадження інноваційних особистісно-орієнтованих технологій навчання, які передбачають диференційований підхід до навчання з урахуванням інтелектуального розвитку учня, його підготовленості до навчання і навченості, індивідуальних здібностей.

Список використаних джерел

1. Організація роботи майстра виробничого навчання / упоряд. В.І. Ковальчук, В.М. Львов, О.А. Макаренко та ін. – К.: Редакції газет з управління освітою, 2012. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Викладання будівельних дисциплін / за редакцією А.І.Гавриляка . – Львів.: «Оріяна – Нова», 1997.- 174 с.
3. Інноваційні педагогічні технології навчання професії. Монографія / Нікуліна А.С. – Донецьк: ДІПО ІПП, 2005. – 385 с.

Трощило Т.К.,
вище професійне училище № 92 м. Сєвєродонецька,
майстер виробничого навчання

СХОДИНКИ ДО СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОГО ЦЕНТРУ НОВІТНІХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сфера ресторанного бізнесу, зокрема кулінарія, - це одна зі сфер, котра розвивається навіть в умовах кризи.

Викладачі кулінарних училищ зобов'язані працювати відповідно до вимог часу, опановувати всі нові тенденції, щоб донести їх своїм учням.

Посилаючись на особистий досвід, розуміємо, як важко знайти місце для підвищення кваліфікації. Для того, щоб учитися самим і навчити інших, у 2013 році був створений на базі навчально-виробничого торговельного комплексу ВПУ №92 Навчально-практичний центр новітніх виробничих технологій торговельно-кулінарної галузі.

Напрями діяльності Центру:

1. Пошук, вивчення, апробація та сприяння впровадженню передового виробничого досвіду підприємств ресторанного господарства в навчально-виробничий процес ПТНЗ України торговельно-кулінарної галузі.
2. Організація роботи з впровадження сучасних технологій в навчально-виробничий процес.
3. Удосконалення організації виробничого навчання учнів з метою освоєння ними сучасних прогресивних технологій, що використовується у торговельно-кулінарній галузі України та Луганської області.
4. Організація роботи з підвищення робітничої кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ Луганської області, України, робітників підприємств ресторанного господарства з вивчення та відпрацьовування технологій, набуття умінь та навичок роботи з сучасним обладнанням, новітніми технологіями.
5. Організація та проведення фахових курсів цільового призначення для робітників підприємств ресторанного господарства, фізичних осіб і відповідних ПТНЗ України.
6. Налагодження співпраці із підприємствами торгівлі, центрами зайнятості, зацікавленими установами тощо.
7. Освоєння майстрами в/н ВПУ № 92 та регіональних ПТНЗ новітніх технологій кулінарної галузі.

8. Співпраця та обмін досвідом кухарів базових підприємств міста та майстрів в/н ВПУ №92.

Оснащення Центру:

Для проведення практичних занять та майстер – класів утворена лабораторія, яка має наступне обладнання:

- пароконвектомат
- електричний притискний гриль
- електричні плити
- холодильне обладнання
- ваговимірювальне обладнання
- блендери
- міксери
- м'ясорубки
- фламбер
- локшинорізка
- машина для приготування кави
- тостер

Лабораторія розрахована на 12 робочих місць, має необхідну кількість столового посуду та інвентарю.

Перепідготовка робітничих кадрів

Одним із напрямів діяльності центру є перепідготовка робітничих кадрів, це можливо здійснити тільки на базі учбових закладів, які мають ліцензії, на навчання за професіями. Приведемо один з прикладів:

Кухарі «Комбінату шкільного харчування» виявили бажання підвищити рівень своєї кваліфікації на базі навчально-практичного центру сучасних технологій. Група кухарів, які мали третій кваліфікаційний розряд, пройшли теоретичне та практичне навчання за програмою, яка дозволила підвищити їм кваліфікацію до рівня четвертого розряду, відповідно до ДСПТО 5122-НО.55.3-5-2007 «Кухар».

Кулінарна школа «Місто кухарів»

На базі навчально-практичного центру інноваційних технологій створена кулінарна школа «Місто кухарів» для дітей м. Сєвєродонецька.

Теми майстер-класів різні та розраховані на різноманітні смаки: – «Смачна випічка з гарбузом», «Моя перша піца», «Персиковий рай», «Різдвяне печіво» і т.п.

У самих майстер-класах, окрім практичної частини, присутня й теоретична, де дітлахам розповідають про історію страви, її користь, загадують загадки та ребуси. У практичній частині вони виконують завдання за спеціально організованими робочими місцями, попередньо прослухавши інструктаж з охорони праці. Всі з задоволенням виконують завдання майстра виробничого навчання і у підсумку отримують готову страву або виріб. Під час роботи їм допомагають або, навпаки, заважають позитивні і негативні герої (молоді майстри, переодягнені в костюми казкових героїв).

Готові страви юні кухарі дегустують у навчальному кафетерії «Діалог», а потім – дитяча дискотека. Кожному юному кулінару видається сертифікат про успішне виконання майстер-класу.

Семінари-практикуми для колег педагогів

кулінарно-торгової галузі

У березні 2014 року на базі навчально-практичного центру була розпочата робота по проведенню семінарів.

Для участі у семінарах-практикумах запрошуються майстри виробничого навчання, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників за професією «Кухар». ДСПТО 5122-НО.55.3-5-2007.

Обласним семінаром-практикумом з теми «Приготування страв у пароконвектоматі та електричному грилі» були доведені переваги використання сучасного технологічного обладнання.

У листопаді 2015 року на базі навчально-практичного центру був проведений семінар-практикум «Акцент на сезонне меню». Учасникам було продемонстровано майстер-клас «Чотири страви з гарбуза» із локальних продуктів та відпрацьовано новітні технології теплової обробки.

1. Сезонне меню. Локальні продукти.
2. Авторські страви майстрів виробничого навчання ВПУ №92 – Бєлікової В.В., Трощило Т.К. та Сталінської О.М.
3. Сучасні тенденції харчування: обіди в етностилі; використання локальних продуктів; екологічно чиста їжа; ефектні смакові поєднання.
4. Сучасні методи обробки овочів: маринування; карамелізація; вакуумування; гелювання; конфітюрювання; в'ялення.
5. Сучасні методи теплової обробки продуктів: барбекю; бройл (сухий, горючий метод); сіммер (швидке занурення в окріп); соте (швидке занурення у киплячий жир); попільйот (приготування в папері, фользі, пластикових пакетах)

Учасники семінару готували страви згідно зі складеними алгоритмами:

- Легкий салат з гарбуза та сиру з зеленим міксом.

Для приготування цього салату гарбуз нарізують на великі кубики вакуумують та карамелізують. Свіжа журавлина блендерується, а потім з'єднується із салатовим міксом.

- Крем-суп з гарбузом та печерицями. Ця страва легка, може використовуватися у лікувальному харчуванні. Запечений гарбуз проварюють в овочевому бульйоні, перетирають і з'єднують з вершками та блендерують.
- Рулет з філе курки, фаршированний гарбузом. Філе курки фарширують запеченим гарбузом та шпинатом. Запікають у пароконвектоматі, що поліпшує його смакові якості та скорочує термін теплової обробки.
- Десерт «Тірамісу з гарбузом». Ця солодка страва є візитною карткою італійської кухні, а родзинкою нашого десерту стало використання гарбузового крему.

З метою виконання Концепції національно – патріотичного виховання учнів майстрам виробничого навчання у повсякденній клопіткій роботі необхідно посилатися на досвід наших предків під час приготування різноманітних страв, використовуючи при цьому наші рідні українські продукти.

Народна кухня – це культурна спадщина, як мова, література, мистецтво, це здобуток, яким можна пишатися, який не можна забувати.

Співпраця з підприємствами міста

ВПУ №92 довгий час співпрацює з базовим підприємством «Комбінат шкільного харчування», кафе «Наше кафе», «Оліва піца», «Челентано», ресторанами «Шале», «Голден-Палац», «Єдем» та іншими закладами м.Сєвєродонецька. В навчальному процесі викладачі та майстри виробничого навчання використовують регіональний компонент для підвищення рівня компетентності випускників, бажаючи йти на рівні сучасних тенденцій у торгово-кулінарній галузі.

Харусь С.В.,
вище художнє професійне училище №19, смт. Гриців

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПТНЗ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Проблема навчання висококваліфікованих і конкурентоспроможних робітників – це проблема підготовки людини, що відповідає вимогам XXI століття. Змінилися часи, змінилася психологія молодої людини. Її не влаштовує абстрактна освіта, що не прив'язана до ринку праці і здатна задовольнити потреби особистості лише в освіті як такій, але при цьому не може забезпечити фінансового достатку людини. Здебільшого сьогодні молоді люди намагаються обрати те, що дасть їм гарантоване робоче місце, гарні умови праці і високу заробітну плату. Тому одним із першочергових завдань в навчальному закладі є вивчення і впровадження в навчально-виробничий процес прогресивних новітніх технологій, які тісно пов'язані і неможливі без оновлення і модернізації матеріально-технічної бази виробничих майстерень.

Наше училище готує чотири професії кваліфікованого робітника. Це «Кравець. Закрійник», «Вишивальник», «Оформлювач вітрин, приміщень та будівель», та « Соціальний робітник. Молодша медична сестра з догляду за хворими». А також дві спеціальності молодшого спеціаліста на базі кваліфікованого робітника, це «Дизайнер» та «Декоративно-прикладне мистецтво»

Із усього переліку професій за якими готує робітників училище, в даний час найбільше потрібні фахівці швейного профілю. Виконуючи цільову програму розвитку навчального закладу, училище за спецкошти придбало у 2011 р. швейні машинки човникового стібка торгової марки TYPICAL. Проте це мізерний внесок в оновлення матеріально-технічної бази виробничих майстерень. Тому без тісної співпраці з роботодавцями і їх допомоги в цьому напрямку нам не обійтись.

За останні 3 роки роботодавці зробили певний внесок в оновлення швейного обладнання, зокрема - ПП Пшенична Т.Ф. – машина зшивна човникового стібка торгової марки BROTHER, парова праска;

- ПП Гуменюк Н.П – швейних машини човникового стібка торгової марки MITSUYIN;

- швейна фабрика «Веснянка» смт Миропіль – пятинитковий оверлок торгової марки TYPICAL.

Асортимент швейних виробів, які виготовляють сучасні підприємства постійно змінюється та оновлюється під впливом моди, у зв'язку з появою нових матеріалів і зі зміною економічних умов господарювання.

Обладнання та матеріальне оснащення навчально-виробничого процесу у виробничих майстернях училища не дає змоги учням в достатній мірі оволодіти сучасними технологіями виробництва. Тому з метою максимального наближення навчального процесу до виробництва, училище практикує проходження виробничого навчання на підприємствах, таких як: ПП «Пшенична», швейна фабрика «Веснянка», ШВО «ХмельницькЛегпром», ПП « Францішек».

Під час виробничого навчання та проходження виробничої практики на підприємстві учні працюють на сучасному обладнанні, більш досконало знайомляться з використанням нових сучасних тканин, дубльованих та клейових матеріалів, фурнітури, тощо.

Впровадження нових виробничих технологій в навчально – виробничий процес, оновлення обладнання вимагає від майстрів виробничого навчання постійно підвищувати свій професійний рівень проходячи стажування на підприємствах. Важливим інструментом поліпшення якості освіти є впровадження в навчально виробничий процес інформаційно - комп'ютерних технологій.

Так майстри виробничого навчання пройшли курс навчання з новітніх виробничих технологій для швейної галузі з використанням програм сучасних інформаційних технологій САПР на базі центру ПТО №1 в м. Івано-Франківську.

Коротенько зупинюсь на підготовці фахівців з вишивки. Здавалося б, які ж новітні технології можна впроваджувати в навчально – виробничий процес, навчання учнів ручної вишивки. Проте впровадження в навчальний процес комп'ютерних технологій дає змогу швидше і якісніше створювати найрізноманітніші узори для вишивання використовуючи елементи сучасних і старовинних вишивок, шляхом стилізації творити рослинні, зооморфні, геометричні орнаменти.

Дякуючи сучасним комп'ютерним програмам портрети, пейзажі, можна перетворити в чудові узори для вишивання.

В ручній вишивці є така техніка як тонова гладь. Для цієї техніки характерний плавний перехід кольорів від темного до світлого. Для полегшення кропіткої роботи по підбору кольорів вишиваючи відповідні вироби, використовується нитки муліне, у яких колір плавно переходить від темного до світлого і навпаки.

Хоча, той хто стикався з вишивкою у 60-х роках минулого століття, скаже, що це все добре забуте старе. Тому що вже в той час майстрині – вишивальниці намагалися роздобути незвичайні нитки муліне виготовлені в Китаї.

В даний час вироби, оздоблені вишивкою мають неабиякий попит. Ми розуміємо, що, коли майстриня працює, вкладаючи душу, позитивну енергію і все своє вміння у вишиванку, то виходить витвір мистецтва.

Проте не кожному «по кишені» придбати таку річ. Тому багато замовників віддає перевагу машинній вишивці.

Особливо ті, хто замовляє костюми для художньої самодіяльності. Виконуючи заходи цільової програми розвитку навчального закладу та прийнявши участь у проекті Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки училище змогло придбати 11 швейних машин човникового стібка торгової марки TYPICAL, які були переобладнанні для виконання машинної вишивки.

Це швидкісні машини, працюючи на яких учні вдвічі швидше виконують доведене завдання з вишивки зразків, чи оздоблення певних виробів.

Але ще більшої продуктивності праці на підприємствах досягають завдяки запровадженню оздоблення на вишивальних апаратах. Наш навчальний заклад також придбав таке обладнання і вчить працювати на ньому учнів. Адже ми маємо крокувати в ногу з часом.

Так першими ластівками в модернізації обладнання для вишивання були побутовий міні-автомат торгової марки BROTHER – 150 подарований фабрикою «Веснянка» смт. Миропіль, та промисловий напівавтомат з приставкою «ДЕЛЬТА», подарований ПП «Колорекс» м. Старокостянтинів. Дякуючи тому ж проекту ми тепер маємо одноголовковий 6-ти голковий вишивальний автомат торгової марки BROTHER з максимальною швидкістю вишивки 1000 стібків за хвилину.

Цифри для порівняння:

1 $дм^2$ ручної вишивки: вартість 100 – 150 грн; час виконання – 18 год;

1 $дм^2$ машинної вишивки: вартість 10-50 грн; час виконання – 2 год;

1 $дм^2$ 4000 стібків вишивки на автоматі: (1000 стібків – 0,64 грн) = 2,5 грн; час виконання 54 хв.

Для урізноманітнення асортименту вишитих виробів в училищі також освоїли сучасні техніки об’ємної вишивки.

Не менш важливим є впровадження новітніх технологій у навчально-виробничий процес при підготовці фахівців з професії «Оформлювач вітрин, приміщень та будівель».

Програмою навчання передбачено значна кількість годин по обробці деревини. В училищі працювала столярна майстерня обладнана простими деревообробними верстатами. В даний час справжньою знахідкою для нас став сучасний багатофункціональний деревообробний верстат придбаний в рамках проекту Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти.

Цей верстат виконує 18 операцій (рейсмус, циркулярка, фуганок, заточування свердління, тощо)

Також ми застосовується шліфувальний верстат і сучасний пилосмок для збору відходів деревини. Тепер майстер виробничого навчання має змогу навчати учнів технологій обробки деревини на

сучасному обладнанні. На виробничому навчанні майстри знайомлять учнів з найсучаснішими матеріалами, які використовуються для оформлення стендів, банерів, бігбордів, тощо.

Приймаючи замовлення у приватних осіб на послуги з оформлення крамниць, громадських приміщень, учні мають змогу працювати з найсучаснішими самоклеючими плівками, фарбами, лаками, використовуючи різні інструменти.

Значну частину програми технології та виробничого навчання складає розпис по тканині (батік), розпис по сукні, стінопис.

Сучасний батік – це використання високоякісних акрилових фарб і контурів різних кольорів, під золото, металік.

Прогресивна технологія включає процес закріплення фарби на тканині і дає змогу наносити контур потрібної ширини, що покращує якість та товарний вид продукції. Шляхом використання технологій, запозичених з інших професій учні під керівництвом досвідчених майстрів створюють ексклюзивні речі,особливістю яких є поєднання батіка з вишивкою нитками, бісером.

Велику роль у впровадженні новітніх технологій по розпису на склі відіграє проходження виробничого навчання в умовах виробництва на фабриці ялинкових прикрас «Галімпекс» с Клавдієво-Тарасове Київської області. Роботодавець ставить високі вимоги до оздоблення ялинкових прикрас відповідно до вимог ринку збуту, а це і петриківський розпис, хохлома, довільний декоративний розпис, живопис, шрифтові композиції. Засвоївши технологію розпису скляних ялинкових прикрас сучасними фарбами, наші учні застосовують набуті вміння у розписі різних скляних поверхонь.

В даний час ми також налагоджені зв’язки із фабрикою ялинкових прикрас «Гардіан Плюс» с. Лубянка Київської обл.

Однією із сучасних технологій декорування скла є декупаж. Для опанування цією технологією одна з майстринь виробничого навчання побувала на виробництві ПП «Роси» м. Нововолинськ, де пройшла стажування. Це дало змогу навчати учнів нескладній з малими затратами техніці оздоблення виробів.

Такий популярний вид розпису, як стінопис став більш якісним завдяки використанню сучасних фарб і працюючи з новими сучасними аерографами які шляхом регулювання дають можливість робити рівномірне розпилення і плавний перехід відтінків фарб.

Набув також поширення розпис стін по полотні. Цей розпис має значно більші художні можливості, ніж розпис по штукатурці, тому ціниться значно вище. Тонкощам цієї техніки з нами поділилися випускники нашого училища, які працюють в художній студії «Феліція» в Італії, та в її філії в м.Київ. А ще широко в наш час застосовуються суміші шпаклівки та гіпса для декорування стін об’ємних витворів.

Поряд з названими професіями важливим є також впровадження новітніх технологій у навчально-виробничий процес при підготовці фахівців з професії «Соціальний робітник. Молодша медична сестра з догляду за хворими». Ця професія спрямована на соціальну спеціалізовану

діяльність, об'єктивно необхідну для функціонування державних і громадських систем соціальної допомоги різним категоріям населення, для реалізації життєвих, потенційно закладених у кожній людині сил для самозабезпечення і саморозвитку. Саме тут наші учні навчаються надавати не лише допомогу, а й першу долікарську медичну допомогу за допомогою сучасних засобів та обладнання в різних ситуаціях. Щоб закріпити свої теоретичні навики, учні ознайомлюються з сучасним обладнанням в лікарні. Деякі з них це є і сучасні інвалідні візки для транспортування, апарати які виявляють різні хвороби, профітести, сучасні засоби накладання шин та зупинка кровотеч.

Наш навчальний заклад і надалі буде продовжувати роботу в напрямку впровадження новітніх технологій в навчально виробничий процес, що дасть змогу готувати висококваліфікованих робітників, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці.

Цюбко Н.В.,
вище професійне училища №29 смт Володимирець,
методист

МЕТОДИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ. ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З МАЙСТРАМИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Творчий учитель – це діамант, який осяває
душу усіма гранями свого педагогічного дару.
Але, щоб стати діамантом потрібна наполеглива,
систематична праця.

Досягнення висот педагогічної майстерності потребує максимальних особистих зусиль, енергії, природних нахилів і здібностей, величезної працездатності та безмежного бажання стати педагогом - майстром.

Педагогічна майстерність - це високе мистецтво навчання і виховання, доступне кожному педагогові, що постійно вдосконалюється; це єдність знань, методичних умінь, мовної культури, педагогічної техніки, такту й оптимізму.

Незаперечним є той факт, що майбутнє людства визначає не науково - технічний прогрес, а те, чого, як і хто вчить тих, хто навчається. Ще Платон помітив, що будь-яка добре виконана діяльність окрім уміння й натхнення передбачає наявність міцних знань про те, як і чому вчитися. Навчання є одним із видів спільної діяльності того, хто вчиться і того - хто вчить.

Сьогодні держава покладає великі сподівання на тих, хто працює з дітьми, доручивши закласти фундамент свого майбутнього - навчити, виховати, всебічно розвинути, сформувати особистість, творця і господаря своєї долі, патріота і громадянина.

Таке завдання може виконати тільки висококваліфікований, творчо працюючий педагогічний працівник. Майстер - це не тільки той, хто навчає, а в першу чергу, той, хто вчиться сам. Той, хто своїм прикладом привчає до

творчого злету, до відповідальності за доручену справу день за днем, крок за кроком.

Як зробити ці кроки впевненими, необтяжливими, активними і бажаними, як досягти якомога кращих результатів?

Відповіддю на це запитання є правильно організована самоосвітня діяльність педагогічного працівника.

І першим кроком з приходом молодого майстра виробничого навчання в училище є навчання в школі молодого майстра.

На заняттях їх ознайомлюють з:

- Документацією майстра виробничого навчання;
- Вимогами до складання переліку навчально-виробничих робіт;
- Структурою уроку виробничого навчання;
- Вимогами до змісту структурних елементів уроку виробничого навчання;
- Типами і видами уроків виробничого навчання;
- Класифікацією методів навчання;
- Вимогами до змісту вступного, поточного, заключного інструктажів;
- Оцінюванням навчальних досягнень учнів з професійно-практичної

підготовки.

Наш педагогічний колектив – це оркестр, диригентом якого є директор училища. Кожний веде свою партію, а в цілому виходить єдина мелодія. Щоб ця мелодія не порушувалася заступники директора, методисти, старший майстер та майстри виробничого навчання - наставники надають допомогу у підготовці майстра виробничого навчання до уроку, написанні плану уроку, виборі методів навчання та розробці комплексно-методичного забезпечення.

Розробці і використанню роздавального, наочного та ілюстративного матеріалу майстри виробничого навчання повинні приділяти велику увагу: це

- карти трудових прийомів,
- технологічні та інструкційно-технологічні карти,
- схеми, картки-завдання,
- тестові завдання для контролю знань та правил безпеки праці,
- задачі на розрахунок необхідної кількості матеріалів,
- кросворди,
- норми витрат матеріалів для виконання тих чи інших робіт, інформаційні матеріали про нові технології.

Використання цих матеріалів активізує пізнавальну діяльність учнів на уроці, спонукає їх до осмислених дій, розвиває творче мислення та елементи співробітництва.

Навчальний рік збагачує майстрів виробничого навчання професійною майстерністю та компетентністю, творчою імпровізацією. Чим більше ти робиш тим більше набуваєш компетенцій. Головним є те, що постійно розширюється кругозір – коли майстри виробничого навчання беруть участь в обговоренні проблем розвитку методичної справи, обмінюючись відповідною інформацією з колегами; систематично удосконалюючи професійні знання і уміння. Цікавлячись та опрацьовуючи

новинки літератури з педагогіки, методики; вивчаючи передовий педагогічний досвід використовуються знання для удосконалення себе та учнів. Набувається принциповість, формується активна життєва позиція, самокритичність, віра у свою справу, знаючи свій арсенал творчих можливостей, прагнення до самовдосконалення.

Ми ж в свою чергу намагаємося раціонально реалізовувати потенціал методичного кабінету, усвідомлюючи зміст основних його складових.

Методичний кабінет, як осередок творчості в дії.

В методичному кабінеті сконцентрований необхідний для професійного росту педагогів науковий та методичний матеріал. З метою зручності його практичного використання створена картотека методичної літератури з різних проблем психолого-педагогічної науки, зібрані підшивки періодичної преси з питань освіти, оформлені тематичні папки на допомогу педагогам в самоосвітній діяльності.

Проводяться:

- семінари «Інформаційне середовище як інструмент компетентнісного підходу до підготовки кваліфікованого робітника»; «Активні методи навчання на уроках» та «Використання електронних засобів навчання на уроках»;

семінари-практикуми «Інноваційні освітні технології» ; «Структура уроку виробничого навчання. Типи та види уроків»;

- засідання круглого столу «Формування компетенцій на уроках виробничого навчання», «Навчально-контролюючі програми»;
- тренінгові заняття «Використання елементів гри на уроках»;
- семінар з елементами тренінгу для молодих педагогів на теми «Процес конструювання уроку», «Моделювання структури уроку відповідно до обраного типу».
- заняття «Методика розробки тестових завдань, карток-завдань ;

Крім того організовуються різні форми методичної роботи: творчий звіт, методичний аукціон ідей, дискусії, відкриті заняття, які сприяють удосконаленню педагогічних знань, прагненню до самоосвіти, до пошуку нових методів роботи, розвитку творчої активності педагогів закладу.

Щоб виявити творчих майстрів, презентувати їх досвід, ми організовуємо і проводимо тижні педагогічної майстерності, конкурси фахової майстерності «Кращий майстер року». А для підвищення престижу професії майстра, професійної компетенції та креативності молодих педагогічних працівників училища - конкурс «Кращий молодий майстер року».

Методичні комісії, як колективна форма методичної роботи**.** В училищі працюють методичні комісії. Робота методичних комісій чітко планується і засідання проводяться раз на місяць відповідно до плану. На засіданнях: ознайомлюються з Державними стандартами, розглядаються і схвалюються робочі програми та поурочно-тематичні плани з предметів та виробничого навчання, завдання для діагностичних контрольних робіт в групах першого року, переліки навчально-виробничих робіт з професій, завдання для проведення ДПА, ПКА та ДКА. Аналізуються результати даних робіт,

обговорюють відкриті уроки, ознайомлюються з новинками в галузі будівництва та комп'ютерних технологій.

Майстер перестає бути майстром, коли перестає вчитися сам. Адже як учні засвоять технологію виконання тієї чи іншої роботи багато в чому залежить від майстра виробничого навчання, від того, як він організовує і проводить уроки, як володіє передовими методами передачі умінь учням, як організовує і спрямовує їх діяльність, показує прийоми виконання операцій, бо власний показ - це засіб навчання, за допомогою якого в учнів формується послідовність трудових дій.

Реалізовуючи свої основні завдання майстри виробничого навчання урізноманітнюють форми і методи проведення уроків. Крім традиційних методів широко використовуються і нетрадиційні: урок - конкурс професійної майстерності, урок - ділова гра, урок - аналіз конкретних ситуацій, урок - вивчення передових методів праці, урок - змагання та інші.

Нові умови зумовлюють нові вимоги, потребують нових, адекватних цим умовам дій. Для всіх працівників освіти особливо важливим стало набуття таких професійних характеристик, як: мобільність, гнучкість, здатність адаптуватися у соціальних змінах, бути конкурентноспроможним, готовим до успішного вирішення проблем у світі, що динамічно змінюється. Саме тому нас і цікавлять інноваційні форми методичної роботи, за допомогою яких вирішується основне завдання - підвищення професійної компетентності педагогічних працівників закладу.

Черепан А.М.,
Державний навчальний заклад «Бердичівське вище професійне училище», майстер виробничого навчання

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Сучасне суспільство диктує системі вищої професійної освіти запит на розвиток вільної, відповідальної, комунікативно активної особистості, яка усвідомлює право вибору і вміє цей вибір здійснювати, діє свідомо і відповідально.

Йде час, удосконалюються технологічні процеси, розробляються новітні технології, але будь-що не обходиться без людини, робітника, спеціаліста, професіонала. І будь-які часи не було і немає вищого звання, ніж робітнича людина, людина праці. Це його руками, вмінням, майстерністю створюються матеріальні цінності, добробут народу, держави. Без робітника не впровадиться в життя найвища ідея вченого, най модернізований проект інженера, конструктора, не буде працювати найновіша техніка.

Науково-технічний прогрес, широке впровадження новітніх технологій у галузях виробництва, докорінна перебудова нашого суспільства на основі принципово нових економічних, соціальних і політичних факторів ставить підвищені вимоги до якості професійної підготовки робітників, які були б конкурентоспроможними на ринку праці в соціально-економічних умовах

сьогодення.

Перебудова професійної освіти вимагає значного підвищення особистісної відповідальності викладачів і майстрів ПТНЗ у виборі форм і методів навчання і виховання, організації суспільно корисної і продуктивної праці учнів.

В умовах постіндустріального суспільства суттєвого значення набуває формування асоціативного типу робітника, здатного до самовдосконалення, саморозвитку та творчого вирішення проблем в професійній діяльності. Тому актуальним стає питання впровадження в навчально-виробничий процес ПТНЗ сучасних методів навчання, які дозволяють не просто передавати учням знання, професійні навички та уміння, але й сприяють всебічному розвитку особистості майбутнього фахівця.

Інноваційне навчання – процес і результат такої навчальної та освітньої діяльності, яка заохочує введення інноваційних змін в існуючу культуру, соціальне середовище. Такий тип навчання підтримує існуючі традиції, а також стимулює активну участь в рішенні проблемних ситуацій, які виникають як перед окремою людиною, так і перед суспільством в цілому.

Важливою ланкою професійно-практичної підготовки кваліфікованого робітника є організація та проведення ефективного уроку виробничого навчання, що включає раціональне сполучення методів і прийомів навчання, які спрямовані не тільки на формування системи професійних знань, умінь і навичок, але і на розвиток практичного та системного мислення, здібностей до самостійної творчої діяльності. Вибір доцільних методів навчання для професійно-практичної підготовки майбутніх робітників значною мірою залежить від методичної підготовки та педагогічного досвіду майстра виробничого навчання, володіння ним знаннями про сучасну систему методів і прийомів, їх застосування для підвищення ефективності навчально-виробничого процесу.

Сьогодення дедалі частіше ставить вимоги до швидкого реагування та змін, до новинок сучасних технологій та впровадження їх у навчально-виховний процес. Комп’ютерні технології радикально починають впливати на якість освіти та їх доступність. Їх не можна віднести до достатньо вивчених та апробованих. Але ця новинка, досить цікава та корисна, водночас впливає на мотивацію до навчання учнів, покращує їхню успішність і дає можливість розвивати правильну самооцінку.

Якість модернізації сучасної вищої освіти багато в чому залежить від характеру протікання інноваційних процесів і визначається особливостями такої інновації, інноваційним потенціалом середовища і педагогічного колективу. Сам майстер зобов’язаний знаходити, освоювати і адаптувати нові знання, щоб потім навчити цьому своїх учнів. У свою чергу учні повинні сприймати ці знання активно, інакше у них не сформуються навички самоосвіти, які на сьогоднішній день — чи не єдина стійка особистісна конкурентна перевага. Навчальна діяльність сучасного майстра виробничого навчання повинна бути не чим іншим, як коучінгом: майстер повинен бути більшою мірою тренером, ніж традиційним викладачем. Coaching (коучінг) означає наставляти, надихати, тренувати (за словником). Коучінг створює умови для формування суб’єкту діяльності, здатного до реалізації своїх

потенціальних можливостей, самостійного прийняття відповідальних рішень в різних ситуаціях життєвого вибору.

«Коучинг - це розкриття потенціалу людини з метою максимального підвищення його ефективності. Коучинг не вчить, а допомагає вчитися ». Коучинг націлений на результат. Коучинг призначений для учнів, які усвідомили потребу в змінах; для учнів, які не зупиняються на досягнутому. В процесі спільної з коучем роботи вони знаходять нові можливості і найбільш ефективні шляхи досягнення своїх цілей.

Основне завдання коучингу - не навчилися чогось, а стимулювати самонавчання, щоб в процесі діяльності людина змогла сама знаходити і отримувати необхідні знання. Суть цього підходу полягає в розкритті сплячого внутрішнього потенціалу, і приведення в дію системи мотивації кожного окремо взятої людини.

Майстри виробничого навчання, які прагнуть створити високоефективне якість навчання і динамічний розвиток учнів за своєю професією, це дає, насамперед:

- створення мотивуючої лінії поведінки, яка стимулює високу ініціативність учнів училища;
- ефективне використання потенціалу;
- підвищення продуктивності праці, і, як наслідок, зростання конкурентоспроможності
- усвідомлення учнів того, що цілі групи в досягненні відмінних результатів з освоєння професії, їхні особисті

Одним з найбільш серйозних досягнень коучингу є те, що учень може навчитися бути коучем для себе і своєї команди. В процесі коучингу учень може спостерігати за роботою консультанта, бачити, який вплив той чинить на його навчання. Учень також може бачити, що завдяки спільним зусиллям, він зміг досягти набагато більшого, ніж, якби був один. В процесі коучингу учень навчається бути хорошим слухачем, дізнається, що він здатний задавати серйозні питання, що він здатний швидше підбадьорити людей, ніж командувати ним, що він здатний на інновації

Майстри виробничого навчання Державного навчального закладу «Бердичівське вище професійне училище» розробляють уроки виробничого навчання з використанням коуч-технології. Цей вид уроку виробничого навчання виконує, ігротерапевтичну і діагностичну функції. В коучингу відбувається самореалізація учня. Виявляються як людські якості (вміння жити в колективі), так і знання професії, і життєвий досвід підлітка. Коучинг також може допомогти в ефективному розвитку навичок і умінь в публічних виступах, в керівництві людьми, в ефективному спілкуванні з учнями.

Таким чином, коучінг є феноменом освітнього процесу, що побудований на мотивуючій взаємодії, в якому викладач створює спеціальні умови, спрямовані на розкриття особистісного потенціалу учня для досягнення ним значних для нього цілей в оптимальні терміни, в конкретній предметній галузі знань. Недоліком коучінгу у формальній освіті є лише брак часу, який необхідно знайти викладачу для спілкування з кожним студентом. Проте, перспектива впровадження індивідуальної освітньої траєкторією в

межах Болонського процесу дає надію на використання і таких новітніх технологій у формальній професійній освіті України.

Майстри виробничого навчання ДНЗ «Бердичівське ВПУ» не уявляють свого життя без новітніх технологій (комп'ютера,телефону, Інтернету) зацікавити учнів традиційними уроками стає дедалі важче. Тому майстри виробничого навчання з професії «Офісний службовець (бухгалтерія)» використовують новітні технології на уроках виробничого навчання, створюючи «Електронний урок».

Електронний урок створюється на кожну тему окремо. До електронного уроку розроблено тему кожного заняття, яка містить навчальний матеріал, який відображається у формі презентації, де є план проведення заняття, питання на повторення теоретичних знань, вказівки по складанню і заповненню документів, виробничі ситуації. Також в електронному уроці є завдання до кожної з тем і чисті бланки документів, які учні повинні заповнити. Плюси даного уроку в тому, що навчальний матеріал, власне самі презентації, можна використовувати як на самих уроках з виробничого навчання, за допомогою проектування на дошку, так і учні самостійно можуть опрацювати потрібну їм тему, згадати пройдений матеріал.

За допомогою уроку-презентації учні краще сприймають матеріал, особливо зручно пояснювати як заповнювати документи, тому що зображення бланка на мультимедійні дошці має більший розмір як сам бланк. Спроектувавши бланк документа на дошку послідовно показувати заповнення усіх реквізитів.

Велика перевага використання даного уроку в тому, що можна проводити оцінювання учнів, або які з тих чи інших причин були відсутні на уроці, відіславши його по електронній пошті або в соціальну мережу даному учневі. Так, вони можуть вдома ознайомитись і вивчити ту чи іншу тему, виконати завдання для перевірку і надіслати мені на перевірку. Це сприяє не лише вивченню бухгалтерського обліку, а й вдосконаленню навичок роботи на ПК.

Сьогодні перед майстром виробничого навчання стоїть завдання не просто навчити учнів опановувати певний обсяг знань, а й виховувати компетентну особистість, яка здатна творчо мислити і використовувати свої знання на практиці.

Отже, навчання з використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти і навчання, працевлаштування кар'єри, безперервної роботи.

Список використаних джерел

1. Ахметова А.М. Формирование внебюджетных доходов в высших учебных заведениях в условиях перехода к рыночной экономике // Вестник Мордовского университета. – Саранск, 1997. - N.1. - С. 6-7.
2. Байц Роберт. Поради викладачам-початківцям: практ. посіб. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2005. – 448 с.

3. Вітенко І.І., Борисик А.С., Вітенко Т.У. Основи психології. Основи педагогіки: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 200 с.
4. Гуревич Р. С. Інноваційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі: посіб. для пед. працівників і студентів вищих пед. навч. закладів / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2002. – 116 с.
5. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. / Методологія наукових досліджень: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
6. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перероб. і допов. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.
7. Круглик В.С. Концепція сучасного педагогічного програмного засобу. //Інформаційні технології і засоби навчання. Електронне наукове фахове видання. Випуск 3, 2007р.
8. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях: навчальний посібник. – К.: Знання, 2006. – 311 с.
9. Щербак О. І. Педагог професійного навчання / О. І. Щербак // Енциклопедії освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. – С. 635.136

Чічеров О.В.,
відділ передового педагогічного досвіду та інформаційно-видавничої діяльності навчально-методичного центру ПТО ПК у Хмельницькій області, методист

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ

Пріоритетними шляхами розвитку освіти України у ХХІ столітті є формування високого рівня інформаційної культури кожного члена суспільства, держави, впровадження сучасних інформаційних технологій у практику навчально-виховного процесу. Інформаційні технології все глибше проникають в усі сфери людської життєдіяльності, стають потужною продуктивною силою суспільства. Тому в найближчому майбутньому від рівня інформаційної культури молодого покоління залежатиме науковий, технічний, виробничий, соціально-економічний потенціал народного господарства, рівень добробуту народу.

Запровадження в навчальний процес сучасних інформаційних, зокрема, комп’ютерно орієнтованих і телекомунікаційних технологій, відкриває нові шляхи й надає широкі можливості для подальшої диференціації загального навчання, всебічної активізації творчих, пошукових, особистісно орієнтованих комунікативних форм навчання, підвищення його ефективності, мобільності й відпо-відності запитам практики.

Об’єктивна потреба підви-щення ефективності навчання час від часу призводить до оновлення засобів навчально-виховного процесу. А розв’язання проблеми інтеграції навчальних предметів потребує модернізації методик викладання навчальних дисциплін.

У сучасному світі потреба в комп’ютерних технологіях постійно зростає – вони необхідні і на робочому місці, і вдома. Не секрет, що частина учнів володіє комп’ютером досконаліше, ніж педагоги. Таку ситуацію потрібно змінювати, оскільки найважливішою складовою навчального процесу стають

не комп'ютери, а педагоги, які освоїли методики застосування комп'ютерних техноло-гій.

Ринкова економіка потребує виховання нового типу працівника, здатного якісно і плідно працювати, проявляти ініціативу, винахідливість, заповзятливість, інколи навіть ризикуючи. Формування особистості такого працівника починається ще у школі й продовжується у професійно-технічному навчальному закладі. Неабияка роль у цьому належить мультимедійним технологіям навчання.

Види презентацій

Презентації дають можливість подати у привабливому вигляді ретельно підготовлену інформацію і можуть бути використані в різних цілях.

1. *Електронні презентації та рекламні ролики*. У цьому випадку презентація створюється з метою реклами, тобто просування торгової марки компанії; поширення інформації про компанії; підвищення впізнаваності та підвищення іміджу, розміщення реклами супутніх і доповнювальних товарів, інформаційних ресурсів з цієї теми. Ролик відрізняється від презентації лінійним поданням інформації, тобто в ньому не передбачено взаємодію з користувачем, який у цій ситуації є тільки глядачем. Електронні презентації та рекламні ролики – ефектний і комфортний спосіб привернути увагу користувачів до того, що презентується. Ще одне застосування таких презентацій – подарункові видання та сувенірна продукція. На диску можуть бути подані досягнення компанії (організації, закладу), опис виробництва, продукції і послуг, заслуги колективу, опис минулих заходів, тенденції і плани розвитку, фото співробітників, привітання керівника. Диск такого виду можна використовувати не тільки в якості оригі-нального подарунка співробітникам, партнерам і гостям. Презентації можуть демонструватися на виставках, конференціях і семінарах, в офісах, у торгових залах.

2. *Навчальні та тестові програми*. За допомогою такої презентації можна навчати співробітників, слухачів семінарів, курсів тощо. Така презентація може бути додатком до технічно складної та наукомісткої продукції. Вона не тільки навчить, а й проконтролює рівень знань.

3. *Нормативно-технічна документація, методична та супутня література.* Презентація може бути використана в якості оболонки для зручного доступу до інформації. Така презентація може містити креслення, технічні паспорти, керівництва з експлуатації тощо. У цьому випадку презентація забезпечує не тільки зручний доступ до інформації, а й дозволяє істотно економити на тиражуванні великих обсягів інформації.

Мультимедійні засоби навчання як вирішальний фактор ефективності навчального процесу

Мультимедіатехнології дозволяють інтенсифікувати навчально-виховний процес, стимулювати розвиток мислення та уяви учнів, збільшувати обсяг навчального матеріалу для творчого засвоєння й використання його учнями, формувати дослідницькі, пошукові уміння, уміння приймати оптимальні рішення, викликати зацікавленість і позитивне ставлення до навчання.

Однією з ключових дидактичних проблем, що стоять сьогодні перед педагогічною наукою, є не вирішені до кінця завдання створення та запровадження в системі професійно-технічної освіти таких технологій

навчання, які забезпечили б інтенсивне оволодіння учнями міцними знаннями, уміннями і навичками та сприяли б якісному системному засвоєнню змісту навчання. Сьогоденні умови розвитку засобів навчання сучасної освіти зумовлюються зростаючими інтеграційними процесами, домінантними складовими яких є нові інформаційні технології (НІТ), що надають практично необмежені можливості для самостійної і спільної творчої діяльності педагога та учнів. З авторитарного носія істини педагог перетворюється на учасника продуктивної діяльності учнів і за допомогою комп'ютера створює сприятливе середовище для формування власного інтелекту.

Перспективним шляхом удосконалення й оптимізації навчального процесу в училищі є використання мультимедійної системи. Мульти-медіа, маючи особливий вплив на сфери навчання і виховання, дає змогу інтенсифікувати процес навчання, надати йому динамізму, гнучкості, посилити його прикладну спря-мованість. Сучасне викладання неможливе без використання мульти-медіатехнологій як інструменту для вдосконалення й оптимізації навчального процесу.

Мультимедіа розуміється як сучасна комп'ютерна технологія, що дозволяє об'єднати в комп'ютерній системі текст, звук, відеозображення, графічні зображення й анімацію. Використання віртуальної реальності в педагогічному процесі породжує ефект присутності, що робить можливим змінити всю систему навчання й виховання. Виникає можливість багато інформаційних матеріалів передавати учням через їх безпосереднє зіткнення з досліджу-ваними об'єктами і явищами, моделювати виховні ситуації, в яких учневі треба буде ухвалювати рішення, діяти відповідно до обставин. Звідси стає очевидним, що дидактичні можливості мульти-медійних засобів навчання зростають у міру розвитку їх техніко-технологічного та програмно-методичного рівнів.

Мультимедійні засоби навчання є невід'ємним компонентом практично будь-якої сучасної методичної системи.

Використання мультимедіа сприяє:

- індивідуалізації навчально-виховного процесу з урахуванням рівня підготовленості, здатностей, інтересів і потреб учнів;
- зміні характеру пізнавальної діяльності учнів у бік її більшої самостійності та пошукового характеру;
- стимулюванню прагнення учнів до постійного самовдосконалення та готовності до самостійного перенавчання;
- посиленню міждисцип-лінарних зв'язків у навчанні, комплексному вивченню явищ і подій;
- підвищенню гнучкості, мо-більності навчального процесу, його постійному й динамічному від-новленню;
- зміні форм і методів орга-нізації позанавчальної життє-діяльності учнів та організації їхнього дозвілля.

Можна виділити такі особливості цієї технології:

- якість зображення – яскраве, чітке й кольорове зображення на екрані;
- зручне пояснення виду роботи з різним приладдям;
- легке усунення недоліків і помилок у слайдах;

• детальне пояснення матеріалу або розгляд лише базових питань теми залежно від підготовленості учнів;

• коригування темпу й обсягу навчального матеріалу;

• достатньо добре освітлення під час демонстрації презентації робочого місця учнів;

• значне підвищення рівня використання наочності на уроці;

• зростання продуктивності уроку;

• встановлення інтеграції;

• можливість організації про-ектної діяльності під керівництвом педагогів;

• зміна ставлення до ПК: учні починають сприймати його як універсальний інструмент для роботи в будь-якій сфері людської діяльності, а не лише як засіб для гри.

Долучити учнів до світового банку знань – одне з найважливіших завдань сучасної освіти. Тому використання комп'ютерної системи стає невід'ємною складовою вивчення будь-якого предмета.

Використання мультимедійних засобів є необхідною ланкою в роботі творчого педагога. Арсенал їхніх дидактичних можливостей дуже великий. Стисло його можна визначити так:

• урізноманітнення форм подання інформації, навчальних завдань;

• забезпечення зворотного зв'язку, широкі можливості діало-гізації навчального процесу;

• широка індивідуалізація процесу навчання, розширення меж самостійності;

• широке застосування ігрових прийомів;

• активізація навчальної роботи учнів, посилення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності;

• посилення мотивації навчання.

Отже, різні види МЗН дозволяють моделювати умови навчальної діяльності, реалізовувати їх у різноманітних тренувальних вправах ситуативного характеру.

Кожен із вказаних видів сприяє більш раціональній діяльності педагога на певному етапі навчального процесу, розширюючи її можливості, а за умови методично правильного використання – й економії часу, інтенсифікуючи тим самим увесь педагогічний процес.

Для забезпечення ефективності мультимедіа в навчанні, потрібно враховувати те, що:

• якість програмного забезпечення навчального курсу – не єдина мета;

• монітор не може замінити дошку;

• Power Point не може зайняти місце думок учнів;

• традиційні методи і засоби навчання не можна ігнорувати;

• мультимедійними техно-логіями не варто зловживати.

Практикою доведено, що мультимедійні технології як засоби навчання можна використовувати при проведенні різного типу занять. Наприклад, у процесі читання лекцій застосовуються презентації, що містять різні види інформації: текстову, звукову, графічну, анімації. Популярними є електронні підруч-ники, які є одним із інструментів самостійної підготовки з предмета.

На практичних заняттях доцільним є використання тестових програм для закріплення та контролю знань.

При підборі мультимедійного засобу педагог має враховувати особливості конкретної навчальної дисципліни, передбачати специфіку відповідної науки, особливості методів дослідження, її законо-мірностей. Мультимедійні технології повинні відповідати цілям і завданням курсу навчання й органічно вписуватися в навчальний процес.

Мультимедійні засоби навчання є універсальними, оскільки можуть бути використані на різних етапах уроку:

- під час мотивації як постановка проблеми перед вивченням нового матеріалу;
- при поясненні нового мате-ріалу як ілюстрації;
- під час закріплення та узагальнення знань;
- для контролю знань.

Отже, впровадження та застосування мультимедіатехнологій у навчальному процесі ПТНЗ – важлива дидактична умова формування особистісних якостей учнів. Це дозволяє педагогу отримати ефективний інструмент педагогічної праці, що посилює реалізацію її функцій, дозволяє підготувати учнів до майбутнього навчання у вищих навчальних закладах, сформувати у них високі професійні якості шляхом активізації інтересу до навчання, одержати необхідну професійну підготовку.

Таким чином, виконання зазначених завдань сприяє вдосконаленню навчально-виховного процесу в професійно-технічних навчальних закладах, якісній організації навчального процесу та формуванню високих морально-вольових та особистісних якостей учнів.

Отже, основна перевага мультимедійних засобів перед іншими комп'ютерними навчальними засобами полягає в динамічності, можливості вносити зміни в процес учіння, виправляти, доповнювати, враховуючи індивідуальні особливості кон-кретного учня чи колективу. Мультимедійні засоби надають педагогу нові можливості для розробки дидактичних матеріалів, а учневі – виявлення та розвитку його творчих здібностей, а також сприяють формуванню самостійної роботи під час навчальної діяльності.

Організаційні можливості самостійного засвоєння навчального матеріалу при використанні мультимедійних засобів, без сумніву, набагато вищі, ніж у традиційному, бо вони, у першу чергу, забезпечують полісенсорне сприйняття матеріалу: зорове, слухове та чуттєве, а таке поєднання подачі матеріалу сприяє мобілізації активності учнів, стимулює їх творчу діяльність, викликає інтерес до навчання, довільна увага перетворюється у мимовільну, розвиваються всі види пам'яті і таким чином створюються належні умови для творчого розвитку уяви, яка спонукає кожного учня, незалежно від його індивідуальних задатків, до раціонального пошуку найоптимальніших кроків для самостійного оволодіння матеріалом.

Водночас варто пам′ятати про те, що програмні засоби навчального призначення мають відповідати вимогам педагогічної доцільності та виправданості їх застосування. Тобто програмний засіб (мультимедійну систему) доцільно наповнювати таким змістом, який найбільш ефективно

може бути засвоєний тільки за допомогою комп'ютера, і використовуватися лише тоді, коли це дає безперечний педагогічний ефект.

Список використаних джерел

1. SMART BOARD: застосування у навчальному процесі: методичні рекомендації / Упоряд. В.О. Абрамов, Г.Ф. Бонч-Бруєвич. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2006. – 52 с.
2. Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога: збірник наукових праць / за наук. ред. В.М. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. – 208 с.
3. Воронина В.В., Кокурина В.В., Зуева Е.В. Использование современных информационных технологий на уроках в начальной школе [Электронный ресурс] / Режим доступа:Годвин-Джонс Р. Возникающие технологии [Электронный ресурс].
4. Молокова А.В. Комплексный подход к информатизации начальной школы / А.В. Молокова // Начальная школа. – 2005. – №1. – С.119-123.
5. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н.В. Морзе. – К.: Видавнича група BHV, 2006. – 389 с.
6. Мультимедійні системи [Електронний ресурс] / Режим доступу: Носенко Т. І. Інтерактивні технології навчання: навч.посібн. / Т.І. Носенко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2010. – 110 с.
7. Тыщенко О.Б. Дидактические условия применения компьютерных технологий в обучении: автореф. дис. на соискание науч. степени кандидата пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / О.Б. Тыщенко. – М., 2003. – 19 с.

Шамралюк О.Л.,

відділ підвищення кваліфікації та дослідно-експериментальної роботи Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, методист

ТЕХНОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЙОГО ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ

Соціально-економічні перетворення, які відбуваються в системі професійно-технічної освіти, висувають принципово нові вимоги до професійно-педагогічної діяльності майстра виробничого навчання.

Фахова досконаліть сучасного педагога професійної школи все більше характеризується рівнем його педагогічної культури, що визначає ефективність педагогічних дій.

Технологічна культура як складова професійності майстра виробничого навчання віддзеркалює його здатність приймати рішення та діяти відповідно до особливостей застосування сучасних педагогічних, виробничих та інформаційних технологій.

Варто відзначити, що термін «технологічна культура» сьогодні є достатньо розповсюдженим у наукових публікаціях, присвячених питанням підготовки та перепідготовки інженерно-педагогічних кадрів. Вважаємо, що введення цього поняття було зумовлене необхідністю подолання дисбалансу між процесами усвідомлення педагогами сутності технологій та їх безпосереднього використання у практичній діяльності.

Питання розвитку технологічної культури педагогів закладів професійно-технічної освіти розглянуто в публікаціях В. Радкевич [4], Л. Комісарової [3], Г. Романової [5], В. Ковальчука [2], Н. Алової, К. Романової [1] та інших науковців. Результати досліджень підтверджують думку що, в сучасних умовах потрібен майстер виробничого навчання з високим рівнем технологічної культури, що дозволяє йому швидко адаптуватися до змін, які відбуваються в конкретній галузі виробництва, а також з врахуванням сучасних педагогічних технологій та соціальних запитів. Тому дане питання потребує предметного вивчення та аналізу.

Технологічна культура – це культура сучасного технологічно насиченого суспільства. В результаті особливого значення в сучасних умовах набувають такі якості, як конструктивність, мобільність, динамізм, засновані на реалізації творчого потенціалу в певній діяльності людини.

Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів відбувається в системі неперервного розвитку професійної компетентності, яка включає методичну роботу внутрішньоучилищного та обласного рівнів, самоосвітню діяльність, курсове підвищення кваліфікації та стажування.

Важлива роль у фаховому зростанні майстрів виробничого навчання відводиться методичній службі навчального закладу, перед якою стоїть завдання підібрати такі форми та методи роботи, які з однієї сторони задовольняли б індивідуальні запити педагогів, з іншої – розвивали б їх здатність формувати в учнів необхідні компетентності, професійно-особистісні якості майбутніх робітників.

Тільки педагог-фахівець своєї справи, який постійно у пошуку, самовдосконалюється, може якісно навчити учня. У зв’язку з цим перед регіональною методичною службою профтехосвіти постає питання, у який спосіб і якими шляхами має відбуватися донесення до педагогів новітньої інформації щодо змісту навчання, його оновлення, висвітлення і поширення нового педагогічного і виробничого досвіду, ідей і педагогічних технологій, тобто підвищення рівня його технологічної культури.

Для вирішення даної проблеми Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області на діагностичній основі практикує різні форми і методи роботи з майстрами виробничого навчання ПТНЗ області, враховуючи їхні інформаційні потреби, запити роботодавців і вимоги державних стандартів ПТО, та здійснює організаційно-методичний супровід їх проведення.

Враховуючи те, що існує безпосередній зв’язок між рівнем освіти людини та її професійним, економічним добробутом, впровадження інноваційних технологій і новітніх виробничих технологій у навчальний процес ПТНЗ є актуальним питанням.

Зважаючи на це, Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області координує та активізує роботу щодо підготовки майстрів виробничого навчання до використання інноваційних технологій у навчально-виробничому процесі ПТНЗ області, враховуючи при цьому цілу

низку чинників: пріоритетність цілей професійної освіти, специфіку змісту навчання, віковий і освітній рівень слухачів, рівень навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів.

Зокрема, однією з найрезультативніших організаційних форм щодо формування технологічної культури майстрів виробничого навчання вважаємо обласні фахові секції, основними завданнями яких визначено систематичне підвищення педагогічного і фахового рівня педагогів ПТНЗ, вивчення, узагальнення і поширення кращого педагогічного досвіду з практичного впровадження інноваційних педагогічних та виробничих технологій, ефективних форм, засобів, методів навчання і виховання та виробничого досвіду передових підприємств.

Як свідчить практика, дієвими формами методичної роботи обласного рівня щодо професійного вдосконалення педагогів також є семінари, консультаційні пункти, школи передового педагогічного досвіду та авторські школи, естафети з обміну досвідом, конкурси фахової майстерності, цільові курси.

Однією з інноваційних форм розвитку творчого потенціалу педагога є майстер-клас, який забезпечує передачу досвіду, майстерності шляхом показу прийомів роботи педагогічних працівників. Майстер-класи проводять досвідчені педагогічні працівники, які мають вищу кваліфікаційну категорію, педагогічні звання, являються переможцями конкурсів фахової майстерності та конкурсів на краще комплексно-методичне забезпечення.

З метою обміну педагогічними ідеями та впровадженню найкращих з них у навчально-виробничий процес відділом інформаційно-видавничої діяльності та передового педагогічного досвіду сформовано каталоги інноваційних педагогічних та виробничих технологій, які впроваджуються в ПТНЗ області. Ця інформаційна база щороку оновлюється та доповнюється.

Важливою умовою розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання є проходження ними курсового підвищення кваліфікації. Переважна більшість педагогічних працівників закладів профтехосвіти Хмельницької області підвищують кваліфікацію при НМЦ ПТО ПК у Хмельницькій області.

Навчання здійснюється за різними формами залежно від рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Актуальність змісту навчальних планів і програм визначається сучасними тенденціями розвитку суспільства (глобалізація, демократизація, інформатизація); пріоритетною роллю професійно-технічної освіти та необхідністю її випереджувального значення для розвитку суспільства; сучасними тенденціями розвитку системи освіти (відкритість, безперервність, трансформація у сфері освітніх послуг); необхідністю запровадження інноваційних підходів для підвищення ефективності навчання; практичною спрямованістю освіти [6].

З метою підвищення рівня технологічної культури навчальною програмою курсів передбачено опанування майстрами виробничого навчання комплексу питань:

- методика професійного навчання;
- дуальна система підготовки кваліфікованих робітників;

- модульна технологія професійного навчання;
- компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників;
- особистісно-зорієнтовані технології навчання;
- проектна технологія навчання;
- кейс-технологія
- впровадження ІКТ-технологій і медіаосвіти у навчальному процесі.

Відповідно до отриманого лекційного матеріалу на практичних заняттях слухачі набувають практичних умінь і навичок, які в подальшому удосконалюються в міжкурсовий період, в ході самоосвітньої роботи.

Для закріплення набутих умінь і навичок майстри виробничого навчання, які проходять підвищення кваліфікації за очно-заочною формою, отримують індивідуальні практичні завдання щодо впровадження сучасних форм, методів і технологій навчання у навчально-виробничий процес.

Інструментальним забезпеченням педагогічного вимірювання зростання рівня знань і умінь слухачів курсів, в тому числі рівня їх технологічної культури, є діагностичні анкети, тестові завдання, критерії та параметри оцінювання випускних робіт тощо.

Рівень зростання професійної компетентності майстрів виробничого навчання визначається під час модульного контролю знань, конференції із обміну досвідом і захисту випускних робіт та за результатами діагностування.

Водночас набули поширення такі форми розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, які базуються на використанні ІКТ, - дистанційне підвищення кваліфікації з психолого-педагогічної та методичної підготовок, навчання в режимі он-лайн, участь у вебінарах, відеоконференціях.

Отже, курсове підвищення кваліфікації забезпечує зростання рівня технологічної культури майстрів виробничого навчання, та сприяє оновленню змісту навчання, впровадженню сучасних технологій підготовки кваліфікованих робітників.

Конкуренція на сучасному ринку праці, вимагає від робітника не лише глибоких теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, а й швидкої модернізації, креативності, постійного оновлення власного досвіду у виробничій сфері.

Саме тому педагогічним працівникам необхідно постійно опановувати нові виробничі технології, розвивати власне мислення, удосконалювати вміння та навички, щоб заохочувати до активної виробничої діяльності учнів - не як виконавців поставлених завдань, а як творчих особистостей, здатних до активного пошуку й втілення інноваційних технологій виробництва.

Найдієвішою формою у професійному зростанні майстра виробничого навчання, розвитку його технологічної культури є опанування ним новітніх виробничих технологій, сучасного обладнання та матеріалів шляхом проходження стажування на виробництві.

Для реалізації цих завдань майстри виробничого навчання закладів профтехосвіти Хмельницької області пройшли підвищення кваліфікації на базі профільних ПТНЗ України, де вони отримали та поглибили знання із

сучасних виробничих технологій, набули нових умінь та вдосконалили практичні навички роботи за сучасними виробничими технологіями, а саме:

- у сільському господарстві: з нових енергозберігаючих технологій вирощування с/г культур та набуття практичних навичок роботи на сучасній сільськогосподарській техніці;
- у будівництві: з декоративного опорядження поверхонь стін, плиткового облицювання, системи скріпленої зовнішньої теплоізоляції будівель і споруд матеріалами провідних будівельних компаній;
- у швейній галузі : з використання комп'ютерної програми САПР системи «Julivi», програми «Дизайн» з розкрою, пошиву і оздоблення одягу;
- у сфері послуг: з нових технологій приготування страв з використанням сучасного обладнання, приготування та подачі холодних страв та закусок, опанування майстер-класів від шеф-кухарів провідних ресторанів південного регіону Франції Лангедок-Руссільйон;
- у машинобудуванні: з опанування новітнього обладнання в даній галузі та нових технологій зварювального виробництва з використанням сучасних тренажерів за участю спеціалістів інституту Патона;

Проблема впровадження в навчально-виробничий процес інноваційних виробничих технологій тісно пов'язана з інтеграцією понять соціального партнерства та модернізації професійно-технічної освіти. Лише у співпраці із роботодавцями, соціальними партнерами забезпечується практична підготовка учнів в умовах реального виробництва і стажування інженерно-педагогічних працівників з опанування новітніх технологій, сучасної техніки, матеріалів, інструментів, обладнання; вирішується питання зміцнення навчально-матеріальної бази професійно-технічних навчальних закладів.

Таким чином, розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання має бути системним та потребує постійного удосконалення змісту регіональних форм методичної роботи, курсового підвищення кваліфікації, внутрішньоучилищної методичної роботи та стажування в контексті впровадження інноваційних технологій підготовки кваліфікованих робітників відповідно до вимог сучасного ринку праці та ринку освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Алова Н. Н., Романова К. Е. Пути формирования педагогической культуры преподавателя профессионального лицея /Н. Н. Алова, К. Е. Романова // Научно-теоретический журнал «Исследования молодых ученых». – 2012. - выпуск 3 (12). - •С.80-84
2. Ковальчук В. І. Зміст та структура педагогічної майстерності майстра виробничого навчання ПТНЗ [Електронний ресурс] – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe
3. Комісарова Л. О. Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. О. Комісарова; НАПН України, Ін-т проф.-техн. освіти. - К., 2012. - 20 с. - укр.
4. Радкевич В.О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю: монографія / В.О. Радкевич; за ред. Н.Г. Ничкало. – К. : УкрІНТЕІ, 2010. – 424 с.
5. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчан-ня у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія/[Лузан П. Г., Манько В. М.,

Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. – К. : ТОВ«НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.

6. Форми та зміст курсового підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти / Шевчук Л.І., Джус Л.К., Каспрік Н.М., Супрун К.В., Тертична О.В., Шамралюк О.Л., Щерба А.П.; Під заг. кер. та ред. В.В. Супруна. – Хмельницький: ПП Цюпак А.А., 2012. – 720 с.

Янюк Т.С.,
Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей,
старший майстер

ДУАЛЬНА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ (з досвіду роботи)

В Криворізькому професійному гірничо-технологічному ліцеї створено систему організації та контролю за навчально-виробничим та виховним процесом, яка охоплює всі основні напрямки навчально-виробничої діяльності ліцею.

Центральною особою в цій системі є старший майстер.

Він організує та здійснює моніторинг якості професійно-практичної підготовки та контролю.

Одним з інструментарієв організації професійно-практичної підготовки в ліцеї є запровадження дуальної підготовки з професій на виробництві. Завдяки чому вирішується питання інтеграції навчального закладу та підприємств-замовників кадрів ПАТ «Кривбасзалізрудком», групи МЕТІНВЕСТ. Це сприяє оновленню змісту професійно-практичної підготовки, відпрацюванню програм виробничого навчання та практики з гірничих професій. Позитивною якістю дуального навчання є ще й те, що учні під час виробничої практики працюють на робочих місцях та отримують відповідну заробітну платню.

ПАТ «Кривбасзалізрудком» згідно з інвестпрограмою придбав сучасні високопродуктивні гірничопрохідницькі комплекси зарубіжних фірм: шведської компанії «Atlas Copco» та фінською «Sandvik». Це вимагає: з одного боку - підвищення кваліфікації інженерного та технічного персоналу комбінату та підготовки кадрів, тому ліцеї розширили перелік гірничих професій і видів підготовки спеціалістів, які будуть працювати на цій техніці; з другого – дає можливість майстрам виробничого навчання ліцею пройти стажування на комбінаті на новому обладнанні.

В період виробничої практики на виробництві старший майстер спільно з керівниками підрозділів підприємств організує роботу майстрів виробничого навчання а саме:

1. Складання детальної програми виробничої практики;
2. Вивчення виробничого процесу на підприємствах, організації робочих місць учнів;
3. Оформлення документів для проходження учнями виробничої практики на підприємствах.
4. Визначення виробничих підрозділів підприємств, об'єктів для виконання навчально-виробничих робіт за програмами з професій.

5. Складання графіка переміщення учнів на робочих місцях, ділянках, комплектування учнівських бригад.

6. Розподіл та закріплення учнів по бригадах кваліфікованих робітників. 7. Навчання та інструктування учнів з питань охорони праці на виробництві.

Завдяки інноваційному механізму управлінської діяльності в ліцеї формується план навчально-виробничої діяльності, впроваджується дуальна підготовка на основі соціального партнерства. Це забезпечує працевлаштування та закріплення випускників на підприємствах.

Впровадження такої системи управлінської діяльності сприяє підвищенню престижу навчального закладу та гірничих професій в регіоні.

Не випадково на конкурсах, виставках різного рівня КПГТЛ займає призові місця